

חידושי מהרי"א

ספר

ארי במתרים

על התורה

מאת

מורינו יהודה ארי' אלתר זצ"ל

בן יבלחט"א הגרפ"מ אלתר שליט"א
ונכד כ"ק מרן האמרי אמת זיע"א מגור

נסדר והדיל ע"י משפחת המחבר
תשרי התש"ן לפ"ק

Published by

Mishne Halachoth Gedoloth Institute

Under the leadership of

Rabbi Menashe Klein

of Ungvar

Dean of Yeshiva Beth Shearim

1578 53rd Street

Brooklyn, NY 11219

לרכוש ספר זה או תקליטור תורני של כל הספרים
עם תוכנית חיפוש ובתבנית צילום, להתקשר:

To purchase printed copies of this volume or a Compact Disk
containing all the volumes in searchable text files & PDF format,
contact:

ארה"ב (888) 498-8642 Toll Free

ניו יורק (718) 851-0806

ארץ ישראל (02) 587-0613

MishnaHalachos@mail.com

תרומתכם תאפשר לנו להמשיך בהפצת תורה בישראל

Your financial contribution is appreciated as it will help us continue to spread torah
through publishing seforim and making them available on computer.

נא לשלוח תרומתכם החשובה:

Please send your generous donations to:

Machon Mishne Halachos

3301 W. Strathmore Ave.

Baltimore, MD 21215

USA

כל הזכויות שמורות תשס"ד

Copyright © 2004

מהדורה ראשונה תשרי תש"ן
מהדורה שניה שבט תש"ן
מהדורה שלישית אדר תשנ"ו

כאשר נשאל כ"ק אדמו"ר וצוק"ל (בעל ה"לב שמחה וי"ע)
בתחילת החרפסה אם לחדשים את הספרים
אמר בן ואיחל שיהיה "בברכה והצלחה"

דבר המסדרים

יתברך הבורא וישתבח היותו אשר זיכנו להגיע ליום זה להגיש בפני קהל שוחרי התורה ואנשי חסידי גור את ספרו של מורינו ר' יהודה ארי' אלטר זכר צדיק לברכה "ארי במסתרים" על התורה.

כאשר נתבקש מוהרי"א זצ"ל לישיבה של מעלה בז"ך שנותיו מצאנו באמתחת כתביו ב' חוברות מלאות וגדושות בד"ת עפ"י גאונות בנגלה ועפ"י חסידות ותורת הנסתר, דברי התורה וביחוד החלק הקבלי היו לעיני מופלגי תורה העוסקים בתורת הסוד וכולם עמדו משתאים מול החזק שנגלה לעיניהם אשר אברך רך בשנים ישב בקדושה וטהרה וזכה שיתגלו לו סתרי תורה המרומזים בכתובים ובדרכי העבודה אשר ניכר כי טבל קולמוסו בדם לבו ומדילי נפח.

המחברות סדורות משנת תשל"ח עד שנת פטירתו שנת תשמ"ז מידי שבת בשבתו ומידי מועד במועדו וכפי אשר שמענו מזו' הרבנית תחי' היה מסתגר בחדרו כל מוצשק למשך שעה וכותב את אשר הגה לבו הטהור במשך השבת. ראוי להשתאות העובדה כי בז"ך שנותיו השכיל לקיים הצנע לכת עם אלוֹקִיךָ בהסתירו את עשר ידיעותיו בעיקר בתורת הנסתר אפילו מעיני הקרובים אליו ביותר ונתקיים בו מאמר הכתוב את צנענים חכמה.

וזאת למודעי כי כתב היד היה קשה מאד לפיענח (כפי הנראה משום מהירות הכתיבה) ע"כ יתכן מאד שנפלו אילו שיבושים בהעתקת הדברים ושגיאות מי יבין.

עוד זאת למודעי שהדברים במקורם נכתבו בקיצור מופלג ומלבד הקשרי מילים מעטים הושארו הדברים כפי שנכתבו במקור. גם ברוב הקטעים לא נכתבה במדויק שנת הכתיבה ע"כ הדפסנו את הקטעים בלי לציין באיזו שנה התחדשו הדברים.

השם "ארי במסתרים" מורה על התגלותו כארי במלחמתה של תורה מתוך הצנע לכת במסתרים. גם מצאנו בכתביו מה שכתב על פסוק זה והדברים מורים על מדרגתו הגדולה וצורת חשיבתו בימי חייו וכך כתב: "ארי" במסתרים כי אריה בגימ' גבורה, דין וגם ג"פ חסד והענין שעמוק בתוך הדין במסתרים גנו החסד שהוא כפול ומכופל לעומת הדין עב"ל.

תיזכר לטובה אשת הגהמ"ח תחי' (בת הגאון הנדע בשערים ר' מנשה קליין שליט"א בעהמח"ס משנה הלכות) שעמדה לימינו בכל עח בימי חייו המעטים ולא נחה עד שיצא הספר לאור עולם.

אנו מחיים לכל המסייעים העוזרים במלאכת הקודש על העמל הרב והרצון הטוב שהשקיעו כדי להוציא ספר יקר זה ובמיוחד להרה"ח ר' ח. האידלמן נ"ו.

יה"ר שזכות המחבר זצ"ל תעמוד לכל העוסקים במלאכת ההדפסה ולכל ידידיו מוקיריו ומעריציו ההוגים בספריו ושיהי' למליץ יושר עבור כולם ובפרט עבור בני יחידו אברהם מרדכי נ"י וכל בני משפחתו שיבלחט"א.

המסדרים

יישר כח לעמותת "קול אריה"
על השתתפותם בהדפסה

מאמר הפתיחה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ב"ה

י'ודע ה'תעלומות ו'בוהן ה'לכבות השי"ת יודע ורק הוא לברו יודע עד כמה זכה ונתעלה כל נברא כמאמר הכתוב (ש"א ט"ז) כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב. בני הרה"ח ר' יהודה ארי' זצ"ל הסתיר א"ע הרבה ולא נודע בהיותו בעוה"ז כי אם מעט מזער בתורתו וגם בדרך עבודתו להשי"ת אבל מתוך כתבי ידיו שהשאיר אחריו ניכרת דמותו וגדלותו ובקיאותו בכל מקצועות התורה והלא בעוה"ר נלקח מאתנו צעיר לימים בן ז"ך שנים.

ספרו הראשון שכתב בצעירותו "פרי ביכורים" נדפס לפני שנה נתקבל בה"י בין קהל הלומדים ונדפס בשני מהדורות, הספר השני אשר שמו יקבנו "ארי במסתרים" על סדר הפרשיות שרשם לעצמו מה שהעלה בהגיוני ליכו וחידושים על סדר פרשיות השבוע ציצים ופרחים בפרד"ס בהלכה דרוש וגם בחכמת הנסתר, ויה"ר שיתקבלו ספריו ויתבררן שמעתתי' ויהיו שפתותיו דוכבות כמאחז"ל וימליץ טוב לכל ישראל להיכתב בכוח"ט ולכמ"ס.

יום חתונתו ו' לחדש הרחמים א'הוב ל'מעלה ו'נחמד ל'מטה "ברחמים וברצון סלה" לפ"ק

פינחס מנחם אלטר

מאמר פתיחה של הגר"מ קליין שליט"א

דברים אחדים

עש"ק לסדר כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה. (דברים י"ד ב').

הרימותי בחור מעם, (תהלים פ"ט כ') ויש לדייק לשון מעם דהול"ל בעם, גם לשון הרימותי צ"ב מהו, ובדוד המע"ה ארוממך ה' כי דליתנו ולא שמחת אויבי לי, (שם ל') עוד מקימי מעפר דל מאשפות ירום אביון, (שם קי"ג) ובקדיש אומרים וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא. ונראה דהרימותי תרתי משמע, לרומם כמ"ש ויתרומם ויתנשא, לרומם בית אלקינו, ויש לו גם משמעות להרים מלשון תרומה והפרשה כדאמרין להרים מתנות כהונה. ואולי נקראת תרומה מלשון הרמה דע"י ההרמת נתעלה התבואה ומתקדשת בקדושת תרומה או מעשר ושאר מתנות כהונה, ולא דוקא במעשה ממש אלא אפי' בדיבור ואפילו במחשבה כמ"ש בחולין (דף ז' ע"ב) ועוד שאר מקומותא דנותן עיניו בצד זה, ובגמ' בכורות (נ"ח ע"ב) דתניא אבא אליעזר בן גומל אומר (ביצה י"ג, מנחות נ"ד, גיטין ל') ונחשב לכם תרומתכם בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה גדולה ואחת תרומת מעשר כשם שהתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה אף תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה, ומעשר קרייה רחמנא תרומה דכתיב כי את מעשר בני ישראל אשר ירמו לה' תרומה נתתי ללוים נחלה, ואיתקש מעשר בהמה למעשר דגן מה מעשר דגן ניטל באומד ובמחשבה אף מעשר בהמה ניטל באומד ובמחשבה.

ורש"י פי' שם באומד שמאמד בדעתו כך וכך יש בכרי הזה, במחשבה שמחשב שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה כדאמרין בדמאי (פ"ד מ"ד), ובסוגרים (שמחשב ואומר) אי נמי נותן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר ותרויהו אומר ומחשבה נפ"ל מונחשב. ובתוס' שם ד"ה במחשבה, פ"ה נותן עיניו בצד זה לשם תרומה ואוכל בצד זה ואע"פ שלא הפריש משמע שרוצה לומר משום דכתיב ונחשב שרי לאכול בלא הפרשה ושרינן נמי בשתיקה על ידי שנותן עיניו בצד זה ואוכל בצד זה וכו' עוד פי' לשון אחר במחשבה שמחשב ואומר ב' לוגין שאני עתיד להפריש ואע"פ שעתה אינו מפריש כלום, ורוצה לומר דדיבור צריך, והא דשרי בלא הפרשה קרי מחשבה, ואשכחן נמי דקרי (לדיבור מחשבה) למחשבה דיבור כמו על כל דבר פשע בב"מ (דף מ"ד) דאמר לחייב על המחשבה כמעשה, ודייקו בפ"י דבלא דיבור נמי הו' תרומה מדתנן במס' תרומות (פ"א מ"ז) חמשה לא יתרומו ואם תרמו תרומתן תרומה וחשיב אלם בהדיהו, ובירושלמי מפרש מטעם ברכה וכו' ע"ש, ובתו' מנחות (נ"ח ע"א, גיטין ל') ונחשב לכם תרומתכם בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה גדולה ואחת תרומת מעשר כשם שהתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה אף תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה, ומעשר קרייה רחמנא תרומה דכתיב כי את מעשר בני ישראל אשר ירמו לה' תרומה נתתי ללוים נחלה, ואיתקש מעשר בהמה למעשר דגן מה מעשר דגן ניטל באומד ובמחשבה אף מעשר בהמה ניטל באומד ובמחשבה.

ורש"י פי' שם באומד שמאמד בדעתו כך וכך יש בכרי הזה, במחשבה שמחשב שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה כדאמרינן בדמאי (פ"ז מ"ד), ובסוגרים (שמחשב ואומר) אי נמי נותן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר ותרוייהו אומר ומחשבה נפ"ל מונחשב. ובתוס' שם ד"ה במחשבה, פ"ה נותן עיניו בצד זה לשם תרומה ואוכל בצד זה ואע"פ שלא הפריש משמע שרוצה לומר משום דכתיב ונחשב שרי לאכול בלא הפרשה ושרינן נמי בשתיקה על ידי שנותן עיניו בצד זה ואוכל בצד זה וכו' עוד פי' לשון אחר במחשבה שמחשב ואומר ב' לוגין שאני עתיד להפריש ואע"פ שעתה אינו מפריש כלום, ורוצה לומר דדיבור צריך, והא דשרי בלא הפרשה קרי מחשבה, ואשכחן נמי דקרי (לדיבור מחשבה) למחשבה דיבור כמו על כל דבר פשע בב"מ (דף מ"ד) דאמר לחייב על המחשבה כמעשה, ודייקו בפ"י דבלא דיבור נמי הוי תרומה מדתנן במס' תרומות (פ"א מ"ז) חמשה לא יתרומו ואם תרמו תרומתן תרומה וחשיב אלם בהדיהו, ובירושלמי מפרש מטעם ברכה וכו' ע"ש, ובתו' מנחות (נ"ח ע"א ד"ה במחשבה), ובתו"ט תרומות (פ"ז מ"ח) ד"ה עד שיהא פיו וכו' ע"ש וכבר הקשה בשו"ת רעק"א סי' כ"ט האיך תקנו ברכה במחשבה, ובשאו"ח (סי' תל"ז) דמה"ט לא תקנו ברכה על ביטול חמץ לפי שהביטול בלב ולא מצינו ברכה על מחשבה, והעלה דאף דמחשבה מהני מ"מ בעי נמי הפרשה, ועי' ח"ס יו"ד סי' שכ"א דעיקר מצוה היא ההפרשה ולא המחשבה והדיבור, ומיהו בתוס' וגם ברש"י גיטין (דף ל') והרשב"א גיטין (שם) שהעיקר דסגי במחשבה לחוד.

האמנם התוס' ביומא (דף נ"ז) והרמב"ן ז"ל בסה"מ והנוב"ל כתב כן מדנפשי' דבתרומה יש ב' מצות אחת הפרשת תרומה והשניה ליתנה לכהן, וכן ניראין דברי הרא"ש **בנדדים** (דף נ"ט), ונראה דהנתינה לכהן אין לה שייכות עם ההפרשה כלומר שאפילו לא נתן המתנות לכהן אלא שנתקלקלו או שנאבדו אעפ"כ הטבל ניתקן מיד שהפריש אלא שחיסר ולא קיים מצות נתינה לכהן, ועי' שו"ת מהרי"ט סי' קכ"ז שמחלק בין מחשבת תרומה להקדש דבתרומה חשובה מעשה ובהקדש מילי, ועיין מ"ש כק"ז בשו"ת בית שערים או"ח סי' שכ"ז ומה שעמד בדברי מהרי"ט הנ"ל ובקושיית המחנ"א עליו, וכתב ליישב ע"פ דעת רבינו אביגדור הכהן הובא במרדכי גיטין סו"פ האומר דכל היכי דאין הדבר נגמר עפ"י השליח מיקרי מילי וכל היכי שהדבר נגמר ע"י שליח לא חשוב מילי, ולפ"ז תלוי אי ההפרשה ונתינה הם ב' מצוות או מצוה אחת, ועכ"פ לכו"ע איכא מצוה ליתן לכהן.

והנה כמו שצותה תורה להפריש תרו"מ מפירות הארץ כן צותה התורה להפריש מבעלי חי שה מעשר בהמה, ומבני אדם שבני ישראל הבדלו והופרשו להיותם מקודשים כדכתיב ואבדיל אתכם מכל העמים להיות לי, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. והוסיף לזה אבינו הזקן יעקב אבינו והכניס כל בניו והפריש את לוי להקדישו, ורצה הקב"ה במעשיו ונבחר שבט לוי להיות קודש לה', ואהרן ובניו מבני הלויים הבדילם והפרישם להיותם כהני ה' ולהם נתן את ההקדש כולו לאכלה. תרו"מ ומתנ"כ, ולשלב קדושה בקדוש.

ובגמ' סוכה (דף מ"ה ע"ב) ראיתי בני עליה והמה מועטים לכן עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור, והם הם הצדיקים המובדלים ומפורשים בקדושה ובטהרה בתורה ומצות ומעשים טובים ומתעלים בקדושה ומתקדשים בבחינת תרומה מכלל ישראל ועל כלל ישראל. וכמו שבתרומה יש שני מצות לתרום בהבטה בעלמא נותן עיניו בצד זה כן בצדיקים עין ה' אל יריאיו, ואוכל בצד זה ואז הצדיק נשאר בין העם, אלא שהוא מופרש ומובדל בגתנית עין מצד צפון או דרום ונתקן הטבל כראוי, אבל בכל זאת חסר מצוות נתינה לכהן והכהן לא קיבל מתנותיו שהוא עיקר המכוון של תרומה להתיר הטבל ולהשביע הכהן שהוא מצוה בפני עצמה. ואפשר דזה הוא תפלת החכם שתשימנו בקרן אורה שהוא ההפרשה.

ואולי בזה יתורץ קושית הרמב"ן ושאר פוסקים ומפרשים שתמהו על שבט לוי מובחר שבשבטים שנועדו להיות משרתי אל, נתנים המה לו, ולא ימנה מספרם אף לשליש ולרביע מאחר השבטים. שהרי כל ישראל נמנו מן עשרים שנה ועד בן שישים והיה המספר הקטן שבשבטים ל"ב אלף ועוד, ושבט לוי נמנה מן חודש ומעלה עד אין גבול ולא מנו רק עשרים ושנים אלף, ומה שרצו ליישב משום שהם היו נושאי ארון המקדש והיה הארון מכלה בהם כבר תמהו ע"ז דגם ביציאת מצרים וקודם מ"ת שלא היה ארון וכלים ולא היה מכלה בהם ואעפ"כ היו מועטים מכל השבטים.

ולפמ"ש שבט לוי הופרש כתו"מ מבנ"י והרי הוא ניתן לכהן כי נתונים המה לו תחת כל בכור ותחת כלל ישראל ולכן המה המעטים כי ברצותו מפריש בקדושתם ומניחם בין ישראל במ"ח עיר וכיוצא בו להגן על העם, וברצותו מפריש ונוטלם לאשי ה' בבחינת מצות נתינה, והקב"ה כהן ומקבל מתנות כהונה, ולכן היה שבט לוי קטן מכל השבטים. ואולי זה נמי מה שאמר משה רבינו לקרח המעט מכם אשר הבדיל אתכם וכו', וצ"ב לשון המעט מכם בשלילות הול"ל רב לכם כי הבדיל אתכם וכמ"ש בסמוך רב לכם בני לוי, ולהנ"ל י"ל דרמזו בזה כי כולם זרע קודש בבחינת תרומה לה' והמעט מכם ראיה, דהיינו מה שאתם מועטים הוא כי הבדיל ה' אתכם מכל העמים ואתם כולכם שלו כבחינת כהן והבן, וה' הטוב יכפר. וזה נמי ענין מיתת נדב ואביהו שאמר עליהם משה בקרובי אקדש וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', כי הוא בבחי' הנ"ל, ומה"ט הכה"ג ביוה"כ שנכנס לפני ולפנים היה צריך תפלה וסייעתא דשמיא שיצא בשלום את הקודש ולא ילקח מעוה"ז ביום הקדוש, להיותו מופרש מכל העם ונכנס במקום שנכנס, קוה"ק, וקטורת הסמים בידו לריח ניחוח ובקל יופרש ויודבק ויעבור לכהן והבן. וזה נמי מה שאנו אומרים בתפלה ואשי ישראל ותפילתם, ועיין תוס' מנחות (דף ק"ז ע"א) דמלאך מיכאל עומד ומקריב נשמותיהן של צדיקים, והבן.

וכמו שבזמן הבית המצוה שבט לוי כן הוא בצדיקים גמורים בכל עת, וזה ענין הרימותי בחור מעם להפריש מן העם ולא בעם ובתוכם, אלא להוציאם לכהן בבחי' מצות נתינה והפרשה, עליונים ששו ותחתונים עצבו, והיה כי המפריש צריך להפריש מן היפה ומחל"ב ביהן והתורם מן הרעה על היפה בשוגג תרומתו תרומה ובמזיד יחזור ויתרום משום דאמרין כלך אצל יפות והבחור הוא מלשון נבחר והוא היפה שבהם, וכעין כי בו בחר ה', וזהו הרימותי בחור מעם, שכביכול בחר לעצמו התרומה להיות עומד ומשמש, כי הקב"ה כהן הוא ובזמן שאין ביהמ"ק קיים אשי ישראל הם נשמות הצדיקים כדברי התוס' הנ"ל.

ברם זכור אותו איש לטוב, חתני כבני זלה"ה שנתקיים בו במלא המובן הרימותי בחור מעם שבזמן הקצר משנות חייו, ז"ך ונקי כפים, שייף ועייל שייף ונפיק וגריס באורייתא תדירא בהתמדה מרובה, לא מש פומיה מגירסא, מעולם לא ביטל רגע לשם ביטול ח"ז, ובעודו באבו הופרש להיות עומד ומשמש מאשי ישראל זרע קודש, מגזע מלכים וקדושים, וגדול היה עוד זכותו שנתקיים בו אגורה אהלך עולמים, הניח אחריו ברכה ח' תורה אשר טיפח וריבה וחיידש ברוב מקצעות התורה בש"ס ופוסקים, הן בהלכה ובפסק, והן בחידוש וסברא, בונה וסותר משבר הרים ומפרק סלעים. והנני שמח לראות ספרו היקר השני הזאת, שניות מד"ס, חידושו על הש"ס, (ובסופו קצת עניני הלכה) יוצא לאור בפאר והידור בס"ד, הדר הוא לכל ידידיו ותלמידיו ולכל לומדי תורה ושוחרי תורה, יאכלו ענוים וישבעו, לנו לחמו בלחמי לחמה של תורה, כי לקח טוב נתתי לכם, ואין טוב אלא תורה, ויתקיים בו תפלת דהע"ה אגורה באהלך עולמים וכי אדם דר בשתי עולמות אלא זה המחדש בתורה ואומרים שמועה מפיו ששפתותיו דובבות בקבר, ועושים לו נח"ד בעת עיון ועסק בדבריו היקרים, והוא בטובתו יתפלל עלינו לטובה, ולכל המעיינים בספריו היקרים.

והנה ספר זה על התורה אשר דרוש דרש מידי פעם לפעם וגם ציין לעצמו מזמן לזמן בדברי אגדה. וזכור אזכור ביושבו בביתי לאחר כלולתו והי' באוכלי שולחני לערך חמש שנים, ובכל סעודה שהסיב אמר לפני דבר חידוש, חקירה או קושיא או פירוק בבהירות יתירה, ועוד הוסיף ע"ז וחיידש ואלה הם וגם יתר מחידושו בספר זה, וגם בנסתרות שלח ידו, ארי במסתרים, עמוק עמוק מי ימצאנו אשר אף אני לא ידעתי כי דרכו הי' להיסתר מפני איש.

ואמרו זל צדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנאמר ילכו מחיל אל חיל, והנה ליום היא"צ השני שחל ביום א' דסוכות יעלה מעלה במעלות הצדיקים, וי"ד שיתפלל לפני כסא הכבוד על אשתו האלמנה בתי הרבנית הצדקנית מרת מרים מלכה תחי' אשר הרבה עזרה לו שיוכל לפעול מה שעשה, ובדין היא שתטול שכרה, ובנם היקר והנחמד בנש"ק הילד אברהם מרדכי שליט"א, שיזכו ויחיו לראות בנחמת ציון וירושלים, ולגדלו להיות גדול בישראל בתורה ויר"ש, ועל מר אביו רב האי גאון וצדיק פ"ה מחותני שליט"א ואמו הרבנית מנב"ת תחי', וכל המשפחה החשובה, וגם עלי הקטן והעלוב, וביתי הרבנית תחי' וכל משפחתי שחביב ואהוב אצלינו כבן יחיד, ועל כל ישראל יבקש לטובה, עדי יבא ינון ויקיצו ישיני חברון עם כל הצדיקים הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו.

הכותב בשמחה שמחת התורה, ובשברון לב על האי שופרא דבלע בעפרא, וחסר העולם אור השמש, כלי חרס הנשבר החותם למען כבוד התורה ולומדיה ולמען כבוד חתני היקר זלה"ה.

המצפה לישועת ה' בלב ונפש

מנשה הקטן

בראשית

בראשית

הצריחה ע"י הצטול להשי"ת שמצטלין הכל להשי"ת
כי הכל לכבודו צרא וצפרט בשנת שאז הכל מחקר
והעיקר הצטול שמכוון רק לעשות רצונו חז טעות
קין שע"ז אמר למה חרה לך ואין מוכן דהרי היטב
חרה רק הכוונה שאם מכוון לעשות רצון הצרא
ית"ש מה נ"מ לו צין רצ למעט.

וחשך על פני תהום. פי' הולך חושך גדול
שיסתיר שאל"כ היה גלוי אלוקותו בכל
מעשיו ולא היה צחירה וצריחה כלל.

ורוח אלקים מרחפת. בשם האר"י ורוח אלוקים
דנעלם דשם אלוקים צמלי עולה רוח ונראה
דזה"פ מרחפת שלא היה צמלי עד שנשלים הצריחה.

יהי אור ויהי אור. וכלל הדברים נאמר יהי כן
ויש מפרשים כי אור גזו לע"ל לכן הלשון
יהי אור וכ"ק א"ש מי דכל הדברים משמשים
חמיד ללא הפסק אבל אור רק ציוס.

וירדו ברגת הים. פי' ירדו לשון ירידה שצריך
לירד ולעסוק צעיני עוה"ז כדי שיוכל
להעלות הכל חזו דמות אלוקים שמחוקן הכל.

ואד יעלה מן הארץ. פי' דלא היה אז שום זכות
רק החורה ומלוות שיהיו אח"כ ונקרא אז
חזו עלה מן הארץ ועי"כ השקה האדמה זכות
קיוס לעולם.

והארץ היתה תהו ובהו. צרש"י כאלם שמשתומם
על חמהון שזה פי' שזה פלא הארץ נעלם
ונסתר צה העולם גדולת וקדושת יוצר צראשית זה
הפלא נק' מהו וזהו ודו"ק.

ויאמר אלקים יהי רקיע. צמז"ל ובשני קרשו
מגערתו מה שדוקא בשמים הולך לגעור
רק שמים הממוצע צין עליונים לתחתונים ולא רצו
ליפרד מעליונים רק ע"י הגערה וגזרת מלך.

ויברך אלוקים לאמר. בצרכה לעופות נאמר ויצרך
אלוקים לאמר צ"ע הלשון לאמר.

כי עפר אתה ואל עפר תשוב. ולולא החטא היה
מתקן גם יסוד העפר עד שלא הייתה צו מיתה.

הלא אם תיטיב שאת. דצוה העולם תקון החי
אבל לא הגיע עדיין זמן תקון הדומם ולכן
מנזוה על שציתת צהמה ולא שציתת כלים ולע"ל
הלכה כצ"ש דגם הדומם מתוקן ח"ש אם חטיצ
שאת יתוקן גם הדומם.

וישם ה' לקין אות. היינו שיתן רציה וסימן
ללמוד מקין שאפשר חמיד לחזור צחשונה.

כי בו שבת מכל מלאכתו. פי' שכל הצריחה
משחוקקת להשי"ת כי זה המכלית כמ"ש כל
הנצרא לכבודי ולצ"י יתן זה שהם מעלים עמם כל

ועפר תאכל. נחש הקדמוני היא תאוה שלא לנורך
ולכן נענש עפר תאכל והבן.

וישבן וגו' את הכרובים וגו' לשמור את דרך
עץ החיים. כי עכשיו דוקא ע"י עבדה
זוכין לעץ החיים.

לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. דאי
שעזא ועזאל קטרגו עד שבאו לעולם וגם הם
נפלו פי' דעלם מציאות העוה"ז מסוכן שיכול לחטוא
אפי' מלאך וכן צהיפוך האדם שעשו מבשר אפי'
היה בעולם גבוה היה ממרד עליונים כמ"ש רש"י
ח"ש לא ידון רוחי שאין לדון האדם כיון שהוא
נמצא בזה העולם ובשגם לשון גם כלומר נוסף על
זה שהוא בשר.

וינחם ה'. פרשנו כי כל המדות נאלמות מעליונים
כאהבה וכו' אבל חרטה לא שייך שם אללו
ית' לכן הוצרך וינחם שיהא תשובה למטה וזהו
וימענז אל לב הכוונה אל לב האדם עי"ז גרם
שיוכל להתחרט ולחזור בתשובה.

בהבראם. צה"א צראס דאי' כל הנברא בשמי דכל
העולם נברא בשמו ית' וצריך ליחד בכל
דבר שמו ועי"כ יתגלה שמו בכל הנבראים ואז יהא
ה' אחד ושמו אחד דצמי' שמו שהיא העולם יתגלה
בכבוד דא"ס צ"ה ועי" תשובה מתקן ומוחר ונגלה
שמו ואות ה"א מרמו לתשובה כמ"ש חז"ל במנחות
כי צי' אותיות ראשונות של שם רומז לעולמות
עליונים וצי' אחרונות רומז העולם הזה ואות ה"א
יש צניהם שע"י התשובה גם בעולם הזה מתגלה
מעולם העליון.

הנחש השאני. במגלה עמוקות דע"י חטא עץ
הדעת נפגם ד' דשם א"ד וד' דשם שד'

ונשאר מהם י"ש ו"אני" אותיות השאני והתקון
לזה ענוה שמהפך ה"אני" לאין.

וחשך על פני תהום. תיכף נחמילת הנריאה כי
ענין החשך לפעמים הוא שמרוב אור אי
אפשר להשיג האור חה החשך שהיה וע"ז אמרו
צרא חושך.

אשר ברא אלוקים לעשות. דכן הטביע שהאדם
יעלה ויקדש הכל ולכן לעשות לשון עמיד.

קול ה' מתהלך בגן לרוח היום. דאי' צמ קול
יוצאת בכל יום שוב צנים שובצים לכל יום
מוכן לתשובה חה הקול שמעו אדם וחוה.

ועתה פן ישלח ידו ואכל וחי לעולם. ומה שלא חשש
מזה קודם רק כך דענין עץ הדעת יודע טוב
ורע דדוקא ע"י ההסתר דעבדה זוכין לאור גדול
יותר מאס שאין הסתר שע"ז אמרו לפוס לערא
אגרא חה שאמר ועמה ע"י הסתר ישיג עד וחי
לעולם חה היה הרצון צאמת ח"ש לשמור דרך
עץ החיים חה מה שאמר לקין הלא אם מיטיב
שאת כי דייקא ע"י ההסתר יעלה יותר.

ויצא קין וישב בארץ גוד קדמת עדן. היינו
דאימא תשובה קדמה לעולם וכן קין עשה
תשובה חהו קדמת עדן קודם לעדן.

אז הוחל לקרוא בשם ה'. פי' שנתגלה עולם
התקון כי נהרג הכל ונתן ה' שם תחמיו שזה
ענין התקון לכן נקרא שם ה' שזה רחמים.

בדמות אלוקים עשה אותו. ויקרא את שם
אדם כי נברא. בשם אלוקים היינו
החלצות צטבע וגשם רק צכמו (דהיינו שמו) להיות
אדם גימ' שם הויה [צמילוי] ולגלות ולעשות הכל
רוחניות (בשם הויה).

במד"ר שאמר אדה"ר לקב"ה אכלתי ואוכל עוד. וי"ל לפי הגמ' כרימות י"ח שיו"כ אין מכפר על חצי שעור וימכן שהוא אכל חצי שעור וסבר שהוא מותר ולזאת אמר אוכל עוד שיו"כ יכפר ובמדרש מפורש שאכל חצי שעור והוא צמ"ר שחיה לקחה כחית וחלקה לכל העופות וכו' והוא סבר שמותר חצי שעור אך לא ניתנו שעורים לז"נ ואף ח"ש אפור.

במ"ר בראשית ברא אלוקים מנצפ"ך צופים אמרום והללמ"ם ואין לו צאור וקשר לפסוק וי"ל דק"ל מדוע לא כחוב ויאמר דהא בראשית נמי מאמר וע"ז מירך שצא צפסוק לרמוז כ"ז אחוון של תורה שצס נצרא העולם באומיות התורה וע"כ יש צפסוק כ"ז אומיות וקשה דהא יש רק כ"צ אומיות וצפסוק יש כ"ז ולזה אמר שמנצפ"ך הללמ"ם וא"ש.

במ"ר בראשית ברא הה"ד וצלאל עשה כאשר נזה ה' ואפילו מה שלא אמר משה ושזב לר"ך צאור כג"ל ועיין במפרשי המדרש יש שכתבו בדוחק גדול יש לפרש ע"ד דא"י צמ' שהקב"ה אמר משכן ואח"כ כלים ובתורה נכתב כלים ואח"כ משכן והטעם שזה התכלית והעיקר והמדרש צא ליישב באופנים שונים מדוע כחוב בראשית צרא ולא אלוקים צרא ולזה אמר שבראשית רומז על ישראל והתורה וכיון שזה התכלית נכתב מקודם.

רש"י שבתחילה שמשו האור והחושך ביחד. מכאן תשובה להאומרים שמשך הוא העדר האור.

ידי מאורות. קו' האוה"ם יהי לשון יסוד על מאורות לשון רבים יש לפרש דהלצנה כחה רק מהתמה.

ודיו לאורות. ואח"כ והיו למאורות משמע שזה יוסר עיקר מה שמשמש לקביעת הזמנים.

שבת בראשית. כי בכל מעשה בראשית בכל דבר גנוז הקדושה והאורות שלו ובצבת זו מתגלה כל האורות וגם הוא ענין תשובה כי אדה"ר נטרד מג"ע ונעשה חשך וע"י שבת נתקן וקריאה מעורר הזמן.

עשרה דורות מאדם עד נח. ואח"כ עד הצרה קיבל שכר כולם וכן אי' בע"ז ט. ב' אלפים תוהו והלא היו שם האצות ולדיקים אלא שהלדיק מעלה גם הדורות ומה שהיה קודם לו ואף שהיו לדיקים כמנון ומתושלת מ"מ אין זה דומה לאצרהם וכן ב' אלפים תורה כי עיקר התקון ועליה דוקא ע"י תורה ועי"ז מתקין גם מה שעבר.

ויאמר לאשה מה זאת עשית. וברש"י לנחש לא שאל דאין טוענין למסיח דה"י לו לומר דברי הרב ודברי חלמית דברי מי שומעין וראה קדושין דזה הטעם דאשלת"ע וראה שם דברי שמים חייב ושזב מה טענה יש לנחש וכן הקשה הש"ך רק כאן היה שליחות יד כי הניחו לשמור ובשליחות יד יש שלד"ע וראה ש"ך חו"מ דגם המשלח מתחייב ועיין בקצוה"ם דפטור.

ואל עפר תשוב. אי' דלכן קוצרין הערלה ועיין בטור דברי א"י משימין הערלה במים ובני חו"ל צעפר וכן הביא דברי א"י מצרכין שהחיינו ובני חו"ל לא רק צא"י אין תקון חטא אדם הראשון וא"ל ואל עפר תשוב ויל"ע אם מצות קצורה שייך בכל אבר צנפרד וי"ל דערלה שאני וזה החלוק דצחו"ל הוא חלק מהגוף וצעי קצורה משא"כ צא"ך ישראל משום קדושתה לא נחשבת הערלה למלק מהגוף.

שבת בראשית. הפותח לכל שנתות השנה כי בקריאה מתעורר מהנכתב צפרשה וצפרשה אי' עדן נהר גן שהם צמינת השפעות עליונות ובצבת זו מתגלה השפעת הגנוז.

ויבל אלוקים. דרשת חז"ל ידועה וע' פנים לתורה ואפ"ל שחלית הנריאה הוא שבת חיה וכל כלומר שקיבל החלית בש"ק.

לעבודה ולשמרה. ובחז"ל מ"ע ול"ת ונראה כי מ"ע לאכול משאר פירות הגן כמ"ש מכל עץ הגן אכול ולזה אמר אכלתי מעץ הדעת ואכל עוד היינו משאר עצי פרי ויחוקן אכילת האסור ע"י אכילת היטר בדוקא.

במדרש לא חטא אדה"ר עד שהראתה לו חוה דם נדה. כלומר שאפילו נגיפה אסור והיא לא מתה נגיפה.

בתנות עור. בתורתו של ר"מ כתנות אור כי היה מעולם התקון ולכן לא יכלו חזרו לעמוד על סוף דמותו.

וישם ה' לקין אות. במד' אות ו"ו כי הוא סימן דחי כנזכר בזהר.

זה ספר תולדות אדם. כלומר שממשה האדם נעשה ספר כמ"ש וכל מעשך בספר נכתבים ועל זה אמר בן עזאי זה ספר תולדות אדם כלל גדול הימנו.

במ"פ הביאו המגיד הקדוש מקוננין. הכל יודין אימתי בשבת בראשית כי אי שכל השבתות נכללו בשבת זו כי הוא הפותח לג"ן סדרים וכולם לכל סדרה מתעורר מה שכתוב כאן ובפרשת בראשית עוד שימש מאור הגנוח שבבריאה ולזה א"ש.

תגדב"א פט"ו. יום שמת אדה"ר עשהו משמה ושמחה וי"ט כי נתן לדהע"ה ע' שנים ולזה שמת.

ויבדל בין האור והחושך. ומה צריך הבדלה לדבר היכר אך הכוונה שיתן לכל אחד שורש

וחלק אחר ולכן יום רשמים ולינה דין חיה ג"כ הפירוש ויבדל אלוקים בין המים אשר מתחת לעל הרקיע.

ויידן בדגת הים. ועי"ו יעלו כל הנריאה חיה נלמנו כדמותו.

ויבלו השמים והארץ. ר"ת שס.

ונהר יוצא וגו' יפרד לארבעה ראשים. הם ד' עולמות וכנגדם מכון צעוה"ז כנגד אילנות אמר זהב זהב הארץ טוב כי שם הכל טוב כנודע וכנגד צריאה קרא כוש ויזירה חדקל והרביעי הוא עולם העשיה ששם השפע לנהר פרט הוא א"י.

אעשה לו עזר כנגדו. ואח"כ מפסיק הענין בקריאת שמות לכל מי ואח"כ אמר וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו ואין לו מונן ונרש"י סרס המקרא ודרשהו והנראה לפי המקובלים דקודם החטא היה שמה חיה ואח"כ נהפך לחיה ח"ש דכיון דהיה יודע דשם אשמו הוא חיה קרא שמות לכל החיות וכיון שלא מצא ח"י שמתאים לה שם חיה היה צריך לברוא.

ענין החטא דאדה"ר. דקודם החטא כתוב שהיו ערומים האדם ואשמו והפירוש דקודם לא היו ז"א וטוקבא צריכים מלבוש סוד שמירה עד שצא וזהמת נחש וצריכים מלבוש ושמירה.

אל האשה אמר הרבה ארבה עצבוך והרנך. דע"י החטא אדה"ר היו צריכין גלגולים והורדת נשמות אסד אסד ולכן הרבה הרניך וכו' ולכן אסד החטא אמר אס כל מי כי קודם נכללו כולם צו.

ולבנו חיה המוסר מזה שאדם מוכה לאביו ולבנו
ואולי לכן נמנו השמים ללמוד זה.

ויקרא שמו נח זה ינחמנו. ומנח ידע רק לשון
תפילה שביקש כן ועי"ז נעשה כן.

לא ידון רוחי באדם לעולם. נרמו כאן סדר
הבריאה שאי אפשר שיחיה האדם לעולם אשר
ע"כ בא סדר וסוד הגלגול חוה הנפילים היו צאריך
המה הנשמות שנפלים מעולם העליון ואם אין
מתקין הכל אז ואחרי כן יצאו בני אלוקים הם
בני ישראל אל בנות האדם היינו נשומיהם בקדושה
ועי"ז תחזין להתגלגל חוה המה הגבורים אשר
מעולם אנשי השם.

המשביל יבין וידע איך שכל פרשת בראשית
בריאת אדם וכו' איך שכל זה שייך
בכלל הבריאה והתורה נחית ושייך אפילו כיום
בענין החטא ושלות מג"ע וכולל כל העולם והאדם.

ויברך את יום השביעי. כי בש"ק מאיר הארה
שהיה קודם החטא והכל שב לשורש ולכן
ע"י שבת נמחל לאדה"ר כדאי במדרש ומכ"ש
בשבת בראשית.

ולמשול ביום ובלילה. לשון ממשלה כי הם
מביאים האורות ליום ולילה וא"א לבאר
יותר.

מעשה בראשית. יתן בכל דבר הכוח והאור שלו
ולכן יש דברים שיותר גבוהים בשורש הם
יותר חשובים ולכן המים מטהרים דהם משורש
גבוה וכן דגים א"ל שחיטה ועוף אין מטמא רק
בצית הנלעה כי נברא מהרקק ששם מים וג"כ
טהרה.

ואדם אין לעבוד את האדמה. כי ראה הקב"ה
שכל הדברים יתגלו ע"י תפילה.

בתחילת הסדרה. עד שני נכתב רק שם אלוקים
כי תחילת הבריאה נכתב חיה השם כי
אם בשם הוי"ה היה הבריאה מתפשט ללא גבול
ולא היה זמנום כלל ואח"כ נכתב שמיים הוי"ה
אלוקים כי אם היה רק אלוקים לבד היה ההסתר
יותר מדאי ומלידת קין ואילך נכתב שם הוי"ה
לבדו כי כבר נסתר כ"כ שהיה אפשר לומר זה
השם לבדו ח"ש קימתי איש את ה'.

ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד
וגו' ויאמר אל קין למה חרה לך. ואין מוכן
דודאי חרה ימרה על זאת וגם התשובה הלא אם
חיטיב שאת אשר ע"כ נראה לפי שאי' בסוד דנשמת
קין גם היה משורש גבוה עליון מופלא ח"ש לו
הלא אם חיטיב שאת כי דוקא לגדול נשמתו היה
בחינת הסתר ואמר לו שאם אפילו הכי ישמור דרך
ה' עי"כ יתרום חוה שאת לשון הגבוהה שיגביה
נשמתו ואם לאו אז להיפוך יפול יותר למטה גם
נראה דקין עובד אדמה להעלות הדומם והכל בתי'
זומת ועדיין לא הגיע זמן תקון הדומם והבן.

ועתה ארור אתה מן האדמה. היינו שהאדמה
ענמה מקללת אותך שגרמת שתקבל דמי
הכל.

זה ספר תולדות אדם. היינו זה העיקר שידע
האדם שמים ברא ה' ברימות אלוקים נעשה
זה הספר שכל אדם צריך לדע זאת.

כל ימי אדם אשר חי. נאמר רק אלל אדם כי זכה
לטעום מג"ע חיים אמיתים ועליונים וכן
באברהם נאמר כן.

תמיד יורד מספר השנים. חן ממשולת יורד
שמספר שמיים עולה ויתכן כי חנוך חי
שלוש מאות שנה יותר השמים שהיה לו יתן לאביו

שנעשה בעולם נשאר הרושם ממנה ולכן דבר שכבר
נעשה כמה פעמים קל לעשותה משא"כ העושה
ראשון הוא הוא הפותח לעשות זה בעולם ולכן הם
שהיו ראשונים לזה אמר אבי וכו'.

ונח מצא חן. דיש בכלל הנריאה מציאות חן בעיני
הש"ת דזולת זאת לא היה קיום כלל וכן
צימים נקודת החן הוא שנת ע"י קיום הכל.

ואל עפר חשוב. צמי' שעה אחת קודם תחית
המחיס דידוע מענין היולי ונארנו צכמה
דוכחי דלהתגלות אור עליון צריך צטול מקודם וכן
כדי שיאיר האור דתחית המחיס הוא ע"י צטול עד
עפר מקודם.

אבי יושב אוהל ומקנה. וכן כל חפש כנור וכן
לוטש וכו' כי נודע מספרים אשר כל פעולה

שרצו בארץ ורבו בה. היינו שיהיו בעולם הזה
השפל דזוקא ע"כ יזכו לתקן הכל.

הברית אשר הקמותי ביני ובין כל
בשר. דנתגלמה השגמה פרטיית שיש
על כל מין ולא דרך כלל.

וראיתיה לזכור ברית עולם. פי' כי הנריאה מצד
עלמה אין לה כלל אפשרות קיום רק
מה שעושה רצון הבורא ית"ש ולכן צריך להצין
שהכל לעשות רצונו והשאר טפל לזה ואין לו קיום
צפני"ע רק מה שע"כ נעשה רצונו ולכן אין לרדוף
אחר הגשמי שאין לו קיום כלל ואין זו המטרה רק
כטפל וכל התקדים המתגלים בעולם הוא רק כדי
שיכירו גדלו וטובו ית"ש וצ"ק מתגלה ונקרא
צריח עולם.

צוהר תעשה לתיבה. פי' דנכל אום יש הארת
ומיות א"ס רק שנסתר וזהו ואל אמנה
תכלנה מלמעלה ע"י אמירת האות נפתחין הפתחים
למעלה אולם ופתח המיצה צצידה תשים שנסתר
קדושת האומיות צה העולם.

ויסגור ה' בעדו. פי' דרצון הטוב להיטיב וכדי
לעשות מצול היה צהיפוך הרצון כי לא
חפץ צהשחת העולם וזהו ויסגור ה' בעדו והבן.

חמש עשרה אמה גברו. נגד שם י"ה מידת הדין
ואח"כ חמישים ומאת יום נגד שם העולה
קנ"א.

ויעל עולות במזבח. נראה שכל חמש משבע
מהטהור הקריב נח ושמים השאיר ככל
המין.

אלה תולדות נח. ענין שם נח לאז היה הדין בשורש ונמסק נח חוה שם אל"ד עם אהי' וכו' גימ' נח ואברהם היה עקידה אמכפיה הדין חמת המסד גם חלוק נח שלא המפלל על בני דורו פי' שלא יכול להמשיכם אחריו משא"כ אברהם תיקן כל העולם.

אד יעלה מן הארץ והבן לפי הנ"ל ח"ש לא אוסיף לקלל האדמה עוד כל ימי הארץ.

ומוראבם וחתכם יהיה על כל חית הארץ. פי' נח האדם להביא פחד מהשי"ת יראה עילאה אפי' בכל העולם ואפי' בדומם ממש.

גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה. ל"ע בתרגומא לאגמא דא"י צנדה נ: בתוד"ה תרגומא שזכר טמא ונקבה טהורה האין לקח.

איש ללשונו. וכן לקמן וז"ע כי עד ההפלה היה שפה אחת ואולי ע"ש העמיד.

מבול גימ' ג"פ שם כ"ו חוה ה' למצול ישב.

בי לימים עוד שבעה. תמוה הלשון רק שאיחא ברש"י עה"פ יום ולילה לא ישצמו שצמן המצול לא שמשו המזלות ולא ניכר בין יום ובין לילה חוה שאמר כי לימים עוד שבעה היינו ימים יהא רק עוד שבעה אצל אח"כ כבר לא יהא ניכרים הימים. וז"ע אס לא שמשו המזלות האין באמת נעשה יום ולילה שאיחא שהמצול היה ארבעים יום וארבעים לילה דוקא יום ראשון שנכנס נח לא נכלל לפי שאין לילו עמו ומוכת שאמר כך היה יום ולילה ממש וז"ע.

עו"ל דמה היה המועלת במצול ויניח הדורות מנח דהרי גם נחם יכול להיות רשע רק דכח המולדה הוא צאצ ויזין שראה שדור זה הפליג ברשעו ע"כ חפץ לכלותו והיו הדורות מנח וממילא לא יהא רשעם כ"כ ח"ש אלה תולדות נח נח כי גם התולדות כמוהו

הלוך ושוב. ואח"כ יזא ושוב כי יש קוד אור חזר והוא צא ע"י מעשה האדם מלמטה שעושה רצון השי"ת וצמצול כשנמחה העולם נחמר זאת ואח"כ צא חוה הלוך ושוב שהוא אור חזר.

וישאר אך נח. נשאר ע"י שם אך והבן.

ותהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. למצול דבשורש הכל אחד וכן לע"ל יהיה ה' אחד ורק צעוה"ז עלמא דפרודא עולם הנפרדים והם המחלקות לבחינת שבעים לשון ואחר המצול בהתחדש העולם היו כולם צו המדרגה שנקרא דברים אחדים ולכן באמת יכלו לבנות עיר שראשו בשמים (וכן בשפ"א שהיו יכולים לבנות וכן מוכח לשון הקרא ועמה לא יצטר) כי באחד אין נפרד ארץ משמים אולם כיון שלא כווננו לש"ש נלקח מהם ונפרדו לשבעים לשון ומתן לבני שהם גוי אחד בארץ.

ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו. נשם הרבי מלובלין דהנדיק מעלה כל שדצוק עמו.

חרבו פני האדמה. דיש צי שמות ארץ ואדמה ועד נח נקרא אדמה כמ"ש האדמה אשר אררה ה' ואח"כ ארץ ועליה נכרת צריח עולם כמ"ש ציי ובין כל אשר על הארץ והחלוק דהאדמה לשון אדם מה שהאדם עצמו עובד וארץ היא מה שמשמים מתן ח"ש וחל נח איש האדמה אולם לא הצליח כי כבר פרט פני האדמה ונקרא ארץ כמ"ש יצא הארץ וטובא מקראות יוצנו עם זה ואכמ"ל. חוה ואדם אין לעצד את האדמה ולכן

אלה תולדות נח נח. כפל הלשון וצחול כל מי שכל שמו סימן שהוא נדיק דאי ויזר ב' יצרות כי יש בכל אדם ב' יצרות יצירה הגשמי שבו וג"כ יצירת הרוחני שבו ונדיקים משלימים שניהם לכן נכפל שם חוה את האלקים התהלך נח ח"ש להלן בפרשה שפך דם האדם וכו' דמו ישפך כי צלם אלקים עשה את האדם כי עיקר החיוב להריגת אדם הוא השחתת חלק הרוחני שהיה בו.

צחקר חעשה לחבה. כי יש כח גדול בצמירת תבות תורה ותפילה ולזכות לאור הנהר הצפון בהם הוא ע"י ואל אמה תכלנה מלמעלה שכשיוצא מפי האדם אין יכר כ"כ הפעולה רק כשמגיע לשמים נאמר צוהר שהמלה צוקעת רקיעים חוה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה כי נריך מפתח לפתוח שערי שמים לתפילה תחמים שמים ושלישים דאי צטה"ק כי יש ג' צחינות אותיות טעמים ותגים זה מלמעלה חיה מלמטה.

ויזכור אלקים את נח. דכ' מה לנוש כי תזכרנו כי בכל עת אין הצריאה ראיה להתקיים מפני רוב רע ורשע רק הקצ"ה צרחמו שם נקודה אחת בצריאה של טוב ותן ועי"ז קיום הכל ונקודה זה נריך לחדש בכל רגע ועי"ז אמרו המחדש צטוצ והוא סוד ונח מצא חן חיה ענין נח וצט"ק מתגלה ביותר זו הנקודה ולכן השומר שבת הנקודה הג"ל מעוררת עליו רחמים ומשפיע עליו חסדים עד אין קץ.

וירח ה' את ריח הניחוח. צמ' כל המתפתה בינו יש צו מדעת קונו הכוונה מתפתה שמשיג השגות והשפעות ע"י שחית יין והוא סוד יין של קדוש ועי"ז מתמלאים כל משאלותיו כמו שהי' כאן ירח ד' ויאמר וכו'.

אך את רמבם לנפשותיכם אדרוש. ע' כאן צבעלי החוס' מתלוקת אם מותר להרוג א"ע כי

חושש שלא יעמוד צנסיון עי"ש מעשה נורא ח"ש דמכס לנפשותיכם אף שכונתם להציל הנפש בכל אופן אדרוש.

שופך דם האדם באדם. רמו בה על הח"ל ח"ש כי צלם אלוקים. כפל פרו ורעו כי צהולדה יש ב' צחינות שמוליד גשמות הצנים וג"כ מושך להם נשמחין קדישין.

ענין אות הברית ע"י קשת. כי אין רצון הבורא שיהא דינים והעיקר רחמים רק לנו נראה כדן וכמו אור השמש אשר ע"י הקשת מתחלק לגוונים רבים אבל יש בו אור אחד והבן.

נמרוד הוא היה גבור ציד ע"כ יאמר כנמרד גבור ציד לפני ה' ואין מושך וי"ל דמי שעושה עבירה פעם ראשונה היא קשה מאד אבל מי שכבר עובר פעם אחת אח"כ לצאים אחריו כבר קל יותר להרשיע כיון שיש מזה העבירה צעולם ח"ש לכן יאמר על כל מורד שנמשך מנמרוד.

ולשם יולד גם הוא. הלשון גם הוא כי כיון שהיה נריך לנחת מזה הצרה אצטו וידוע אם נשמה קדושה נריכה לירד לעולם מתרבים הקליפות שלא תוכל לרדת ולכן גם הוא היינו עפ"י נס.

ותהי להם הלבנה לאבן והחמר לחומר. ואין מושך רק צוהר פ' צראשית מגלה כוונה עמוקה על חטא דור הפלגה וכי שם דיש אנשים שעושים צחי כנסיות וכותצין ס"ת והכל לעשות להם שם ח"ש נעשה לנו שם והוא יסוד גדול ח"ש ותהי הלבנה לאבן היינו שעסקו צחו' רק כוונת עפי"כ יהא להם שם והחמר לחומר ומהרוחני עשו חומר.

בש"ק אוכלין דגים כי לא קלקלו צמסל ולכן הם סמא לעינא כי יש בהם הכח שלא קלקלו

דהקלקול מכלה אור העינים וש"ק מעולם התקון ולכן אמרו שבשבת יבקש על מאור עיניו.

לא אוסיף לקלל וגו' להבות כל חי. כי יש בעולם רע וטוב ויש ג"כ נקודת מליאות מן שבעולם כלפי השי"ת דאל"כ לא היה קיום לעולם וכן באדם יש צ רע וג"כ חלק הטוב יש בכל אדם והבטיח השי"ת דיסתכל על חלק הטוב וממילא לא יוסף להכות כל חי ח"ש כי יכר לב האדם רע ח"ש צגמ' מתפחה צינו כמ"ש על יין שיש צ טוב ורע וכמ"ש יש שותהו וטוב לו וכיו"ב

לבח הותר בשר וכיו"ב. כי לפני המבול היה כל הצריאה במדריגה גבוהה ולכן לא הותר לאכול בהמה ואחר המבול נסתר האור שבצריאה והיה תקון בבהמה ע"י שהאדם יאכלנה אולם אצר מן החי לא הותר דעדיין נפשו צ והוא גביה כאדם גם יתכן דע"י המבול והעונש מהרשעים נתקן העולם ונתגלה האור שבצריאה ולכן הותר לאכול כל בשר.

ענין הקשח בעגן. ג"כ קו' הראשונים עיין דרשות הר"ן ואצבעאל דהוא דבר טבעי דהשמש מראה גוונים צמים ויתכן דבאמת זה דרך הטבע אלא שנטבע בן לאות צרית והבן והרמז בזה דיש הרצה אורות ודרכים צביראה וכמ"ש דגם נחום אצלים הוא נחיצ מנחיצות עולם עיין כחוצות דף ז. וכן חורבן העולם ג"כ היה בכלל הצריאה והבן כי עמוק חה רמז מראה השמש צמים יש צ כמה גוונים והעיקר האור שמתגלה אח"כ והבן כל זה וציתר באור דזה מראה שאין השי"ת חפץ בצורבן עולמו רק צמה שיצא מזה דהיינו תקון העולם אח"כ והבן.

וישנת מן היין וישבר. היינו דבארנו דקודם המבול היו כל הדברים במדריגה גבוהה ולכן ע"י שמים יין השיגו מדריגות ואחר המבול נסתר זה

ולכן השתכר מהיין ח"ש מתפחה צינו ויין של קדוש להיפוך מסוגל להשגה.

יפת אלוקים ליפת. הוא ילו"ק המתפזרים ציפת עיין באוסף מכחבים מכתב הידוע מזקיני ז"ל. יפיפיתו של יפת אולם כנען התקון שלו השמדה לגמרי או עבד לשם ולכן לא תחיה כל נשמה.

ברוך הפלגה. מצאנו בזה"ק דהוא הצמינה באדם שלומד ע"מ לעשות לו שם וכיו"ב ולזה צבלי היה התקון כן חלמוד צבלי התקון לזה שמביא לאדם הכנעה שפלות ופשוט וציתר באור דברי הזוהר דע"י למוד החורה ומלוות נעשה מזה עולמות רק אס הם לשמה נעשו מזה שמים וארץ חדשים ואס לא נעשה לשמה או ג"כ נבנה מזה עיר ומגדל אבל ראשו צארץ והבן אלא שמגדל וצנין חה אפשר לתקן חה סוד מגדל הפורח באוויר ואי אפשר לפרש יותר אף שהוא עיקר גדול בעבודת השי"ת.

ויבת חרח בחרן. ומקשים שהרי מת זמן רב לאחר כן רק צמדדש איתא מי יתן טהור מטמא אציהם מתרת דודאי יתק אציהם עצמו מכל שיכות לתרת חה היה המיתה חה היה עכשיו כמ"ש ומצית אצין.

ותשחת הארץ. פי' שע"י החטא גם המקום שצ נעשה החטא נפגם ולכן עמוק ג' טפמים נתקלקל ונשחת צמבול וע"ו אמרו באותו מקום.

מדות התיבה שלש מאות. דאי' יסוד נקרא ש' דמלת הוין נפקין מינה סוד ושלשם ציו ולכן שלושים קומתה על שלש הוין ותמישים רחבה הוא נ' שער תשובה לחטא.

כבל מאכל אשר יאכל. דגמי צ"ק מצוה ליש אוכלין של החיה יש אוכלין שאוכלת רק ע"י הדמק וע"ז אוה הש"מ צרוב רחמיו שימן רק מהאוכל הנאכל שלא ע"י הדמק.

כל צפור כל בנה. יתכן דרומז על דגרים העפים באוויר ללא כנפים כמעט כדגרים וכיו"ב.

ויחל נח. יש לפרש ויחל לשון מפילה דאמר המצול התפלל כבר על בני דורו כמו שמלינו.

ויבן נח מזבח. גימ' שס כ"ו ושס ל"א שהוא סוד אל זן זן צימ' הכי שהוא המשכת השפע לכל חי ולכן ירמ את ריח הניחוח וריח יש לכל נבדא.

לא אוסיף עוד להכות וגו' כי יצר לב האדם רע. כי נגלה אשר כל רעת האדם צלל היצר ובהסתלק היצר תוחר האדם להיות טוב.

ובל דגי הים בידכם ניתנו. הוצרך לזוי מיוחד לדגי הים כי לא קלקלו והיו צמדריגה גבוהה ולכן נאכלין בש"ק.

שפך דם האדם באדם דמו ישפך. דרשו צמ' על עובר צמעי אמו ח"ש כי צלם אלוקים עשה אפילו שאין צו עדיין צמי גוף רק יש צו צמי צלם.

זאת אות הברית את קשתי נתתי בענן. ואין מוש כ"כ הענן ונראה דמצינ דאמר הדין והמורק נעשה מזה עולם חדש מלא ברחמים ח"ש הסימן לקשת דאמר הענן והקשת וזרם צממה אורות והו אות הצרים דלף בתוך הדין יש רחמים.

מן הארץ ההוא יצא אשור וגו' ויבן את נינוה העיר הגדולה דאשור ילא משס צמבל שהיו רשעים כנוכר צפרש"י ח"ש ויבן את מינוה העיר הגדולה זכות זו עמדה לו לבניו לתזור צמשוזה כעיר מינוה.

ויחל שבעת ימים. כדי שיעבור שנת שאו המתקמ הדין.

בבני יפת נאמר מאלה נפרדו איי הגוים. כי תרשיש הוא אי כמ"ש מלכי תרשיש ואיים וכמ"ש אריות תרשיש גם הזכיר יון שהוא אי כמ"ש נעץ קנה ציס חו איטליה של יון וכתים הוא ג"כ אי ולכן הזכיר ללשונו לשון יחיד לשון יון כמ"ש יפיפיו של יפת.

ידי גבול הבועני מצידון. ר"ל לידון הוא מא"י וכן צמלון וירכמו על לידון וראה צמבא יהושע אשר לא הוריש את יושבי לידון ועיין ערובין מו: צמעשה דיוסף הכהן ועיין צרש"י לידון חו"ל ועיין אהלום פי"ח דמשמע שהוא אי כנגד אי"י ועיין גיטין דעמ ר"י דמה שנגד אי"י תשוב כל"י חיה שאמר לך צרפחה אשר ללידון כי צרפת נגד אי"י כמ"ש צמוס' גיטין אך צמ' פסקו כרבי יוסי וכן נמלא צמוס' גיטין דלין הלכה כרבי יהודה אך לע"ל יהא הלכה כרבי יהודה ח"ש עמידה אי"י להתפשט ולכן נאמר אז מלכי איים מנחה ישיבו עי"ש מהלים ע"צ דקאי על מלך המשיח דישו צהכל לא"י ועוד יש להאריך ופשוט יש לומר ללידון לא כבשו עולי צבל ולכן משו צמ"ס כח"ל ולכן היוצא לשם תשוב כח"ל וכמ"ש תוס' לגבי עכו.

ידי כל הארץ שפה אחת. צרש"י לשון הקודש כי צה נבדא העולם וצה אפשר לצנות ולעשות הכל בעולם ח"ש ומהי להם הלצנה לאם ר"ל צרף האוחיות כמ"ש יודע צללאל לצרף אוחיות שבהם נבדאו שמים וארץ כי לא היו טפשים לעלות לשמים

ענין התיבה. כי נאמח נגזר כליון על הכל אך נח וצניו נכנסו ועלו למעלה מן הצריחה ושם לא היה הגזירה והוה ומרס המיצה מעל הארץ והבן.

ענין שליחות היונה. כי צמטל נגזר כליון על העולם ואחר המצול נמשך חיות מדש לקיים ממדש כל העולמות ורצה נח לידע אם כבר נתלכש החיות והאור הזה בעולם והבן.

וירח ה' את ריח הניחוח וגו' לא אוביף עוד לקלל את האדמה. דצמטל היה תקון ע"י העונש וכלי ואמר ה' שמעתי לא יהא כך רק יהא התקון ע"י שמחה ותורה ח"ש עוד כל ימי הארץ וכו' לא יצטתו היינו שיחוקן ע"י זרע וקליר וכיו"ב דייקא.

ה' למבול ישב. היינו דע"י המצול דייקא אח"כ נגלה האור לאצרהם ח"ש וישב ה' מלך לעולם דכן תכלית כל היסורין הוא התקון שיהא לאחרי זה ח"ש ומשז אליו היונה לעת ערב דדוקא אז לעת צא משית יחוקן הכל בצלימות ה' למצול ישב ר"ת שם היוצא גם מפסוק ימלך ה' לעולם וגו' מפסוק ה' לאורך ימים והבן.

וראייתה לזכור ברית עולם. היינו שאי ורתמיו על כל מעשיו שיש רחמים עולמים בכל דבר כי צראו צמידת הרחמים זה הרחמים לפעמים נקטר זהו ברית עולם גלוי רחמים וכן שבת אי לדורחם ברית עולם דע"י שבת נתגלו הרחמים הגדולים שכל העולם וכל דבר.

ויתגל בתוך אהלו. כי ענין הנסיון והסתר שמתצבר ומתגלה בדיוק פנימיות האדם ומה שבאמת יש בו וכן היה אלל נח צמטל והוה ויתגל שנתגלה מה שהוא צפנימיות.

רק רצו לצרוא עולם חדש חה בלצל שלקח מהם לה"ק ושם נעשה שפת בצל שהוא שורש דשצעים לשון ובו נחמבר התלמוד ומרגוס ואין מה"ש מכירין ב.

נח צוה לו השי"ת שיאסוף מכל מאכל ומכל חי. כי לכל דבר יש שורש ונח הוא צחי המגלות השורש ואז יש מנוחה ושמחה חה דאי נח דא שבת חה צא ע"י צטול להשי"ת ולחורה וע"י הצטול צמט"נ נתגלה בכל מקום וכל דבר ולכן שבת אין מלאכה דהוא הצטול ומתגלה חהו ויעש נח כאשר צוה ה' הצטול לצוי.

וישבת מן היין. כי ארי הכישו כמ"ש רש"י וצריש כל מרעין דם וצריש כל אסון חמר.

אלה תולדות נח נח. כפל מילת נח דאחרי המצול נשתנו הטבעיים והאנשים ומי שחי לפני ואחרי המצול הרי הוא כשני פעמים חהו כפל הלשון נח ח"ש תמים היה צדורמיו לשון רבים היינו דמי שני דורות וצמיחה אח האלוקים התהלך.

ויגברו המים והמים גברו. ועוד כמה פעמים הלשון הזה כי בשורש מים הם חסדים כנודע וכאן היה שני הטבע שמידת החסד ג"כ נכללה בצורה חהו ויגברו המים ואחר המצול אי ישובו המים היינו ששבו להיות חסד לבד.

ויגוע כל בשר וגו'. ואח"כ שוב וימח את כל היקום והרי כבר נאמר, ועוד דיוק דמקודס נזכר הנהמה והמיה ואח"כ האדם וצפסוק השני האדם ואח"כ כל הצריחה כי צדור המצול כשנתמה כל הצריחה נמחה ג"כ השורש שלהם המקיים אותם חהו וימח את היקום והבן ובשורש אדם עיקר וע"י האדם חיות הכל.

ולשם יולד גם הוא. לדוקא ע"י שולדו כל האומות והרשעים יכול להולד גם אנבהם משם כי זולת זה היה הקדושה של אנבהם מתקן הכל ולא היה רע כלל.

בואבה ספרה הר הקדם. ואח"כ נקטע מקדס כי בכל דבר גנוח כח הפועל נגפעל ונקרא קדס והם הסמירו זה.

במדרש טהור מטמא תרח מאברהם עוה"ב מעוה"ז. כי אנבהם מיקן את תרח וכן עוה"כ מתקן את עוה"ז.

ויהי כנען עבד למו. עיין דרשנו במ"י שנמינת למו רומז על הגאולה עי"ש בפרשת בלק בפסוק וסש וזהו הפירוש חש עמידות למו וכאן אמר שלע"ל בזמן משיח יתוקן כנען ע"י שיהא עבד לשם זה תקונו.

מה שקילל נח את חם. כי אחר המבול נחמדה העולם והיה טוב ונח זה ע"י רשעו וקלקל.

מן הארץ ההוא יצא אשור. במ"י דנמרוד לא רנה להשתמק בהפלגה לאשור עיניו הטוב שמוציאין מהרע וזהו מינה ואפילו בנמרוד היה טוב שהוציא ח"ש האובדים בדרך אשור.

ממש צעוה"ז ולזה תמה. ואח"כ ביקש שישמעאל גם יעשה פרי למעלה ח"ש יחיה לפניך.

אבל שרה אשתך יולדת לך בן. פי' דראה לפני ל"צ נתיבות שמתנהג העולם ובהם פקדת עקרות איך מקום לשרה ולזה נחק אבל השי"ת אמר אבל היינו שיש יותר מל"צ נתיבות שהוא האלף כתר ועי"ז יפקד.

בחום ועד שרוך נעל. רמז למ"ש ערקתא דמסאני.

וישב אותם אברם. פי' דהיה לריך הרבה זרות לזכות לגאולה ואצט"ל עורר החסד וביטל הגזירות חזו וישב אותם.

ונתתי לך ולזרעך וגו' ארץ כנען לאחוזת עולם. פי' שע"י אר"י נאחזין בעולם העליון והאמיתי.

ונברכו בך. פי' דאצרהס עורר החסד ולימד זה לחמד שנריך לעורר החסדים ושכן הרצון העליון שב"י למטה יעוררו החסדים חזו ע"י שלימד לברך ה' שמברכין למטה ומעורר החסד והטוב.

קום התהלך. פי' אי' שקודם המילה היה נופל כשדיבר עמו.

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אבך. פי' אי' שע"י שאצרהס הלך לא"י עורר החסדים דג"ר למטה חזו מולדתך ובית אבך עד הארץ שהיא מלכות למטה.

ואגדלה שמך והיה ברכה. היינו ששמו יהא זכרה דאי' שע"י הזכרת שם אצרהס מתעורר רחמים וזכרה.

ולא נשא אותם הארץ לשבת יחדיו. פי' דעד אז היה צא"י מערובות טוב ורע ואצרהס רצה להפריד הרע מאר"י ולוט להיפוך להגביר כח הרע עד שהפריד ואצרהס תיקן כל אי' ולוט לקח לו קדוש ויס המלח ושם הגביר כח רע ולכן אנשי קדוש רעים וחטאים אבל קודם גם שם היה כנן ה' ולע"ל יתוקן ע"י מעין בית קדשי הקדשים.

ד' אלוקים כמה ארע כי ארשנה. פי' רצה למתק הדין הנרמז בשם א"ד ואלוקים.

באר לחי ראי. פי' כשרוצה דוקא יכול לראות בכל מקום אפי' במדבר.

ויפול אברהם על פניו ויצחק. ומה שמקודם לא נחק דמקודם שדיבר בצטאה חשב שהכוונה על לידה רחמית שיעשה אורות למעלה הנקראים יצחק אבל כשאמר לו על שרה הבין שהכוונה על פן

כי כמו"כ בני"י יש לכ"א ענין מיוחד שמיחד לו ואפי' יהיו בני"י רבים כחול היס ולא יספרו מרב מ"מ יהא לכ"א ענין מיוחד לו.

אשר מגן צריך בידך. כי כפי שרמו דעת זקנים מצעלי התוס' שמלחמת המלכים מרמו למלחמת השמים בעולם העליון וס"מ רנה להפיל השר מיכאל והקב"ה הנילו ח"ש אשר מגן צריך בידך.

והאמין בר' ויחשבה לו צדקה. כי בלמת אלל אברהם לא היה זה אמונה כי אמונה שייך רק על מה שאינו רואה וידוע שהנביאים היו רואים מה שנתנבאו וכן א"א ראה כל המולדות וכלל ישראל שיצא ממנו ולא היה שייך כאן אמונה רק כיון שהאמין יחשב לו הקב"ה כמנוות אמונה עם שלא היה שייך חשב לו הקב"ה כמנוה.

ידי השמש לבא. כשרויים משמים לגלות אור גדול אז ומרדמה נפלה מפילים מקודם הסתר וזפרט א"י שאין קדושה נגלית רק ע"י הסתר שמקודם.

אתה אל ראי כי אמרה הגם הלום ראיתי אחרי רואי על בן קרא לבאר באר לחי ראי. כי הגר ראתה כאן גדול השגת הצורא על כל צדיות ומעשיו כי צבית אברהם לא היה לה חדוש רק כאן כשמהלכת שפחה לבדה במדבר והקב"ה שולח מלאכיו לדבר עמה ולנחמה מצערה ולכן אמרה אתה אל ראי שרואה הכל וכל אדם בכל מצב ח"ש ע"כ קרא באר לחי ראי היינו שהשי"ת רואה משם כל חי.

באר לחי ראי. שמשם נשפע שפע לכל חי.

ונתתי לך וגו' את ארץ מגורך. נכתב בלמע הצוי למילה כי השומר צבית זוכה לנחול קדושת הארץ.

ואתה את בריתי תשמור. ברש"י ואלו זה מוסף לאיחא בספר הכלבו שהעטרה הוא דוגמת אות יוד ולכן אסור לשנותה כי מוחק צורת האות ורק לצורך נעשה בסוד אות ואלו וכמ"ש ביה את בריתי שלום וא"ו קטיעא.

בעצם היום הזה. ע"י הצבית הארה מעולם שנקרא עמס היום הזה.

מי העיר ממזרח צדק. שצארנו שכל הדברים משתוקקים להשי"ת ואברהם לימד על ידי הצרכה לקרב הכל להשי"ת ועכשיו ע"י תורה חיה שאמרו צחורה לשמה ומרוממתו על כל המעשים.

ויעבור אברם וגו' עד מקום שכם והכנעני או בארץ. ויאמר וגו' לזרעך אתן את הארץ ר"ל דהגיע עד מקום שכם וראה שם הסמרות גדולות ח"ש והכנעני אז צארך וגם שידע שבני"י ידורו שם ויהיו צריכין לשבור זאת ההסתר ולכן זבח שם במזבח שיהא נוח לכבוש זאת ההסתר אל מקום המוצא אשר עשה צראשונה כי המקום שכבר עשה שם הפעולה דקדושה נוח אח"כ לעשות בו שינת ח"ש אשר עשה צראשונה.

שא נא עיניך וראה וגו' ימה צפונה ונגבה וגו'. כי בא"י עממה יש הרצה מקומות כי א"י מכוונת כנגד העולמות העליונים ולכן כל אור שיש בעולמות יש מזה גם בא"י כמ"ש א"י מעין עוה"ב ח"ש המהלך ד' אמות בא"י יש לו חלק בעוה"ב ומורגל צפי העולם שכל ד"א חדשים בא"י יש ביה ענין מיוחד כי כל ד"א בא"י מכון לענין מאורות עליונים חיה הענין שאמר השי"ת לאברהם קום התהלך בארץ לארכה ולרחצה ויכה צב"מ לטעום מאור העליון חיה ענין הגדול דשיצת א"י כי ידוע אשר אור בעולם העליון יכה האדם לו רק אם טעם מעין זה ביה העולם ולכן המהלך בכל א"י זוכה לכל העולמות ח"ש ושמתי את זרעך כעפר הארץ

אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבודך. ברש"י יתנו לי מחנות וקשה ורי בשביל זה חשקר וגם קשה שהרי מסדוס לא רצה לקחת מחנות וגם הזכיר זה קודם ותימה נפשי צללך וע"כ שכוון למנו"ק והיה זה אללו יזמר חשוב מחיו הוא.

ונברכו בך כל משפחות האדמה. בתרגום דילך פי' דברים גשמיים מלד ענמס אין להן מה להצנך ולהיפוך רוחניות שורה ע"ז צרכה ה' א"ס וע"י קשור גשם לרוח ממילא מתצנך הגשמיים וזהו דילך פי' ע"י א"א וכן ע"י ארץ ישראל מתצנך כל העולם וכן ע"י שבת כמ"ש צרכה ה' היא מעשיר זו שבת וצפרט ע"י תורה מתצנךין כל הדברים.

והיה ברכה. כי חותמין דאי צפוס' צרכות אהא דקיי"ל כל צרכה שאין עמה מלכות אינה צרכה והק' מצרכות שמ"ע ומי' דאצרהס הוא המלכות וזה צרכה ראשונה ויתר הצרכות צ"ל כיון דסמוך למגן אצות וזה ר"ל בך חותמין וזה רצה לומר והיה צרכה שזו עצמה הצרכה.

הלוך וגסוע העגבה. דהרונה להחכים ידריס הכוונה לדרוס א"י וכמ"ש זקמי הדרוס.

והבנעני או בארץ. דו' עממין מכוון כנגד ו' מדות דקדושה זה לעומת זה והבנעני נגד חסד שהוא אצרהס ולכן נקרא ארץ כנען כי מדת החסד הוא הולך עם כל המדות.

והבנעני והפרזי. ר"ל לטוט הוא צמי' הדין שיצא מאצרהס ח"ש אס השמאל ואימינה ח"ש כי אנשים אחיס והבן.

וידיי בימי אמרפל. עיין צדעת זקנים דשמות המלכים רומז על פסקי הלכות הי מנאים ואמוראים שהלכה כמותם אריוך הוא רב שנקרא

אנא ואריוך מלך אלסר הלכחא כרז צאקורי ועפ"י דרכס יש להוסף ומדעל מלך גויס הלכה כרביס וזהו גויס וזהו מדעל גימ' מנאים כדלעומר מלך עילס הלכה כסתס משנה וזהו עילס לשון עלוס וקמוס.

עוד בהג"ל. אמרפל לשון מאפל מאוחר דהלכה כצתראי שנער צל ח"ש עשו מלחמה שמאצב דדוקא מרצא ואלך שמאצב אותיות שמרצא אז נפסק הלכה כצתראי.

ויירדוף עד דמשק. היינו עד סוף גבול א"י לע"נ כמ"ש קול אמר הרחיצי עד דמשק.

כתב הרמב"ם. דילחק חיקן מעשר ומקשה הראצ"ד דהרי אצרהס נמן מעשר אך ס"ל לרמב"ם דזה הוא תרומת מכס והצה"ג כחז דתרומת מכס כמלחמה הוא מצוה לדורות אצל הרמב"ם ס"ל דהוי לשעתה וע"ע במחלוקת רמב"ם וראצ"ד סוף זרעים אס מדין היה דין מיוחד או דין קצוע אך צ"ע דצות מלחמה לא נטלו כהנים.

על כן קרא לבאר באר לחי רואי בין קדש ובין ברד. דאי' במילחמא אין השכינה נגלית צפ"ל אלא על המיס וצתרגוס קדש וצבד כחז רקס וחגרא דהוא חו"ל ראה חוס' גיטין ב' דהוי מרי וצין קדש לשור הוא א"י ולכן נהיה צאר כדי שיוכל לגלות המלאך עוד אפ"ל דצתרגוס על קדש אמר פלוג דינא וצתמצי"ן ששס היו דיניס וא"י דיני ממונות כמעין הטבע.

והיה שמך אברהם. דאות הא מסוגל לצניס.

בישמעאל נאמר את בשר ערלתו. וי"ל את הטפל לזה היינו ערלת לב וצאצרהס לא היה זה.

אצל א"א אימה חשכה. דיש כמה צמינות
 במקומות שונים וגם בא"י כמ"ש שא עיניך
 נפונה וימה וכו' ויותר יש שמחה שנמצא במקום
 הסתר ומגלה ומשתוקק לגלות כבוד מלכותו ועי"ז
 נתגלה באמת כבודו ית' חיה יותר שמחה ונח"ר
 מצמקוס הגלוי שאז אין עבודה כ"כ ולכן ירד
 אציהם לחו"ל חיה הרמו על מקום שכס ר"ת
 שם כבוד מלכותו ולכל יהודי זה הכח מאציהם
 לגלות בכל מקום כבודו ית' חיה מילה גלוי הערלה
 שמסתיר והוא ע"י כבישה מתאוות ולכן אין מניח
 הנמול ליכנס לגיהנום היינו להסתר ח"ו וע"י שבני"י
 יצרו כל המקומות תבוא הגאולה שלמה צב"א.

והיה ברכה. לשון נור פ"י רלון השי"ת שיחול
 הברכה גם והיה גימ' שם כ"ו ג"כ ראה
 לומר שעלם הברכה הוא אציהם וג"כ הזכרת שמו
 ק"ו ממה שא"י שמוכרין חזרון היו זכות אבות כ"ש
 שם האבות ח"ש צפרש"י שאומרים אלוקי אציהם.

ונברכו כך כל משפחות הארמה. היינו שהשפע
 לכל העולם יהא דרך אציהם וזכותו
 ועי"כ הכל יתעלה.

ישפוט ה' ביני ובינך. דא"י השמים בני וצדק כי
 משמים מקפידים מאד שלא יפרד אדם
 מאשמו כי עי"ז מפריד וזוג העליון.

ג' פעמים דבר מלאך ה' אל הגר. כי מקודם אמר
 לה סתם שמשונ להחטנות תחת שרה ועי"י
 שקיבלה על עצמה ע"כ כישר לה שיהא לה כל טוב
 כי כן הסדר מקודם לרץ לקבל על עצמו העבודה
 ואח"כ בא כל הנרץ.

ואברם בן שמונים ושש שנים בלדת הגר את
 ישמעאל. כי גימ' שם פ"ו מידת הדן.

אתה אל ראי כי אמרה. ראה לומר דבאמת אין
 השכינה (נגלים בחו"ל) ורק צביתו של
 אציהם רק כיון שדע השי"ת שעזבה צע"כ ולא
 מרצונה ע"כ נגלה לה גם בחו"ל.

לך לך. הק' החי"י החי"ס דהרי נקבלת עומ"ש
 לרץ לעמוד וחי' דנפסקו ואהבת כבר מותר
 לילך וא"א כבר היה צמידת ואהבת ועי"ז יכול ללכת
 באור הדברים דע"י אהבה אפשר לתקן כל הדברים
 חו מידתו של א"א מגייר האנשים כי יראה הוא
 צמטם ואהבה התפשטות דהאזהב רואה להכניס
 הכל תחת כנפי אדונו חו הסדר לכל בני שמכניסין
 מלכות שמים בכל העולם חיה המילה המהלך לפני
 והיה תמים לשון שלימות ועי"ז א"י כמו שנת
 מול חול ועוה"צ כנגד עוה"ז כן א"י מחו"ל ח"ש
 נקנה ציפורין ותורה העלה לזה הנפש שעשו בחרן
 במרגום דשעבדו לאורייתא שאין לך דבר שאין בו
 מנוה תרי"ג עשין.

מציינו כמה פעמים השם שד"י צעמן פ"ו דוק
 ותשכח כי הוא סוד יסוד המשפיע ונקרא
 יוסף.

לך אתנגה ולזרעך. דנמק"א בארנו דחוק מהקדושה
 שיש בא"י מפני בחירת ה' צה נוסף על זה
 הקדושה מה שהאבות היו דרים צה ועי"ז התוסף
 קדושה בארץ.

בעפר הארץ יהיה זרעך. ואח"כ ככוכבי השמים
 דיהיו רבים הן מצחינת הכמות והן בחי'
 מעלתם לא יספרו.

לזרעך נתתי. לשון עבר ותמוה וג"כ לעיל אמר
 אתן לשון עתיד רק כאן דיבר על נחלת
 שלשה דזכו לע"ל והוא צחי' נעלמת אולם כבר
 עכשיו יש צדויות ממנה לבני' והכן.

רפאים. צרש"י זו עוג ותמוה דהרי עוג היה
 מעבר לירדן ח' אומות הם מעבר הירדן
 המזרחי.

במלחמה זו חיה עמך מגן וע"ז אומרים מגן אברהם שיכניע לגמרי.

וענו אוחם ארבע מאות שנה. כנגד ד' אומות שבשם א"ד כי גלות מצרים לבסוף הי' רק מאתיים כי אי' דן אנכי שהגלות הימה באומות דן משם א"ד ולכן רק מאתיים ולע"ל יתוקן הכל ולכן נאמר שישוב בני' באומות מרשיש אימה גימ' שם א"ד וזהו דור רביעי ישוב הנה כי לא שלם עון האמורי עד הנה שלא יתוקן העמך עד דור רביעי גם ירמוח עוון האמורי עוון דלשה"ר שמעבד הגאולה ח"ש שלכן לא נגאלו קודם וזהו האמורי לשון דבור.

ואתה תבוא אל אבותיך בשלום. ורש"י מקשה שהרי אביו מרח עפ"ז רק י"ל אבית הוא הכוונה להרצון של השי"ת מהאדם שיעשה ונקרא אז כי בגלל זה ירד האדם לעולם וכשממלא עמך זה בשלימות נקרא תבוא אל אבותיך בשלום וזה היה אלל אברהם.

ולפי'ד אש אשר עבר בין הגזרים. כי נגזר על בני' גלות ונרות והסתר ופעל אברהם למתק כל הסתר ונר וזהו לפי'ד אש שעבר בין הגזרים להאיר ההסתר וזהו וישב אוחם אברהם וזהו הנפטר בסוד נפשנו כנפטר נמלטה.

אתה אל ראי. כי אי' בכתבי ר"ש שהלדיקים שהולכים צלמות מאיר ומגין השם את"ה וכן כאלן שהיה המדענר היה השם אתה ח"ש הגם הלום ראימי גם צניא צלמות צאר לחי רואי בכה השם הנ"ל.

ולזרעך אחרך את ארץ מגורך. כי האבות נתן להם את הארץ ולכן כל הדר צארך מתדבק באבות ולכן מה שבני' דרים באר"י הי"ז כאלו האבות עממן דרים בארץ.

אל מקום המזבח אשר עשה ויקרא בשם ה'. בכה הקריאה בשם לפלק כל הרע כמ"ש כל גוים סבובי בשם ה' כי אמילס ומי שקורא בשם ה' אף שעדיין הוא בהסתר וזכה אח"כ ומתגלה לו.

ולא נשא אוחם הארץ לשבת יחדיו. הלשון קשה עי' במפרשי התורה ו"ל כי אברהם תיקן אף את הדומם ולוט להיפוך יכל למקן רק את הרומיות אבל לא את הדומם ולא רק שלא תיקן הרומיות אלא קלקל ולכן לא יכלו שמהם לשבת יחדיו באותו ארץ ולכן צחר לו לוט סדום שליד ים המלח כי כל מקום יש לו ימקה מא"י ולכן גם למקום השפל נרץ ימקה מא"י וזהו ים המלח ולכן אי' שלע"ל גם ים המלח יתוקן.

בפסוק מפורש שאת הרפאים ואת הזוחים ואת החרי הכו הארבע מלכים. ובספר דברים נאמר שבני עשיו השמידו את החרי ואת הרפאים והזוחים והאמים השמידו עמון מואב ונ"ע.

מלך שלם. בתרגום ירושלים יתכן דשם העיר שלם רק בעקידה שאמר אברהם ויקרא שם המקום ה' יראה הוסיף האותיות ירו גימ' ולשון יראה ולע"ל ג"כ יקרא שם השם ח"ש צמד' גם שם חדש שעמיד לקרוא לירושלים אברהם ידע והבן כל זה.

ברוך אל עליון. כי זה חידש אברהם אבינו ענין אהדל"ת שבני אדם מבדכין את השי"ת אף שא"ל ברכה ח"ש הוציא לחם ויין רומז על אהדל"ת ולחם מוציא לחם מן הארץ ח"ש לאברהם והיה ברכה היינו שהוא הוציא זה העמין לעולם שמבדכין את השי"ת ח"ש ונברכו בך ח"ש רש"י שאומרים אלוקי אברהם ח"ש פוס' כי בשמ"ע א"ל ברכה שם ומלכות כי אברהם הוא מלכות.

מגן צריך. אנכי מגן לך כי אי' בדעת זקמים מצעלי התוס' כי הקב"ה כפה את ס"מ תחת מיכאל

בברית מילה להכניסו בבריתו של אברהם. כי הוא ננטוה על המילה וכל שימול או מל מתלכש ט מאצרהם אצינו.

והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם. ע"י המילה מתקן הגוף והשומר ברית צטהרה זוכה שגם גופו הגשמי מתעלה ואינו נרקב כי אי צוהר מילה שמו של הקצ"ה ואם אינו פוגם נשאר השם ואסור למוחקו ולכן צדין אינו נרקב.

העונש והדין נתגלה הרחמים והחסדים ונעשה נח"ר לפניו וזהו כקטור הכבשן וצנמי למדו מזה על מנחות עיין מנחות כ"ו: .

שוב אשוב בעת חיה למועד. אשוב בעת חיה וכן צהפטורה צצצרי אלישע ומפי המפרשים דר"ל צעוד שנה חיה שכולם חיים וג"כ י"ל חיה מלי יולדת ר"ל דלשנה הבאה צה"ז פתח מפתח של חיה.

לבה נשקה את אבינו יין. רומז ליין של קדוש שע"כ נתמלאו המוחין והמדות ונמיה מאצינו זרע ואז הזמן למשוך נשמות קדושות כמ"ש האר"י למעצד נשמחין ח"ש צמ"ר אין לך כל שצת ושצת שאין קורין צפרשה של לוט ע"ש ר"ל דבכל שצת נעשה ענין הזה.

ושררה שומעת פתח האהל והוא אחריו. והוא רמו על עתיקא קדישא דציה חיי כלל וצני חיי מווי.

וד' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה. כי צמעשה צראשית וצכ"ד טמון הארות גדולות וע"י הצטא ועוונות נצמר וע"י צשוצה שוצר כל הצמר ומתגלה אור קדושה כאשר מרומז כ"ז צצמזמר תפלה למשה ע"ש ח"ש המכסה אני מאצרהם והלא לדידיה אין שום מכסה ולכן הוצרך לבלות קדוש הוא ההצמר.

ונם אמנה אחתי בת אבי וגו' אך לא בת אמי וגו' זה חסודך וגו' אל כל המקום אשר נבא שמה אמרי לי אחי הוא. דהמדות עליונות פעמים צחי קן וצת ואז כציכול אחותי ופעמים צחי צעל ואשה ותלוי צמשפיע ח"ש צת אצי אצל לא צת אמי וזהו אצי מלך.

והנה עלה קמור הארץ כקמור הכבשן. דאף אחרי שהקצ"ה מעניש לרשע מ"מ אחר

הנה נתתי אלף כסף. אלף לי למוד הנה היא לך
 כסות עיניים כי צעוה"ז הכל נסתר וכסות
 עינים והמשכיל צפנימיות לומד בכל דבר הפנימי
 שם ואח כל ונוכחם והלדיק מגלה לכל הקדושה
 שכל דבר זהו ואח כל ונוכחם ג"כ י"ל שתסחיר
 הלדקות בכסף כנודע מתלמודי הצע"ט.

צחוק עשה לי אלקים כל השמע יצחק
 לי. דכשהקצ"ה עושה לא' נס ופלא נמשך
 מזה נסים ונפלאות ושמתה לכל העולם וכמ"ש כל
 העקרונות נפקדו רק הלדיק הוא השער.

ותשב מנגד כי אמרה אל אראה במות
 הילד. ללמדך גדול חסידות דא"א שהלך
 לעקוד יתקן היפוך טבע העולם שאין יכולים לראות
 מות ילד.

על בן קרא למקום באר שבע כי שם נשבעו
 שניהם. באר שבע הוא השפעה דלמעלה לו'
 מדות ומחר צדוד אור חזר ח"ש כי שם נשבעו
 שניהם.

על בן קרא למקום באר שבע. היינו שהעולם
 סגר שזה הטעם אבל אצרהם ויקרא בשם ה'
 אל עולם היה טעמו עפ"י סוד.

ואני והנער גלבה עד כה. ע"י מס"י אפי'
 להעלות כל העולמות ח"ש עד כה המלכות
 נקראת כה ועד שם נלך בכת מס"י.

ויאמר אברהם אברהם. כי ע"י מס"י תיקן גוף
 ונשמה זהו כפל לשון. ע"י מס"י נמתק
 כל הדינין ומתצרף בכל עוב ומיטב ח"ש יען עשית
 הדבר הזה בדרך אצרך וגו'.

האף אמנם אלה. ע"י שם אל"ד הנודע מסוגל
 לפקידה שלא כדרך הטבע.

ובמו השחר וגו'. השמש ילא וגו' וה' המטיר
 דלחן עושין דין אלא ציוס.

גדולה הכנסת אורחים. אף שע"י האורח צריך
 לירד ממדרגתו לקבל האורח ומתעסק
 עמו מ"מ גדול מקבלת השכינה חוכה להשיג יותר
 והבן.

ואני והנער גלבה עד כה. צרש"י עד כה יהיה
 זרעך שמה נחן מס"י בכל עם ישראל.

ויקרא אברהם שם המקום ה' יראה אשר יאמר
 היום בהר ה' יראה. פי' דלף כשאין לפניו
 מס"י נפועל צריך להרהר שהוא מוכן למסור נפשו
 בעבור קדושת השי"ת ח"ש ה' יראה דזה הכוונה
 על מה שכלב כמ"ש ה' יראה ללב והתפלל שיהא
 נחשב כמעשה.

ואברהם היו יהיה. לשון הוה ולשון עמיד דהיינו
 גם לאחר מותו כמ"ש צפרש"י כל
 המעמיד בן לדיק כאלו לא מת.

למען הביא על אברהם. ולא נאמר להביא אל
 אצרהם דעל הכוונה גם לאחר מותו דאל
 מחייתם לשם ועל הפרטי ועל לשורש האדם.

ויפצור במ מאד. מה שלנו ואכלו המלאכים אלל
 לוע כי היה צריך לאחזה חסד שיעשה שאל
 ידי כן יוכל לינצל.

הלא מצער היא. עה"פ ויהפוך את הערים כתב
 רש"י שכל הערים היו צלע אחת והקצ"ה
 הפך את הצלע ולפי"ז צריך לומר דהעיר צוער לא
 היטה על אותו סלע.

ענין העקידה. בזה"ק להכליל חסד עם גצורה
 וגצורה עם חסד ואפילו שלא נעשה בפועל
 מכם הרגון נעשה כל הפעולה.

אלוקים יראה לו השה לעולה. לכיון ללא נשחט יחשב כנשחט וזהו יראה לו ולכן לא הניח האש עליו דאסור על קרבן.

והנה איל. דוקא כי אי' דאברהם נגד פר יצחק איל ויעקב כגש.

שייכות ההפטורה לפרשה. כי לא היה לו חיים כי נולד כנס לכן לא חי זמן מרובה כן יצחק היה לו חיים עד העקידה ואח"כ נחמדש ורק אז נולדה בת זוגו ולכן הוצרך להחלל על בניס.

ותבחש שרה לאמר לא צחקתי. ע"ד דאי' צוה"ק שיש מחשבות צאדם שאפילו האדם אינו יודע צהם רק השי"ת עוד י"ל לא צחקתי כי יראה דלהשיג הנס צריך להיות צנחנת שמחה וזה נעשה ע"י השחוק וזהו כי יראה כי הימה מדת היראה.

האף תספה צדיק עם רשע. לשון האף וגם דבאמת מצינו לדיק נספה עם רשע כמ"ש כיון שניתנה רשות למשחית וכו' וכן עיין פ"ק דע"ז לדיק שאינו גמור נספה וכו' והטעם דאי' ארך אפים וצגמ' ללדיקים וגם לרשעים ולכן כמו שג"כ להיפוך צאף הוא לרשע וג"כ לדיק וז"ש האף דזה נעשה ע"י האף וז"ש משה יגורתי מפני האף.

מצאתי דוד עברי. צמד"ר צקדום מצאתי כי כל הזכות של לוט ומה שע"ז ילא מעמון ומואב וינללה לווער הכל היה כדי שיהא מזה אח"כ דוד וזה היה צחינת דוד שהיה מעלה אף השפל ואף המדריגות התחתונות העלה וזה צחי' משיח שימקן הכל.

ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה. צארנו שאברהם נתפלל שכמו שעקידת יצחק לא היה צפועל רק צרצון ונחשב לפני הקב"ה כנעשה צפועל כן יהא אלל בני ישראל בכל הדורות שאם צרצון יכוונו למסור עצמם על קדושת השם יהא נחשב זה כנעשה צפועל וזה לשון המדרש הנעלם פרשת חיי שרה כל המכוון למסור נפשו על קדושת השם מעלה עליו הכתוב כאלו נהרג בכל יום הה"ד כי עליך הורגנו כל היום.

וירגן אל הנער וימהר לעשות. עיין שו"ע יו"ד סי' ס"ט אס עכו"ס נאמן על מליחת צשר.

באשר צוה אותו אלוקים. צגמ' קדושין אותו ולא אותה הקשו דל"ל קרא תיפוק ליה דהוי מ"ע שהז"ג וי"ל דאי' דכל זרע אברהם חייבין צמילה גם בני קטורה וכן אנו מצרכין להכניסו צבריתו של אברהם אצינו וראה גמ' דורות ראשונים יוכיחו דאין אמו טמאה לידה ומשמע שלא נסתלק החיוב ממילת זרע אברהם רק נתוסף עוד צמ"ת לישראל מצות פריעה וראה רמב"ם פ"י ממלכים אדם הראשון נטווה על המילה עד שצא משה והשלים וכיון שלפני מ"ת לא שייך מ"ע שהז"ג ע"כ איצטריך קרא למעט אשה.

ויפקח אלקים את עיניה ותרא באר מים. וא"כ מדוע נצרך לשלוח מלאך רק אי' דהשכינה נגלית רק צמקום מים וע"י המלאך נתהוה צאר מים.

שבנו לכם פה. שלא יפגמו ההר למ"ד צע"ז שגם ההרים נאפרים צע"ז והקשה צירושלמי דא"כ איך צנו ציהמ"ק ומתרג' עפ"י נציא לא דרכה שם רגל גוי עוד אפ"ל שאברהם צבר קידשה כמ"ש וה' יראה וצתרגום ששם יהא צימה"ק.

כל הדורות מה שיכולין להגיע למס"ג זהו ע"י העקידה של יצחק וז"ש ה' יראה לדורות. ג"כ נראה דכל ענין הצי"מ"ק וצרכת ירושלים נעשה ע"י מס"ג דעקידה וז"ש ה' יראה.

קמואל אבי ארם וגו'. דע"י שצאה נשמת רבקה לעולם וג"כ יצחק באה לו נפש חדשה הוצרך ג"כ להולד בקליפה כי זה לעומת זה עשה ה'.

פרשה של א"א צריכה למוד והתצוננות. כתוב שא"א כנה עצמו ענד כלפי המלאכים כי על כן עברתם על עבדכם איתא בעבודת ישראל מקונין שהנדיק הוא ענד לכל צאי עולם להשפיע להם גו"ר, א"א היה הכח של כלל ישראל עד סוף כל הדורות והוא נתן זה הכח בכל דבר ודבר בכל נדיק הדור שיוכל להעלות ולתקן כמו א"א, אי צישעיה והוא מחולל מפשעיו י"ל דקאי על נדיק שהוא נפגם שהוא צריך לתקנם דהוא צריך לתקן עד שפל שנשפלים ויורד שאלו זהו מה שמסיים ולפושעים יפגיע וצרכות אין פגיעה אלא תפילה וזהו ורצים השיב מעוון כח של א"א, אי שהעקידה לא היה נצרך לא"א ויצחק שידע הקב"ה שהם יראי אלוקים אלא היה לדורות שאח"כ זהו וירא את המקום מרחוק היינו אפילו דורות מרוחקים תמיד הולך זה הכח עד שיחיו המתים וכן שמעתי על הא דדוד ושאלו הלכו על גדרי שאלו תחמית דרנו לתקן הכל והכל ע"י הכנעה לנדיק דבל"ז אין שוה כלום וזהו טעו רצים שחשבו שיכלו להמשיך אלוקות אפילו ללא הנדיק והאמת ששום מצוה ושום מעשה טוב אין יכול לעלות למעלה בלי קשור לנדיק, אי צפרשת לך ויסע לוט מקדם וצרש"י הסיע עצמו וכו' אמר א"א בצצרהם וצאלוקיו וקשה שיאמר זה אחרי שראה כל הדרך גדלות א"א אלא שחשב שיוכל להמשיך אלוקות גם ללא הנדיק ולכן נדחה ונפל לסדום והוא אלוקיו דייקא.

וידי כאשר התעו אותי האלוקים וגו' אמרי לי אחי הוא. דהמוחין פעמים צחי' בעל ואשה ופעמים אה ואחות וזמן גלות ודרך שמירה הם צחי' את ואחות וז"ש ויהי וכו' והצן וה' הטוב יכפר.

למועד אשר דבר אותו אלוקים. כי בנשמות נדיקים נצרא העולם ומיוחד היום שיוולד בו נדיק פלוני ולכן נקרא מועד לשון יו"ט.

מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה. והלא הקב"ה אמר רק הקב"ה הצטיח שיוולד ומכח זה נעשה עוד נסים ומה שהניקה וכו'.

תחת אחד השיחים. צגמ' ברכות וע"ז אין שיחה אלא תפילה דיש הרבה שערים ואופנים לתפילה ותפילת ישמעאל היה ג"כ ע"י אחד הפתחים של תפילה וזהו אחד השיחים וכאן נפתח פתח דאפילו למי שאינו ראוי זוכה ע"י תפילה.

וישמע אלוקים את קול הנער. ואח"כ בדברי המלאך להגר כתוב אל קול הנער רק הקב"ה אף שרצה בתפילה מ"מ גם התפילה נעשית ע"י הקב"ה והוא הנותן כח להתפלל ולכן אצל הקב"ה נאמר את כי זה דבר אחד משא"כ המלאך והגר שייך לומר אל זהו כמו מדבר לדבר והבן.

ויברתו שניהם ברית. וכי האין כרת עם עכו"ם רק אצרהם צחי' חסד תיקן כל העולם והאומות וז"ש צאר שבע שהוא כל המדות והצן וז"ש כי שם נשצו שניהם וז"ש ה' אל עולם היינו תקון כל העולם במלכות ה'.

ויקח את האיל. ואח"כ כי צרך אצרכך דהצרכה עליונה לא שייך שיחול בלתי מעשה לזה זה ענין מעשה המצוות שהשפע נמצא וע"י המצווה נמשך לתתא.

איה שרה אשתך. פירשתי דהמזל העליון נקרא
 איה וכו עושר צנים ורוה"ק וכאן צאו על
 בשורת הננים וכן צ"ק צמוסף קדושה שאומרים
 איה מושמים מזה מול וכן ויצרך אלוקים את יום
 השביעי ר"ת איה וכן צני וצין בני ישראל אות היא
 ר"ת שפ"י שמירת שבת מתגלה ח"ש והוא אחרי
 עתיקה סתימא דכל סתימין ונקרא היא.

ונברכו בך כל גויי הארץ. וצגמ' דאפילו ספניה
 ההולכת מאספמיא לגליא מתברכות בשביל
 ישראל שכן השפע ע"י הנדיק.

נשקנו יין ובואי שבבי עמו. סוד יין המשומר
 ששם הנשמות באים ולכן צליל ש"ק סוד
 יין גפן ישראל.

וה'פקד את שרה כאשר אמר ויעש כאשר
 דבר. דהפקידה היה צר"ה אבל צהרון היה
 אח"כ שהרי נולד צפתם חוה כפל לשון.

ופילגשו ושמו ראומה. דכנגד כח הקדושה
 להיפוך כי זה לעומת זה.

זקני ז"ל הקשה מדוע לא לקח א"א גם מלח
 ואפ"ל לפי טעם הסינוך דעיקר המלח שיחזיק
 הנשר וצדיקים אין שולט רימה ולכן צריך קרא
 בשבת למלוח דאז אין שולט רימה.

שב ואתה סימן לבגיד. מעשה אבות סימן לצנים
 דכל מעשה א"א נשאר לדורות דאדם צריך
 לידע ולקטוע צלצו כי כל מעשיו ואפילו מעשה קטן
 נוגע עד מאד לשורשו ממעל מה שאי אפשר לצייר
 כלל ולכן צריך לשמור כל מעשיו שיהיו צדיקות
 בשורש חוה עיני מילה כי שם צאצר עיקר התאוה
 והמילה השמירה על מעשיו שיהא צדיקות לרצון
 השי"ת חוה היו האבות כל אחד צמדומו אברהם
 מצמד יחזק בצורה ופתחו השער לצני שמכחם

אפשר לדבק צמעשה איש הישראלי זאת הדיקות
 וממעשיהם הפשוטים נעשה תורה וכן הוא בשבת
 ולע"ל יהיה כן מכל מעשי צני.

וירא אליו ה'. ומקודם נאמר וירא ה' אל אברהם
 אך אי מבשרי אחזה אלוה כי ע"י קדוש כל
 האברים ועשייתם מרכבה לשכינה זוכה לראות ה'
 מתוך עצמו חוה היה אלל אברהם ע"י המילה חוה
 וירא אליו ה' היינו לתוך גופו והכן ושוב מצאתי
 מעין זה צמי הרי"ם.

ענין השחתת סדום. כי אף שניתן כח וצמירה
 לרע להרע מ"מ עד הגבול וכשעובר זה
 הגבול צל מעצמו חוה גדלה לעקתם את פני ה'
 היינו שכבר אין לזה קיום יומר.

הרחק בממחוי קשת. פי' רחוק מעיני התפילה
 שנקרא קשת כמ"ש להלן שלא שמה על
 לבה להתפלל רק המייאשה ועיין להלן.

וירי רובה קשת. דאי צמרי ונקשתי מחרגם
 אונקלוס לשון תפילה וכל הכח של ישמעאל
 היה מכח תפילת אברהם לו ישמעאל יחיה לפיך
 חוה רובה קשת.

אברהם מרת החדר. שהוא תקון כל העולם
 צמלכות שדי חוה סוד אצימלך חוה לדוד
 בשנתו את טעמו לפני אצימלך וכו' כי דוד ג"כ
 חיקן כל העולם חוה פיכל כמו מהלל צפי כל חוה
 ויקרא בשם ה' אל עולם.

וירא את המקום מרחוק. ראה ההסתר שלא נראה
 האור ולכן ויאמר שבו לכם פה עם החמור
 היינו שצריך להפשיט מעליו הגשמיות ועי"כ זוכה
 לאור צאור ה'.

מלואי השי"ת ואי צמד"ר כאן אף שם חדש שיקרא
הקב"ה לירושלים אברהם ידע שנאמר ה' יראה
פי' דיתכן דלע"ל יקרא ממש ה' זהו ה' יראה
ושוב מלאמי קצת מזה דעת וקיים מצעלי התוס'.

אשר יאמר היום בהר ה' יראה. דכל המעשים
טובים שנעשים צוה"ו עיקר שכרם ומכליתם
לא יגלה עד תחית המתים ועולם הבא אולם בעקידה
ציקש אברהם היום צהר ה' יראה שכבר יתגלה
הפעולה שנעשית ע"י העקידה ח"ש המלאך כי יען
אשר עשית וכו' כי כבר נתגלה זהו שאמרו צמרא
המאכלת שישראל אוכלין שכרה צוה"ו.

בי גשבעתי נאם ה'. פי' דע"י מס"ג זוכין ליקרב
ציותר ולדבקה צו זהו צי גשבעתי היינו צהשי"ת
דייקא והצן.

ערה ידעתי כי עיני הנסיון שמכסין הכל ורק מה
שיש צפנימיות מתצבר ומתגלה ח"ש כי עתה
ידעתי שנתגלה צחי פנימיות דאברהם.

ה' יראה. כי ירושלים אי' העיר אשר נקרא שמך
עליה ואי' המקום אשר יבחר לשכן שמו שם
ומקודם נקרא שלם כמ"ש מלך שלם כי שלום שמו
של הקב"ה ואח"כ הוסיף אברהם יראה ונעשה
מזה ירושלים כי יראה גימ' ג"פ ע"צ הרומז לכמה

ובכל זמן גדול חסדיו ית' המרוצין על כל זה רצקה
שרחמה גם על הגמל וכן מצינו צאליעזר שצכל דבר
צריך את ה' כי זה לימד אברהם לכל שצריך על
כל דבר להודות על חסדו וטובו ית'. זהו על העין
גימ' ה' הויות ה' חסדים שאברהם עורר בעולם.

ההצליח ה' דרכו. פי' דכל דבר צריך צוה"ו
השמדלות ומעשה ולכן נקרא עולם
המעשה אך מ"מ הסומך עליו ית' צאמת זוהר
שאין צריך לטרות כלל ולא נקרא צשם הויה צ"ה
וצחי המעשה נקרא מלאך ולכן אברהם אמר ישלח
מלאכו צדרך עשיה והוא התפלל על ה' שיציל

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם
בבל. פי' שאברהם תיקן מזמן את ימיו
ונשמחו ומה שנשאר כאן רק למען העולם זהו
צריך את אברהם צכל פי' שמידת אברהם תחפשט
צכל הדברים והצן.

ויקח העבד עשרה גמלים וגו'. גמלים לשון חסד
גומל חסדים מידת אברהם.

הנה אנכי נצב על עין המים. הסימן שעשה
אליעזר כי מידת אברהם חסד כלול צה ג"כ
שמתצין לראות חסדי השי"ת שצכל דבר וצכל חי

ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר. דבאמת אין שויות למערת המכפלה רק מה שמקובל על הסוחרים שאין יודעים להעריך זה נתן לו.

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. פי' שהחסד הוא התפשטות ולכן השפיע אברהם מעמיקא קדישא סוד זקן עד בכל ג"כ י"ל דבכל הוא עמין הכל יודוך ובכל היינו כל העולם.

לעת ערב לעת צאת השואבות. דאי' נספרי קבלה דאע"ג דהוקן ב"ו מ"מ ישן נשמות אחרות הרוצות לידבק לו אפי' שאינן ראיות לו ואי' שם שיש כאלה שנפטרין ע"י דבור מהן ויש שמוכרת לשאת אותן ואח"כ מגרשן וכפי ששורש האדם יותר גדול כן רוצות יותר נשמות לדבק בו וזה היה תפלת אליעזר שלא ידבקו בנחמק כל בני רק ב"ו ההוגנת ח"ש לעת לאת השואבות הן בני נשמתו.

מה שהשקחה רבקה קודם לאליעזר ואח"כ לגמלים. אע"ג דלריך להשקות הגמלים קודם ונפ"ח אי' שנשמה האדם קודם והטעם שמה י"ל דאין נער השמיה גדול כ"כ צנחמות כאדם וג"כ י"ל שנשמה גם האדם אין טורח רק מידך נתנו לו ולכן הוא קודם ובכלל י"ל דהא דצעי ליתן לצהמתו קודם דוקא כשהוא אוכל אבל כשנותן לאחר יכול ליתן לו קודם ואח"כ לצהמתו.

ועתה אם ישכם עושים חסד ואמת. ונרש"י פי' וחי כי דחסד אמת שייך רק עם המתים וגם כאן א"ל דדלוי צעוה"ז אין אמת יודעים איה טובה אמת עושים לעצמם שמשמדים עם ינחמ ורק לאחר מיתה מדעו [וע"פ להלן].

ותקח הצעיר ותחבם. כי נשואה נריכה לכסות ראשה ולכן כשראמה ינחמ כסמה ראשה.

דרכו היינו בחי' השם חסדים שא"ל למרות כלל זה בא ע"י אברהם מידת חסד.

ויברך אלוקים את יצחק וישב עם באר לחי רואי. דבארנו שהאבות פותחין השער לכל העולם וזה בריך ה' את יצחק מידת ינחמ שמשב עם צאר לחי רואי היינו עם כל העולם ששפע שלו יהא בעולם והבן.

ואלה שמות בני ישמעאל. ואח"כ אלה שמותם שנצריהם ונצריהם וג"כ רק הפי' שכל השתלשלות הכח שלהם צעוה"ז בא מכח אבותם והי"צ שמות שנזכרו בתורה והבן

ובמעט שלא שמעה שנשחט פרחת נשמחה. דהנדיק זה עבודתו להדבק בקונו בכסופי אמת עד שחלא נפשו ואולם לא בא עבודה זו בשלימות עד ששמעה שהיה כן אצל ינחמ ומיד פרחת נשמחה.

למפורד לשרה ולבכותה. כף קטנה כי הנציה רק למי שדבוק רק צעוה"ז ואולם למי שדבוק גם צעוה"ב ורואה הנשמה שם לא שייך אצלו עמין הנצי כ"כ.

וישא עיניו וירא. אשא עיני מאין יבוא עזרי צמור שא נא עיניך ותשא רבקה עיניה הכל עמין וזוג נאמר גם נשיאת עינים.

נתן אברהם מתנות וגו' בעודנו חי וגו'. דאי' זה לעומת זה וכמו הנדיק בקדושה כנגדו צד האחר אולם כל זה בעודנו חי אבל אח"כ לאחר מיתתו רק כוחות הקדושה שלו נשאר בעולם ואין כנגדן צד האחר ח"ש ויתן מתנות בעודנו חי אבל אח"כ ויברך אלוקים את ינחמ.

יחזק ונתגלה העולם ג"כ במידת הגבורה הולך
אברהם לקחת עוד אשה חוה ויוסף.

ויברך אלוקים את יצחק. צמ' ברכת תנחומי
אבלים לפי המצואר דגם לאבלים יש ברכה
ונתיב עיני צמ' כחוצת דף ז' ותצין.

ימי שרה קב"ו. שהוא רבע שם א"ד ח"ש קרית
ארבע חברון ח"ש וכן מלכה אסתר על קכ"ז
מדינות אסתר סוד מלכות כמ"ש והלגש אסתר
מלכות שהוא שם אדנות.

ואברהם זקן. שמשך מעולם הזקנה זקן מלא
רחמים.

אלוקי השמים ואלוקי הארץ. ר"ת שם שחמוס
ט שמים וארץ ונכח זה מזווג זוגים ח"ש
עזרי מעס ה' עושה שמים וארץ עזרי עזר כנגדו
ע"י ה' עושה שמים וארץ כנ"ל ח"ש מלא אשה
מלא טוב טוב גימ' זה השם וכן ואצא היום אל
העין ר"ת זה השם שצנח זה צל והבן וה' הטוב
יכפר.

הוא ישלח מלאכו לפניך. בר"ת וס"ת שם של
קפיצת הדרך.

ועתה אם ישכם עושים חסד ואמת. ותמוה
דרש"י מפרש צפ' וחי דחסד ואמת הוא
מה שעושין עם המתים וי"ל דאמר להם דיעשה
חסד עי"ו עם אברהם גם לאחר מותו דעי"ו ילאו
דורות כשרים חיה החסד שעושין עם המת גם י"ל
שלהם ענמם יהא מזה טובה לאחר מותם ע"י
שדוכס עם אברהם ג"כ י"ל דרצה שיעשו-השדוך
ללא שיצפו לתשלום גמול של ממון וכיו"צ רק חסד
של אמת.

ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. צמד'
זו הגר דע"ז מהמוס' מק' דאיך נשא
מנחית וא"ל קיים כל החו' י"ל שלא נשא ממש
רק כפילגש כדכ' ולצמי הפלגשים חיה מותר עו"ל
שטעם איסור מצרי מצואר שהוא משום שענו לצמ"י
צמארים ולכן קודם מ"ת ל"ש זה ואפי' שקיים
כה"ת זה לא היה שייך.

ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק. דע"ז
ממוס' מק' והאסור להעביר ירושה אפי'
מק רע לטוב וי"ל דצמ"ו שרי ח"ש ושלחם אברהם
צעדנו חי דוקא ירושה לאחר מיתה אסור עו"ל
דהקצ"ה א"ל כי ציחזק יקרא לך זרע דוקא יחזק
חש"ה לצמי הפלגשים שאינם ממש צמ"ו.

ויברך אלקים את יצחק. ומה הברכה ישב עם
באר לחי רחי כידוע דבאר לחי רחי הכוונה
לבאר שממס השפעת כל חי.

על פני כל אחיו נפל. צנחלה שייך ל' נפילה כמ"ש
זאת הארץ אשר תפל לכם צנחלה יתכן ל'
נפילה על מה שאין ראוי רק צעד אצמיו קיצל.

קרית ארבע היא חברון. דהנדיקים המיתה שלהם
הוא דציקות וחצור להשי"ת עד שיצאחת
נשממו מגופו חיה היה אלל שרה חיה חברון לשון
חצור וקרית ארבע רומז ל' אותיות השם.

ואברהם זקן. צמ' יומא לא פסקה ישעיה
מאצמיתנו אברהם זקן ויושב צישיבה
וצמ"ת אדם מישראל שמתפלל אם יכול לישב
ולמתפלל עי"ש והבן.

ויוסף אברהם. צמד' ג' תפילות כנגד ג' זמרים
צום דלכל זמן המקום והתפילה שלו וכן
אשה היא חלקו צמ"ס ולכן כשזרחה שמשו של

אל תאחרו אותי וה' הצליח דרכי. ומה הוסיף
 בזה רק מדוע היה לו לאליעזר קפיצת הדרך
 ומה בכך אם ילך כמה ימים אך בשמים יש זמן
 לכל זווג מתי ילא לפועל וכיון שכבר היה הזמן היה
 קפיצת הדרך ח"ש אל תאחרו אותי דה' הללתי
 דרכי וע"כ שכבר הגיע הזמן.

את היי לאלפי רבבה. גימ' שס שע"ז ימהר
 הריון וזהו אלפי רבבה וגרמו בפסוק כל
 הנשמה תהלל גם אי' בכתבי האר"י שע"י זה השם
 אפשר לענוש הרשעים ח"ש ורש זרעך את שער
 שונאיו.

ותדי לו לאשה ויארהבה. ס"ת השם שיצחק ברוב
 קדושתו יחד ע"ז השם והפן.

בני חת. כי ז' אומות נגד ז' מדות.

מה שרצה אאע"ה לשלם לעפרון והא כתוב לא
 חתנם וי"ל לפי המצואר בראב"ד צפי' לחו"כ
 פ' צהר דאין עב"ס מקנה וקונה מהפקר וא"כ
 הכ"ג אינו יכול לקנות במתנה דשניהם ענין אחד
 דסליק רשות וע"כ הי' צריך לקנות בכסף דייקא
 עי"ל לפי הסמ"ע חו"מ סי' ק"ל דכסף צעי
 דוקא שיהא שווי בתורת פרעון ועיין בט"ז ואם
 הוא מתורת שווי מה שלא משלם כולו ז"ל דהוי
 כאומר הריני כאילו התקבלתי ובעכו"ם לא שייך זה
 עיין סנהדרין עו. דאינו צני מחילה וע"כ צריך כל
 הכסף דוקא.

ויקח אשה ושמה קמורה./ היא קטורת ויש לה
 ציטת כנגד י"א סממני קטורת ואם לא היו
 יוצאין מאציהם לא היה קיום לעולם והם יוטר
 טובים מעט מכל האומות כי נתחייבו במילה ולכן
 יקבל מהם משיח כמ"ש מלבי שבת אשכנז יקריבו.

יש להקשות לשיטת הרמב"ם דיש לאו בפילגש
 איך נשא אצרהם את הגר וי"ל לפי הרמב"ם
 הלי' מלכים דמלך מותר בפילגש ואצרהם נשיא
 אלוקים בחוכנו.

יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של
 בנים שהרבה גופי תורה ניתנו ברמיזה. כי
 דוקא יתן ברמיזה כי זה כותן של צי"י שמחדשין
 בתורה ומוציאין הרמז ועי"ז החדוש שמוציאין צי"י
 ומגלין מחגלה ביותר כח החורה וכמו כן נחגלה
 בעולם יותר כח מלכותו ית' חיה היו האצות שגילו
 שמו יתצרך בעולם אפילו ע"י עבד כי כן דרך עובדי
 השי"ת שרצונם לגלות כבודו בכל ואפי' צמחי עבד
 חיה שיחתן של עבדי אצות אפי' צדכיים פשוטים
 של עבדים שלהן ואי' איך לך יום שאין הקב"ה
 מחדש הלכה צב"ד של מעלה כי לכל יום הארות
 משלו הש"ך לאותו היום מה שאין חוזרין לעולם כי
 יש צמיחה הנקרא מעשה בראשית והם הארות דז'
 ימי בראשית ואח"כ גנו זה בתורה שע"י התורה
 והחדושים בה מוצאים זה האור חיה החדוש שמחדש
 קוב"ה צב"ד של מעלה ח"ש המדרש על שרה יודע
 ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה כי הנדיקים
 אינם מאבדים שום יום חיה החלק שלהם לעוה"ב.

עשרה גמלים. כי צרכת ארוסין בעשרה וזהו
 נדחית הראיה ארוסין לא מעכבא גם יתכן
 דאקב"ו על העריות הוא צרכת שבת ולא שייך קודם
 מ"ת גם לכן מצרך א' מהעומדין ולא החתן ומיושב
 שפיר האיך מצרכין על ל"ת ויתכן דלכן נתן עשרה
 זהובים כי וזה לצרכה עיין גמ' סולין פח: דעל
 צרכה נתן עשרה זהובים.

עשרה זהב משקלם. דרש"ת חז"ל ידועה וגם יתכן
 דכסף קדושין צעי קיין ושומא עיין קדושין
 דף ז. ח"ש המנין והמשקל הנדויק וליכא מידי דלא
 רמיזא בדאורייתא.

וישתחו אברהם לפני עם הארץ. כי אנרסה
מדת המסד רצה למקן כל העולם כולו
ואפילו עם הארץ.

השרה והמערה אשר בו וכל העץ וגו' אשר
בכל גבולו סביב. כי הנדיק ע"י שמחוקן
אחד מחוקן כולם ע"ד משל כאשר מחוקן פרי אחד
ע"כ מחעלה שורש כל הפירות חיה היא כאן שע"י
העץ צמעה נחעלו כל העצים בעולם וכן בכל דבר
חיה בכל גבולו סביב.

ואשביעך בה' אלוקי השמים ואלוקי
הארץ. אלוקי הארץ רומז לאר"י
כמ"ש הרמב"ן על משפט אלוקי הארץ ח"ש לו
שכן יזהר מלהוילאו מא"י חיה הכוונה הדר צמ"ל
אין לו אלוקים.

לעת ערב לעת צאת השואבות. כי מה שהולך
להזהיר את אליעזר והלא הזווג של אדם
מוכן לו קודם לידתו ומה שיך שני חיה אף מ"מ
אף שהזווג הנכון בא רוצים לידבק בצדיק גם מי
שאינו ראוי וע"ו לריך שצעה וכן בכל דבר טוב
מתדבקין גם מה שאינו ראוי ולריך להפריד חיה
לעת זאת השואבות והפן.

אברהם אמר ישלח מלאכו לפניך ואליעזר אמר
ישלח מלאכו אתך. כי האמת שהכל מוכן
לאדם כל מה שנריך עוד לפני שהוא בא לעולם חיה
לפניך ואנרסה ראה זאת.

לא אוכל עד אם דברתי. כי היה לעת ערב ויחמק
תיקן מנחה חיה היה המפילה צדוק ה' כי לא
היה סדר המפילה שחוקנו אנשי כנה"ג.

והוא יושב בארץ הנגב. הרוצה להחמיס ירמס
דיני ממונות גברה ולכן יחמק שס.

ויצא יצחק לשוח בשרה. כי קניי אשה ילפיין
מקניי שדה בסוד חקל.

בשרה גר רלוק נגד הדלקת נר, צרכה בעיסה
(חלה) וענן רומז לטהרה כנגד ג' דברים
שעל אשה ליזהר.

י"ב תולדות לישמעאל נגד י"ב שצנים כי זה
לעומת זה ולכן כחוב צכור ישמעאל כזכר
צוה"ק.

ולבבותה. כף קטנה כי ענין הנבי למת שע"כ
מתקנין נשמחו ולטובת המת ח"ש
צכו צכו להולך (דרשו) צלא צנים כי צנים מתקנים
ואם אין צנים לריכין לצכות לחקנו וצשרה שלא
היתה לריכה לזה כ"כ נאמר לצכותה כף קטנה
למעט מזה.

קרית ארבע הוא חברון. דהנפטר צא"י זוכה
ליחוקן ומגיע אל מקומו מיד חיה חזרון
לשון חבור אל שורשו.

תולדות

שיקנה ע"י מתנת שכ"מ שדבריו ככתובין ומסורין
 ואמר שעשיו היה שכ"מ שהגדר שלו כדאי' ביומא
 "חשכו עיניו" ולכן ראה אדום בכל דבר וזה הלשון
 אדום אדום חהו כי עייף שכמעט מת ח"ש לכן
 קרא שמו אדום שידע שהוא אז שכ"מ חהו כיום
 ח"ש אנכי הולך למות וקי"ל צמתנת שכ"מ אם
 עמד תחר ח"ש ויקס וילך ויבו עשיו את הזכורה
 והא דשכ"מ שאם עמד תחר היינו דוקא אם רצה
 תחר אבל אין המתנה בטלה מאליה וכאן מכיון
 שבה את הזכורה ולא נחרט ממילא קם הקנין.

והנה יצחק מצחק. דקדושת הווג לריך שיהא
 הכל רוחני ומ"מ לריך גם להתעוררות הגוף
 וז"ש מה זאת עשית דכמעט אפשר ליפול עי"ז
 אולם ע"י קדושה וימלא מאה שערים.

ורבקה אמרה וגו' לאמר הנה שמעתי וגו'
 לאמר. כפל הלשון כי אמרה לו כיון
 ששמעה ודאי יש כוונה ע"י מסובב הקיטת שאלמר
 לו ועשה עפ"י הטבע דאל"כ היה נמסר לה ע"י
 רוב"ק.

ויגש לו ויאכל ויבא לו יין וישת. החלוק נראה
 דוגש שיך על מה שביקש או ציוה על זה
 והלשון ויבא שיך על מה שלא צוה דהא ביקש
 רק מאכל ויעקב נתן גם שחיה ועשה זה בצממא

ויאמר אחותי. ע"ד שנארנו דכשיש פחד
 מהחלוציים שלא יאחוהו הרי נקרא המדות
 ז"א ונוקציה בשם אח ואחות ח"ש פן אמות חהו
 וישקף אבימלך בעד החלון וירא והנה יצחק מנחק
 את רבקה היינו שגם אז ז"א משפיע בנוקציה.

ראה ריח בני. יל"ד בלשון "ראה", למי הוא אומר
 כן, אך נראה דאי' וירח ריח בגדיו צוגדיו
 היינו כמו דאי' דיעחק מלמד זכות על ישראל כמ"ש
 שיצחק אבינו יומר מאצרהם ויעקב ח"ש ראה היינו
 לקב"ה שיראה גם הטוב שבו שצוגדים כריח ג"ע.
 ויעחק היה תקון הגזירה ולכן ראה ג"כ עשיו כטוב
 והבן.

במל השמים ומשמני הארץ. ליעקב אמר קודם
 מטל השמים ואח"כ ארץ ואכל עשיו להיפוך
 כי בני אף מה שבשמיים מחפשים הרוחניות שבו
 ובו חפצים לדבוק ואף שרריך ג"כ גשמיים מ"מ
 רנוס ברוחני שבו.

הלעיפני נא מן האדום האדום הזה. קשה כפל
 הלשון אדום וג"כ כי עייף אנכי הול"ל
 רעב אנכי ג"כ קשה דעדישים בשל וכנדע הן ירוקין
 ג"כ על כן קרא שמו אדום וכי אם אדם יבקש אוכל
 לכן יקראו לו לכן ולמה ספרה התורה זה גם הלשון
 מכרה כיום את צורתך לך יאור רק דיעקב רצה

ולפי"ו השבע קאי על מספר שבע ולא על השבעה וזה מוכן דתמוה דעל שבעה עם אצמלך יקרא עיר בישראל אבל להנ"ל יתא דקאי על גארות המיס שרומז לענינים גבוהים.

הן עשיו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק. כי כי יאהב את עשיו כי יד צפיו ותמוה רק רומז על ניצ"ק שצריך להעלות ולכן אהב את עשיו כי הציא לו לתקן ח"ש יעקב איש חלק שהיה מתקן הכל מיד ולא היה לינתק מה לתקן ח"ש מה זה מהרת למנוח חיה ענין דאכלה בעצור תברכני נפשך.

הל"א אצלת לי ברכה. אצלת יל"פ מלי אצילות שאפי' שלא מצא לו ברכה אם יתפש בעולם גבה יותר ימצא חיה אצלת לי אצילות וגבוהה.

ויאמר לעשיו הגה משמני הארץ וגו'. תמוה דקודם אמר שאין לו ברכה ופתאום אמר וצריך מה שצריך ליעקב וגם מילת הגה שהוסיף לעשיו מה רצה רק יש דמיתן אותו דבר לשני אנשים ולזה הוא יתן בצרכה ולזה יתן סתם ח"ש ליעקב ויתן שמה שקיבל היה מחנה מהשי"ת ולעשיו אמר הגה ר"ל שיהא לו כל עניני עוה"ז אבל בלא ברכה.

וילך הלך וגדל עד כי גדל מאד. דבארנו כמה פעמים דהצדיק העולה בעבודתו רואה שמה שפעל חכה עד עתה היא כאין וכאפס מתמת עבודתו עכשיו חיה ינתק והעצה לזה רק רצון השי"ת חיה אמת ואין לו שני ממדריגה למדריגה חיה ועבדה רבה. והמשכיל יצן.

אל תירא. וכי ממה יפחד רק ינתק מידת הגבורה הוא שמקון שכל הפחד רק מהשי"ת חיה כלל גדול לאדם שכל יראה שחצו מכל סיצה שהיא מיד ידבק עצמו וירא רק מהשי"ת עוד יאמר כי ינתק מידת יראה אולם לרץ גם אהבה מידת אברהם ולכלול גבורה בחסד ח"ש בעצור אברהם עבד.

שאל"כ היה כח עשיו תל על השתיה ח"ש אח"כ ואכל מכל א"כ מה אפוא אתן לך.

יצא יעקב מאת פני יצחק. כמו רצה ורצ יוסף דאף שלא ראה יצא לאחוריו.

וישא עשו קלו ויבך. מכאן רואין גדול כח הדמעה דאף שינתק אמר לו מה אעשה בני וכו' ע"י הדמעות קיבל ברכה.

ויאמר עשיו הגה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה. זה טעות גוי עשו ע"י נזיר ס"א. וקידושין י"ת. אם הי' גוי או משומד כמו גוי דיהודי יודע דאפילו לרגע אי' כדאי לקים מצות ד'.

אחד העם. שמה י"ל הכוונה כל אחד בעם.

וימצא בשנה ההיא מאה שערים. בשנה ההיא די' לכל מקום את השייך לו וכן לכל שנה וצא"י שכולל כל המקומות נמצא מכל הצחינות חיה מאה שערים.

ענין שחפר בארות מים. דכל מקום מים הוא מקום טהרה ושכינה שורה ופלאשים ראו לסלק השכינה ולכן סתמום עפר וצא ינתק וגילה.

אתה עתה ברוך ה'. היינו ע"י עשים השלוס חיה ברוך ה'.

ויקרא אותה שבעה ע"כ שם העיר באר שבע. לפי"ו היה צ"ל צאר שבעה וג"כ וקרא שבעה הול"ל שבעה וי"ל דנמצא דינתק ספר ז' גארות המיס דכ' וכל הגארות מעוט גארות שנים וג"כ קי"ל דכל הכונה לשלשה ותוך מזה חפר שלש גארות עסק שטנה ורחופת ועכשיו אחר כריסת הגרית כי שחפר עוד צאר ח"ש וקרא אותה שבעה היינו הצאר השביעית ח"ש שם העיר צאר שבע

שלא בא לעולם חיה לפי מ"ת והטעם נראה כי לאחר מ"ת הקנין חל על החפץ ור"ת שיהא החפץ בעולם משא"כ לפני מ"ת היו קנין הסכס ולא חלות בפועל ח"ש במ"פ מכרה כיום הה"ד רחוק מפמימס מכרה שקניני המורה משוימס ומלמס על החפץ גופא חיה מכרה קניני המורה.

עקב אשר שמע אברהם בקולי. וכי יצחק לא שמע ונראה לפי הגמ' שאברהם קנה הארץ בחזקה וקשה דאין עכו"ם קונה בחזקה ח"ש עקב אשר שמע ואלא מכלל ב"ג ונראה שזו דרשו ביומא כ"ת אפי' ערוצי תבשילין ומדוע דוקא ע"ת וי"ל שזו ראייה מכלל ב"ג דמקשין איך שמר שנת ועכו"ם ששנת חייב מיתה ומת' הפני"י דבב"ג לילה אחר היום ועשה מלאכה במל"ש אך ביו"ט אחר שנת לא שייך זה וכן להיפוך וע"ד הדרוש דגם יו"ט דב"ד קדשנהו שמר וע"ד הסוד ובהקדס הפסוק מנמי ותורמי לשון רבים ומי' המקובלים דקאי על שמור חכור ובכתיבם דיו"ט אימא ושנת הוא אבא ולכן מותר או"ג ביו"ט וימכן ביה טעם דב"ש דבני ב' תבשילין נגד אבא ואימא ח"ש ערוצי תבשילין.

עקב אשר שמע אברהם בקולי. ובמד' אפילו שם חדש שעמיד הקב"ה לקבוע לירושלים היה יודע שנאמר ה' יראה ובאמת הלך לביהמ"ק קרא כן גם השייכות לפסוק עקב גם ענין שם חדש גם מה שהקשינו לעיל עקב אשר שמע אברהם והלך כל האבות שמרו גם מה שירד אברהם מנרמיה והלך אסור ללאת מא"י וי"ל כי אברהם מידמו אהבה ויצחק יראה ואהבה הוא המפשטות היפוך יראה שהוא צמזום ואי' שביהמ"ק לע"ל יתפשט על כל ירושלים וירושלים על כל א"י וא"י על כל העולם ואי' הטעימן מעין לע"ל ולכן אברהם יאל למור"ל חיה שם חדש שעמיד ופי' ומיושב לשון הפסוק חת כל הארצות האל לשון רבים היינו כל העולם חיה בכות אברהם ח"ש והתצרכו כל גוי הארץ משא"כ יצחק יראה ובה אפ"ל מה שאימא ברמב"ן

מוצש"ק על בן שם העיר באר שבע. וקשה שכבר בימי אברהם נקרא בן ולעיל כתנמי פרושים שונים ודומק לומר שהיה שני באר שבע ועוד דיוק דאלל אברהם שאמר שבע בקמץ תחת השין בן נמלא ג"פ בתורה פעמיים צפרשת וירא וא' בתולדות ויעל משס באר שבע ואלל יצחק נאמר באר שבע בסגול תחת השין וימכן דאלל אברהם היה נקרא בקמץ ויצחק קראו בסגול והבן וימכן להוסיף ביה ע"ד הסוד דענין באר שבע שהמדות העליונות משפיעים למלכות חיה היה עבודת אבות אברהם בחסד ויצחק בצורה וע"י זה נשלים הבי' הוויין א' מימין וא' משמאל ולכן הוא בסגול והבן.

ואברכך לפני ה' לפני מותי. דעיקר עבודת ופעולת האדם נתגלה לאחר מותו ולכן עיקר השפע והצרכה מוריש דוקא לאחר מותו ע"י מה שביך קודם חיה ויהי נא פי שנים ברותך אלי והטעם כי בעת סלוק הנשמה למעלה אז מחעלין עמה כל המעשים טובים ותפילות שעשה ופעל צדיים חיותו למעלה למעלה ותחרין ומשפיעים ממעל והבן ענין זה.

לנבח אשתו. בתל קדומים אי' לנכת גימ' גיהנס וי"ג גם בירושלמי אי' המעציר נחלה מצניו עליו הוא אומר עונתם על עצמותיהם דהבן מחקן האב ומה פסד יצחק מצניו לא יתקנו ח"ש לנכת אשתו דאי' מי שיש לו אשה רעה אינו רואה פני גיהנס וכיון שאשתו היפה טובה חשש מגיהנס כיון שאין לו בן שיילו מגיהנס וע"ד הסוד שחמר למזל עילאה ששם בני חיי ומזוני וכח גימ' ע"ת סוד ג' הוויית דמזל ח"ש כי עקרה והוכרת לחמור ממזל עליון.

מברכה כיום. הלשון כיום וגם מה שהקשו דאין קנה את הבכורה והא' הוא דבר שלא בא לעולם ומי' הריב"ש דקודם מ"ת נקנה אפילו דבר

גם שניכם יום אחד. ליכא מידי ללא רמיזא דארי
דרע"ק ור"מ ילאו מעשיו חוהו גם שניכם ביחד
חוהו יום אחד היינו יום כפור נקרא יום אחד כזכר
צמד' כמה פעמים כי ר"ע נהרג צו"כ.

יעקב למד בבית שם. כי עשיו חיכה לימי אב
יחאק כי אז אין החורה מגנת ולכן למד.

ענין מה שבאו הברכות במרמה. ויודאי היה כן
רצון השי"ת כי צעוה"ז הכל צא ע"י הסתר
כמו שא"י שר"ע ור"מ ילאו מעשיו ודוד ממואצת
כי כן רצון השי"ת ובשנת הוא צמי' באר שמתגלה
הרצון וכן ע"י תורה.

ויאדה יצחק את עשיו כי ציד בפיו. וכי צעזל
זה אהצו גם הלשון צפיו צ"צ אך עיין צ"צ
קצ"ו: דרוקו של זכור מרפא לעין ויצחק חולה
עינים היה ועשיו שהיה זכור היה מרפאהו צרוקו
חוהו צפיו רפא לו ואח"כ כשמכר הצבורה ליעקב
לא הועיל יותר וכהו עיני יצחק וציקש מטעמים
וראה שאין עוד כח צמעשיו.

הלעיפני נא מן האדום. כי מתנת שכ"מ חוזר
ח"ש אדום והצמין צין טוב לרע שאז
אין לו דין מסוכן כדאי' צימא לגבי צלמוס ג"כ
ויקס ויצו אח"כ ולכן הוי מכירה קיימת. [א"ה
ע"י לעיל ענין זה בחר ציאר].

גור בארץ הזאת כי לך ולזרעך אתן את כל
הארצות האל. לשון רבים ע"פ דאי' צרשי
דפלשמים לא הוה ממש א"י ח"ש כל הארצות אפילו
פלשמים ושפיר גור בארץ.

דהאצת שמרו החורה רק צא"י וסמה צרבינו צמי
דאי' שצנת שמרו צמלרים ונראה כי שנת מעין
לע"ל ומתגלה קדושת א"י בכל העולם.

על כן שם העיר באר שבע. וקשה כי כבר מימי
אברהם נקרא כן כשנצטע לאצמלך וגם מה
שהפסיק באמצע צפפור הצארות שחפרו וסתמוס
פלשמים גם מה שסתמו פלשמים הצארות גם מה
שלא סיפר זה לעיל אחר מות אברהם ונראה כי
פלשמים רצו להפר הצרות עם אברהם ולכן סתמו
הבאר שיטכחו השטעה ונשכה ג"כ שם העיר עד
שחזר וחפר וכנ"ל.

ברייח שדה. וצמד' רבה ציהמ"ק חרב ופלא ונראה
לפי המדרש ריש צוגדיו שנכנסו להיכל ולכן
ראה החורבן.

ברייח שדה. צמ"ר ציהמ"ק כי יצחק קראו שדה.

בביר לאחיד. לשון רבים רומז על ע' אומות.

במרמה. צמד' חכמת תורתו י"ל שנתן אפיקומן
ושזו אינו יכול לאכול חוהו ואכל מכל חוהו שאומרים
לך חכם אין מפטייין אחר פסח אפיקומן משא"כ
צקדשים כי ישרים דרכי ה' ומכוון שיטול יעקב
הצרכות חוהו מי חכם ויבן דרכי ה'.

עוד י"ל הלשון ואכל מכל וגם קשה מה שנתן
לחס ויין שלא ציקש רק אי' צכתים שיצחק רצה
למקן עץ הדעת ויש מחלוקת מה היה ונתן לו מכל
שימקן לדעת כולם ולכן סתמו צדגן וחירוש.

את יהודית. ל"ע מה שקורין שם זה ולא מסקינן
בשמיהו.

גור בארץ הזאת. גור לשון יראה ינחם נמצא ולכן
לא ינח לחו"ל.

והרבתי את זרעך. ועי"כ ונחמי לזרעך את כל
הארצות ע"י הנסים יורשים א"י.

הקרה ה' אלוך. עשיו אין ש"ס שגור בפיו ולכן
אמר כאן יעקב אלוך להוציא עצמו מזה
שלא יחשוד כי ינחם שהוא יעקב.

אתה עתה ברוך ה'. ענין כריחת צריח עם
פלאחים דהלדיק צריך לעצור צביהנוס
להעלות משם נשמת הרשעים וע"י השם אתה
כנוכר בצפה"ק.

אם יעקב ועשיו. ברש"י איני יודע מה מלמדנו כי
רוב צנים אחר אחי האם וכאן אין לדעת דהיה
יעקב ועשיו.

ולא הכירו וגו' ויברכוהו. ואח"כ שאל האמה זה
צנו עשיו והרי כבר שאל מקודם וג"כ מה
שאל אחר שצריך גם ל"צ הענין שאת"כ צרכו שוב
רק ינחם ראה שנשפע עליו לצדך עוד ועוד מה
שלא היה כן בכל פעם כשצריך את עשיו וע"ז חמה
האמה זה בני עשיו וחזר וצריך.

וישב ינחם בגרר. בטה"ק לשון גררר כי ידע שכל
חיוו בזה העולם גררר ודרך לעוה"ב ע"י
היגיעה וזה היה ענין הצלחות שחפר וצודאי אין
הדבר כפשוטו רק אצוה"ק העלו כל הדברים וכן
עצמות כל איש ישראל לגלות בכל קניניו אור הגנוח
וע"י יגיעה נמצא ולכן אמרו מלאנו מים האור
שלמעלה מדרך הטבע.

קצתי בחיי. קוף קטנה כי אסור לאדם לומר
שמואם בחיי.

הלעיטני נא מן האדם האדם הזה. כפל הלשון
אדם וגם כי עייף אנוכי הול"ל רעב
אנוכי ג"כ קשה מאי נ"מ הצבע גם הלא ציטל
עדשים שהם ירוקים לפי הידוע ג"כ ע"כ קרא
שמו אדם וכי הנשמע כחאת שאם יבקש אדם
לאכול מאכל שחור יקראו לו שחור וג"כ על כן
קרא מי קרא ומה צעני בכל זה רק ידוע שאם ישום
אדם מעייניו בצחיה דבר בכל אשר יפנה יראה אותו
דבר וכמו המסחכל בשמש שאת"כ איפוא שפונה
רואה מאור השמש וכן עשיו שבא מהשדה עייף
מריחתו בכל אשר פנה ראה צבע אדם.

אם בן למה זה אנכי. כי ראתה עשיו איש רע רק
אמרנו לה רב יעבד לעיר כי כן מוכרת שכל
טוב יש רע שמסחיר אותו מקודם חבו ראשון.

גור בארץ הזאת. כי האבות חקנו כל העולם
ואצרהם ויעקב היו צפועל בחו"ל ומצרים אבל
ינחם ע"י שהיה בא"י חיקן כל העולם כי ינחם מדת
יראה שהיא היפוך התפשטות בא המקון באופן
הזה ח"ש גור בארץ הזאת (ג"כ גור היינו יראה

כמו גורו מלפניו) כי אם כל הארצות האל שע"י
יתוקן הכל.

ויזרע יצחק מאה שערים. ענין זריעה זרע נדקות

ועי"ז מנמיח ישועות כי זריעה הוא הסתר
ורקבון וכלוי הזרע ועי"כ צא הפרי אח"כ וכן
בעבודה ע"י זריעה ואמונה מאמין צמי עולמים
חורע צא אח"כ הפרי חבו יצחק חבו עבדה רבה.

ויצא

מה גורא וגו' חזו שער השמים. היראה היא פתח
השמים לעלות מעלה נראה שחלוס יעקב ראה
כל מה שיעבור עליו צמיז ולכן אח"כ אי' שאמר
ואשא עיני וארא בחלוס והנה העמודים וכו' ומקודם
כשזכר דבר השי"ת אליו לא נאמר כלל מהחלוס רק
נראה שזה כוון לומר שראה זאת בחלוס הסולם ובה
מוץ הלשון ואשא עיני וארא בחלוס.

והאבן גדולה על פי הבאר. צמדרש מרומז על
קצה"ת ויש ג"ן סדרים וכנגדן האבן מונע
מראות אור הג"ן סדרים ג"ן גימ' אבן.

הפעם אודה את ה'. ותמוה וכי עד עכשיו אין
להודות רק הכוונה כשנולד יהודא הביא
עמו הכח שיוכל אדם להודות להשי"ת.

ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם
לזו שם העיר לראשונה. פי' דבאמת היא
המקום לזו רק ע"י שיעקב צא לשם נעקר הר
המוריה לשם ולכן קראו בית אל גם אפ"ל דעלם
יש צאדם לזו שמו ממנו תסית הממים ח"ש אחר
שיסיה את הממים יקרא בית אל.

לחם לאכול. בשפ"א לקוטים דלא ציקש כלל יותר
רק לאכול למה שצריך לאותו יום כי האומר
מה נאכל למחר וכו' ויש בה ענין עמוק כי טוב
יותר שיהא רק לאותו יום ועי"כ למחר השפע שלו
מתחדש ביותר והבן.

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם. דעארנו
צחי' יעקב שתיקן העולם במקומות הכי

נמוכס וזהו בני קדם כיון שיש כח הקדוס בכל העולם והבן.

כי שנואה אנבי. ת"ו שיעקב שנאה רק הפי' דהיא עלמא דאתכסיה ואינה בגלוי רק ע"י הנניס שלה.

ויחרר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלוקים אנבי וגו'. תמוה שחרה אפו צאשה מרת נפש רק יעקב ראה צרויה"ק שאחר שזולד לה צניס תמות כמו שרה ח"ש התחת אלוקים דוודאי יש סיבה מאתו לדחות הצניס ואין למהר וכמ"ש זקני ז"ל על ועמר לו אלל יצחק דע"כ נתקנרו שנות אברהם.

דודאים. הוא דוד שינא מיהודא לאה ותקן וחיבר רחל בלאה.

גלעד. הוא שם אלוקים כמ"ש שיעקב תיקן הכל ד' לי לאלוקים כי לכל העולם האחיזה היא בשם אלוקים אולם צ"י יש להם שורש גבוה יותר שם הוי"ה ח"ש והמנפה אשר אמר יתף ה' זה רק ליעקב ולכן אח"כ אמר אלל לכן שלא יעצור הגל וליעקב הגל והמנפה.

וילך וישב לבן למקומו. דאי שנחגלגל בגלל אוחיות לכן ואח"כ היה לו תקון.

מחנה אלוקים זה. פי' דהכיר אותם המלאכים שעלו בסולם.

והקשרים ליעקב. דנעולמות העליונים מוזמרים לשמו ית' כי הנריאה בעננס טבעה משוררת ונדבקה לצורה ורק צעוה"ז נסתר וכשרק מסלק המניע ממילא נדבק ומשורר להשי"ת וזהו מחשוף הלכן גלוי הפנימית ואז העטופים מתעטף בשכינה וכן שבת נחלה בלי מזרים שנחגלה הפנימיות לכן משורר מעצמו להשי"ת.

מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. היינו שגם עלית המלאכים וירדתן צ ע"י מעשה האדם ח"ש מה נורא.

וזה שער השמים. הכניסה לשמים דוקא ע"י הארץ.

אין זה כי אם בית אלקים. דעיקר גלוי השכינה צא"י.

ויקרא יעקב שם המקום בית אל ואולם לזו שם העיר לראשונה דאי' שיש עננס בגוף האדם שלא נהנה רק מסעודת מלוה מלכה וכשהגוף כלה הוא אינו כלה וממנו קם האדם לתחייה"מ והאדם נקרא בית אל ח"ש ואולם התקומה ע"י לזו.

ושבתי בשלום. ותמוה דבסוף ברכות אמרו דרק למת אומרים בשלום ושמה האדם על עצמו יכול לומר בשלום.

ברמב"ם שאפי' שאין אדם מקדיש דשלב"ל מ"מ אם אמר הרי עלי להקדש חייב וראיה מיעקב וכל אשר תתן עשר אעשרנו לך. והצאור נראה דכיון דחייב גופו וגופו הרי כבר בא לעולם שפיר חל וצוה יתבאר הפסוק אשר נדר לאביר יעקב אס אחן שנת לעיני ותמוה דהרי אמרו בגמ' נדרים הנודר שלא ישן אי"ו כלום דנדר חל רק על מה שיש צו ממש ושינה אין צו ממש וז"ל דחל על גופו ואז יכול לחול כמצואר בגמ' וזה למד מיעקב כנ"ל וזהו אביר יעקב.

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. ותמוה דמה נדר ויצחק כבר תיקן מעשר כמצואר ברמב"ם וז"ל דאמר עשר אעשרלו לך כפל לשון היינו שני מעשרות (וכיון למ"ש מאלאמור"ר וזללה"ה אמרי אמת) וכ"מ בגמ' גבי המסבס אל יבוס יותר מחומש דכוונת יעקב על צ' מעשרות וזהו שגדר ג"כ י"ל

העולמות כולן יעקב גלה זה ח"ש מחשוף הלכן
ח"ש המקושרות ליעקב הם נשמות גבוהות ועטופין
היינו סוד נפשם בהם תחטוף הם ללכן.

וענתה בי צדקתי ביום מחר. דבמו"ל אין מתגלה
קדושת המעשים.

וארא בחלום והנה העתודים העולים על הצאן
עקדים עקדים וברדים. מילת עתודים ג"כ
עמין החלום שלא נזכר מקודם ג"כ מילת צרודים
תמהו מפ' החורה שהרי לכן התנה רק על עקוד
ועלול ומה זה צרודים ג"כ שייכות החלום שבגלל
זה יעלה לארץ אין מוכן השייכות. רק בארנו לעיל
דקדושת המעשים אין מתגלה רק בא"י והוא עמין
עמוק ח"ש העתודים לשון עמיד הוא מה שיעשה
המעשים חזו צרודים כי צמו"ל הוא רק צמינת
נקוד ועקוד אבל צרודים ה"ם אור עליון שייך רק
בא"י.

ורחל לקחה התרפים ותשימם בבר הגמל. דעמין
התרפים ע' כפרדר"א חזו שכ דוקא ולא
על גמל.

הייתי ביום וגו' ותדר שנתו מעיני. ז"ש דוד חס
אסן שנת לעיני ותמוה דהנשבע שלא ישן
ג' ימים מלקין אותו אך למד מיעקב שגם הוא כ'
צמו' שלא ישן.

ויקח מאבני המקום. לדניק ככ"מ שהולך לומד
מהמקום אפי' מאבנים חזו מאבני המקום.

וידר גדר. צמוס' חולין שאסור לנדור רק צעת
צרה ח"ש צדוד אשר נדר לאביר יעקב גם
מפני שנאמר יעקב קראו צית חזו משכנות לאביר
יעקב גם אי' צמ"ר שיעקב אמר ט"ו שיר המעלות
צצית לכן וצוה אפ"ל דברי המד' צעפה שנמכר יוסף
צכה יעקב ואמר שמא נשאתי צ' אחיות ונראה דאי'

דיעקר הנדר הוא מ"ש והאכן הזאת יהיה צית
אלקים.

הפעם אודה את ה'. כי סוד י"צ שצטים נודע
שהשפע לעולם מתחלק צמ' ג' הוויות
שלושיות שלהן י"צ שהוא סוד י"צ צרכות אלמנטיות
והוא סוד י"צ חדשי שנה (ח"ס חודש העיטור.
מנשה ואפרים, וכנגדן מיקנו צרכת המיין אבל
צלחה"פ א"י היכן הי"ג) וי"צ לחה"פ ולכן אחר
יהודה נשלים שם אחד ח"ש הפעם וכו' ולכן נקרא
יהודה, יהודה ח"ש אלל אשר שהי' השמימי ונשלים
אז השם השני בלשון כי אשרוי צנות היינו שהוא
משפיע ג"כ לנוקבא.

יששבר. צ' שייך ג"כ מקודם אמרה כי שזור
שכרמין צדודאי צני ואח"כ אמרה
צקריאת השם נתן שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי
רק היה כאן אלל לאה שמחה כפלים ראשית ע"ס
הדבר שיעקב צא אליה היה לה לשכר וג"כ מה
שזכחה להעמיד ק' ח"ש יששכר צ' שכר.

אם נא מצאתי חן בעיניך. נחשתי ויצרכני ד'
צגללך דלכן קליפת נגה ערוצ טווב צרע יעקב
צירר טווב מרע אלל לכן כמצואר חזו חן גי' עגה
היינו הטווב שעולה מנגה והכן.

ויברך ד' אותך לרגלי. רומז על צצרי"ק שעי"ז
חל הצרכה וג"כ ירמח דיעקב כ"מ שהלך
חל שם הצרכה חזו לרגלי די צצריסת הרגל להציא
צרכה.

מה שרצה יעקב ללכת לארץ דוקא אחר לידת
יוסף כי ע"י צצרי"ק זוכין לעלות לא"י מידת
יוסף.

ענין הבבשים. דאי' צצה"ק שבגללן יעקב היה
מגולגל נשמות קדושות כנודע ולכן היה
עירוב טו"ר ח"ס מקל לצנה הוא אור המחיה

צעון נדרים אשמו ממה והא אי צעון נדרים
 צים קטנים מחים ותו איך אמר אשמו ממה והלא
 קיי"ל כך ולא באשתך ונראה דיש מחלוקת בין ר"מ
 לר"י אם טוב שלא לנדור או לנדור ולקיים וליף
 מוהיה כך חטא מ"מ וא"כ יליף מכך שאסור לנדור
 וליכא למימר כך ולא באשתך ושפיר אשמו ממה
 ולאידך מ"ד יליף מכך ולא באשתך וע"כ ציים
 מחים ואי שיעקב נשא ב' אחיות כי שמר התורה
 רק בא"י וכשמחה רחל לפני כניסה לא"י סבר שזה
 מפני שלא קיים נדרו כמ"ש והיה לי לאלוקים אולם
 כשסבר שיוסף נלקח וא"כ ע"כ ממה רחל מפני
 שלא יהא ב' אחיות ומשמע שחטא הוא מ"מ.

והאבן הזאת בית אלוקים. היינו ציהמ"ק דיעקב
 קראו בית ח"ש עשר אעשרנו מעשר מן
 המעשר ציהמ"ק מעשר מירושלים וירושלים מא"י
 מעשר קדושות.

אי' במ"פ יעקב בבית לבן לא שמר אלא שבת. כי
 צח"ל לא קיימו התורה כמ"ש הרמב"ן אצל
 שנת שמרו גם צח"ל כמ"ש הרבינו צח"י גם אפ"ל
 עפ"י הקושיא איך שמר שנת וצ"נ אסור לשבות
 ומתוך הפנים יפות דצ"נ לילה אחר יום ועשה
 מלאכה צמו"ש אך צו"ט אחר שנת לא יכול ח"ש
 אלא שנת ולא יו"ט אחר השנת ואחר שנשא ב'
 אחיות וע"כ צ"ל דגר שנתגייר כקטן שנולד ומותר
 וא"כ ליכא עליו דין צ"נ כלל.

אעבודך שבע שנים. שלא יהא עבד עברי שהצנים
 ואשה לאדון.

בגר ברש"י שינחלו בעבר הירדן. ויתכן כוונתו
 מלשון עגדה בא"י וגם מלשון גדת הנהר.

שכר שכרתיך. כפל לשון היינו גם צעור דודאים
 וגם מה שנחנה זלפה לאשה.

ויבוא יעקב מהשדה בערב. והלא אח"כ אמר
 שהיה חמיד ציום וצלילה ונראה שהיה שנת
 זהו צלילה הוא גם לפי"מ שכתב רש"י וילך ראובן
 צימי סיון היה שצעות ונולד יששכר כח התורה.

סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה. כי כל
 מה שיש צעוה"ז אפילו מה שנראה פחות
 יש לו שורש למעלה למעלה ח"ש ציהמ"ק של מטה
 מכון נגד ציהמ"ק של מעלה ולמדו ממ"ש ציעקב
 זהו שער השמים והרי אלל יעקב נעקר הר מוריה
 ממקומו ונראה שלמעלה אין צחי' מקום והכוונה
 מכון שיש לו שורש למעלה ח"ש צילקוט ראובני
 אין לך ישיבה למטה שאין כנגדה ישיבה של מעלה.

מה שנדר יעקב אחר שהבטיחו הקב"ה כי כן
 דרך צח"י שאין מתגאין רק סומכין על כח
 השי"ת אפילו שהצטיח וגם צעניי עבדת השי"ת
 צריך צטחון זה אמרו ה' רועי ושצמי צצית ה'
 לאורך ימים.

באר בשדה. ס"ג שלשה עדרי לאן שאז נאסף
 הכח מכל השנת כי מן הצאר ישקו העדרים
 היינו כל ימי השבע ולכן אמרו מצדלין עד ג'
 ימים אחר שנת וג' ימים קודם שנת אין מפליגין
 צספינה כי ג' ימים אחר שנת יש לזכור הארת שנת
 וג' ימים קודם השנת נמשך הארה משנת הצאה
 ואז לאורך ימים ושנת אחד מסייע לחצירו.

בהפטורה מי חכם ויבין אלה נבון וידעם כי
 ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם
 ופושעים יכשלו בהם. היינו כי כל חוקות התורה
 מכונים שיצא מזה טובות כמו עמוי ולא עמוית
 וכו' כדי שדוד יהא כשר ולכן אין מפטירין אחר
 הפסח אפיקומן שעשיו לא יקבל הצרכות זה מה
 שעומים לכן החכם.

כך ותמוה רק עיין מולין ב שאסור לנדור פרט
לעת זרה וליף מיעקב זהו מולין כך ולכן שפיר
נדר דמקרי עם זרה וכן ישראל למדו מיעקב ולכן
הביא רביה מיעקב.

עשר אעשרנו לך. ז"ע דברמב"ם מלכים כחז
שיצחק תיקן מעשר וא"כ מה נדר כיון
שהיה מחויב ממילא וז"ע. [וע"י לעיל ד"ה וכל].

הבי אחי אתה ועברתני חנם. באזה"מ המפלא
על אוחו זר עין ו"ל דרצה שיהא שומר
שכר וחייב על גניבה ואצידה וכך אמר יעקב גנבתי
יום וכו'.

וישבב עמה בלילה הוא. לשון נסתר כי לאה
עלמא דאמכסיא.

ברייפה לא הבאתי. אפי' דהוה ש"ש שמשלם
טריפה ח"ש גנבתי יום וגנבתי לילה
דשכיר אינו עובד אלא ציוס והוא ציוס וצלילה
כעבד ולא כשכיר.

סעודה שלישיית נדר יעקב. כוחו של יעקב וידר
ברמב"ם אפי' שלא בא לעולם שלא כדרך
הטבע זהו ס"ג צ' סעודות הם הטבע ודרך וס"ג
מה שצנ"י מוסיפים שלא כדרך ומתגלה האור
שלמעלה מהטבע.

ויקח מאבני המקום. נוטריקון מ"צ אפי' כי ידוע
שם השמירה הוא אלוה גימ' מ"צ ואפי' הוא
ג"כ שם כמ"ש אפי' והו זה היה השמירה של יעקב.

אבן יש ה' במקום הזה. דנודע לו דגם צמול'
אפשר לגלות כבוד מלכותו לעין כל.

ויספר ללבן וגו'. איך שרימה עשיו ויאמר לו איך
עצמי וצשרי שסבר שהוא רמאי כמותו.

אבן יש ה' במקום הזה. פי' דנגלה לו דאפשר
לקדש כל מקום ולתקנו עד כדי גלוי המקדש
במקום ההוא ולכן לקח האבן ושיימה מצבה ח"ש
ויקרא שם המקום בית אל כי גלה פנימיות המקום
ח"ש והיה ה' לאלוקים הוא הגילוי צבחי הטבע.
צבחי הטבע.

הידעתם את לבן. דאי' לכן צחי נגה והוא
קליפה המעורבת טוב ורע ולריך
להכרית הרע והטוב עולה לשורשו חה עשה יעקב
צבית לכן ועוד יבאר לקמן.

עד אשר יאספו כל העדרים. ע"י צאת משיח
סוף כל הדורות וגללו את האבן יסלקו את
היזה"ר וההסתר לגמרי.

אעבודך שבע שנים. לתקן ו' מדות זהו יהי
צעינו כימים אחדים שדינך ומינר כל
המדות והבן.

והיה העטופים ללבן והקשורים ליעקב. דאי'
צסה"ק שצלאן יעקב היה מגולגל כל נשמות
של צדיקים וכיו"צ ולכן הצאן הפשוט נתן ללבן
והקשורים שהיה קשור בהם ענין גבוה היה ליעקב.

ויקרא שם המקום ההוא מחנים. צרש"י מלאכי
א"י וחז"ל דבארנו דגבול א"י משם השפע
לכל העולם ואותו מקום נקרא מחנים.

וידר יעקב נדר. ברמב"ם פ"ו מהל' ערכין דאפילו
שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם מ"מ
יכול להתחייב מטעם נדר ועיין תוס' צ"ק לו:
שכתב ג"כ ברמב"ם והביא הרמב"ם רביה מיעקב
והק' דמדוע לא הביא רביה מפ' חוקת וידר ישראל
נדר וראה צחוס' הג"ל דאפילו מה שישנו בעולם כל
זמן שלא בא לידו מקרי דשלג"ל ו"ל עפ"י המ"ר
וידר יעקב לאמר שכל מי שנודר אינו פותח אלא

ויאהב גם את רחל מלאה. שהמשך השפע לרחל
ע"י לאה חוה לאה חוה הלשון גם והכן
כי סוד הוא.

חו"ל ולכן מנע ממך פרי ענן ולכן בכל השננים
נזכר שם אלוקים פרט ליוסף שם הוי"ה יוסף ה'
ל'.

ויחרר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלוקים אני
אשר מנע ממך פרי במן. ותמוה שגער
באשמו מרת נפש על זה אך נראה ליוסף היה מוכן
להולד קודם שיבוא יעקב לאר"י וכמ"ש רש"י וידוע
שבאר"י שם הוי"ה ובחו"ל אלוקים ח"ש יעקב
והיה ה' לי לאלוקים ח"ש המסת אלוקים היינו

בתורה בתורה כתוב יסף. מסר ו' עיני ק"נ
לדוע דהש"ע נהורין מהם יורדין ק"נ
לז"א שזה סוד וקונה הכל והוא סוד יוסף השפע
לז"א וגם אות ו' מרמז על זה כי ז"א נקרא ו'
והכן.

קמונתו מכל החסדים. פי' להקטנות גם הוא
מהחסדים שעי"כ זוכה לבוא לגדלות ע"י
הקטנות מקודם.

היטב איטיב עמך. היטב אינו שם פועל אלא שם
העלם המקור והיינו הטוב העליון ואיטיב
הוא שם הפועל שנמשך מטוב העליון.

פי' אלה לך. עיין בצעה"ט שהפי' דעשו אמר הלא
אמרת לי שאתה צוהר צעה"צ וא"כ מי אלה
לך.

כי על כן ראיתי פניך בראות פני אלוקים. תמוה
שיאמר כן על עשיו רק הצדיקים בכל דבר
מיוחדים לשמו ית' ח"ש כי צעת שהכנתי המנחה
ג"כ ראיתי אלוקים וסימן שכן צריך להיות.

ואלה שמות אלופי עשו וגו' למקמתם
בשמתם. פי' שהמקום נקרא על שם
וכמו שרואים שמתילה נקרא שער ואח"כ נקרא
אדום.

ידי' בצאת נפשה כי מתה. והלשון נראה תמוה
רק כמ"ש כי הצדיקים חשקם כל הזמן לידבק
בשכינה וכל הזמן הם צחי' נכסוף עד כלות הנפש
רק שחזרת הנשמה לגוף מכת שעדיין לא הגיע
זמנה וצהגיע הזמן הנפש משתוקקת ומרוצ דביקות
צקונה אינה חוזרת חוה ויהי בלאם נפשה ולא חזרה
כי מתה.

ענין המלחמה בעשו. שכן מוכרם לכל עובר
צעה"ז רק שצריך לידע לשמור ממנו.

ויחזרו דינה ומה הועילו ע"כ מקודם אמרו אשר
עמא כנר וכו' ולא נוכל לתקן רק אם ימולו.
הסירו את אלהי הגבר. כשעולים לא"י צריך
להסיר כל מדות רעות אלהי נכר.

ויקרא למקום אל בית אל. היינו הוסיף מילת
אל זה כח הצדיקים לשנות שם המקום
ח"ש ויצא יעקב לחזה וגו' בית אל היינו סיפר
כוחו של יעקב לשנות שם המקום וכן אח"כ צפ'
ויקרא שם המקום אלקים בית אל.

גם באלופי עשיו. מחלקת החו' צין מי שנולד
בארץ לנולד צח"ל כי צא"י הגויס הם גרועים
יותר כי זה לעומת זה.

ואלה שמות אלופי עשיו למשפחותם למקומתם
בשמותם. פי' שהמקום נקרא על שם.

ויירא ויצר. צרש"י וירא שמה יהרג הוא ויצר
אם יהרוג הוא את אחרים דעל עצמו לא
היה מילר כי כן הצדיקים אינם מילרים על המיתה
דכן רוצה הקב"ה רק יראים מהדין שלאחר מיתה
משא"כ על אחרים צר להם על המיתה ג"כ.

קפנתי מכל החסדים. דהעצה היעוזה לרוצ
חסדים הוא צטול ועי"ז זוכה לכל
החסדים.

ויקח מן הבא בידו. דכחצו הפוסקים דשלח רק
טרפפות ומנא ידע ועיין בדר"מ יור"ד דיש
סימן צנתינת יד על הצהמה אם כשירה ח"ש מן
הנא צדו.

ויירא כי לא יבול וגו'. כשיגיע ההסתר הכי גדול
שלא יכלו צ"י לעמוד צו צסוף הימים אז
יעלה השחר וצ"ה הקץ.

ויקרא יעקב את שם המקום וגו' אלוקים בית
אל. הכוונה שקרא שם המקום אלוקים
בית אל כי שם נעקר הר המוריה.

ואתה אמרת היטב איטיב עמך. כפל הלשון
פרש"י היטיב צוה"ז איטיב צעולם הנא
גם יש לפרש ע"פ מה שכתב הרמב"ם צפי המשנה
פרק שלוח הקן דשלח תשלח שלח הכוונה למקור
(לא על הצנין) ושייך הן על מעט הן על הרבה וכן
היטיב איטיב הכוונה הן מעט הן הרבה.

היטיב איטיב עמך. כפל לשון דטובה אחת גורמת
לאדם שישפיע עליו כמה טובות כי כשרואין
צמים שטוב לו רוצים שיהא הטוב צלמות.

באורה"ח בשם זקנו. מציא חשבון למה ששלח
יעקב צ"י שער וכ"ז כשנשוב גמלים
מנקות וצניהם לשישים כי מסתמא היה לכל א'
ק א' אולם למד' המוצא צרש"י וצנאיהם יחסר
החשבון והכל צ"י תק"ן.

ויקחם ויעבירם את הנחל. למדס שלמלחמת עשיו
צריך להתעלות מהטבע.

ויאמר יעקב וגו' ראיתי פניך בראות פני אלקים.
ותמוה שראית עשיו יהא כך רק יעקב למד
להוציא מכ"ד הקדושה שצו ולכן גם צה ראה
האלוקות שבה.

מעבר יבק. גצה מהטבע זהו פניאל סוד שמירה
גימ' אור פני אל זהו ומגלל נפשי ח"ס
זריחת שמש.

ויענו בני יעקב וגו' במרמה וידברו אשר פמא
את דינה אחותם. ולא נזכר מה ענו ואח"כ
יאמרו אליהם אם תמולו וכו' רק צ"י חששו שמה
אם יאמרו התנאי שצריכין למול שמה לא יקבלו

וירחן את פני העיר. לשון סן שנתן סן על העיר
דע"י שהלדיק שס נתקן המקום וזהו ויקן
לשון תקנה.

ויקרא למקום אל בית אל. ואח"כ כתוב אלוקים
בית אל בית אל היינו שהמקום מוכן
להתגלות השכינה ואח"כ כשנגלה קראו אל ואח"כ
השיג יותר שאף מידת הדין תהלל ה' ח"ש אהללה
שם אלוקים היינו שגם דינין יכולים להלל ח"ש
אלוקים בית אל והבן.

ארצה שעיר. ברש"י כל מינה שנריכה למ"ד
בתחילתה הטיל לה ה"א בסופה וז"ל
מדוע לא כתב ארץ שעיר ויתכן דבכל מקום הכוונה
שלא ממש בארץ שעיר כי כאן היה בדרכו לשעיר
ולא ממש בשעיר וכן זכ"מ כמ"ש טאכה סדומה
אלל לוט דו"ק ותשכח כי הכוונה ליד המקום.

וידי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה. ברש"י זו
אינה מן השמים ולא מן הארץ ולא נתקיימו
הברכות והאמת ז"ל לפי הגמרא דשור הו גידולי
קרקע וכן עיין תוס' ז"ק יג' ועוד מקומות דעבד
נחשב כשדה וראה סוגיית עבד כפות לו וגדי סמוך
שעבד נחשב כקרקע.

מן יבוא והכבי אם על בנים. ובמד' וכמוז בתורה
לא תקח אם על בנים דאי בזהר דקן לפור
רומז למשיח וכן נאצקו על זה שעשוי רזה ליטול
ענין המשיח ולכן קראו לעשוי ראשון צמ' פסחים
כמו לביהמ"ק ופלא רק הוא ענין זה כנגד זה וזהו
בעור חמץ שנקרא ראשון ועוד יבאר.

מן הבא בידו. בלוקט מעשר דמעשר בתו"ל ירעה
עד שיסתאב ולכן אי בצעה"ט שנתן רק בעלי
מומים וזהו עדר עדר לבדו דמעשר כל מין לבדו.

ויותר יעקב לבדו. ברש"י פכים קטנים וז"ל
אך קי"ל שפכים קטנים טהורים בזו ראה
שנת פד: הטעם דאי אפשר למגע אף שהוא צהיט
ח"ש כאן דאף דנלרך לזוא עם נשיו יהא צחי'
היטע ולא מגע ואז אין ההסט מממא יש במדרש
דאותו פכים לקחו לחנוכה לשמן ומיושב קו' תוס'
בשנת דגזרו על העכו"ם חזים דכאן פכים קטנים
טהורים.

וישבב ויענה. דאף דתחילתו באונס וסופו ברצון
מותרת העיד על אותה נדקת שהיה כל
הזמן ללא רצון וכמ"ש תוס' לגבי אסתר.

הסירו את אלהי הגבר. ואף דע"ז נריך בעור
מ"מ כיון שנתגיירו הו כאילו בטלוס.

יש לעיין בפעם ז' שיעקב הקים מצבה האם היה
זה בירושלים שהרי הר המוריה נעקר לו אז
ושם היה או היכן שהמקום היה לפני שזא לשם
הר המוריה וממה שכתוב לזה משמע אין זה
ירושלים ולכן כתוב בזו הפרשה וקרא שם המקום
אל בית אל אף שכבר נאמר צפ' ונא שקרא כן
ח"ש במקום אשר דבר אמו וברש"י איני יודע מה
מלמדנו והדגיש כן צ' פסוקים ואפשר שזא ללמדנו
דע"כ נתקדש המקום.

מהלאה למגדל עדר. דאי' עמ' דעד מגדל עדר
ירושלים והאבות לא דרו בירושלים.

מגדיאל. ברש"י זו רומי דאי' דלע"ל קודם משיח
תחפשו על כל העולם וזהו מגדיאל.

מה שהאריכה התורה כל כך באלופי עשוי וכל
אות זה רומז על נעלם רק כל כח צנומאה
יש כנגדו נקדושה ועשוי שורש הצנומאה וגם ממנו
נריך להוילא מה שבלע ינו"ק שע"ז ילאו ר"מ
שמעיה ואצטליון גם אי' צהאריי שראשו של עשוי

מנוות דב"י ומהרמב"ם הנ"ל אין לפשוט דהרי לא הרגו נשים די"ל דבדינים לא מחייבי כי רק איש שופט.

אל תראי כי גם זה לך בן. היינו שלא תפחד שהוא פחותה מהאמהות ותולד בת.

ויזרח לו השמש. במד' מלאך שהאצות שמרו את השבת ופלא, גם ל"ב מה שאי' שמש מעין עוה"ב, גם מה שאי' שמש בשבת לדיקה לעניים, גם ל"ב בפסוק תזרח השמש יאספון וכי סדרן של חיות קמ"ל גם מה שאי' הזרחת שמש לרוחצין ונראה הכונה על הלא היא שמשא שהוא עולם המקון ח"ש לעבדך ליעקב שיחזוק בכה המקון.

בהפסוק וירשו הגב את הר עשיו וגו' ובנימין את הגלעד. והלא בנימין מירושלים רק הכוונה עמ"ש שלע"ל ירושלים תהיה על כל איי ואיי על כל העולם ח"ש עד לרפת וגלת ירושלים אשר בפרד ירשו את ערי הגב.

ויירא. שמה יגרום החטא דחשב דעלם הדבר שיש לו יראה מצד ודם זהו חטא ח"ש הצילי מיד אחי כי ירא אנכי אותו כי אם ירא מאיזה דבר אין זה טוב.

יש לי רב. הוא ר"ב לינוצין שבקליפה וע"ז אמר כי היה רכושם רב ותקן ע"י יוסף שאמר צר כחול הים זה שיוסף מתקן צד יוסף לאש וצד עשיו לקש.

כי על בן ראיתי פנך בראות פני אלקים. אין לזה מובן שיאמר כן על ראית עשיו רק יעקב בכל דבר גילה וראה שם את הצורא ואפילו צד עסקו עם עשיו ח"ש לו שיקם המנחה כי כיון שגם צד ראה את ה' ע"כ שדבר טוב הוא שיקם המנחה ח"ש למעלה ויקם מן הצד צדו דיעקב לא

היה טוב זה שחילק בין אלופים שילד בא"י למה שילד בארץ אדום דבארץ כנען היה קנת בני טוב וזכר שם יעוש יעלם וקרה ואף שכן נקרא בני ישראל בשם קרה ולא מסקינן בשמה דרשיעי אך שזה מבחינת הטוב שצו זהו דאי' בהאר"י שכל ש"ק בא מרע"ה ומוציא נשמות מגיהנום מה שאין בכה שום נבדא להוציאם משם ועל זה אנו אומרים מזמור שיר ליום השבת טוב להודות קאי על אותן נשמות זהו דאי' בכתבי האר"י לדיק כחמר יפרח ס"ת קרה דזהו קרה הנשמות שנתקנין לאחר זמן כאשר נבאר במק"א ואולם הנשמות שנאספו בעשיו הגם דמעט כגון ר"מ ילאו אולם העיקר אין כח צד נבדא לתקן עד שיצא הקב"ה ויתקן בני' קרה הלואה הנמלאת בעשיו שע"ז רמזו בקדושין ת. עשיו ישראל מומר היה ח"ש ועלו מושיעים צהר ציון לפשוט את הר עשיו ואז והיתה לה' המלוכה ודו"ק בשמות האלופים שיש צהן מצוררין מעט כמו במלכים מהיטבאל בת מי זהב ודי צה ואז והיה ה' למלך.

ויאמר יעקב וגו' עברתם אותי וגו' ויאמרו הכוונה יעשה את אחותינו וגו'. ואין מובן השאלה והתשובה ג"כ לפימ"ש הרמב"ם דאנשי שכם היו באמת חייבין מיתה לפי שנלטו על הדימין עי"ש וכבר הקשה כן הרידב"ז וי"ל דאי' גר שנתגייר כקטן שנולד דמי ונפטר מן העצרות שעשה ואין צ"ד מחייבין על מה שעשה קודם כזכר צמ' סנהדרין סד: וצדמב"ם ח"ש יעקב דאם הרגתם אותם ע"כ דלא ס"ל דגר שנתגייר כקטן שנולד והטעם שנשא יעקב צ' אחיות מפני שקטן שנולד ואין לו קורבה ח"ש שכרתם אותי ח"ש הכוונה יעשה את אחותנו דהרמב"ם פסק והוא מגמ' סנהדרין דאפי' גר שפטור מכל מה שעשה מקודם מ"מ בא על צד ישראל חייב אפילו נתגייר ח"ש הכוונה וכו' ומדויק הלשון לעיל כי נבלה עשה בישראל דייקא והנה נסתפקו אם נשים חייבות צ'

הארץ והמקום שם לשמים חהו היפוך אלופי המורי
שנקראו יושבי הארץ וחז"ל תמהו שהרי כולם יושבי
הארץ אך אפ"ל הרמו שהיו דעוקים רק בארציות
היפוך האצות.

ואל"ה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני
מלך מלך לבני ישראל. פי' דכל ההסתר
וקליפה כי אם היה האור נגלה אז אין צה ענין
מלוכה כי נראה שהוא אדון כל וביחוד המלכות
נראה כשיש הסתר שאף שיש הסתר מ"מ צ"י
מתליכין שמו וזהו מלכות ח"ש שכל סיבת מלכי אדום
היא לפני מלך לבני ישראל שצני ישראל ימליכו שמו
ית'. ח"ש צסוף המלכים צת מי זהו שזה התקון
של כל ההסתר.

אלוף מגדיאל. וצ"י זו רומי כי א"י צגמ' הן
הן גבורתיו ששומע ושופק חהו מגדיאל.

ויקרא לו אל אלוקי ישראל. צרש"י הקב"ה קרא
ליעקב אל בצור הדבר דא"י האצות מרכבה
לשכינה פי' דזה כח נתן הקב"ה בצדיקים שיכולים
להתקרב ולדבק צו כמ"ש אחס הדברים צה דייקא
חה היה אלל יעקב שדיבק כל גופו צהשי"ת חה
שלימד תמיד דיש זמנים שיש צהס הסתר הן באופן
כללי לכל העולם והן לפרט בעצדתו והענה לזה
שיידבק גופו ונשמחו צהשי"ת ולמעלה אין הסתר
כי כל ההסתר רק למטה ח"ש ויקח ועצר את
אשר לו היינו שהגביה והעלה את כל מה ששייך
לו וממלא אין לעשיו שליטה צה והיום הענה לזה
ע"י תורה ודברי תורה מתדבקן למעלה ושם אין
שום דבר שולט רק הכל אור.

היו אצרו יכולים לעשות דבר נגד רגונו ומה שצא
צדו ידע שזה מוכן שישלח לעשיו.

ויחן את פני העיר. צמו"ל ע"ש היה. דצע"ש
מתחיל עליית העולמות ויחן את פני העיר
הפנימיות שצעיר.

הרבו עלי מאד מהר ומתן. וכן צאונם נאמר
כמהר הצחלות יתכן שמהר הכוונה לפדיון
על אונם ונקרא מהר לשון תמורה וממרא שהחליף
הדבר.

ויקרא יעקב את שם המקום וגו' בית אל. אף
שכבר קרא כן לעיל צפ' וינא רק שם א"י
צמו"ל שצא ציהמ"ק ללח וכאן קרא גם ללח צית
אל אפילו ציהמ"ק חור למקומו, ח"ש צמקום
אשר דבר אחר וצ"י א"י יודע מה מלמדנו,
ואפ"ל הכוונה דאף דצאמת דיצר עמו צהר המוריה
שנעקר ללח מ"מ גם לח נקרא מקום אשר דבר
אחר. ועוד יאמר שיש לפעמים שהאדם זוכה מצד
מעשיו לנצחיה אף שהמקום אינו ראוי ויש שמצד
המקום מוסיף על צד זכותו של האדם חה אלל
יעקב שחוק לזכות יעקב אף המקום קדושת הארץ
גרמה שדבר אחר ה'.

הוא מצבת קבורת רחל ער היום. פי' שעד היום
נחשז כאילו היא שם ואפשר להושע צנחה.

קריית ארבע הוא חברון. פי' דשם המקום קריית
ארבע רק אצרהם ויחזק אף צהיותם צארץ
היו דעוקים צשמים ונקרא המקום חברון שחצרו

וישב

עד יגדל שלה. רמו על משית, שילה, ואז ינא
מתמר השלשלת.

שחלם שיעקב משתחוזה וצננו הזכירו שמש ולכן
תמה מי גילה לו ששמי שמש.

כמשפם הראשון אשר היית משקהו. היינו
כמשפט התורה כמ"ש ציטין וצב
אונסא נימא פשיעומא ולכן אומא מלה ואומא השיב.

נבאת וצרי ולום. צרי היינו תרופה וצכתוב הצרי
אין צלעך מקדים תרופה למכה ח"ש
הולכים להוריד מצרימה כן מתחילה גלות צ"י
מקדים לזה צרי שירד לא בשלשאות צרול רק
כשהוא מלך.

וידי ברכת ה' בכל אשר יש לו. היינו מידת כל
סוד יוסף.

ויקמו כל בניו וכל בנותיו לנחמו. פי' שמה
גופא רנו לנחמו שיסאר לו שאר בניו
וצנחיו.

לא דיין לצדיקים מה שמוכן לעוה"צ אלא שמבקשין
שלוה בעוה"ז ותמוה רק דאי' שר לצדיקים
ושכר דוקא ע"י הסתר ומעשה אדם ולכן כל
מדריגה שעולה ההסתר גדול יותר ממה שהיה
צמדריגה הפשוטה.

ולא זכר שר המשקים. צמד' אשרי הגבר וכו'
ותמוה דהלל צריך לעשות השתדלות ומה
חטא יוסף אלא דצארנו עמין תפילה עד"מ למלך
גדול ואין רשום ליכנס אליו רק לאיזה צורך
וטדאי ישמח אדם שיש לו צורך שעי"ז יכנס למלך
וכן לפעמים ניתן לאדם איזה צורך שעי"ז יהמה
לבו ויכנס לתפילה ויתחבר להשי"ת נמצא שכל
הצורך הוא סיבה למען יתקרב בתפילה וימכן דכל
זה רק לאנשים פשוטים שרק גשמיות קרוב להם
ע"כ בחסרון עמין גשמי יהמו מאד בתפילה משא"כ
הצדיק הגדול א"צ לזה דכלל זה לכו יכסוף לתפילה
נמצא א"צ להשתדלות כלום.

והוא גער. צמד' ורש"י והרי הוא כבן י"ז שנה
והתורה קראה נער אלא עושה מעשה
נערות שאל אי' לכ"ק זקני ז"ל דהרי גם בעקדה
נאמר ואמי והנער והיה קן ל"ז שנה ומי' לו דלשון
המד' התורה קראו ששם האב עמנו קרא לצנו נער
אבל פה התורה קראמו.

ויחלם עוד חלום אחר. מילת עוד ואחר י"ל כי
החלום השני לא בא מתוך שהרהר בחלום

והנה השמש. צמד' מי גילה לו ששמי שמש צס
כ"ק אדומי זקני ז"ל מה הפירוש מי גילה
והרי הוא רק מספר את חלומו אלא שהפי' הוא
שהוא חלם שיעקב משתחוזה לו ומחמת הכבוד
הזכירו רק צנינו "שמש" ומזה הבין שידוע או

הראשון כי כלל לא התגאה בחלומו הראשון רק משמים שלחו לו עוד חלום.

ואני אנה אני בא. אני ר"ת אל נקמות ה' אל נקמות הופיע וה"ס הגאולה וע"י מכירת יוסף נתעכב הגאולה ח"ש ראובן ואני אנה אני בא.

ואני אנה אני בא. דשם הקדוש אני (ע' סוכה מה.) מרמז על ההסתר דש הארות מיוחדות לעת הסתר ושם הק' אני מאיר מוך הסתר (והוא עושה מאין אני) וה"ס ואני צמוך הגולה חיה היה בירדה יוסף למצרים ח"ש ואני אנה אני בא כח שם אני.

וימאן להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אצל שאולה. ידוע כי מילת כי היא נחיתה טעם וג"כ לכאורה היה זה נחיתה טעם על וימאן להתנחם לפני פשטות הפסוק הול"ל מילת לא (לא כי) ויל"פ שהוא נחיתה טעם באמת דאצילות יעקב לא היתה סתם על אצירת צנו וכמ"ש הרמב"ם באגרת לצנו דאין להצטער על מיתת אדם כי הכל הבל וכ"ש יעקב רק עיקר צערו ופחדו היה דירד לגיהנום עי"ו כמשחז"ל סימן היה צידו וכו' ח"ש דבשלמה על מיתת צני אפשר לנחם אצל כי ארד שאולה מה חנחמו עי"ו ולכן מיאן להתנחם.

וירא שם יהודה בת איש כנעני וגו' ויקחה. דיהודה הצדיק הגדול כיון שראה אשה הבין כי לא לחנם הראוהו רק כדי שישאנה.

מה תתן לי. ע' בצעה"ם עה"ם דזה היה קדושין ומק' דא"כ מה מהי ערצון הא מנה אין כאן משכון אין כאן וי"ל דקודם מ"ם היה מועיל אפי' משכון כמ"ש הרא"ש והארכי' במק"א דקודם מ"ם מהי אף דשלבי"ל.

מעשה רחמר במד' אנכי ידעתי את המחשבות. דלא נצטא אורו של משיח ואור משיח צריך לצא דוקא ע"י הסתר שקודם כנודע.

ויהי כמשיב ידו וגו' ויקרא שמו פרץ: ואחר יצא אחיו וגו' ויקרא שמו זרח. דע"ז מצעה"ת מציא שמנהגם היה אז שם ראשון קרא אז ושם השני האם ולכן ציהודה צלידת ער כ' ויקרא וצלידת אונן ותקרא לפי"ז ל"צ למה כאן הוא קרא שניהם אלא נודע דענין יהודה וחמר היו כמו יצוס כדא"י צראשויים וענין יצוס להקיס זרע למת ולכן נולדו תאומים ועי"ז ניתקו נשמות ער ואונן ולכן אי' צמד' אורו של משיח כי סוד משיח מה שיתקן הנשמות ישראל אפי' הנדחים ציותר ואפי' מז"ל חיה כמשיב ידו שהוא להפך הכל מרע לטוב.

ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף. ע"י שמירת הצרית מתפשטת הצרכה צכל המעשים.

וימאן. למדה מו' אין ילחם ציצרו הן אדני לא ידע אחי מה צצית הוא סוד הצמירה שנתן קוצ"ה לאדם ... עצמו וכל אשר יש לו נתן צידי ונתן ציד האדם כל המדרגות איננו גדול צצית הזה ממני ואין צעוה"ז והצא גדול כנשמת הצדיקים ולא חשך מאומה כי אם אותך צאשר את אשתו היינו הצורה ואין אעשה הרעה הזאת ומטאמתי לאלקים.

ורתפשהו בבגרו. כי צגד סוד הגוף שהוא לטש לנשמה ולכן יעצו צגדו הפשיט ממנו הגשמיות וממילא, ליכא נסיון.

אחר הנסיון, ויהי ה' את יוסף. דע"י הנסיון מתרומם ומתגדל נפש האדם.

ולא זכר שר המשקים את יוסף. צמדרש ארור הגזר אשר שם צצר זרועו והכוונה על שר המשקים דמה שהוכן ששר המשקים יוציא את יוסף היה לטובת שר המשקים שיהא תקונו ולא להיפוך וזה היה מטא של יוסף דאף שודאי היה כך מוכן ששר המשקים יזכרהו אל פרעה מ"מ היה זה צמצול שר המשקים ולא צעצרו וזה הענין דצמחון תמיד לידע כי מה שצריך להגיע לאיזה אדם או סיבה אין הפירוש שהוא זקוק לדבר רק להיפוך שהדבר זקוק לו וזה לא עשה שר המשקים וזהו אשר שם צצר זרועו.

ויבא יוסף את דבתם רעה. פי' שלא ראה תכלית הטוב שצמעשים פשוטים וזהו נקרא דבתם רע כי לא ראה הטוב בזה עד שאתר כך אמר לו יעקב לך נא ראה שלום אחיך ואת שלום האלן שגלה הטוב והקדושה שצמעשים פשוטים איך שהכל גביה ותכלית הוא טוב וזה נקרא שלום האלן כי שלום נקרא גלוי הטוב שכלל דבר ולכן נקרא שנת שלום שגלה זה.

אלה תולדות יעקב יוסף וגו'. וברש"י פי' דהמעשים והמאורעות העוצרים על אדם הם קשורים צמיחו ולא צמקרה ח"ש תולדות יעקב הם המעשים שעבר.

צרוף צרוף יוסף. דיוסף תיקן והעלה ניצו"ק ויעקב סבר שלהיפוך שטרף כי ידוע שהניצו"ק כשהם צמצי הקליפה נקרא טרף ח"ש טרוף טרף יוסף.

ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח. איש הרמו על גבריאל שנקרא איש והוא המלאך של יוסף וכשהאדם עושה רצון ה' גם למעלה שורשו והמלאך שלו מנלית גם ירמוח איש הוא על הגשמיות שצאדם ויוסף תיקן גם את זה וזהו ויהי ה' את יוסף.

ויפץ אליו חסד. כי צאמת היה צמקום הסתר ודין אך הקב"ה הטוה התמד גם לשם וזהו לשון ויע שמינו צדרך הרגיל נקרא הטיה.

מקץ

נשחנה אלא דאס אי פותר חלוס וכולס מסכימים
שקך הוא ע"כ שזה אמת חוה היה פתרון יוסף שנא'
יעבד צעימי פרעה וכל עבדיו ולכן אמר איש אשר
רוח אלקים צו.

בפל החלום. כי רעב היא מה שנמעט התבואה
וכיו"צ וג"כ מה שנמעט השפע מלמעלה
ח"ש את אשר האלקים עושה הגיד לפרעה ואת
אשר האלקים עושה הראה את פרעה.

ויצא יוסף על ארץ מצרים. ונפסקו שאח"ז
יעבור בכל ארץ מצרים דיוסף במצרים
העלה נלו"ק שהיו שם ח"ס לפנת פענח.

ויצבר יוסף בר. במד' הנה עין ה' אל יראיו וגו'
לחיותם ברעב דהנה כל פעולה בעולם באה
ע"י צרופי אומיות שלה ורעב אס מסלק העין אז
נעשה רב וכן בר שהוא מזון ושפע ורק ע"י הוספת
העין גרם רעב וצדדיקים שעין ה' עליהם נמתק
העין דרעב חוהו עין ה' אות עין.

וישב למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים ותמוה
כיון ששבר למצרים מה היה הרעב רק רצון
הצרה היה שיהא רעב ז' שנים וכמ"ש את אשר
אלקים עושה הגיד לפרעה ולכן לא הועיל כלום אף
שפתחו אוזרות כחול היסי דאין לשנות גזרת ה'
בזום אופן.

וידא יעקב. במד' הוא ראה צדוה"ק וצדו לא ראו
יל"פ בזה ל' הפסקו למה תתראו וע' בזה

במדרש הנה עין ה' אל יראיו להציל ממות
נפשם ולחיותם ברעב. דהכל נעשה ע"י צרופי
אומיות וידוע דכשיש גזרה נמות של רעב הוא
ע"י אלו האומיות ולהמתיק לוקחין העין מרעב
ונותנין צאומיות מות ונעשה "מעוה רב" חוהו עין
ה' להציל ממות ולחיות ברעב חוהו אלל יוסף ויצבר
בר גם יפרש דכשיש גזרת מות יש דרך להתפלל על
עשירות ועי"כ נפתח הפתח למי"ס ג"כ והבן חוהו
ורא יעקב כי יש שבר במצרים שנשבר הרעב.

ויזבור יוסף את החלומות אשר חלם. פי' דראה
שהשחטו צאומה האופן שהיה בחלוס עד"מ
ראובן פה ושמעון פה.

בלנו בני איש אחד נחנו. ואח"כ כל הזמן אי
אנחנו רק נחנו כולל ג"כ למצרים ורמו
צדוה"ק על יוסף שגם הוא בכלל.

והנה עומד על היאור. דהרמז"ס כי צמו"ג
דהשפע של הקב"ה נק' נהר ונ"ל דזה
דוקא מתגלה לצנ"י אלל לצנ"י מתגלה צמ"י יאור
והחילוק נודע דנהר צד"ש ויאור חפירה צדי אדם
ח"ש והנה עומד על היאור.

תשמע חלום לפתור אותו. ודאי שמוכרח לשמוע
קודם ותשובת יוסף בלעדי אלקים יענה
את שלום פרעה ג"כ צ"ב וג"כ אין מוכן מדוע כל
הפתרונות לא מצאו חן בעיניו ורק פתרון יוסף מה

ועל השנות החלום וגו' כי נכון הדבר. כ"מ לגבי שבעה שצ"פ לאו הו' שבעה ולכן גם כאן קך.

ויצבר יוסף בר כחול הים. דהשפע לצנ"י צמ"י ים ונחל ולעכו"ס צמ"י יאור שהוא יאור מנייט ורזה פרעה שכן יהא למזרים ולכן מינה את יוסף על ארץ מזרים ונהיה כחול ים אין מספר.

הן כסף אשר מצאו. דבאמת היו פטורין מלהחזיר דקיי"ל הלוקח מתגר ונמצא מעות א"ל להחזיר כ"ש שלא יגטבו.

הם יצאו את העיר לא הרחיקו. שהיה שבת כמ"ש ועצוב טבח והכן חוה הבקר אור צפרא דשבתא ולכן לא הרחיקו.

ותרעינה באחו. לשון אחוה כי היה שבע שני שבע וא"י דע"י אחדות צאה פרנסה כמ"ש זקניי ז"ל השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך.

במנין הסדרה נמנו גם האותיות ונתנו טעם לזה גם יתכן כי אברך משמעו צ' מילין אב ורך לזה רמו שנמנה לחיבה אחת.

אברך. כי ש"ע נהורין נשאר רק במדור עליון ח"ש אב רך אב היינו ג"ר.

ויאמר להם מרגלים אתם. כי ראה לפי החלום שנריכין להשתחוות לו גם כי הם לא הכירו והפין שעדיין לא הגיע זמן שיטגלה ורזה להוסיף צער כדי שעי"ז יתקרב הגאולה.

זאת עשו וחיו את האלוקים אני ירא. מכל זר ורזה אפשר לינצל ע"י יר"ש ומסתלק הדין.

צמפי י"ל דתחראו לי נפעל שרואים אחכס ח"ש דיעקב היה צמ"י רוחה והם צמ"י נראים ולא רואים ח"ש למה תחראו.

אבל אשמים אנחנו וגו'. דאין מציאין נרות לאדם אא"כ עולל כך לאסר.

וימצאו איש כספו ויחרדו מה זאת עשה אלוקים לנו. דיט זמנים של רחמים על אדם יש זמן דין ותמיהו דכאן היה רגע כך ורגע כך עד שנגלה שהכל רחמים.

זמרת הארץ. מה שנקראו פירות א"י זמרת הארץ כי הארץ קדושה הפירות והם עלמס משוררים לקצ"ה ולכן נקראו זמרת הארץ ח"ש מכנף הארץ זמירות שמענו.

וישבנו לפניו וגו'. ויתמיהו האנשים ענין התמיהה דלא התיישט במכוון כך רק שממילא נעשה קן ולפי"ז הבינו שהוא איש קדוש.

וישאו משאות מאת פניו. כ"ז ע"י האחדות דהאחדות הוא כמו השם אבן על אבן עד שמגיע למעלה קן יש לכ"א צנ"י כח שלו וע"י שמחללין צאחד צאים לכל הכוחות ועולין חוה משאח מאח פניו.

וישתו וישכרו עמו. עמו היינו שלכן שמו כי פחד מפיגו.

גם עתה בדבריכם בן הוא. הלשון צ"ב ו"ל דר"ל דגם עכשו הנדק עמכם שאינכם גנבים רק אפי' קן הגניע צדכם כי ידע האמת שהוא שמו צשק.

אל תחטאו בילד. (פגם צרי"ק) דאל"כ דמו נדרש בכל הדורות של האדם נעבור זה.

למה הרעתם. (לשון נעקה למה מחפללין) להגיד לאיש (להקב"ה) העוד לכם את כלום יש צימכם אחוה דזולת זאת אין החפילה עולה כראוי.

דהקב"ה מכרז ועי"כ יש קיום גם צמי רעב ואין נכלין לגמרי ודייקא דכד תזרף מילת רעב עם מספר השם כ"ו יעלה צדך רחמים חוה דאי עין ה' אל יראיו וכו' לחיותם צרעב ויצבר גימ' רחמים הג"ל.

וירא יעקב כי יש שבר במצרים. לנודע דכל הפעולות צעוה"ז צאין ע"י הצרופי שמות שנפעלין מלמעלה וצפרט רעב ושצע דאי שהקב"ה עצמו מכרז עליהן והחלוק בין רעב לשצע הוא רק מספר מאה ועיקר הרעב ע"י אות ר' ונותנין במקומו אות ש' נעשה שצע (והחלוק נודע דע"צ הוא רחמים וכן יש מלוי אלוקים משא"כ ר' הוא רצוע דאלוקים דין) חוה אלל יחזק וימצא מאה שערים לכן היה לו שובע אף בשנת רעבון חוה כלכל גימ' מאה שהוא השפעה ושובע למתק הרעב חוה ש"צ כי צר הוא חצאה וש' הוא הג"ל שצע חוה ראה יעקב ורמו לזה נותן לחם לכל בשר אוחיות שבר.

ואל שדי יתן לכם רחמים. אל שדי גימ' רצון שע"י שהוא מתגלה הכל טוב לפנימיות הרצון הוא רק טוב וחסד.

ומבח טבח והכין כי אתי יאכלו האנשים בצהרים. דהיה זה יום שישי ויום שישי מסוגל לפרנסה ולכן אסור להתענות בו כי אז השפע דפרנסה וצפרט צהרים שמתחיל להאיר קדושת שנת.

וישא משאת מאת פניו. הלשון וישא ל"צ ויש לרמו דעד אז לא נפגשו ביחד כל השצטים כי השצטים כולם ביחד הוא סיהרא בשלמותה ולכן אז כשצאו כולם היה שמחה גדולה ולכן וישמו וישכרו עמו חוה וישא כי י"צ שצטים י"צ גבולי אלכסון והם י"צ הויות גימ' יש"א.

ומבוח טבח והכין. צמי חולין ל"א פרע להם בית השחיטה ופרש"י אע"פ שלא נטוו מקובלים היו מאבותיהם ואח"כ נטלו גיד הנשה צפניהם כמ"ד גיד הנשה נאסר לצמי נת ומקשה צתוס' דילמא לא נאסר ואפ"ה קבלו מאבותיהם כמו שחיטה עוד יש להקשות מ"ש שחיטה דפרע להם אזל לא שחט צפניהם לצין גיד הנשה שנטל צפניהם ויש ליישב לפי הנודע דהיכא שמזד הדין אסור לא מהני לסמוך על רזה"ק משא"כ היכא שמזד הדין מותר רק מזד חומר אסור יש לסמוך על רזה"ק ולפי"ז שחיטה שלא נטוו סמכו על רוח קדשם משא"כ גיד הנשה שנאסר היו לרימין להסיר צפניהם דאין עכו"ם נאמן.

מה שרצה יהודא שכולם יהיו עבדים כי ידע שאז ודאי תבוא הישועה.

מקץ שנתיים ימים. מלת ימים מיותר וי"ל דכלל יום יש הארות גדולות הגנחות לאותו יום ובארץ ישראל צפרט מתגלה קדושת הימים וליוסף אף צהו"ל צבית הסהר עגלה הארת הימים חוה שנתיים ימים.

בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה. דהכח לחולל נסים ונפלאות דייקא ע"י שמצטל עצמו להשי"ת חוה בלעדי.

ותחילנה שבע שני רעב. ונמד' ג' דברים הקב"ה צעצמו מכרזי ואחד מהן רעב פי'

מרגיש יודע כלל מזה וקוצר שהוא טוב והטעם כי הקב"ה מסייעו לכל ללא זה הסיוע היה נופל למעשים רעים ומגומים חה עבדת האדם לתקן כל הרע שבו חה לכל השצטמס שכלל לא הרגישו צמטא מכירת יוסף עד עכשיו שהקב"ה הראה להם את העוון וצאמת שהם לא היה כוונתם כלל לרע ח"ו רק הקב"ה עושה כן כדי לתקן הרע שבהם ולכן אל יפול לב האדם צמטא אליו מחשבות רעות כי זה צריך כדי לבער הפסולת שבו חהו דאי' צמד' מצא לשון ממנה החבית היינו תקון הרע שצאדם שנעלם וצריך לתקנו חהו שאמרו הננו לעבדים לאדני דאף דעיקר העצדה צחי' בן מ"מ לתקן הרע וסור מרע הוא דוקא ע"י צחי' עבד וצטול להשי"ת יכולין לתקן כל הפסולת שצאדם אפילו שאינו מרגיש יודע כלל מהרע שבו חהו חפץ חיים.

הענין דשבע שני שבע ואח"כ רעב. כי כן הסדר מלמעלה דיש ימים של החגלות הקדושה יש ימי הסתר וצריך לגלות ולהאיר משי השבע אל שני הרעב וכן אפשר לדבק את ימי השבע לשבת ועי"ז מחגלות הקדושה בכל ימים חהו חנוכה ופורים שמחמים מיקנו כי הקב"ה צרא הימים חהו שבת כי וצרך את יום השביעי היינו שקידש בשליש היום לכל חכמים צעוה"ז מקדשים את ימי החול חהו יומר שמחה שמתקין גם ימי החול ומדבקים בשורשם חהו קבעום צהלל והודאה כי עיקר הדרך לתקון והארת הימים הוא ע"י ההלל והודאה להשי"ת מחעלין הדברים והימים.

האלוקים מצא את עוון עבדיך. דיש צאדם פעולות ומעשים רעים ואין האדם

ויגש לבו כי לא האמין להם. טעם שלא האמין
דאי ראוי היה יעקב לירד בשלשלות של
ברזל למצרים ולכן ראה יעקב שיטרוך לירד אסור
צויקים ופחאוס רואה שירד בעגלות אולם צאמת
יוסף שירד קודם תיקן שלא יטרוך זה ח"ש מהרו
אל אבי וגו' וכי מושל בכל מצרים וכבר יתקן ולכן
רדה אל תעמד ומש"ה כשדברו כל דברי יוסף ותחי
רוח יעקב.

רב עוד. בני רפ"ז (עם האוחיות) הוא רפ"ז
נצ"ק דעיקר ירדת יעקב ובניו לתקן הניצו"ק
שש ח"ש רב עוד יוסף בני חי.

ואת יהודה שלא לפניו אל יוסף להורות לפניו
גשנה. ברש"י להתקין לו בית תלמוד שמס
תלא הוראה במד' תנחומא ע"ז הפסוק ילמדנו רבנו
מאימתי מצרכין על הנר במצ"ש ומתוך משיאותו
לאורו שנא' וירא אלקים את האור וידל ותמוה
השייכות לפסוק ונל"פ דאי' ותעמוד מלדת ותאמר
הפעם אודה את ה' וידוע מהשפ"א ז"ל שאמר
שנקרא יהודה ומרגיש בכל רגע רצון להודות לשמו
ית' וכ"ש יהודה בכל רגע היה מודה להשי"ת
וע"י שמודה חמיד בעת זר מסתלקין הצרות כי
בהדאה גורם שמחה ללעלה וגורם לשפע כ"ט
ח"ש במד' חנכי ידעתי את הממשותט יעקב קרע
צדיו יוסף במצרים ראובן צקו ותעמיתו ויהודה
נושא אשה והקב"ה צרף אורו של משיח פי' המד'

לשום לכם שארית בארץ. כי יוסף עוד נדיק
שמחזר שמים וארץ והוא גימ' צ"פ לחס
סוד לחס מן הארץ ולחס מן השמים.

והגדרתם לאבי את כל כבודי במצרים. פי'
שהשיג כל הכבוד לאביו שצשמים.

ויבלבל יוסף. פי' דהחלוק בין רעב לשבע הם
מאה חה סוד כלכל גימ' מאה.

וירא את העגלות וגו' ותחי רוח יעקב
אביהם. דאי' עגלה יפהפיה מצרים ולזה
רמו וגם בחזרה מהגלות אי' והציאו את אחיכם
בעגלות חהו רמו ליעקב.

ואלה שמות בני ישראל וגו'. יש להעיר שעל
שמות השצטים נקראים עד היום ועל שמות
בני השצטים יש שנקראים כגון חנוך ופרץ יש שלא
והטעם כי יש שם שהוא רק על שם המאורע שהיה
אז ואין נוגע היום.

ולא יכול יוסף להתאפק. אי' צסה"ק שאם היה
מתאפק מעט היה תיקון השלם אך צאמת
היה צנזון שלא תהא עוד הגאולה ח"ש לכל הנצבים
עליו וצ"ב וכי לכן לא יכל להתאפק רק הכונה לכל
הנצבים עליו היינו המאורעות שצריכים עדיין לנא
על כלל ישראל ולכן לא יכול להתאפק.

ויבלבל יוסף וגו' לחם לפי הפך. לפעמים הפרנסה צאה לפי הטף היינו צכות צניו וצנותיו (ועיין צמ' (מדה לא): נקי' צאה וצרש"י (ד"ה עד) משמע שאם ידעת להפלת גם היא מציאה מוזני (ובגמ' צחעית כג: צנן הנחצא בגלל יוקי צא מטר צכות חפלת הצדיקים) הקטנים זהו לפי הטף כמ"ש אדם צכות צחמה.

ויבלבל יוסף וגו' לפי הפך. לי לפי הטף צ"צ דלכאו' הכוונה על הקטנים רק השצטים צחמת לא היו צריכים למזון וכמ"ש רש"י עה"פ למה חמרו רק קטנים שצחמת הם היו צריכים.

וישב ישראל בארץ גושן ויפרו וירבו מאד. דכפי שמתקנים ניצ"ק כן נוסף עליהם צנים וצנות ומחצין וכשתקנו ארץ גושן ופרו ורצו. גם לפי התרגום יונתן ואלחזו צה שהקימו צמי כנסיות ועי"ז זוכין לרצוי צנים.

ויאמר בי אדוני. ע"ד כל המשחק ש"ש צנערו כך אמר שהלא צכל ישראל חלק ה' ממעל וא"כ על זה החפלת.

הוציאנו כל איש מעלי. יוסף היא הפימיות שצכל דבר וכדי שיחגלה צריך להתרחק מגשמיות ואנושיות זהו הוציאנו כל איש ואז מחגלה יוסף.

למחיה שלחני ה'. מחיה גימ' שמות שאמר הצעש"ט שממתק דין והם כ"ו כ"ו י"ו.

לשום לכם שארית בארץ. וכן אח"כ אמר שהוא לכלל את יעקב וכו' כי השצטים יעקב היו חלקם צשמים וכדי שיהא להם פרנסה וקשר לגשמיות זהו דווקא ע"י יוסף דלחיד צשמיא וארעא זהו שארית צארץ.

דצפת שכ"א עסק צצרתו יהודה לא השגיח על עת צר ונשא אשה והודה לשמו לכן יא' ממנו משית וכך חמיד דרכו וע"כ שלחו יעקב ללמד את יוסף שכן שם מצרים מורה על מיצר דחמיד יודה ועי"ז יא' מצר ח"ס נר דמוצ"ש זמן דין ומדליקין גיהנום ואחר ש"ק כשמתחילין ימי החול אז החזוק להודות לשמו זהו עד שיאוחו לאורו היינו שנהיין מהאור ומודים לשמו ית'.

עו"ל דצמאירי צרכות (דף כ"ג). הציא מחלוקת המפ' אם צריך ליהנות מאורו ממש או סגי שיכול להנות ואף שלא נהנה ממש וכ' דמטעם זה נוהגין להסתכל צצורת צפרנים לאור הנר לצחמת לדעה הנ"ל וכ' דשי' הנ"ל למדה כן מדכ' ורא' אלקים את האור כי טוב ויצדל היינו מחי ראה שטוב צעת ששימש צו להצדיל, והנה תמוה למה הוצרך יעקב לתקן ציהמ"ד קודם שירד ומה צכך אם ימתין עד ציאתו רק דהוצטת שלא יסלק הקצ"ה שכינתו ממנו ואין הקצ"ה משרה שכינתו אלא צמקום תורה ולא סגי שיכול להקים תורה רק צריך שיהא צפועל מקום תורה ח"ש עד שיאוחו ממש ולכן שלח יהודה מקודם.

במה ימי שני חייד. ותמוה דעדיין לא מת ואין ידע כמה יתיה וג"כ צחשונתו ולא השיגו את ימי שני אצחתי ומיין ידע דעדיין לא מת ותי' רש"י דכונתו שלא השיגו צטובה אין משמע צל' הפסוק אלא דעיקר החיים הזמן שצא"י והשאר טפל ויעקב ידע שלא יעלה ממצרים עד אחר מיתתו כמ"ש המפ' עה"פ ויוסף ישית ידו על עיניך זה ששאל כמה שנים חי צא"י והשיב שלא הגיע לשני אצחתי דהוא היה המעט מכל האצות צצרה"ק (א"ה) - כנראה שצדור היה לו שצמד"ר של שם ועבר היה צצו"ל או שיעפע"ה הטמין עצמו צצמד"ר דשם ועבר כשהיה צצו"ל) דו"ק ותמצא.

ואת יהודה שלח לפניו. בהפטרה אמר השי"ת
 לנביא קח לך עץ יוסף ועץ יהודה והיו
 לאחדים בדרך ואח"כ כתיב ועבדי דוד מלך עליהם.
 דמחלוקת יוסף עם יהודה ושנאים שיוסף הוא
 בצינת שמוריד הקדושה לכל העולם ואפילו במקומות
 שנראים שפלים כמזרים ונקרא לדיק דאחד נשמיא
 וארעא ויהודה הוא להיפוך שמעלה הדברים והכל
 שמלמטה ומקרב ומעלם בקדושה ו"ש ליוסף
 הוצא נצח וגו' להשתחוות לך ארצה שהוא הורדת
 הקדושה למטה ולא רץ בצי" יוסף, ובעוה"ז הדרך
 הוא כמו יוסף כמו שנחזרר אח"כ ולכן ירדו
 למזרים שהוא ירדת הקדושה לחו"ל ולע"ל יהא
 הדרך כשיטת יהודה שהוא בצינת משיח בן דוד
 מיהודה שהוא עליה ומיקון כל המעשים ו"ש ואח
 יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו היינו
 שלעמ"ל הוא לפני יוסף והו גשנה גי' משיח
 והו משיח בן יוסף וכן דוד שגאולה היא בצי'
 שני הדברים והו לעמ"ל יהא דוד עבדי מלך
 שהוא פעולת המלכות, ועיקר הגאולה החמילה מאז
 שנאו השנאים למזרים כמ"ש צביי צסם שנה"ל,
 ועוד דמקצן נדחי ישראל שתיקן במזרים כשנתקצנו
 השנאים עם יוסף ויש ב' בצינות קצון גליות וכנ"ל
 ב' הדרכים ולכן זה של יוסף היה צו"ל ואח"כ
 יש עוד קצון צא"י ואי' אח יהודא שלח לפניו
 וברש"י למקן בית תלמוד להוראה כי עיקר העליה
 ע"י צי' הלכה ר"ת הריעו לה' כל הארץ שהוא
 עליית כל המעשים וצ"י יהודא כנ"ל ואצל יוסף
 אמר אל חגזו בדרך צרש"י אל מתעסקו בצבר
 הלכה כי הסמיל גלות מזרים שאמרו צוה"ק צפרך
 צומר דא קושיות ופלפולים שאין הלכה צרורה
 וצ"י יוסף כנ"ל.

ובלבלתי אותך שם פן תורש וגו'. פי' דצמקום
 שגזר על אדם להיות שם מוכנת לו
 פרנסתו זה ראה יוסף כי כל הפרנסה שלהם
 מוכנת במזרים וע"כ שהם צריכים להיות שם זה
 ראה יעקב כי יש שבר במזרים.

והקול נשמע בית פרעה. ע"ד דאי' צוהר שכל
 מחשבה שאלל האדם הוא מוליד בשפתיו
 ח"ש הקול נשמע שומעים את בית פרעה גימ'
 מחשבה.

אנבי ארד עמך מצרים. דאי' אנבי ה' אלוקיך
 אשר הוצאתיך מארץ מצרים ו"ש ליעקב
 שמוכרת לירד כדי שיהא אנבי.

ואנבי אעלך גם עלה. דאי' שנקרי"ם הביא
 הקב"ה ליעקב שיראה נמצא שעלה ב"פ
 ממזרים.

בבולם כתיב ילדה ליעקב ואצל רחל כתיב ילד
 וג"כ אצל יוסף כתיב וילד. י"ל כיון שלא
 גידלה אותם ע"כ כתיב ילד ולא ילדה ג"כ י"ל דאי'
 ולניין יאמר איש ואיש ילד זה ולכן בני יוסף שלא
 היו צא"י כתיב ילד.

הא לכם זרע. פי' דרענ כשמוסיף אות ה' נעשה
 זרע והו הא לכם זרע.

ויאחזו בה ויפרו וירבו. דנאמת צ"י מקומם רק
 צא"י ומה שירד יעקב והשנאים למזרים
 היה כיון שלע"ל מתפשט הקדושה בכל העולם והו
 יאחזו זה היינו שמתפסו הקדושה שלע"ל והו נקרא
 אחזה וצא"י נקרא מושב.

ויחי

אלוקים חשנה לטובה היינו שנחשב שם אלוקים
בדרך מילוי וטובה ועי"ז להחיות עם רב.

בבם בין לבושו. ז"ע לפמ"ש בה"ל שנת דין
אינו מכבד רק יין לבן.

עד תאות גבעות עולם. פי' דעיקר העבודה ע"י
הטוב שנשפע מלמעלה ונחזר ומעורר האדם
החשק והרצון לעבודת השי"ת הוא כמחזיר הטוב
ומעורר רצון העליון חזו תאות גבעות עולם.

ויראנו אחי יוסף כי מת אביהם. פי' לראו דמעתה
כל השפע יצא ע"י יוסף דכן כל השפע בא
ע"י הנדיק.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. כי
בכ"ד יש צמי' קדושה ונר"ך למנוח חזו הנבי'
נקרא טוב ועי"ז אמרו המחדש בטוב מעב"ר וע"א
גילה גם במצרים חזו שבע עשרה שנה גי' טוב
חזו גומל חסדים טובים ועי"ז קונה הכל מחגלה
הקדושה בכל.

אל שדי נראה אלי בלח בארץ כנען. והלא נקרא
צמ אל רק אי' בטה"ק שיש עלם הנקרא לח
ועי"ז ממחדש האדם בטה"מ ח"ס העיר לח ח"ש
הקב"ה ליעקב שנבט זה השם חכה להעמיד דורות
לעבודתו.

הקבצו ושמעו. דאי' בצעה"ט שיעקב נמלקה
שכינה ממנו אז ואמר שמה יש בכס חטא
אמרו שאין בשמותם אותיות ח' וט' ואמר אבל גם
אותיות ק"ץ אין בכס ח"ש הקבלו ע"י שמקבלו יהא
גם אותיות ק' וז' ח"ש אשר יקרא אחכס.

נחש עלי דרך שפיפון עלי אורח. אורח הכוונה
חוץ לדרך הטבע וכמ"ש בירושלמי על שפיפון
שמינה רעות לקרקע להיבקע לפניו.

איש אשר כברכתו. פי' להצרכה הוא שורשו
ומ"מ חלו בכל איש עד כמה יקבל. גם
ירמוז להגם דלכל אחד נאמר הצרכה שלו מ"מ
ע"י אחדות יכול לקבל מכולם.

ויעש לאביו אבל וגו'. מה שעשה יוסף האצל
קודם הקצרה דאי' אצילות לחיים וגם
מחקן המחיס משא"כ יעקב שלא מת וא"ל חקון
רק לחיים לכן שייך ג"כ קודם הקצרה ח"ש ושכנתי
עם אצתי ואח"כ וקצרתני בקצרתם דמיד הגיע אל
מקומו וכן צדהמע"ה.

אלוקים חשבה לטובה. דרענ הוא כק, "ר" הוא
רצוע אלוקים ו"עב" צי' שס. וכמו"כ
שבע ה"ש" הוא מילוי אלוקים ו"עב" חסד, רק
המילוק דשם אלוקים דרצוע הוא דין ורעב, ושבע
הוא מילוי שהוא פותח את ידך ומשביע. ח"ש

ויקרא בהם שמי ושם אבותי. אין מוכן דהא נקראו מנשה ואפרים אלא אי' צוה"ק שע"י הזכרת שמות האצות הצרהם יתקן וכו' זה עלמנו מעורר השפעות ורחמים בעולם ח"ש שאותו כח יהיה למנשה ואפרים שהזכרת שמותם תשפיע צרכה ח"ש ישמך אלקים כאפרים ומנשה (יותר י"ל דזה שאי' צה"י דקאי על יום המילה הכונה צנחנת השם לתינוק מתפללין שיזכה ששמו גופא ישפיע צרכה דכל לדיק הזכרת שמו הוא צרכה ח"ש זכר לדיק לצרכה) עי"ל דיקרא צהם ר"ל דלא יביישו אצותם ויכולו לומר עליהם שהם בני הצרהם יתקן ועקב.

ואני נחתי לך שכבם. כל"ד דהול"ל ואני נותן לך ל' הוה דלא נתן עד היום רק דצרי שכ"מ כחובצין ומסורין דמי ח"ש נחתי שכבר מסור.

האספו ואגידה אשר יקרא וגו' באחרית הימים. ולצמק לא גילה מימות המשיח ואי' ציעקב שלא אמר דבר לצטלה אלא דאי' אין צין עוה"י לימות המשיח אלא שעצד מלכיות ותמוה רק הפי' שהכל יהיה כמו עכשיו רק שימגלה ההארות שכ"ד ח"ש אשר יקרא וכו' דצאחרית הימים גם יהא זצולן סותר בצאיות ודן לוחם ואשר צפירות וכל כיו"צ רק שאז ימגלה הקדושה.

לישועתך קויתי ה'. וצרש"י על שמשון י"ל דרמו דאף שיהא לצנ"י ישועה ורוחה על ישכמו שצריך ישועת ה' הוא גאולה האמיתית דצן דוד ולא גאולה זמנית שלהם. גם ירמח דצבוא הישועה יכוון העיקר לש"ש ולא לעצמו וזהו לישועתך קימתי.

מאשר שמגה לחמו והוא יתן מעדני מלך. ירמח דאף שהיה לו כל מיני מאכל הוא צעיקר כיון לראות הגי"ק שבמאכל חוה והוא יתן מעדני

מלך מלכו של עולם וכן נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר.

משם רועה אבן ישראל. משם דייקא ע"י הנסיון וכה להחלעות.

ויעש לאביו אבל. צמילת אצל יש רמו ע"ד הנודע צנחוס אצלים וצאצילות מתגלה נחיצ מנחיצות התכמה (וכמ"ש קהלת ו' ד' לצ תכמים צצית אצל) חוה אצל אי' מצ"ל ל"צ נחיצות.

פקד יפקד. סימן הגאולה דכפל הלשון דרשו חו"ל אפילו מאה פעמים.

בגב', דלע"ל ינחלו אפרים ומנשה כשבט אחד. וגם מה שאמר יעקב ליוסף דדוקא אפרים ומנשה אצל הנולדים אח"כ לא צ"ב ואפ"ל דאי' דצנחלת הארץ המתים יורשים את החיים ומחזקת מאצותינו ולכן יעקב היה הכח צדו ליתן לאפרים משא"כ הנולדים אח"כ כשיעקב מת ח"ש יעקב ה' אמר אלי וכו' ונתת את הארץ הזאת לזרעך ועמה שני צניך וכו'.

המלאך הגואל אותי מכל רע. דאי' צפה"ק דיש קליפה שנקרא רל"י ומטמא את האדם ולהינצל מזה הוא ע"י אומיות שאחר הקליפה שהם שמ"ך והוא גימ' מכל רע ח"ש דעי"ז מכל מכל רע.

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתיו. ובמרגום ע"י מפילה דכח המפילה מעלה כל הדברים ואפילו דצרי חול שדיבר מעלה ע"י המפילה ח"ש אשר לקחתי מיד האמורי] היינו ל' דיצור] ע"י מרבי וקשתי.

פקד יפקד. הוא סימן הגאולה דאי' נשם הצעש"ט
 די שם הנקרא טף טף יה והוא מתקן
 המחשבה והוא יוצא ממלוי דשם כחו ואי' שע"י
 שם כחו יהא הגאולה ושם הנ"ל גימ' יפקד דעי"ז
 הגאולה והענין דהם אומיות שאתי שם הויה
 שהוא המחשבה והבן ועי"ז יתקנו המחשבות ויצא
 הגאולה ח"ש צמד' אנכי ידעתי המחשבות וכו'
 צרא אורו של משיח ומגלה הטוב שצכל דבר.

ויחי יעקב ויחי ימי יעקב שני חייו. כפל ומכופל
 הלשון רק לדיק עולה מדריגה יום יום נמצא
 שיום אחתמול לא היה כמדריגה של אחר זה רק יש
 דרך שיום אחד מעלה את הימים הקודמים וכמ"ש
 יום ליום יבוע אומר וצמד' טל ילדותך מה טל
 פורת אף ילדותך הכוונה שמתקן גם ימי הילדות
 ח"ש שני חייו שתיקן צמדריגה הגבוהה גם הימים
 שעברו ח"ש ושמעו אל ישראל אביכם כי אי' בזה"ק
 על וחי יעקב שבע עשרה שנה שכנגד ימי הצער
 מתן לו ימי שמחה היינו שהיה התקון על ימי הצער
 והסתר ח"ש וכנ"ל.

ויקרא בהם שמי ושם אבותי. דאפרים ומנשה
 היו בני צניס ואח"כ אמר יעקב כראובן
 ושמעון דיכולים להתקרב לאצות אף שהיו בני צניס
 נקראים צניס ח"ש ישימן כאפרים ומנשה הוא
 הצרכה שיתקרב לאצות.

יחי דן וגו' שפיפון עלי אורח. דצמס' תולין פ"א
 הציא חוס' הירושלמי דלשפיפון יש רשות
 לבקוע הארץ ח"ש לזן שכן לזן יהא כח שלא
 כדרך הטבע.

עד תאות גבעות עולם. עיין צרש"י ופי' דלכן
 זכה לנחלה צלי מצרים ע"י תאות דהיינו
 תשוקה ודמיקות שע"כ אין לזה מצרים וגבול.

ויאסוף רגליו אל המטה. דרש"י פי' עה"פ הנני
 נאסף אל עמי דהכוונה אורז ששם כל
 הנשמות והנה אלל סחס אדם הנשמה עולה וגוף
 נכלה אלל אלל לדיקים גם הגוף מתעלה אחר
 פטירתו ח"ש שגם לרגליו היה אסיפה וכפרש"י
 דהכוונה על עולם העליון.

ואתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה
 לטובה. דלע"ל יתגלה דגם מחשבות
 האדם שהיו לרע היה צהם אחיה צחינה טובה
 שע"כ יהא לכל מחשבה קיום ועליה וכן היה אלל
 השצטים דנחצבר שהיה צה רצון טוב ח"ש תשבה
 לטובה והול"ל אלוקים חשז לטובה ומה זה תשבה
 רק הכוונה שצאמת נתקן המחשבה עי"ז חו חשבה
 כלומר שיחשב כאלו צאמת כוונתו לטוב ח"ש למען
 עשה כיום הזה להחיות עם רב דצאמת השצטים לא
 היה צא להם אף מחשבה רעה רק כאן היה מכון
 שע"ז יוכלו לתקן ג"כ מחשבות של פשוטי בני אדם
 ח"ש להחיות עם רב היינו לתקן גם מחשבות בני
 אדם ח"ש למען עשה כיום הזה עיין לקמן דזהו
 עיקר הגאולה.

שמחה

שמות

צִיָּן וּגּוֹ'. אֵלֶּה שְׂמֵי כִּי יִרְאֶה ה' סַמּוֹת וְכוּ' יוֹסֵף
ה' עֲלֵיכֶם).

וּתְתַצַּב אַחֲוֹתוֹ מֵרַחֵק לְדַעַה מַה יַעֲשֶׂה לוֹ. וְלֹא
נָחַ לְדַעַת אֵלֶּה לְדַעַת שִׂדְעָה שִׁנְנַל רַק
רָצָה לְהַתְּצַוֵּן בְּצִיָּה אֹפֶן יַעֲשֶׂה הַנֶּס ח"ש לְדַעַה.

וְאִיוֹ. כִּי הַצִּיָּן שֶׁכִּדְ צִהַשְׁמַחַה עֲלִיוֹנָה ג"כ אִיו גִּי
טוֹב (וּמִשְׁרַע"ה נִקְרָא ג"כ טוֹב כִּי טוֹב הוּא
וְכוּ' וּבְנֵי יֵהָא טוֹב וְכוּ') שֶׁהוּא שֵׁם הַצִּוּוֹג.

עֲנִין הַסֵּגָה. לְדֹא צִהַוְהִ"ל שֶׁצִּרְךָ לְהֵאֱמִין כִּי דֶרֶךְ
הַנְּהַגַת הַשִּׁי"ת א"א אַחֲרַת כִּי אִם הִיא
הַקְּדוּשָׁה מִתְּגַלֶּת יוֹתֵר הִיא הַכֵּל צֵטֶל כְּדֹא צִהַוְהִ"ק
וַיְדוּעַ דְּסוּד הַצִּמְלֹוֹס הִיא מִדְּוִיק (עִי' צִמְאֹוֹר וְשִׁמְשׁ
פ' מַטּוֹת עַה"פ וְקֶלֶף מִשֶׁה וְהַבֵּן). כִּי אִם הִיא
מִצְמַלֶּס יוֹתֵר הִיא הַעוֹלָם מְגוּשָׁס צִוְתֵר וְאִם הִיא
מִתְּפַשֵּׁט יוֹתֵר הַקְּדוּשָׁה הִיא הַעוֹלָם צֵטֶל חַה הִיא
מִרְאֵה הַסֵּנָה לְהֵרְאֹוֹתוֹ טַעַם הַיְסוּרִים וְהַגְּלוֹת כִּי
אִם הִיא מִתְּגַלֶּה יוֹתֵר הִיא כִּבֵּר צִוְעֵר הַסֵּנָה וְצֵטֶל.

זֶה שְׁמֵי לְעוֹלָם. כִּי אֲצֵרֶהֶם יִחַק יַעֲקֹב גִּימ' ד'
מִלּוֹאֵי הַשֵּׁם וּג"כ פֶּקֶד רוּמּוֹ עַל הַגְּאֹוֹלָה.

וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמִּילִדוֹת אֶת הָאֱלֹוִקִים וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
בָּתִּים. הַעֲנָה לְקַבֵּל כֵּלִי לְשַׁפַּע הוּא עִי'
יִרְאֵה חַהוּ צִמִּים כֵּלִי לְקַבֵּל הַטּוֹב ח"ש יִצְרָךְ יִרְאֵה
ה'.

אֵל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ. וְלֵהֲלֵן
נֹאמֵר זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ לְבַד וְנִרְאֵה דְטוֹבָה וְרַחֲבָה

אֱהִי־הָא שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם. פִּי דֵהֲנֵהֲגָה עִם צִי'
שׁוֹנָה מְכַל הַעַמִּים לְהִיוֹתֶם אַחֲוִים צִכְתֵּר
עֲלִיִן הַרְמֹחַ צִשֵׁם אֱהִי־הָ וְלִכֵּן מַסִּיבָה זֹו גַם צִם יֵשׁ
גְלוֹת וְנִרְוֹת יוֹתֵר מִשְׁאֵר עַמִּמִּין כְּדִי שִׁזְכוּ לְצִמִּי זֹו
וְלִכֵּן אֱהִי־הָ אֲשֶׁר אֱהִי־הָ וּבְרַשִׁי עַל שַׁעֲבֹד מִלְּכוּת.

וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם בָּתִּים. הוּא מִלּוֹי הַשֵּׁם דְּשַׁפְרָה וּפּוֹעָה
כִּי מִלּוֹי הַשֵּׁם נִקְרָא צִת.

וּתְתַצַּב אַחֲוֹתוֹ מֵרַחֵק לְדַעַה מַה יַעֲשֶׂה לוֹ. לְדֹא
אֲמֹוֹר לְחַכְמָה אַחֲוִיתִי אֶת וְנִרְכִּינן לְפַעַמִּים
לְהִרְחִיק הַחַכְמָה כְּדִי לְדַעַת מַה יַעֲשֶׂה לְעַשׂוֹת
הַמַּעֲשֶׂה צִוּוֹנָה אֲמִיתִית.

כִּי מִן הַמִּים מִשִּׁיתְהוּ. וַע"ש זֶה נִקְרָא מִשֶׁה וּמִימָה
קָנַת וְאִפ"ל שֶׁהִרְיָ כֵּל תְּכֵלִית מִשֶׁה שִׁמְשֶׁה וְהַצִּיל
צִי' מִשַּׁחַת וְכַמ"ש צִכְתִּי הָאֲרִי' ז"ל דַּעַד הַיּוֹם
מִצִּיל מְגִיָּהֻטּוֹם נִשְׁמֹוֹת צִי'.

כִּי שֵׁם פֶּה. לְשׁוֹן עֲבֵר וְאִח"כ מִי יִשׁוּם לְשׁוֹן עַחֲדִי

וַיִּפְצֵן הָעַם וּגּוֹ' לְקוֹשֵׁשׁ קֶשׁ לְחַבֵּן. עֲנִין אֲסִיפַת
הַתֵּק כִּי עִי' שִׁפְץ הָעַם לְקַשֵּׁשׁ קֶשׁ נִתְקַנּוּ
כֵּל הַצִּוּוֹ"ק וְנִתְקַרַב הַגְּאֹוֹלָה.

וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמִּילִדוֹת אֶת הָאֱלֹוִקִים וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
בָּתִּים. יִרְאֵה ה' סְגוּלָה לְרוֹב צִיִּים כַּמ"ש
יִצְרָךְ יִרְאֵה ה' הַקְּטוּמִים עִם הַגְּדוֹלִים. (אִיכָא קִרְאִי
טוֹבָה שֶׁכִּי יִרְאֵה אֶת ה' גִּבֹּר צִרְךָ יֵהִי זִרְעוֹ דוֹר
יִשְׂרָאֵל יִצְרָךְ. וְכִי אֲשֶׁרִי כֵּל יִרְאֵה ה' אֲשַׁמְךָ כַּפֶּן וּגּוֹ'

שוב מצרומה כי מתו כל האנשים המבקשים
נפשך. דא"י בכתבי האר"י שמה רבינו נכנס
בכל ע"ש לגיהנום ומעלה נשמות ומתקן מה שאין
כן בכח כל צריה לעשות ח"ש שישוב למצרים לתקן
זהו כי מתו זהו המצוקים נפשך שצריכים תקון
על ידך.

פקד פקדתי. דפקודה הוא לשון שהדבר שמור
וכמו דס מפקד פקד היינו שיש לו רק
מכסה כן כל ימי הגלות ונרות יתגלה האור שזהו
כי א"י מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית
שהם האור הגנוז לכל יום ולכל דבר וע"י מצרים
וגלות והסבל של ומררו את חייהם היינו שנסתר
דבר זה ועבולה יתגלה שהכל היה טוב.

קאי על ימות המשיח שתתפשט א"י על כל העולם
זהו רמזה והוא צמי מרע"ה.

אל ארץ זבת חלב ודבש וגו' ועתה צעקת בני
ישראל באה אלי פי' דכל התפילות עולין ע"י
א"י ח"ש שנתן להם חלק בצר"י יזכו לקבל צעקתם
ועיין כעין זה בנועם אלימלך.

זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר. פי' דכל השמות
שנקרא הקב"ה הוא כדי בשלל העולם דלעצמו
אין שייך תפיסת שם גם יאמר דעיקר התגלות
השמות נעשה בעולם וז"ש דור דור דע"י המדות
שנוהג ברחמים וכיו"צ נודע שמו וז"ש אהיה אשר
אהיה פי' דהתגלות השמות בא ע"י מעשה צ"י
מלמטה.

מאוס ואמר לו המלך שנפשקות דיבר שהרי יכול
לצקש שהוא עצמו יהא שר העיר, כן צ"י לא
השיגו ענין הגאולה וא"י זהו מקוצר רוח.

הן בנ"י לא שמעו אלי וגו'. דציקש לעורר רחמים
ע"י מידת ק"ו כנודע.

אל הארץ אשר נשאתי את ידי. פי' דצמצרים
א"י צננותי ידי כי רצון הטוב להיטיב ולכן
כשנקם צרעיים נקרא העיית יד משא"כ א"י
התגלות הרחמים רצון העליון נק' נשאתי ידי.

למה הרעותה וגו' אני ה'. פי' דלע"ל יבורר שכל
הצרות כלל לא היו והגם שאין שכל אנוש
תופס זה מ"מ כן יהא והוא עד"מ ככל שהזמן
יותר עובר הצרה יותר נשכחת כן לע"ל שעבר
והיה ועמיד אחד יתגלה כן ולכן א"י והצמחי לשון
עבר וכן וגאלמי וכו' היינו למפרע היה הכל גאולה
ח"ש א"י ה' ואין כאן שאלה למה הרעות.

מקוצר רוח. עד"מ צמי שפשה טובה גדולה למלך
ונשכרה ציקש ששר העיר לא יעשה לו

וצבד נפל והולך שז הארצה לסמן מקום הגבול
כמו הצפדע ח"פ הפסוק ישצר עץ גבולס פי'
העץ שהיה סימן הגבול.

והשלך לפני פרעה יהי לחנין. דאי' צוה"ק פי'
צא דיש חנין הגדול שממנו משתלשלים
כוחות הטומאה ח"ש דכח משה גוצר ע"ז.

ענין העשר מכוח. היו צרור אחר צרור על גדולת
ה' כי תחילה ראו פרעה ומצרים שיש לו כח
אך סצרו לומר שכמו שיש לו כח כן יש גם לשאר
ע"ז כח ואח"כ ראו שכוחו עולה על שלהם ועד
שנחצרו שכל הכוחות ופעולות שצולס הכל ממנו
יתצרך והוא לצדו הוא.

וגם אני שמעתי את נאקת בני'. היינו ל"מ
תפילות שנשמעין צמרוס רק אפי' אנתות
מלרות.

ונתתי אותה לכם מורשה. הול"ל ירושה רק
נדע שכ"א מרגיש קדושה מיוחדת צא"י
שזהו חלקו ויכול להשיג יותר צקדושת הארץ וזהו
מורשה שיכול להוסיף על הירושה נקרא מורשה.
צסדר היוחסין פעמים נא' בני פלומי הם אלו ואלו
ופעמים כי ותלד לו את זה וזה והחילוק י"ל דידוע
דנים הם ענפים משורש נשמת האב ולפעמים הבן
שורש צפ"ע ולכן אלל משה אהרן ופנחס שהיו שרש
לעצמם כי ותלד לו ואחרים שהינם ענפים כי בני.

ואני אקשה את לב פרעה. תמהו ע"ז שהרי יש
צמירה ולק"מ דפרעה שראה הניסים א"כ
מוכרת להאמין ושוב ליכא צמירה וע"י שהקשה לצו
שלא יאמין צמופמים נשאלה לו הצמירה כמקדס.
תבן לבם מופת. הול"ל חנו מופת רק כח המופת
ע"י העושה וזהו לכם כפי שחמעלו יותר כן
יקדש ש"ש ציותר.

א"י בגמ'. נשאו ק"ו מצפרדעים שלא נצטוו על
קדוש השם ומקשין שהרי נצטוו שנאמר
וצמטוך ומשארומיך רק הפי' שהיה צווי זה ולא
צווי של קדוש השם ומ"מ רצו גם צהס לקדש
שמו ית' ק"ו צנ"י שנצטוו על קדוש שמו ית'
ועינן נשאו ק"ו לעורר מידת רחמים כנודע.

רק ביאור תשארגה. שמה הצפרדעים שצמטור
לא נשרפו ועינן כן שפ"א פסחים והס נשאר
ציאור.

ותהי לבגם. וכנים ואח"כ כתיב כנס משום שכנים
פרה ורצה והראשון נקרא כנים והפריה נק'
כנס.

וגם האדמה אשר הם עליה. ע"ד אין חיה
שציהודא מיונת מפירות שצגליל ולכן גם
האדמה יציא.

ושמתי פרות בין עמי ובין עמך. פי' דככל
המכות פשוט לא היה צנ"י משא"כ
ערוב שחלוי צצמירה ומה שיך להצדיל וע"כ שישראל
משונה מעכו"ס ח"ש מועד לנכרים אינו מועד
לישראל.

בצאתי את העיר. צרש"י מלאה גילולים כי ע"ז
שלהם הימה צהמות ואין נאסר מחיים
רק ע"י הצד שמתו ועי"כ נאסרו והוכרת לצאת
מן העיר.

הנה אנכי נוגף את כל גבולך בצפרדעים. צסס
הרצ מטשעצין דאי' צצפרדע צכל גבול מצרים
פי' דאי' צצדרש שהיה להם סכסוך עם אנשי לוצ
וע"י הצפרדע נפשט הספק שצצ"מ שהיו צפרדעים
ידעו שסס גבול מצרים ולכן כתיב גבול והקשה דשוב
צארצה ג"כ נאמר צכל גבול מצרים ותי' דכשנחצרו
הגבול צצפרדע עשו סימן ע"י עליס שצסוף הגבול
שמו חצב וכדאי' צצו"ל שצו מיחס יהושע את הארץ

כי האדם עץ השדה שצב"מ הם כפי אנשי המקום ח"ש מרע"ה למרגלים ורשעים וגו' היש זה עץ ולפי"ו מדעו מעשי אנשי המקום (וכ"כ מהילים ק"ו) ארץ פרי למלחה מרעם יושבי זה - ישום מדבר לאגם מים) וצמחים צברד כ' הירא את ה' מעבדי וגו' ואשר לא שם וגו' היינו שנחלקו לבי מינים (מלבד שהיו שם צנ"י ומצרים) ח"ש ואמה ועבדיך טרם תראון ולכן חלק מהעמים נשברו וחלק לא ושעורה ופשתה מול פרעה ועבדיו והחטה והכוסמת כנגד היראים.

ויצא משה ויפרוש כפיו. ונרש"י שלא החפלה תוך העיר שהיא מלחה גלולים וידועה החמיהה דהרי צלפרדע וצברוז לא כ' שיצא רק דצאמת צמוך העיר היכן שליכא ע"ו שרי להחפלה רק יש כמה מיני תפילות וצלפרדע היה ילעק וכן צברוז ועמר לא הוצרך לזאת אבל כן שהיה ופרוש כפיו לזה הוצרך לזאת ועוד דהתפילה צפרישת כפים מתפשטת על כל המקום.

בהפטרחה כה אמר ה' הגני נותן לגבוכרנצר את שכרו ביום ההוא אצמיח קרן לבית ישראל. כי ק"ו אם משלם לרשע שכרו על לא כלום כ"ש צנ"י יהא להם פ"פ.

כל עפר הארץ היה כנים. עיין צמס' שנת דק קז: צמוס' מחלוקת אם כנים נצרא מן הארץ או לא ולכאורה מכאן מוכח דיוצא מהארץ עיין צאורה"ח הקדוש שעמד צה וי"ל דצאמת כאן היה שני הטבע שצא מהארץ הכינה ח"ש ולא יכלו החרטומים להוציא היינו שיכלו לצרוא כנים אבל לא להוציאם מהארץ כיון דזה הוא שני טבע לא יכלו וגם לאידך מ"ד דכינה היינו שלא פרה ורצה י"ל דזה הוא המכה צמרים שהיה קן פרה ורצה.

ושפתי פדת בין עמי ובין עמך למחר יהיה האת הזה. היינו דיש הגדל בעצם צין

ובעצים ובאבנים. תמוה ונרש"י כלי עץ ואין גם יתכן עפ"י ספרי הטבע שיש פלטים שאם מוצאים אותם יש צהן להלוותים וכן בעצים וגו' נעשה דס.

וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור. כי אחר הדין צא רחמים ונחמלאו ז' המדות צרחמים.

במופת התנין כ' ויעשו בן החרטומים בלהמיהם. וצדס וצלפרדע כ' צלטיהם וי"ל החילוק דצדס וצלפרדע לא היה מופת החרטומים רק ממילא כל מה שלקח המצרי נהפך דס וכן צלפרדע ממילא היכן שהלכו היו צלפרדעים וידוע שיש צ' מיני כשוף יש עושין צאמת ע"י כח טומאה שמתן צהם יש רק אחיזת עינים וצמין היה כשוף ממש חבו צלהמיהם ונרש"י שהפ"י ע"י לחם וצדס וצלפרדע היה אחיזת עינים ונקרא לט שהכוונה רמיה ואחיזת עינים.

הנה יד ה' הויה. צרש"י ל' הוה ותמוה שהרי היה רק למחר והול"ל ל' עמיד ונ' שיש צ' מיני מכות יש שצריך שני טבע ולעשות דבר חדש יש שרק הקצ"ה מסלק חיותו וממילא צטל חיות הדבר ונעשה כעפרא צעלמא ח"ש הגה כלומר עכשו יד ה' מחיה את מקנך ואלום רק יסלק כחציר אומללו.

פ"ח בבשן. צגמ' מכות ומנחות (ומצ"ק לה. אין ראייה אלא דמרפא לשוורים ומנשיכות). מטאר שאפר מרפא המכה חזה כאן החדוש צנרפואה ענמה לקו ח"ש נגוף ורפואה למצרים שמינף צרפואה ענמה.

ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תראון וגו'. והפשתה והשעורה וגו' כי השעורה אביז והפשתה גבעול וגו' והחטה והכסמת וגו' כי חפלות הגה וי"ל דכ"מ רומז על אנשי המקום ח"ש

כי ידבר אליכם פרעה. צמדך חנומא אדם מישראל שעומד בחפילה אפילו נחש על עקבו לא יפסיק פי' דחמיד כשאדם מישראל בא להתפלל בא לו הפרעות והסתרות כדי לבלבלו וכו' כי ידבר אליכם פרעה לבלבל בחפילה העצה לזה חנו לכם מופת מופת לשון הגבהה תועפת ראש להגביה את האדם ולסלק הגשמיות והנגיעות ואז אין מפריע לחפילתו.

אצבע אלוקים. אצבע גימ' מלי השם שנקרא גושפנקא דתמות שמיא וארעא ולכן כאן שנשחנה סדרי בראשית נקרא אצבע אלוקים.

למחר יהיה האות הזה. פי' דכל הנסים ונפלאות הכנה לגאולה העתידה וכו' למחר יהי האות הזה וגם ירמוח דלע"ל אי' וגר זאב עם כבש שלא יריעו ולא ישחיתו ולכן כאן הערוז לא הדיק לאחד מישראל ח"ש שלמחר שגם למחר היינו בגאולה שלימה יהא כן.

הנה יד ה' הויה. דיש י"ב לרופים ולרוף זה הביא דבר למצרים.

ואולם בעבור זאת העמדתך. פי' דאי' צוה"ק דדבר אומיות צדד ומדבר נתלף ונעשה צדד (ויחכן דלכן צתהלים כחוב כל המכות פרט לדבר) ח"ש העמדתך היינו שלא הוחלף הרוף מיד עד עכשיו.

בשם החי' הרי"ם. דעשר מכות נגד עשרה דברות ועשרה מאמרות פי' דהמכות באו לקשור הטבע לקדושה ואח"כ מתגלה החורה וכל מכה נחבזר באופן אחר ונקשר במקום אחר ח"ש בעצור זאת העמדתך דבאמת ואף אומן צדד שיכול צמכה אחת להורגם (והו כעין דאי' נמשנה והלא צמאמר אחד יכול להצרות) רק למען ספר שמי בכל הארץ שיש לכל מקום ולכל זמן הצדור שלו וכו' בכל הארץ

יהודי לעכו"ם בכל מצב שישראל הוא נבדל מן העכו"ם ואף שעכשיו לא ניכר זה כשתצא הגאולה יהיה זה ניכר וא"ש ושמתו פדות בין עמי לעמך שיש הבדל ואף שלא ניכר למחר יהיה ניכר וכו' מה שאומרים בהפטורה דשבת ור"ת מישעיהו ושמתו בהם אות וכו' דקאי על רשעי ישראל ואמר והביאו את כולם מנחה עי"ש כל הגוים והבן עי"ש כל הענין שמדבר מזה איך שלע"ל יהא התקון ויתגלה הקדושה בכל בני ישראל.

ושמי ה' לא גודעתי. יש לפרש דשם הויה מתגלה עי' החורה ולכן רק עכשיו נתגלה ותורה מלכות חקים ומשפטים כנגד ד' אומיות השם וגם יש לפרש דעיקר השם מתגלה בא"י ולכן עכשיו נודע וגם אי' צבה"ט דשם יו"ד וה"א נתגלה לאצות ורק אומיות האחרות ו' וה' לא נתגלו ועי' שג"י באים לא"י מתגלים גם אלו וכו' ונחתי לכם מורשה לרמו כל זה.

אצל בני לוי נאמר לחולדותם משא"כ אצל ראובן ושמעון והוא ע"ד צרא מזכה אצא כי אלל שבט לוי היה משה ואהרן שזכו את אצותם משא"כ צאר שצטים שהם גביהם מצניהם.

בגבורתי את ידי על מצרים. דאי' צרש"י צשלח דכשעושין רלונו גם השמאל נהפכת לימין וכו' היה צי"מ שהכל חסדים וכו' נטותי את ידי.

אורתתי ומופתי. וכן אומות ומופתים יש לפרש החלוק צימהם כי נודע שכל מכה ודבר בא עי' לרופי שמות ואומיות וכו' הנקרא אומות והוא צעולם העליון ולמטה מתלכז וצפועל נקרא מופת ח"ש פרעה חנו לכם מופת.

והרבתי אותתי בארץ מצרים. פי' דכל הכת לעשות נסים ונפלאות נמשך מהנפלאות שנעשו אז לכלל ישראל.

אותות אות לשון חסר שחזר הטבע לקדושה ואי
אותות ומופתים באדמת בני חס שגלו כל הטבע
ואפילו אדמת בני חס שם נגלה מפלא העליון שכל
מקום אפשר להתקשר לפלא עליון לקדושה ח"ש
המטה והכוסמת לא נכו כי אפילות הנה דבחז"ל
פלאי פלאים ע"י התקשרות לעליון לא נכו אפי"
שם, ועיקר.

ולכן נכרך י' מכות ולכן אחר הכרד אי' ויפרוש כפיז
אל ה' דכרד אי' דאש ומים עשו שלום דנתגלה
התקון של העולם ואפילו בכל הדברים עד כדי כך
שאפילו חיות רעות לא היו חזו כעין לעמיד שיהו
התקון שלהם וגר זאב עם כבש ח"ש בד' לשונות
של גאולה שכל אחד יותר מתקן עד ולקחתי הכוונה
שאפילו גלות מזרים העבודות והיקורים והנרות גם
הם יתוקנו ולקחתי ממחמת סבלות מזרים ולכן נקרא

הוא הלילה הזה. הוא לשון נסתר והזה לשון נוכח
נגלה משום דנתגלה מעט מקדושת הלילה
והזמן ולע"ל יתגלה קדושת כל הימים ח"ש שמורים
לדורתם.

למען תהיה תורת ה' בפך כי ביד חזקה הוציאך
ה' ממצרים פי' דכמו צ"מ רצה הקב"ה
להוציאך דוקא ע"י מלות פסח ומילה לימד בזה
כי עיקר מטרת האדם בעוה"ז שלא יאכל נהמא
דכסופא אלא שיקיים תורה ומצוות ואז יקרא יד
חזקה כמו נזוין ברוע והבן.

ועוד יבואר. ענין היד החזקה דבאמת הוא פלא
בפרעה שראה נסים ונפלאות וע"כ החזיק
לבו וע"כ שהקב"ה חזק לכו היפוך הטבע כן
להיפוך יכול כל אי' מצנ"י לשעבד כל לכו לש"ש
היפוך הטבע חזק ע"י תפילין.

והיה הרם לאות על הבתים. פי' דצנ"י גם
הנמים הדומם מתקדש בקדושה ח"ש לכן
חכם ואת צמיו הגיל פי' דזה תכלית העבודה בפועל
לקדש כל הדברים.

פסח לה' אשר פסח. דאי' צבעה"ט דכשיאלו צנ"י
היה מולם כוכב שמורה על דם וגמתק ע"י
רצע שם אהיה גימ' דם ורצע הוא קוד פסיחה
ודי.

נראה. שצנ"י לא יכלו ללכת ממזרים עד שקבע
בהם שמו ית' ונקראו לבאות ה' ע"כ יאלו
ח"ש והי' לאות ידך וכו' דכן ע"י התפילין נרשם
שמו ית' ממש צדף הישראלי חזקה ליצ"מ כמ"ש
תורת ה' וגו' כי ביד חזקה הוציאך וכו'.

טמא והנה גם לו יש מקון וכן הענין ידכה יד כהה
שהכל מחעלה.

אותותי אלה בקרב. כי אחיזת פרעה משם
אלוקים ובמזרים ע"י המכות נתקן
אחיות אלה ואח"כ בים סוף על הים נתקנו אחיות
ים זהו מי הים.

בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו. ואז הכל
מחעלה גם הצעלי חיים.

גם אתה תתן בידנו זבחים ועולות. על דרך ע'
פריס נגד אומות העולם לתקן כל העולם וגם
כאן לתקן את מזרים לתקן עולם במלכות שדי.

ואבלתם אותו בחפזון. ענין החפזון כי אז היו
האורות בחפזון כמו שאמא בכחמי
האר"י שהיה מוחין דגדלות קודם לקטנות ע"י"ש
(גם בחפזון שלא יתגשמו).

דבר נא באזני העם וישאלו וגו' כלי כסף. כי
היו רחוקים מתאוות ממון והוצרך לדבר
באזניהם להכריח על זה.

ויהי בעצם היום הזה הוציא ה'. ולעיל כבר נאמר
יאלו בני ישראל רק ענין ההוצאה יש לתחא
יש לעילא במדרגות העליונות ועל זה קאי הוציא
ה' זהו צעם היזם הזה והיה מהופך שקודם היה
לתחא ואח"כ לעילא.

ראשון הוא לכם לחדשי השנה. כי פרעה גימ'
שנה שהוא רגילות וטבע ולבני"י יתן חדשי
השנה שזה הארת הזמן שנגלה על ידי בני ישראל.

כי אני הכבדתי וגו' למען שתי אותתי אלה
בקרב. הלי שיתי מלי שימה וההבדל ביניהם

למען שתי אותתי אלה בקרב. דא"י שלת מושך
יחשך ולא מרו את דברו דידוע לכל דבר
הוא ע"י נרופי אחיות ולפעמים כשיורד למטה
משתנה וכאן שחזק ה' לב פרעה לכן לא מרו את
דברו שלא נשתנה מכפי צורת האחיות. זהו שתי
אחתי כמו אחיותי אלה בקרב.

עוד יבואר. דא"י צוה"ק דבכל דבר נרשם שמו
הקדוש יתבדך חה היה הגאולה די"מ
דנחגלה זאת הרשימה חהו אחתי אלה.

בשלחו כלה. פי' דצאמת ע"י יציאת בני"י ממזרים
כלו כל הניצו"ק ששם והיה ממילא אבוד
מזרים ורצה שיתקיימו עד קריעת ים סוף לכן דבר
נא וישאלו ממזרים ועי"כ עוד נשאר חיות למזרים
זהו תן העם גימ' נוגה שזה הצורר ניצו"ק.

משכו וקחו לכם. דמטאר דהכל ניתן ומוכן לאדם
מהשמים ועיקר הרצון שיעשה שלו מעט
אמערותא דלתחא ומאוד חשוב העובדא דלתחא
דעי"כ מחפוררין ומחצנרין כל העולמות מתחא
לעילא ח"ש משכו וקחו לשון משיכה ועי"כ מחצנרין
כל העולמות ע"י הרצון לעשות נח"ר לשמו יתבדך
ועי"ז והגעחם אל המשקוף נוגעים לראש העולמות
יש בזה נגיעה ח"ש להלן כי ישאלך צנך מה זאת
וכו' פי' דאף דהכל מוכן רצון הוציא שהאדם יעורר
ע"י מעשה המצוות ותורה דלתחא חה המשונה לכן
והכן.

והיה כי יבואך וגו'. ע"ד המטאר לעיל קן צארי"י
שמתגלה הכל מ"מ העיקר מה שבני"י
מוסיפין צאלדל"ת והרצון שלהם חה המשונה
"צטור זה" היינו המצוות המעשיות.

פטר. לשון פומר מיס ריב דמחילה יש צו דין
ונקרא פטר או שגר וע"י הפדיון צבור
אחיות צנך נתקן אצל פטר ממור נקרא פטר דזה

תש"י קודמים לתש"ר. ונלמד מקרא והטעם
תש"י רומז על מלכות ותש"ר לז"א ותפילין
קוד עליית עולמות מתחיל לעילא ולכן קודם ש"י
ואת"כ ש"ר ח"ס טוטפות טט באפריקי פת צחפי
רומז למקומות שפלים להעלותם ולכן צצנת אין
מניחים תפילין דצצנת נעשה מלמעלה למטה היפוך
מצחול.

והעברת כל פטר רחם לה'. והעצרת רומז
להעברה מרשות לרשות מהדיוט לגבוה.

למען שתי אותתי אלה. דע"י הנסים צפרעה
נגלה שם אלוקים ואל"ה נגלה במזרים
ואומיות ים נגלו צים סוף צקוף מי הים על ים צים
סוף ח"ש למען שתי אומיות אלה במזרים.

ובסה את עין הארץ. דאי' עיני כל אליך ישברו
שהוא השפע המוכן לכל מקום ונסתר כאן
ח"ש עין ה' אל יראיו וכו'.

ראו כי רעה נגר פניכם. וברש"י כוכב ושמו רעה
והאמת יש לפרש דפלא צמלוי כזה פי' למ"ד
אל"ף עולה רעה ח"ש נגד אצותם עשה פלא צארך
מזרים היינו שהחליף מרעה לפלא וזהו נגד היינו
שהחליף וע"כ לא כחוב נפלאות אלא פלא לשון
יחיד.

בשאריתם. ברש"י שירי מנה ומרור משמע שכבר
אפו מצות לפי שיצאו ומלשון הכחוב
את"כ משמע שלא אפו עדיין מנה רק גורשו ולא
הספיקו להתמהמה ולכן אפו מצות רק צאמת הם
ממילא היו צריכין למצות קודם שכן לזה משה מפי
הש"ת בערב תאכלו מצות וזה אפו קודם ואת"כ
ג"כ לא הספיקו לאפות חמץ עד שגורשו ואי'
שהטעם למצה צהגדה לפי שגורשו וכו' לרמוז דאף
מה שמוכרת לאדם שיהא כן עפ"י דרך הטבע אם
עושה לש"ש נעשה מזה מצוה והבן.

דשימי הכונה צחקה ולעולם ע"כ נקראו יסודות
המוצא שימין ג"כ מלי נחניה שקיים תמיד ח"ש
אכן שמה ח"ש כי השמות יהרסון וכמ"כ כאן
המכות נתון הקב"ה שישראל נצטח וזהו שמי די"מ
דבר נמשך כמ"ש זכר לי"מ וכ"מ שגשגה הסתר
הוא י"מ.

לפניו לא היה כן ארבה כמהו ואחריו לא
יהיה. ומק' רש"י מיואל ומתוך שזאן היה
ממין א' ומק' ע"ז שהרי צמחלים נא' וצא ארבה
וילק ומסיל אין מספר וי"ל דידוע שכל הנצרכים
רוצים לעשות רצון קונם וכשהיה מכת ארבה צאו
כל המינים אצל ניתנה רשות רק למין א' ודוק
צלי' קראי דמחלים ויאורו עיניך.

רק צאנכם ובקרכם יצג. לי עומד שלא יהא לו
עליה.

בשלחו. הול"ל צשלחו רק צאמת לא הוא שלח
אלה הקב"ה ולכן כי צשלחו צכי הדמיון.

בחצות הלילה. הול"ל צצנות ודמו"ל ידועים וי"ל
כי זמן הוא מושאל ולפי המו' הוא לי'
דמיון ועי"ל דאי' נהר לילא כמקופת תמוז ולכן
כחצות הלילה דצאמת הי' כחצות היום.

ויעשו בני כאשר צוה ה' את משה ואהרן בן
עשו. ובפסוק שאח"ז ויהי צעצם היום הזה
הוציא ה' את צני' מאמ"צ והרי כי זה למעלה וכן
השיכות צין הפסוקים וי"ל דאף די"מ היה צדרך
אתדל"ע מ"מ היה אתמלמל מה צצני' עשו מצות
הפסוק ח"ש וכן עשו ואת"כ הוציא.

היום אתם יוצאים בחדש האביב. פי' היום
הגאולה צייסן אצל לע"ל הגאולה צכל יום
היום אם צקולו תשמעון.

וצריך לגלותן הארת הימים והזמנים וכמו כן יש לכל
 עת הסמרות ובלצלים שלא יוכלו לראות וצריך לצטל
 ההסתר וזה יציאת מצרים כי מצרים רומז מצר יוס
 שהם המצר המסתיר ליוס וצ"מ הוא ההיפוך ולכן
 מזכירין יצ"מ בכל יום דכל יום צריך לגלות הארות
 שלו וזה זכור את היום הזה היינו כל רגע ויום
 ממש, ח"ש לא זכיתי שתאמר יצ"מ בלילות היינו
 לתקן גם הלילות שקשה יותר מימים, ותפילין הוא
 מצוה מיוחדת שבכוחה לגלות קדושת הזמן והיום
 ח"ש לאות על ידך כי צחוק יד הוציאת ה' ממצרים
 לשון יחיד כי עי"ז מתגלה היצ"מ שבכל יום וכל
 איש לצאת מהמצר ולכן בשבת אין מניחין תפילין
 שכן נגלה ממילא הארת היום וזה לזכרון בין עיניך
 היינו שאת"כ רואים השי"ת בכל זמן ודבר וכן
 שבת נקרא זכר למעשה בראשית וכן ימים טובים
 וחגותם אותו לזכרון כנ"ל וזה ושמרת החוקה
 הזאת למועדה מימים ימימה וצחז"ל כי פירושים
 אם קאי על שבת או על תפילין וכנ"ל דבכוחם
 לתקן הימים וכפל הלשון ימים ימימה דאפשר גם
 לתקן הימים חמנים שעברו ע"י הימים שעכשיו זה
 כלל הענין דמנוחות מעשיות שע"י נגלה הארת הזמן
 והמקום בקדושה ולכן מניחים קודם של יד ואת"כ
 של ראש דכדי להגיע להג"ל מקודם צריך צטול
 התאוות והגוף צחי' תפילין של יד וכמו שא"י בשו"ע
 לשעבד תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו ולזכור יצ"מ,
 ואת"כ זוכין לראות זה צמוש והוא תפילין של ראש
 שם ה' נקרא עליך וזכרון בין עיניך כנ"ל ועיקר
 היציאה ממצר ע"י אהבה ויראה שע"ז רמוז ויואלם
 בצמק וזה שרומזין לאהבה ויראה.

קדש ל'. הלשון משמע שמשנה רבינו עזמו היה לו
 לקדש הזכורות ולא הצעלים וצ"ע.

ברש"י עה"פ כל עדת ישראל שפסח מצרים
 נעשה לפי המשפחות ואין לומר שהדין
 היה כן שצריך משפחה דוקא בפסח מצרים שהרי
 לא נמנה כן צמשה צדברים שבין פסח מצרים לפסח
 דורות אלא שכן היה המציאות.

היום אתם יוצאים בחודש האביב. ר"ת צאהיה
 שכן הגאולה בשם זה גם ירמוז אביב גימ'
 י"ה שעדיין אין השם שלם עד הגאולה העתידה.

והיה לך לאות וגו' למען תהיה תורת ה' בפך.
 פי' דאי' צדונו צחי' שע"י הנחת תפילין
 נעשה האדם מרכזה לשכינה ממש ונמלא שמה
 שמושה ככחול השכינה עושה כן וכשלומד צפיו אז
 הקב"ה שונה כנגדו וזה למען תהיה תורת ה'
 צפיק שיחה שהקב"ה שונה ולומד עמו.

באשר נשבע לך. לשון יחיד ע"ד מה שכתב
 צרש"י שקצת גליות אחוז צד כל אחד
 ואחד כן כאן השטעה לתת הארך לכל אחד ואחד
 וגם הנתינה שאמר ונמנה לך לרמוז כן.

זכור את היום הזה. וא"י שמזכירין יצ"מ בכל יום
 הענין דיש לכל יום ולכל עת ורגע ממש
 הארות גדולות הגנוחות לאותו זמן בתקדי השי"ת

בשלה

ויהי נרדף להפך הטבע להורגם וימנע דכן מצרים
ובניי במדבר להיפוך אף שגור עליהם מה שגור
נהפך לטוב.

ה' נסיון שאין הכסף שלם ושמו שלם עד מחית
עמלק ונראה עד כמה קדושת בניי מגעת
חזו ה' נסיון.

ביד רמה. דאי מ"ח לרופי שם אלוקים משם
יניקת העמים ומ"ט פעמים אלוקים האוחיות
עולה רמ"ה חזו בד רמה.

ויהי העגן והחשך ויאר את הלילה. פי' שההפך
לדד נהפך לאור חזו ויאר.

מה תצטק אלי. וצוה"ק בעתיקא תליא ומה זה
רק כך רצה הקב"ה דכל דבר יצוא ע"י תפילה
ובקשה מקודם יש מה שאין בא ע"י שום תפילה
רק כח הרצון העליון שנקרא עתיקא קדישא ואין
צריך שם בקשה רק ממילא מתמלא הבקשה בכח
אוחו רצון העליון ולכן השומר שבת מחגלה עליו
מאור זה ולכן אין שאלת צרכים בשבת דממלאין לו
כל משאלותיו.

ויסע משה. בעל כרחם צוה"ק שלא רצו ללכת שם
מגדל המראות שזכו לראות שם ולא רצו
במדבר ששם הסתר גדול רק נעשה מדבר שור
לשון ראייה שגם במדבר ראו חזו כמה המורה כמו
שרמזו על מים.

ויהי בשלה פרעה וגו' ולא נחם. פי' דהעיקר
לידע שהכל מהשי"ת ובשר ודם רק שליח
אולם כיון שלא היה לגמרי במדריגה זו כמ"ש
בשלה פרעה היינו כאלו הוא שילח לכן לא נחם
דרך וכו'.

וחזקתי את לב פרעה ודרך אחריכם. מה שמזיק
השי"ת את פרעה שירדוף אחרי ראותו
נסים כאלו היה משום שפרעה ידע שמה שנאמר
מהשי"ת הוא אמת וכאן שאמר נלכה שלשת ימים
ולא חזר סבר שאין זה מהשי"ת ונעשה כן להטעותו.

ה' ילחם לכם. ר"ת שם וכן ימלוך ה' לעולם פי'
דמכח זה השם ינצח לכם שהוא עוזר חמיד
לצ"י לכן ר"ת ה' ימלוך לעולם והפך.

תביאמו ותמעמו. לשון עמיד דכל השירה הכנה
לזו ומאז נמשך קדושת איי.

זה הדבר אשר צוה ה' מלא העומר ממנו
למשמרת לדורותיכם למען יראו. פי' דנגלה
דכל דבר אפי' מוזן שורשו גביה מאוד בשמים.

עד בואם אל ארץ נושבת. פי' דעיקר ע"י אחדות
ומן הוא השפע למעלה והפך.

ויחלש יהושע את עמלק. עמלק צמר אנשים
שידעו שאין עליהם מיטה בצותה שנה

החידושי הרי"ם תמה מדוע דוקא שבת זו נקראת ע"ש השירה רק שנת מסייע לשירה ששנת מעלה כל הנצירה חה ענין שירה שכל הנצירות יש שנת להקב"ה כמ"ש כל הנצירה בשמי ולכבודי חה סוד פרק שירה שכל הנצירות חהו שאימא צמד' אמר אויב ארדוף אשיג זה היה צריך להיות תחילת השירה ונראה לפי דברי הצעש"ט ש"אמר אויב" הכל מתחיל צאלף לרמח שכל דבר אלופו של עולם אפילו צרע חהו עיקר השירה וכן צני ישראל צפרט יש בכל אחד ענין שירה רק שמוסתר וענין שירה שמאיר הפנימיות בכל נצירה ומתעלן כולם חהו אז יסיר וצוה"ק א' ח"ת.

בספ' שע"י הדרוישה במעשה המן. סגולה לפרנסה כי בכל פר' צמו' מרומז צה ענין אחר וצפ' המן ענין הפרנסה וע"י שדורשין נפתח שפע דפרנסה.

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. ע' מענית כה. דר"א לא נפקו לו מזונות צמול ולא הועיל לו כלום וכן צני צמדבר לא נפק מוזן כלל ח"ש להמית את כל הקהל צרעז רק מהלכות צני צמדבר היה שלא כדרך הטבע והשפיע עליהם מן שהוא צא יומר גציה ממול דמוזי.

והיה ביום השישי והבינו את אשר יביאו. צסה"ק שמוספת שנת סגולה לפרנסה דעיקר הפרנסה שיכול לקיים מצות ומעש"ט צממון ועיקר פרנסת החול צגלל שנת ח"ש והכינו את אשר יביאו דכל ימי השבוע הכנה ליום שישי והיה משנה היינו הנשמה של ימי המעשה.

מה שהיה שכבת טל גפני המן. כי צגמ' א' שע"י שדורכין על מוזן נעשה עני וצמדבר שהיה מלא מן לכן היתה שצנת טל חמת ומעל המן.

ומעמו בצפיחת ברבשו. אחר שנת נאמר וטעמו כלפיחית דצנש ותמוה דגם צמול היה כן רק צאר"י אימא דהמן גצורת מנצפ"ך שהם פ"ר דינים וצצנת מתמתקין צנת שם ה' שיחד עם פ"ר עולה דצנש חה ראו צני צצנת וקראו שמו מן שזה המתיק ונעשה כלפיחית דצנש.

ויאמרו איש אל אחיו מן הוא. קראו שמו מן דעיקר כוונת הכלה לצצר שם הו"ה עם א"ד עולה מ"ן ונעשה היחוד צצנת.

דך ככפור על הארץ. דצצר נצצאר סוד מן שהיא מנצפ"ך פ"ר דינים וע"י הוספת שם ה' עולה דצנש כי פ"ר ושם כ"ו עולה דצ"ש חהו כלפיחית דצנש שזו ההמתקה חהו כפור סוד פ"ר ושם כ"ו.

לפני בעל צפון תחנו. צרש"י הוא נשאר מע"ו דע"ו מצע"ת מק' דהא א' לא יאמר אדם שמור לי צלד ע"ו פלומית ונשאר צל"ע ו"ל דרק צשמה אסור לומר אכל צכנו שרי ובעל צפון היה כנו ועו"ל דרק צאותה שפה שנקראת הע"ו אכל צשפה אחרת כגון כאן צלה"ק מותר דא"ו שמה. ויסר את אופן מרכבתיו. אפן חסר כי ג' ס"מ ח"ש כי שצר מרכנת הסט"א.

ויאמרו וגו' המבלי אין קברים וגו' התיצבו וראו. כי צני צריכים לתקן כל המקומות וע"כ אמר לא חוספון לראותם עד עולם וצגמ' דאסור לשוב למצרים כי צצר יתקן שם כל הניצ"ק ח"ש ישועת ה' גם יתכן צצני לא הרגישו פמת לישועה ולכן דאגו ואמר משה שאינם מרגישים כיון שצצר נושעו מה'.

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. לפעמים צריכין ישועה גדולה כ"כ עד שאין צא ע"י תפי' רק צעור השי"ת ח"ש מה פצק אלי.

חיו ע"י נס ח"ש עז חמרת יה דל"י ברש"י יסע"ה
שמים אומרים שם י"ה משא"כ מתים ובכח זה השם
נשאר לחיות.

ה' איש מלחמה ה' שמו. דמכלית המלחמות וכל
השמות לבוא לה' שמו ליום שא"י ה' אחד ושמו
אחד ויהיה רק שם הויה.

תפול עליהם אימתה. ולא כחיז אימה כי הפחד
האמיתי רק מהשי"ת יראה עילאה ולהם
היה פחד פן יענשו ואין זה פחד אמיתי.

ויאמר אם שמוע תשמע וגו' כל המחלה. ולא
פי' מי האומר ומדוע נאמר דוקא במרה
רק א"י דרמ"ח מ"ע נגד רמ"ח עשה ושק"ה
נגד שק"ה גידים ואם פוגם בלאחד מהמנוות ע"כ
נמשך הפגם בגופו ח"ש שאם ישמע לכל המנוות
ממילא אין לו מחלה ח"ש ויאמר עפ"י המדרש
דהאזר ענמו מזהיר לאדם שיעשה המנוה התלויה
צו ח"ש ששם שם לו חק ומשפט דכמו שהמורה
מתחלקת לצי' חלקים מנוות שהם גזרת מלך מנוות
שיש להם התלכזות בשכל שנקראים מנוות שכליות
כן הרפואות יש מהם שהן עפ"י דרך הטבע ויש
שע"פ נס ולא טבע ואם שומר המורה זוכה לצי'
הרפואות.

והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו. דאף
שיש לכל יום העבודה והענין של יום הזה
מ"מ יש ג"כ מה שכל הימים הם הכנה לש"ק ח"ש
שכל הימים הכנה לשבת וזהו והיה משנה היינו כפל
לכד הענין של יום ציומו ג"כ מה שהיום מכין לשבת
גם ירמוח דבכח קדושת שבת לתקן ימי המול שעברו
וזהו משנה על אשר ילקטו יום יום.

במן איתא דק. גימ' ד' שמות הויה דלמס גימ'
ג' שמות שכן עיקר השפע נגלה בצד"י אבל
בעשייה נסתר אבל המן גם צדוה"ז נגלה ולכן נקרא

לחם משנה. משנה גי' פרנסה גם גי' נשמה יומא
דנשמתא ש"ק וגם שפע פרנסה לימי השבע.

שני העמר לאחד. צ"פ עמר גי' כתר דעתיקא
מאיר ציוס ש"ק צ"א ובחול עמר א' סוד
ש"י עולמות.

אבלוהו היום. דע"י אכילה משיגין קדושת שבת
וג"כ רומז דבסעודת שבת אפשר לבקש
ולפעול כמעמית.

עזי וחמרת וגו' ויהי לי לישוועה. להמתיק הגזרות
והדין יש עלה לספר גזרות ה' ועי"ז נהפכת
מדת גזרה מדין ועונש לספור גזרות ונוראות ה'
ח"ש חמרת י' ע"י סיפור גזרות השי"ת יהי לי
לישוועה.

אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. ובגמ' ענין
קביעת מחומין לקבוע מקום צע"ש ששם יהא
וקבל קדושת שבת ואסור לזאת כי מפריע השפע
שיד למקום זה בכניסת שבת שאז זמן תחילת
קדושת שבת.

מ"ד נפטר בש"ק. והמן של אז נשאר עד ט"ז
יסן כי ציוס שישי ירד לחם משנה והוא
פ"ו ציוס נמצא צ' ציוס ליום.

אל תיראו התיצבו וראו. פי' דכל המורא ויראה
שיש בעולם הכל כדי ללמד ולהבין יראה ה'.

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל. דכל הנסים
ונפלאות של כל הדורות שורשן מקרי"ם
ונפלאות שעשה במצרים.

אשירה לה' כי גאה גאה. כפל הלשון והכוונה
כמ"ש האר"י דכל העליות ע"י שירה
ח"ש אשירה לה' דעי"כ ירומם השי"ת אותו וזהו
כפל כי גאה גאה.

עזי וחמרת יה. זה השם דל"י שמרוב מתיקות
השירה כמעט פרחו נשמתן של ישראל אלא

דק גימ' ד' הויות כנגד אצ"ע חוהו מחוספס
 וצמרגוס לשון גלוי.

דק ככפור על הארץ. דהמן היה רוחי וכשהגיע
 לעוה"ז נחלצט מעט צגשם שיהא לו מציאות
 חוהו ככפור על הארץ כשהגיע לארץ נגלה ככפור
 אצל צאמת לא היה לו צורה כלל.

להפית אותי ואת מקני. לשון יסוד וקודם נאמר
 לשון רביס למה זה העליטנו רק ראו
 הנסיס ונפלאות ופצרו שרק לכלל שיך גם אצל
 לא ליסיד וכל אחד תשב דכיסיד הוא יכול למוח
 חוהו היש ה' נקרצינו היינו לכל אחד נלמוד ואמ"כ
 נחגלה ואמר ה' נפי לשון יסיד דלכל אחד חלק
 אלוקי.

ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה
 הוא. דחמיד האדם מתקן המאכל וכלן
 היה להיפוך שהמאכל תיקן והעלה האדם וחמיד
 כונת האכילה על מיו"ק שמפחירן צמאכל ונתקן
 ע"י האדם וצמן לא היה ולכן חמהו ח"ש משה
 הוא הלחם, וכן אכילת שבת האכילה מתקן האדם
 ולכן אחר שבת ויקראו שמו מן דנגלה להם ענין
 המן כמו שבת וכנ"ל.

בם י"ה. גימ' אל אדומי שהוא הכרוף דעולם
 העשייה היינו שיחוקן גם עולם העשייה
 וברש"י נשבע שאין הכסא והשם שלם ונמצא אוחיות
 החסרין א' מכסא ואות ו' וה' מהשם או"ה ח"ש
 אזה למושב לו דבאר"י מתקן וממילא מושב נתקן
 הכסא חוהו כי יעקב צמר לו יה וכל מקום שנאמר
 ציוס ההוא לרמו שיחוקן אוחיות הוא.

היום לא תמצאוהו בשדה. ע"ד שאמר האר"י
 דצטעודת שבת אין ימקה לחיזומס חוהו לא
 תמצאוהו בשדה שאין לזה שיכות לשדה זכ.

עד אנה מאנתם לשמור וגו' ראו כי ה' נתן לכם
 השבת. לזה המונע לראות קדושת שבת ראו
 כי ה' נתן השבת ראו לשון יראה דע"י ש"ק אפשר
 להגיע ליראת ה'.

גם יאמר נתן לכם השבת. דעיקר שבת לתקן
 הלכס וכן המן ממטיר לכס לתקן הלכס.

כודע גד לבן. ע"ד מחשוף הלך שהוא הפימיות
 שבו.

ושעמו כצפיחית ברבש. דא"י צהאר"י דמן הוא
 מגצרות מנלפ"ך כשהס ממותקות חוהו
 דצב גימ' פ"ר ושס כ"ו שהוא המתוק גם ירמוח
 דמן הוא שני אוחיות ראשומס דמנלפ"ך חוהו
 כלפימית שהוא כנ"פ האוחיות הנשארס.

ולא יכלו לשתות מים ממרה. פי' דננ"י מסעות
 שלהם היה לתקן כלל העולם וצמרה היה
 הסמר וימן העצה תורה כמ"ש שס שס לו תק
 ומשפט כי המורה צה נצרא העולם ולכן צה יש
 תקון העולם ולכל מקום יש שורש צמורה שזה
 חימותו שע"ז רמוז קצה"ת צכל ג' ימים שהוא
 התקון ואמרו שימתן שס שבת כי כן ע"י שבת הוא
 תקון כל מקום שע"ז רמוז עשירים שצמו"ל צכות
 שבת וע"ז אמרו נחלה צלי מצרים שהוא תקון כל
 מקום ח"ש ושס נסוה לשון הגנהה דע"י דציקות
 צמורה מתקין כל המקומות ונסמך לזה כל המחלה
 לא אשים עליך כי אני ה' רופאך וברש"י דקאי
 על המצוות דיש שורש פנימי של כל אדם שצריך
 לתקן ונרמוז להם דכמו שצריך לתקן כל המקומות
 כן צריך לתקן כל האדם והעצה לזה ע"י תורה כנ"ל
 ח"ש כל המחלה לא אשים ועיקר התגלות הציור
 הפנימי ע"י דציקות צהשי"ת וחורמו וכן המן היה
 ציור הפנימי של המאכל אה עיקר הכוונה צאכילה
 לדבק ציור הפנימי של המאכל ולא להתגשם וצאר"י
 מתגלה ציומר שזה החשיצת דפירות אר"י.

יתרו

לא תעשון אחי. נאמר אחר קצה"ת דע"י קצה"ת
נחקש נשמות ישראל צומן המורה ולכן הזהיר
כי כל חטא ח"ו יפגום למעלה וזהו אחי והבן.

כי מן השמים דברתי. פי' דיש להתצונן שהצורה
אשר לית מחשבה תפיסא דיצר ונתן המורה
לצ"י מלובשין צגוף ט"ד מן החסומים.

מזבח אדמה. פי' דאף שנשעת קצה"ת היה הגלוי
הכי גדול כמ"ש מ"מ ש"ך שמיד אח"כ
חטאו כי כך נגזר מאחו ית' דהגוף וגשמיות
מושכין להיפוך לכן אפי' יראה מה שיראה אם
ימשיך כח הגוף יצא שוב ההסחר ולא יפעל בלצו
כלום ואפי' אחר מעמד מ"ת הולך להזהיר שאם
יגביר כח הגוף יכולין ליפול משא"כ כשמחליש כח
הגוף ממילא נגלה הארת התורה ח"ש מזבח אדמה
תעשה לזבח הגשמיות ואז בכל המקום אשר אזכיר
את שמי אצא אליך וברכתך ממגלה ברכת המורה.

אשר לא תגלה ערותך עליו. כי הגוף חוץ לאור
ולרץ לחהר שהגוף לא יסמיר והבן.

וישמע יתרו. בשם כ"ק זקני האמרי אמת שמעתי
שאמר שארבעה אנשים נמלאו שנוספו להם
אות בשמם ה"א באברהם ה"א בצרה וא"ו ציטור
ויו"ד ביהושע שהם אומיות השם.

עתה ידעתי כי גדול ה' וגו'. והלא שמועה שמע
וצא מקודם, רק מקודם חשב שהנקמה היא
ע"י שם אלוקים מדת הדין כמ"ש את כל אשר
עשה אלוקים ועכשיו סיפר משה את כל אשר עשה
ה' ע"ד שבארתי דצ"מ היה הנקמה ע"י שם
ה' וע"ז אמר צרוך ה' וכו' כי גדול ה' מכל
האלוקים.

כי ברבר אשר ודו עליהם. פי' דבשר ודם אין
יכול לנקום רק נקמה אחת ומיד מת אצל
הקב"ה יכול לנקום ח"ש כי דבצר שהחזיר כמו
שעשו.

מן יפרוץ בהם ה' פי' דמרוצ חשק תלא נפשם
לקב"ה אצל לא זו המטרה דכן הנשמות כבר
קבלו המורה ועיקר קצה"ת היה לשעבד הגוף
לתורה ואם לא יהיו קיימים צגוף אין יעשו זאת.

את כל הדברים האלה לאמר. קשה ועיין רש"י
ונראה דעמין הגדול דלמוד תורה הוא ע"י
שזה דברות ה' אמרות טהורות וע"י שלומד מחשורר
האור החזר מדבר הש"ת צמורה והבן מאלו וזהו
לאמר שיחזור ע"י צ"י.

ויום השביעי שבת לה' אלוךך. בש"ק משיגין
המכלית האמיתי שהיא יסוד המעשים אליו.

רק סילוק הרשע מגלה קדושתו ית' בעולם ח"ש כי גדול ה' ע"י דבר אשר זדו עליהם.

כי יהיה להם דבר בא אלי. דד"מ צג' ורק יחד ממוחה דן יחיד.

ושמרתם את בריתי. עי"ו והיחס לי סגולה דבשמירת הצרית מעלים הכל לו ית'.

הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם. דלס מ"ת היה צהמגלות יחירה היה רק משה יכול להשיג וצנ"י היו מחצנולים ממלאות הקדושה ולכן היה צעז הענן הסתר כדי שצנ"י יקבלו חזו צעזר ישמע העם.

אם בהמה אם איש לא יחיה. אי"ו עונש אלא מחמת הקדושה כל הנוגע צהר מוח יומת כי יחצנל.

במשוך היובל. צחאט משיח או יעלו צהר צין לשפוט.

משה ידבר. המשוך דרך קדושה ע"י התורה והאלקים יענוו צקל דגס החפ"י נשמעים צכח החו'.

לא תשא את שם ה"א. זו תורה שמא דקוצ"ה לשוא היינו לימוד של"ש.

ששית ימים תעבד. לי צווי להיוזת הכוונה לש"ק ח"ש ועשיית כל מלאכתך וזס השציעי שצח זהו המכוון מעצדה דששית ימים.

אל תראו כי לבעבור נסות אתכם. פרש"י נסות לי הגצחה ולי"פ כפשוטו לי נסיון דכשמנסים משמים מקודס נותנים לו מדרגות ורק אח"כ

את כל הדברים האלה לאמר. דצחאט גנוז צדנר ה' כל מדושי תורה שחלמיד ותיק עמיד לחדש ואל"כ מה המדוש רק שכן רנה הצורא שילאו הדצרים ומצנרו ע"י יגיעת ההוגה צהס חזו לאמר.

וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק. שרק אז כשמשיגין המדרגה העליונה רואין כמה רחוקין היו ח"ש וירא העם ואלו וינעו ויעמדו מרחוק אצל קודס חושב האדם שהוא כל כך מקורב והכן.

אי' במדרש. כצכול נמכרתי עמה דכל הדצרים והמלאכים בעולמות יש כפי שיתן צהס ולאדם ניתן שיעורר הוא הרצון ויכול לעורר כל העולמות וכאלו עושה יותר ממה שיתן צו חזו נמכרתי עמה דכל זה הוא צכח התורה שעל ידה ניתן להשיג הכל ואפילו מה שאין האדם ראו לזה חזו נמכרתי עמה.

פן יהרסו וגו' ונפל ממנו רב. שנודע שצשצירת הכלים נפלו רפ"ח ניצו"ק שכולס צריך לחקן צה העולם וכשיושלס יהא עולם החקון ואיחא צספ"ק שר"צ ניצו"ין צבר חוקן ע"י יוסף צסוד צר ורב עוד יוסף חי והיו צריצין רק לגמור החקון דפ"ו ונדע שעינן שצירת הכלים שע"י זה נפלו הניצו"ק צא מרוב אור שהיה צכלי חזו שאמר כאן ה' שאל יהרסו לעלות פן יקבלו מדאי הרצה אור כמ"ש יפרח צס ה' ונפל ממנו רב ולא די שלא יהא חקון רק גס הר"צ נצו"ק לא יתוקנו.

במדרש. נחתי התורה נמכרתי עמה כי היה רצון הצורא שזה העולם יהא ע"י צמנזס והסתר אולם ע"י התורה מסגלה האור וכל העולמות מחעלים חזו נמכרתי עמה כצכול שמוכרת להמגלות האור ועליית העולמות.

עתה ידעתי כי גדול ה' כי בדבר אשר זדו עליהם. דהנקמה צרשעים אי"ו ענש הנקמה

אֵל קָנָא. גִּימ' שֶׁס אִ"ד וְשֶׁס אֲלוֹקִים שׁוֹרֵשׁ הַדִּימִים
וְגַם גִּימ' רִבּוּעַ שֶׁס הוּוּיָהּ.

זְכוּר גִּימ' שֶׁס ע"ב וְקס"א מוֹחֵץ אֲבָא וְאִמָּא
דש"ק.

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂית כָּל מְלַאכְתְּךָ. וְעַלֶיךָ
לְכוּן לַתְּקַן עֲלֶמְךָ בְּעִצְדַת הַשֵּׁי"ת אֹלֵם
בְּשֵׁנַת לֵה' אֲלוֹקֶיךָ אֵל תְּכוּוֹן לַעֲלֶמְךָ רַק רִלּוֹן הַשֵּׁי"ת.

עַל כֵּן בְּרַךְ ה' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ. לְכָל
מַעֲשֵׂה הַמַּלְאוֹת ע"י עֲשִׂיתָן זֹכִין לְקְדוּשָׁה
וְע"י כָּל מ"ע מִמּוֹסֵף קְדוּשָׁה בְּאֵדָם הַעוֹשֶׂה הַמַּלְאוֹה
וְשֵׁנַת שֶׁהַמַּלְאוֹה שָׁלָא לַעֲשׂוֹת ע"כ יִתֵּן קְדוּשָׁה בְּיוֹם
עֲלָמוֹ שְׁעֵלָם הַיּוֹם מִקְדָּשׁ הָאֵדָם.

לֵא תַעֲשׂוּן אֶתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב. שָׁלָא יֵהָא
הַעֲבָדָה מִהַסְּתִימוֹת רַק מִהַפְּנִימוֹת וְהַכֵּן.

וְלֵא תַעֲלֶה בַמַּעֲלָה וְגו'. ע"ד דֵּאִי בְּסֵה"ק
שְׁכַשְׁעוּלָה מַעֲלוֹם לַעֲלוֹם כָּל עוֹלָם דִּמֵּין אֹמוֹת
מַחֲדָשׁ חֵהוּ אֲשֶׁר לֹא תַגְלָה עֲרוֹתְךָ עֲלִיו.

קְבָה"ת בַּחוּ"ל. כִּי הִיָּה תְּקוּן עַל הָעוֹלָם דּוּגַמַת
שְׁנַת שְׁנֵאמַר כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁנַת וַיִּנְפֹּשׁ שֶׁהוּא
חֲצוֹר הָאָרֶץ לְשָׁמַיִם כֵּן הִיָּה בְּמִ"ת ח"ש אֲחִ"כ אֲחֵם
רֵאִיחָם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבְרַתִּי עִמָּכֶם פִּי דֹאפְשָׁר
לְגַלוֹת כָּל מִקּוֹם בְּחִי הַשָּׁמַיִם חֵהוּ שְׁאֵמַר אֲחִ"כ
כָּל הַמִּקּוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֵת שְׁמִי וְתַמְהוּ בְּגַמ' מֵה
זֶה כָּל הַמִּקּוֹם הֵלָא בְּצִיָּה־מ"ק רַק שֶׁהֵאֱמַת שְׁכָל
מִקּוֹם אֲפֹשֶׁר לְגַלוֹת שְׁמוֹ דַּמְלָא כָּל עַלְמִין וְעִיקַר
הַתִּיקוּן ע"י הַתּוֹרָה שְׁעִלְיָה אֲמַרו אֲנִי נִפְשֵׁי יֵהִיָּת
פִּי עַי" הַתּוֹרָה אֲפֹשֶׁר לְדַבּוֹק בְּעֲלָמוֹתוֹ אִ"ס ית'
כָּל מִקּוֹם וְלִכֵּן אֲמַרו כַּסְתָּן יוֹלָא לְקַרְאֵת כֻּלָּה שֶׁהוּא
עֵינֵן הַסְּחָר כַּנְּ"ל וְרַמְזוּ שְׁתּוֹרָה יִסְתַּנֵּה בְּחַמְשָׁה
קוֹלוֹת שֶׁהוּא ה' בְּחִי גַרְמִי"ת וַיִּשְׁנֵם כָּל נֶפֶשׁ וְרַרְיָךְ

מִנְסִים וְלוֹלֵי זֹאת אֵין עוֹמֵד ח"ש דְּלִכְן דִּיבַר ה' וְכֵל
הָאוֹרוֹת כְּדִי שְׁאֲחִ"כ בְּעִצְר לְנִסּוֹת וְכו'.

וַיִּסְפָּר מֹשֶׁה לְחַתְּנוֹ וְגו'. אֵף שְׁכַנַּר יָדַע רַק הַלְדִּיק
ע"י שְׁמִסְפָּר חוֹרִים הַדְּבָרִים כִּאִילוֹ נַעֲשׂוּ
עַכְשָׁיו מִמֶּשׁ וְלִכֵּן אֲמַר בְּרוּךְ ה' וְצַמְלִמָּהּ מִכֵּאֵן
שְׁמַצְרִיךְ עַל הַנֶּס.

וְהַבָּאֵת אֵתָה אֶת הַדְּבָרִים אֵל הָאֲלוֹקִים. דְּזֵה
מַפְעוּלַת הַלְדִּיק שְׁמַעֲלָה הַדְּבָרִים וּמַעֲשִׂ"ט
שֶׁל בְּנִי אֵל הַשֵּׁי"ת.

וְכָל הַדְּבָר הַקָּטָן יִשְׁפּוּטוּ. וְהַדְּבָר הַגְּדוֹל יִבְאָן
אֵלֶיךָ וְאֲחִ"כ נֵאמַר הַדְּבָר הַקָּשָׁה וְבַגְמ'
מִדְּקַדֵּק בְּזֵה וַי"ל ע"ד שְׁאֵמַרו דְּבַר קָטָן הוּוּיָת
דֵּאֲבִי וְרַבָּא הֵיָּינוּ שְׁמַקּוֹדֵם נִיתֵן הַתּוֹרָה לְמַרְע"ה
עִיקַר הַתּוֹרָה וַיֵּשׁ גַּם הַחֶלֶק שֵׁיֶשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד
לְחֲדָשׁ חֵה נִקְרָא דְּבַר קָטָן חֵהוּ נִיתֵן לְשָׂרֵי עֲשָׂרוֹת
וְכו' כִּי זֵה שִׁיךְ לְכָל אֶחָד.

הִנֵּה אֲנִי בֹא אֵלֶיךָ וְגו' בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעַם וְגו'
וְגַם בְּךָ יֵאֱמִינוּ לַעֲוֹלָם. דֵּהִיָּה יִכוֹל לִיתֵן
הַתּוֹרָה רַק לְמַשָּׁה וּמַשָּׁה יִתֵּן לְבְנִי רַק רָצָה שִׁיָּהוּ
כָּל בְּנִי בְּמִ"ת וְגַם כָּל הַדּוֹרוֹת הַעַתִּידִין הִיוּ בְּמִ"ת
וְעִי"כ יִכוּלִין לְהֵאֱמִין בְּהַשֵּׁי"ת וַיֵּשׁ לְהֵם חֶלֶק בְּתוֹרָה
לְכָל הַדּוֹרוֹת ח"ש כֵּן יֵאֱמִינוּ לַעֲלוֹם זֵה נַעֲשָׂה ע"י
מִ"ת לְכָל יִשְׂרָאֵל.

אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר. הַלְשׁוֹן לֵאמֹר עֵינִן
רַשִׁי וְגַם יֵשׁ לְפָרֵשׁ דֵּאִי שֵׁיֶשׁ לְדִיקִים שׁוֹזְכִין
לְלַמּוֹד תּוֹרָה מִפִּי הַקְּבִ"ה חֵהוּ לֵאמֹר דִּישׁ עוֹד בְּחִי
כַּמוֹ מִ"ת.

לֵא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְגו'. דְּכַבְּדוּ מֵלָא כָּל הָעוֹלָם
וְאֵם אֵין עוֹשִׂין הַסְּפָר מִמִּילָא רֹאֲזִין הַשֵּׁי"ת
כָּל דְּבַר חֵהוּ עַל פִּי כִּי פִּימִיּוֹת מֵלָא כָּל הָעוֹלָם.

לדבר המדרגה החמורה הנפש במדרגה הגבוהה עד יחידה זה ע"י המורה ומקון גוף האדם מתגלה.

אחרי רבים להטות. פי' ע"ד המוס' דע"י הרוז
צול המעוט זהו להקות שמטה גם המעוט.

ויקח משה חצי הדם. צרש"י מי חלקו פי' דקיי"ל
אי אפשר לזמנא אצל קודם מ"ת שלא
נפסקה קן הלכה לא היה שייך קן ונרך מלאך
לזה כדי שיחלק בצמלוס.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. צ"ס
הר"ר צנים היינו שיהיו הדברי תורה
קודם לחיותם וקודם להם זה מדרגה גדולה
ובדורות האלו הפירוש לפניהם כמו דבר שלפני
האדם שתמיד רואהו קן בכל מעשה ומעשה יהיה
משפט המורה לקיים בכל דבר דין ודעת המורה.

אם אדוניו יתן לו אשה. צוה"ק אדוניו קאי על
הקב"ה וא"ש דפתח בלשון כי פקנה בלשון
טוב וסיים בלשון נסתר.

כל אלמנה. הלשון כל לרבות אלמנתו של מלך דגם
אסור לענות כמ"ש הרמב"ם.

ואם שור נגח הוא מתמול שלשום. כלומר דהא
דמועד משלם כופר וחס לא, לא משום שע"י
ג"פ נעשה טבעו רע רק סימן שמתחילה היה רע
רק לא נודע עד ג"פ ח"ש שור נגח מתמול שלשום
ח"ש או נודע כי שור נגח והבן.

זבח לאלוקים יחרם בלתי לה'. ע"ד שא"י צוה"ק
שקרבן צריך לכוון רק לשם הו"ה ולא לשם
אלוקים ח"ש.

כי הוא כסותו לבריה וגו' ישכב. פי' דאי שכל
ערב האדם מחזיר נשמה לקב"ה וצרחמיו
מחזירה לאדם ואם הוא לא יחזיר לעמי א"כ גם הוא
צמה ישכב בצחיה זכות יחזירו לו הנשמה כשישכב.

לא תהיה אחרי רבים לרעות. צרח"ל דלרע אין
לפסוק רק על רוב של שניים יתכן הטעם דלא
ינא שאחד גרם לחייבו מות וכשיש שניים היו כלא
נודע מי הכריע.

מכה אביו. צחנק ומקלל בסקילה וק"ל סקילה
 חמורה מחנק ולכא' מכה חמור ממקלל
 והפסיק בין מכה למקלל בד"ן גונז נפש שדינו חנק
 לרמו דביון חמור מצער ולכן מקלל בסקילה ומכה
 היינו עבר צחנק כגונז נפש דרק לערו ודינו צחנק.

בעבד כ' נקום ינקם. ולא לי' מיתה כי עבדו
 כממונו ואי"ז חיוז על נטילת נשמה אלא
 חיוז מיתה על הרע שצ' שיכול להרג אדם ולכן כ'
 נקם ינקם.
אם זרחה השמש. היינו ההיא שמשא שמיאר אפי'
 במתחמת

ענין דאם שלח השומר יד בחפץ שוב נתחייב
 אף באונסים יל"פ דשואל שלא מדעת גולן
 ולכן צהשמשו שלא ברשות הו"ל גולן שחייב להשיב
 ואינו נפטר באונס ועי"ל דתפלי האדם נידוין
 לפי האדם וכדאי' צב"ז דף נט. צהתמלת היין
 ולכן צנשמש השומר מזלו גרס שיהא אונס ולכן
 חייב ולכן שואל בצעלים פטור שאם צעליו שם אז
 התפץ נידון לפי צעליו ואי"ז מול השואל נוצמ"א
 הוספתי דזה הענין דאשה שצצרה כלי בעלה פטורה
 וצירו' הטעם משום דהוי פשיעה בצעלים ולכן
 דוקא שואל חייב באונסים לפי שחשוב כשלו.

עך האלקים יבא דבר שניהם. כי ד"מ / הם
 הארות רוחניות שנתלצשו צנשם לד"מ וכי"צ
 ולכן עד האלקים ממש צא אלו הדברים.

זבח וגו' יחרם. כל כוונה צעודה אין רצוי רק
 צלתי לדי' לצדו זו הכוונה צעודה.

אם כסף תלזה את העני עמך. שיכאז לך צער
 העני כצערך וזהו את העני עמך.

השב חשיבנו. כפל לשון כמ"ש האר"י ז"ל דאם
 לא החזיר אצדה צריך להתגבל שזב בעולם
 הזה ואין מועיל שיכנסו צמוד העצור וזהו השב
 חשיבנו.

ראשית בכורי אדמתך. ראיתי צספר יסן שר"ת
 אצו ולא פירש ונראה הכוונה שראשית
 כל אצו יראה שיהא רצון ה' כמו פיו צסקס יאמר
 מודה אני ובעיניו יצט' צצלי'ת וכל כיו"צ ועל ידי
 כן ימשוך קדושה לאצרו לכל היום.

עלה אלי ההרה והיה שם. פירוש שמשאר שם
 צמדורה זו.

עך האלוקים יבוא דבר שניהם. פירוש דצריך
 לחזק הדיין צדין כי עד ה' צא הדצו גם
 יתכן לפרש לפי הרישא אשר יאמר כי הוא זה
 שלמדו דוקא מודה צמקנת חייב שצעה והטעם
 אמרה פורה אין אדם וכו' וזה עד האלוקים כעין
 ידה הפורה לקוף דעמו.

ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה פריפה לא
 תאכלו. פירוש דכל מאכל אס לא נאכל
 צקדושה ולשם שמים יתן מזה כח לשדה זה הוא
 הינה"ר ולכן אנשי קודש תהיון לי.

ועבדתם את ה"א וברך את לחמך וגו' והסרותי
 מחלה מקרבך פירוש שגם צה צאלילה
 צשמה ושמירת הגוף ממחלה יהא הכוונה לעצדת
 השי"ת.

מכה איש. רמו הו"ל שדינו ומת אולם ואשר לא
 צדה היינו מקרי שוגג ושמתי לך מקום
 להסכפר צנקל אן וכי יצד היינו צהרהר צום הי"ו
 אשמתו ולא מעם מוצמי תקטנו.

כי תראה חמור שונאך וחדלת מעיב לו. אם לא תסייע לו אז עזב מעוז עמו גם בשמים יעשו לך כך מדה כנגד מדה.

ואבלו אביוני עמך ויתרם תאכל חית השרה. למאכל אדם אין נותנים לבהמה רק לאחר שכולס שבטו אז שוב מותר הנוחר לחיה וזה היה בשמיטה בל"א.

למען ינוח שורך וחמורך וינפש בן אמתך והגר. דבוקי"ק אי' דבש"ק מתלבשים נשמות נשמת האדם ובמ"ש הולכין למעלה ו"ש שורך ותמך זה הגוף וינפש בן אמתך זו נשמת האדם והגר זה נשמה יחירה שבאה רק לש"ק בל"א גר.

במעשה לבנת הספיר. נרש"י רמו לשעבוד וכעס השמים לטהר דאי' נסה"ק שלע"ל יתגלה שכל הנרות ויסורים לא היה כלל רק דמיון והסתר ו"ש כעס השמים לטהר היינו שלבנת הספיר יהפוך לעצם השמים לטוהר.

אחרון וחור עמכם מי בעל דברים יגש אליהם. כי לדיק הדור מעלה התפילות ודברי בני"ש לשמים וכאן כשמרע"ה הלך אל שמי שרונה להעלות ד"ת ותפ"י שלו יגש אליהם והם יתקנו.

אשר תשים לפניהם. דהתורה הוא אורות עליונים ורק שיהא מושג גם לבי אדם ע"כ נתלבש בצורה די' ממונות וכיו"צ ו"ש לפניהם ונראה פשוט דמי שלא למד פשטות התורה ג"כ אינו זוכה לקודות הגנוחים שכלל דבר וכן להיפוך מי שלמד פשטות די' התורה זוכה אכ"כ ומתגלה לו פנימיות הענין.

בכור בנדך תתן לו. היינו שבאמת הבן בכור נתן לה' רק שאת"כ נפדה ועיין בל"א על פדיון הבן.

לא תשא שמע שוא. כי תומר האיסור דלשון הרע דע"י שבני אדם מדברים מאיסור ועבירה שעשה פלוני עי"כ מתחזק באמת האיסור ע"ד הידוע כי כח ניתן לבני"ש שמה שמדברים נעשה מזה תוקף ח"ש לא תשא היינו שאמה לא תהיה גורם לזה.

וינפש בן אמתך. דהעוסק בתורה הוא זוכה לבני"ש בן שאליו אומר הקב"ה בני אמה וכו' שאל ממני וכו' וזה רק ע"י התורה וזה הבני"ש נקרא בן אמתך דלר"ך גם בל"א בן וגם בחינת עבד.

את מספר ימך אמלא. היינו שיהיה הימים עננים טובים ומלאים.

ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו. ע"י תורה זוכין שג"כ באכילה ושתייה רואין אלוקות.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. פירשתי לעיל ויש להוסיף עפ"י מגיד מישרים להב"י שכתב כי תקנה עבד עברי בסוד המהלך שש ימים במדבר כוונתו לדודע דששת ימי המעשה נגד ו' ספירות הבנין ושביעי קודש וכל זה לפי סדר צריאת העולם וההולך במדבר שההלכה מונה ששה ימים ואח"כ שבת חזינן דאף יחיד מישראל יכול מעצמו לכוון לשבע הספירות אף שהוא היפוך מסדר העליון והבן וכן הענין דע"ע שבשנה השביעית יבא לתופשי שרומו על זה הענין ובשלמא בשמיטה שמכוון לפי סדר שנות העולם אל"ש רק כאן בעבד אפילו שמעצמו נמכר הרי-גורם לסדר הנ"ל וכדבר הזה בכל משפטי התורה שאלוים באל"ש כל הדינים חזינן דהאל"ש נבחרו להב"א הדין כך או כך וזהו לפניהם היינו שחלוי בהם והבן.

אל מִיִּשְׂרָאֵל וּמִמִּיכָאֵל וּנְשֹׂאֵר מִן וְרִ"ש ח"ש נַעֲשֶׂה
שׂוֹאֵר שֶׁל הַקְּבִ"ה מִן וְרִ"ש ח"ש לְשִׁמְרֵךְ אֹתוֹת
הַנִּלְ חָהוּ כִּי שְׁמִי בְּקִרְבְּךָ אֵל תָּמַר ט.

וּבִשְׂבִיעִית וְגו' וְאִכְלוּ אֲבִיוֹנֵי עַמְךָ. דְּקִדּוּשָׁתְךָ
פִּירוֹת שְׂבִיעִית מִתְקַן הַאֲדָם חָהוּ
אֲבִיוֹנֵי עַמְךָ הֵינּוּ הַמְּאֻזָּת.

וַיִּסְפָּר לְעַם וְגו' וְאֵת כָּל הַמְּשַׁפְּטִים. בְּרִשְׁ"י שְׁנַת
וְכַזּוֹד אֵב וְאֵם וְדִינִים שְׁנֹטְטוּ בְּמִרָה הֵינּוּ
שֶׁהִכְנִה לְתוֹרָה וּמְאֻזָּת בָּאָה ג"כ ע"י תוֹרָה וּמְאֻזָּת
וְלִכְּן הוֹצֵרְךָ לְתַתּ לְהֵם מִקּוֹדֵם מ"ת ג"כ קִבְּלַת עוֹל
תוֹרָה וּמְאֻזָּת.

וְאֵל הַזִּקְנִים אָמַר שָׁבוּ לָנוּ בּוֹה. הֵינּוּ ע"י שֶׁהִיא
מִשָּׁה צָהַר וּמִשָּׁה כָּלֵל כָּל יִשְׂרָאֵל נִתְעַלּוּ עִמּוֹ.

לְחַת הָאֲבָן. אֵלֶּן גִּימ' גֵּן שֶׁהֵם ג"ן סְדֵרִים שְׁנִמְרָה
כַּעֲדָה גֵּן הַעֲלִיּוֹן וְכָל שְׁנַת נִפְתַּח פִּתַּח סֵדֶשׁ
לְזֶה.

מִבְּשִׁפְתָּהּ לֹא תִחַדָּה. בְּרִ"ת וּס"ת גִּימ' לִילִית שֶׁהִיא
הַקְּלִיפָה שֶׁלֹּא תִמְחֶה הֵינּוּ שְׁע"י הַעוֹן
נִוְתָּמִין לוֹ חַיִּים חָה שְׁמֵךְ כָּל שׂוֹכֵב וְכו' כִּדְּוֵע
שֶׁהִיא מִטְּמֵא צְלִילָה וְד"ל.

מְדַבֵּר שֶׁקָּר תְּרַחֵק. ע"י שֶׁקָּר תִּתְרַחֵק מִהַקְּבִ"ה

שֶׁלֹּשׁ רַגְלִים תַּחֲוֹג לִי בִשְׁנָה. הֵינּוּ שֶׁהַרְגְּלִים
מִתְחַקֵּים וְנִוְתָּמִים כַּח כָּל הַשְּׁנָה.

(בְּלִיל ש"ק בְּעֵין חֲלוּם) אֵל פְּנֵי הָאֲדָרֹן ה'. ס"ת
לִינָה רַמּוֹ עַל הַהֲלָכָה שְׁמֵרְךָ לְלוֹן צַ"ב
הַרְגְּלִים.

הִנֵּה אֲנוּכִי שׂוֹלַח מִלֵּאךְ לְשִׁמְרֵךְ בְּדֹרֶךְ. כִּי שֵׁם
הַשְּׂמִירָה יוֹה"ק כָּל"ס גִּימ' מִלֵּאךְ גַּם רַמּוֹ
כִּי יֵלֵךְ מִלֵּאכִי לְפִינֶךָ אֹתוֹת מִיכָאֵל שֶׁהִיא
אֲפּוֹטְרוֹפִסָּה דִּישְׂרָאֵל ח"ש כִּי שְׁמִי בְּקִרְבְּךָ עַפ"י דִּלִּי
עַה"פ אֵלֵי אֵלֵי לְמָה עֹצְמִי דְכַשְׁמוּטָאִין מִסְחַלֵּק שֵׁם

תרומה

לחם פנים לפני תמיד. כי שולחן ענין הממון
ואכילה וצריך לזהר שיהא לפני.

במזבח כאשר הראה אותך בהר כן יעשו. פי'
דאי למעלה מיכאל עומד ומקריב
נשמות של נדיקים חיה וכן יעשו לשון עמיד.

ובן לפאת צפון. כי משכן ציור העולם ולצפון משם
תפתח הרעה צריך שמירה יותר.

בגמרא. מסורת מאבותינו מקום ארון אינו מן
המדה ותמוה דמה צריך מסורת על
מה שניכר ומוכן מן הפסוקים ועוד שם שגבי
עשרה נקיס צמקדש לא חשוד נס זה דארון לפי
שזה נס קצוע ותמוה והכוונה דודאי היה טבע
דמקדש שונה מכל המקומות ועשרה נקיס דוקא
דנרים שהיו לפרקים ומקום ארון היינו שכן טבע
מקום הקדוש קמ"ל שזה מצד הארון ולא מצד
המקום.

מאת כל איש וגו' תקחו את תרומתי. דכבר
נחצאר שיש בכל איש ישראל ענין מיוחד
שאין נחצירו ולכן אפשר לקחת וללמוד מכל אחד
חיה מאת כל איש.

במדרש. נתקשה משה צמעשה המטרה עד
שהראה לו מטרה של אש וצמדרש
איחא שהטיל כבר זהב לאש ונעשית מאליה וסותר

מאת כל איש וגו' תקחו את תרומתי. שאפשר
לקחת איש לעשותו תרומה ומנהיג.

ככל אשר אני מראה אותך וכן תעשו פי'
דהאורות למעלה וצריך להורידן למטה ע"י
מעשה ח"ש ככל שאתה רואה כן תעשו.

ברובים מעשה חשב. פי' שנודע שע"י מעשה
צ"י נבנה המקדש ח"ש מעשה חשב
שנעשה ע"י מחשבת צ"י, גם ירמח כי משכן כלל
האדם וכל מקום ואבר שבו ויריעות על המחשבה.
וכפלת היריעה הששית מול פני האהל כי ה' יריעות
נגד ה' ספרים ושש נגד קדרי משנה ואידי דאחא
מדרשא תביצא ולכן אל מול פני האהל, גם ירמח
לסדר קדשים המיוחד למקדש חיה היריעה הששית
אל מול פני האהל.

עצי שמים עומדים. צמ' עומדים לעד דוקא
צקרשים כי צנין צני של קיימא.

והקמת את המשכן כמשפטו אשר הראת
בהר. פי' צהר סיני שנראה התגלות
כבודו כן יהא צמסן.

ענין הפרוכת. להבדיל בין ארון לשולחן כי משכן
שורש העולם ומעשים ואם לא היה הבדל בין
ארון לשולחן היה מתפשט קדושה לכל ולא היה
הסתר כלל.

אורך החצר מאה באמה. ולא כי מאה אמה דאין החצר כולו מאה אמה כי המשכן מפסיק בצלמנו ולא היה פנוי מאה אמה וזהו צלמה כי נרוחב היה פחות.

ורוחב חמשים בחמשים. וזרש"י דחצר שלפני המשכן היה נ' על נ' ותמוה דחצי הפסוק כי מאה אורך א"כ מיירי על כל החצר ואח"כ חמשים איירי רק על שלפני המשכן וע"ק צסיפא דקרא וקומה חמש אמות ומק' דא"כ המזבח שהיה גובה י' אמות נראה בחוץ הכהן צעודה וש' צ' ח"י ע' צבעה"ח חדא דחמש אמות משפח מזבח וש' דס"ל לכל המשכן היה קלעים י' אמות ולפני המשכן הוסיפו עוד ה' אמות א"כ היה כחצר נפרדת וזהו רוחב חמשים בחמשים.

כל יתרות החצר נחושת. דהמשכן הוא קיום העולם וכ"מ נרמו צמסכן והעולם נצרא צכ"צ אמתון וכל אות הקרובה לא' הוא יותר מצורת חוה וזהו כסף נחשת זהו מאותיות ראשונות הוא המצטר כסף מאמצעיות נחשת מאחרונות ולכן קה"ק כולו זהו צמסכן כסף וחצר נחשת שהיה יותר מרוחב שיש צ' אות אחרונה שהיא ההתפשטות הכי גדולה.

ג' תרומות. ע"ד חזקה כמ"ש נחצעין ונחמין.

ברמב"ם דנשים חייבות בבגין המקדש. ותמהו דהרי מ"ע שהז"ג הוא דאין צוין צלילה וי"ל עד"ש פס' המלוות דעיקר התכלית דבגין ציהמ"ק הוא הקרנות וצקרנות גם נשים חייבות עו"ל וכמו שאמרו צקדושין לגבי מזוהה גברי צעי חיי נשי לא צעי חיי א"כ ציהמ"ק ודלוי שפיר חייבות שהוא כלל וקיום ותכלית העולם והמלוות.

יל"ע בבגין ביהמ"ק. מדוע לא עשו כמפורש צפי תרומה והלל אין נביא רשאי לחדש אף

למדרש הנ"ל יש ליישב שעל כל פנים היה צריך להיות שדע לעשות המנורה ע"ד שאמרו כ"מ דלחיה לא מצי עמיד גם כן שלוחא לא מצי משוי.

מה שנוכר שמן המאור והקמרת בגרבת המשכן. שלפ"י היה צ"ל חטים ללחה"פ וכנשים לקרנות וכיו"צ י"ל שהזכיר אלו שבאים בלי שנוי וכנשים היו נשחטים וכן חטים.

ונועדתי לך שם מעל הכפרת. צמ' מעולם לא ירדה שכינה למטה מי' וליף מזה ש"ע רשות צפ"ע אף שצארון היה י' ומשהו כמצו' וא"כ וליף לי' ומשהו צ"ל שמהו אי"ו חסוד צפ"ע שהיא רשות.

בשלחן ועשית לו מסגרת. כי צמסכן ומקדש היה שפע של העולם שפע דמוזי צריך מסגרת שלא יתפשט למה של"י.

וחברת את היריעות והיה המשכן אחד. נעשה כולו אהל א' כי המשכן רומז לנפשות צנ"י וכ"א כפי גובה שרשו זוכה יותר ומ"ה הכל כלל אחד.

והברילה הפרוכת לכם בין קדש ובין קה"ק. דייק מיצת לכס כי צשורש הכל קדש ורק לאדם נדמה שיש הדל אצל כלפי הקב"ה אין הדל.

השלחן על צלע צפון. שולחן הוא העושר צ"ל לפון ונסתר כנזכר צרמצ"ן דעושר מסיטרא דגטרה וצריך הצפנה שלא יתעורר הדין.

ועשית את המזבח. מה הידיעה מה שלא נזכר כן בשאר הכלים י"ל דהרמב"ם פ"א מהל' צהצ"ם הל' א' כי טעם הקמת המקדש צשצ"ל הקרנות וא"כ המזבח הוא עיקר חוה המזבח.

כבר זהב טהור יעשה אותה. היינו שהכר בעלמו יעשה כמו שאמרו על פסוק חיעשה המנורה וכן כאלן אף תמוה שפסוק שאח"כ כתב וראה ועשה ונראה דזה היה מגדר שליחות מה שנעשית ולכן הוצרך לראות שיהא מצי למעבד דמצי שויה שליט. ג"כ י"ל שלכן אמר בצנייתם לשון רבים שקאי על הכלים שזה עשה בעלמו.

מדות המשכן. מרמו לסודות נפלאים וענין מדת הטבעות רומז למלי שם הו"ו"ה שאותיות המלוי עשרה ולכן עשר יריעות וסכוס אותיות מלוי ומלוי דמלוי הם כ"ח שכן אורך היריעה כ"ח ורחב ד' שכן ד' אותיות בשם והבן ועד"ו ביריעות עינים.

וחברת היריעות והיה המשכן אחר. כי גדר משכן הוא כרף הפרט שכל אחד מהכלים הוא פרט צפ"ע וע"י שהכל מצטרף נעשה משכן חבו יהיה המשכן אחד.

וידו תואמים מלמטה. יתן באלים שמי כוחות טוב ורע ויחדיו יהיו תמים על ראשו וכל מעשה הן טוב הן רע יגיע אל ראשו טוגע אל שורש האדם כן יהיה לשמיהם הן לטוב או להיפוך.

וחברדילה הפרוכת לכם בין קדש לקה"ק. היינו שדוקא לכם כרף הבדלה אבל למי שזוכה רואה בעין שכלו ההבדל גם בלי פרוכת.

בבל הפרשה כתיב חעשה לשון יחיד. זולת צפוף פ' המוצח לענין הלחות כמוכ נבוב לחות מעשה כן יעשו לשון רבים כי נמינת הלחות אינו מעלם הצנין רק גדר מבשר חיה עשו ישראל ולא משה לבדו.

בשפ"א שי"ג דברים. נגד י"ג צרכות אמצעיות ולכן תחש הי' רק לשעה נגד למלשימים שהוא מוספת.

צפסוק כתוב מפורש ככל אשר אני מראה לזמך היינו שיטנו כל פעם כפי אשר יראה השי"ח ממרום וכן למרע"ה הראה כמ"ש ציהמ"ק של מטה מכיוון נגד של מעלה והראה לו משם וכ"כ צביהמ"ק הכל בכתב ה' עלי השכל היינו שהראה לו כך בזה מיושב מה שכתב רש"י והוא מתוספתא שנת עה"פ וכן תעשו לדורות וקשה שהרי חצנית בית ראשון ושני לא נעשה כחצנית המשכן ועכ"ל שהיה צנצלה כן ח"ש בנסהדרין פ"ב אין מוסיפין על העיר והעזרות ללא נביא שנאמר וכן תעשו והיינו כנ"ל דכן תעשו קאי על תחילת הפסוק ככל אשר אני מראה שצריכין לראות מלמעלה ואח"כ לעשות ובה מיושב נוסח התפילה והראנו בצנינו ושמתנו בתקונו וקשה דתחילה משמע שרק יראו איך שצנין ולצפוף אמרו שצני יתקנו רק כן דקודם יראו משמים חצנית המקדש ועי"כ יוכלו צני לבנות בעלמו.

וששז ועוים. צרש"י וחרגוס דבר הבא מעינים וקשה א"כ הול"ל ומעינים כמו שכתב ועורות אילים מאדמים ועל דרך הפשוט דרשת חז"ל שטוו העור מהעצים צעודן חיון ולכן הוצרכו להביא העצים עלמון ג"כ י"ל ע"ד באור השפ"א במכתב שעי"י לבישת הציצית נתעלה הצמר וכי' כל השייך לזה חבו עינים שעי"כ נתעלה כל מין זה דבע"ת.

ועשו לי מקדש. כל מקום יכול איש ישראל לקדש לעשות מקדש לכל מקום יש הקדושה וכה שלו וצריך למנוח צכל מקום הדבר ששייך למקום זה.

ארון עדות. התורה נקראת עדות כי העד מצר האמת וכן התורה מצררת ומאירה גדלותו ית' צכל מקום.

לחם הפנים. גימ' רנ"ח ג"כ שם אלוקים כי לחם גימ' ג"פ שם הו"ו"ה וצריך להחלצו צגשם אז הוא ג"כ צמי שם אלוקים.

פאת כל איש אשר ידבגו לבו. יש אורות שאין יכולין להתגלות אלא ע"י שמשחוקקין להן חולת זה אינן מתגלין חוה השאלה נפית לישועה דע"י הנפיה מתגלה אור הגאולה וכן היה צמשקן חוה למוד לכל מקום שאדם נמצא שעכ"פ לא יחסר ההשחוקקות שע"כ גורם לגלי האור ח"ש צחצר המשקן ווי העמודים וחשוקיהם כסף דנדוע דמשקן היה כלל העולם וכל חלק צמשקן נתלה ב מקום אחר בעולם וצחצר נתלו הדרגות התחמונות שמוסתר וענה לזה המקום הוא חשוקיהם כסף התשוקה וכסופין וע"ז גם שם נגלה כבוד ה'.

ענין מאה אדנים. דעשר ספירות וכ"א כלול מעשרה וכשמלא כל זה אי צרכת ה' בכל חוהו הענין דמאה צרכות בכל יום.

במבעת הארץ יהיו הברים לא יסרו ממנו. וע"כ נעשו כחלק מהארץ והנראה דזולת זאת לא היו יכולים ליכנס לקדה"ק אם לא כחלק מהארץ ומה שהארץ נכנס לקה"ק לפי שצ העדות והתורה זוכה ליותר מכולם.

ביריעות והיה המשכן אחד. ע"ד הנזכר צהלכה דאפי' מחצר לחצר אם הם תחת גג אחד הרי דין חצר אחד להם וכן צמשקן ע"י היריעות נהיה המשכן אחד.

בת"י דה' היריעות נגד ה' חומשי תורה ושש נגד ששה סדרי משנה. וז"ש וכפלת את היריעה הששית אל מול פני האהל תושבע"פ מהארץ פני פושצ"כ.

מ"ח קרשים. כי המשכן היה יחוד שמו ית' ויש י"ב צרופי הווייה שאומיותיהן עולה מ"ח וכנגדן צ"ו אדנים דשם א"ד צכ"ד צרופי האומיות עולים צ"ו וקלעים עם האדנים היו מאה ועשרים נגד ק"כ צרופי שם אלוקים יסוד כל השמות.

ענין המשכן. שנאמת יש אהבה ענומה בין קוב"ה לישראל רק שמוסתר ונעלם וע"י המשכן נתגלה כי זה עיקר עצדח צנ"י לעורר זאת אהבה כמ"ש אם חעוררי את אהבה וכן צש"ק מתגלה ולכן צחול אומרים אהבת עולם שמוסתר וש"ק לשון אהבה רבה שמתגלה.

אשר תקחו מאתם. צוה"ק מקשה דהול"ל מאמו וי"ל דלאחר שנתן צריך לצטל לכלל דצלי"ז אין זה ראוי ועי"ל דקאי על תרומת כסף שנתנו בשוב.

בארון אסור להוציא הברים. דארון רומז לתורה ואסור להתגאות כי הכל מהשי"ת חוהו צדים שנושאין ולא מכוחו.

ויחיו הברובים פורשי כנפים למעלה. אם רוזים שימתצלו התפילות סככים צכנפיהם אל הכפורת (מצקשים כפרה) ופניהם איש אל אחיו הענה לזה שיהיו פניהם אל אחיו כמ"ש האר"י שקודם כל תפילה יקבל על עצמו לאהוב כל איש ישראל ויצא עצמו לכלל ואז התפילה מקובלת.

לחם פנים לפני. שפנמיות הכונה צאחילה יהא לפני שיהא לו כח לעצדח השי"ת. היריעות נה" המשכן אחד.

ויחיו תואמים מלמטה. כשצנ"י מתאחדין למטה ויחדיו יהיו תמים על ראשו יעשו מזה יחודים לתת עטרה לראש מלך מלכי המלכים.

מדות המזבח שלמות. לרמז שע"י מס"ג הרמז צמזמא אפשר לתקן הכל תקון השלם.

ווי העמודים. היינו הצדיקים וחשוקיהם מי שנמצא לידם כסף אהבה.

תצווה

כהנים לכן שוק הימין גם הוקטר ח"ש כי איל
מלואים הוא.

בוזה"ק. שקרץ ע"י שעל ידו הכל ממקרב אפי'
עולמות המחתומים וכ"ש צימי מלואים
של משכן שהיה קן.

מזבח הזהב. ענינו שמתקן הכל כמ"ש פושעי
ישראל מק"ו ממוצא ח"ש וכפר ח"ש
בהיטיב הנרות תקון הגשמות.

ועשית בגדי קדש לכבוד ולחפארת. ואח"כ כי
ואלה הבגדים אשר יעשו לי רימס ולא נא'
לכבוד ולתפארת רק לקדשו לכהנו לי דהיו כי כוונת
בבגדים חלק לכבוד ולתפארת חה הנץ חה עשה
משה לבדו ושאר בגדים היו לקדשו לכהנו ולא נזכר
מכנסים כי אינו לכוונת לכבוד ולתפארת וגם אינו
לקדשו וגו' רק לכסות בשר ערוה.

והיה על מצחו חמיד לרצון לפני ה'. וצמ' יש
מ"ד ממכפר אפי' אינו על מצחו מדכי חמיד
והא דכתבה הפו' לי זה י"ל דכח הכפרה היה ממה
שהיה על מצח אהרן דודאי נץ שלא הונח מעולם
על המצח אינו מרצה וציוה"כ היה הכה"ג עצמו
מתקדש והיה עצמו הכפרה לכן לא לבש הנץ.

ועשית טבעות והיה לבתים לבדים. הול"ל והיו
וי"ל דקאי על המצח שהוא יהא צמ'
לבדים.

והם יקחו את הזהב. פי' שהם יתקנו עיני הזהב
ע"י עשיית צדי קודש.

פתוחי חותם איש על שמו וגו' לשני עשר
שבטו. פי' דכדי לדעת תשובת החושן היה
נריך לשמות כל השבטים ח"ש פתוחי חותם לפענת
החותם איש על שמו כדי לקבל תשובה לאיש אחד
נריך לשמות כל השבטים.

והיה על מצחו חמיד. ע"ד שבארנו דבמעשה
קדשים הפעולה מתיחס גם אחר שמסתלק
העושה כמ"ש באיבע"א זבחים טו. דנקטעה ידו
אחר הזאה.

וקדש הוא ובגדיו ובגיו ובגדי בגיו אחר. פי'
באופו זמן דקודש שנתקדש הגוף לא ש"ך
שילבש בגדי כהונה וכן להיפוך מיד שנתקדש הגוף
נריך ללבוש בגדי כהונה כמו דמשמע מהפסוקים
דכו' ימי המלואים היה עימן שילבשו כל הז' ימים
בגדי כהונה.

ולקחת מן הרם וגו' ומשמן המשחה. ברמב"ן
נסתפק אם היה נריך לערבצם כמו דס'
פר ושפיר צו"כ חקיי כ"ק אדז"ל העיר דשמן אין
מתערב עם דס' כמ"ש צמד' דלף למעלה.
קודש הוא ולא קאי אנטר והבן.

ואת שוק הימין כי איל מלואים הוא. פי' דשלמים
שמשימים שלום שכל העולם מתמלא בצרכה
ולכן יש חלק לכהן ולצעלים אצל כאן שהצעלים הם

ומצבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת. עומר
ישראל צמפארה קאי על הכובע
כדאימא.

ושרפת את הגותר באש לא יאכל כי קודש
הוא. קשה למ"ש מהרש"א נדרים י"ג
דבנתר ליכא קדושה וכאן משמע שאסור נטר
צגלל קדושה שזו והנה יש לדייק דפסוק לפני
זה נאמר לא יאכל כי קודש הם וכאן אימא כי
קודש הוא לשון יחיד רק שם קאי על הלחם וקרבן
וכאן רק על הבשר לשון יחיד והפירוש דבאמת היה
צריך ליאכל שמי ימים ככל שלמים ולזה נתן הכתוב
טעם דנאכל רק יום אחד לפי שקודש הוא שכל
שלמים הוא קדשים קלים וכאן היה קודש קדשים
ולכן נאכל רק יום חוהו לא יאכל (יומר מיום) כי
קודש הוא והבן.

וכפר אהרן על קרבתו אחת בשנה מדרם חטאת
הכפורים אחת בשנה וגו'. כפל מילת אחת
בשנה שהיה באמת יכול להיות יותר מאחת בשנה
כגון צפרים הגשרפים שגם כן היה נותן הזאה על
מוצם הזהב.

ועשית בגדי קדש. צמגיד מישרים שבגדי כהן
גדול רומן לחסד וצגדי כהן הדיוט צנאם
ומעיל סוד חשמל סוד שמירה וכמ"ש ואפ"ל דזהו
שפה לפיו שפה גימ' החשמל.

בלחם המלואים ונתח על סל אחד. ואמ"כ ואכל
אהרן את הלחם אשר צגל היינו שהקפידה
הטורה שיהא כל הלחם צגל אי יאכל מהסל הזה
והטעם נר' דצגל קרבן חלק מקריצין ועי"ז חל
קדושה גם על השייכים לאחילת כהנים אצל כאן
צלחמים שלקח להם שלם אי מכל מין להקריב כדי
שיחול קדושה על השאר היה צריך צירוף סל כמו
צחלה.

הכהן תחתיו מבגיו. וצו"ל דצנו יורשו וצמצי"ס
דה"ה צגל המנין חוץ מכהן משיח מלחמה
ונלמד מזה הפסוק אשר יצא לאהל מועד הראוי
לציאת אהל מועד י"ל הטעם דירושה שייך על דבר
חמדי ולא על דבר שהוא לפרקים כמו מלחמה
שהוא לא דבר נצמי.

בפרשה נא' פ' חמיד. וכפל צפ' פנחס ויש
שניים דשם כי כמנחת הצקר ונסכו ל'
זכר וכאן כמנחת הצקר וכנסכה תעשה לה וגם שם
כי שזר וכאן לא הזכיר נסך שזר וי"ל דצמזכין
לא היו שימין ולכן נשפך לארץ וצמקדש היה שימין
והיו חשיבות טפי וצפ' פנחס איירי צמקדש ועוד
שהשירה הימה שונה ואין אומרים שירה אלא על
היין.

במנחות מ"ט א' שאין מחנכין את המזבח
בקמרת. והמנורה צרות צצוקר אלא
צגל צין הערבים ונלמד מקרא צצוקר צהמיצו את
הנרות ואם לא הדליק מאחמול מהיכן הטצה צצוקר
וכי"ז צרות אצל א"כ צקטרת מנלן וצפ"י הרגיש
צזה וכ' שנא' והקטייר אהרן קטרת סמים צהמיצו
את הנרות יקטירנה היינו שקטורת חלוי צרות וצזה
יש ליתן טעם מה שצמאמצע הטצה נרות היה מקטיר
קטרת וסחר להטצה והיכן שמענו שמפסיק צאמצע
מנזה למנזה אחרת רק כנ"ל דמנזה זו מלוייה צו
וכידוע קטרת צאה לסלק מזיקין ועיקרם צלילה ולכן
צין הערבים עיקר הזמן.

קדש קדשים. היינו שמקדש גם אמרים דיש נוגע
צטומאה ונטמא ויש נוגע צטומאה ומטהר
את הטומאה חוהו קודש קדשים כל הנוגע יקדש
וכמו"כ קרצות מוצה ולכן קולט עוונות שאין פוגם
צו ולהיפוך עוד מעלה ולכן אמו יואצ צקרנות חוהו
ונשא אהרן את עון הקדשים היינו שמסקנם כנ"ל
וכפר אהרן על קרבתו.

במזבח החיצון נאמר קודש קדשים ובפנימי
נאמר קודש קדשים לה'. יש לפרש לפי
שמונת הפנימי מקדש אפילו שאין ראוי לו עיין
זבחים כ"ז והטעם שם צמ' שהוא כלי שרת וצמוס'
שיש לו חוספת קדושה ולכן נזכר לה' ולזה רמזו
צמוף חגיגה פושעי ישראל אין אור של גיהנום שולט
בהם מק"ו ממוצת הזהב עי"ש והכוונה שמוצת הוא
כפרה ומוצת הפנימי גדלה מעלתו עד שמתקן גם
פושעי ישראל ולכן רק צי"כ עשו צו העבודה לא
עיקר הכפרה.

מה שהזהיר בפעמוני המעיל במיוחד ונשמע
קולו ולא ימות וצד"י שאם חסר מה אף
שיש פסוקים אחרים ללמד דין זה רק פעמון
לא היה מכלל המעיל והצד רק כמכשיר וכמ"ש
צמק"א ולכן נזכר למוד מיוחד.

כי איל מילואים הוא. צד"י לשון שלמים ויש
לפרש ג"כ לשון חנוך כמו ימי המלוואים ונקרא
מלוואים כמ"ש ומלאת יד אהרן.

מה שמזבח הפנימי נזכר אחר כל הכלים. וצמורה
נקרא מקטר קטורת שמה היה מיוחד לקטורת.

כי תשא

וקרא לו אהרל מועד. לשון זמן דקודם היה הגלוי
למעלה מהזמן.

ובתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו וגו'.
בשם כ"ק זקני ז"ל שאינם צעירים
הלוחות ארסיות פורסות באויר וכאן המזר הארסיות
חהו הדברים אשר היו על הלוחות.

אך את שבתותי תשמורו. צמד' לרצות אסור
שבת אסור דבור פירושו נמלא בצפריס דאיחא
שבתותי היינו מה שאלל השי"ת שבת ולא שיך אללו

בד בבר יהיה. כי קטורת ענינו לקשר ולקרב הכל
חהו צד צד יהיה.

כי תשא את ראש בני ישראל. פירוש שמתק אום
ראשונה משמות השצנים ר' מראובן וש'
משמעון ומששם צאלפים יעלה שש מאות רבוא
ממין בני ישראל חהו ראש בני ישראל.

ולא שתו איש עריו. ואחר כך שוב אמר ה' הורד
עדיך ושוב ויתגללו את עדים דאי' צמ' שבת
שהיו שני כתרים ולכן פעמיים נאמר הורדת עדי.

עשייה רק דבור כי בדבר ה' שמים נעשו ולכן
שנחמתי תשמורו היינו מדבור.

לחשוב מחשבות לעשות בזהב. דעיקר העבודה
להמשיך אורות העליונים מן עולם
הסתחון שזה התלכדות מחשבה צמעה חיה לחשוב
לעשות דזה היה צמסן שנעשה מדבר גשמי והיה
צ האורות העליונים צחינת מחשבה.

כי פרעה אהרן לשמצה. שנעשה הברור צמי
ישראל מי שהיה צו ספיקות או כפירה הושמד
ונשאר רק מי לה' אלי ולכן היה ג' סוגי מימות
לברר הרע מצניי זה עשה אהרן זהו פרעה לשון
גלוי שהוליא הרע ונשאר רק הטוב.

והיה כצאת משה וגו' והביטו אחרי
משה. דעכשיו השיגו שכל העליות דוקא
דרך הצדיק והנעול אליו.

הלא בלכתך עמנו. אפשר לראות גדול מסירות
נפש של משה עבד ישראל כי בעת שהיה
צנקה הנור והיה עם רגון גדול מאד ויחכן שהי' אז
עם רגון הגדול שהיה בעולם שהקב"ה צעמנו קרא
הי"ג מידות ולא זיקש משה אז רק עבד ישראל
שילך הקב"ה עמם דבר שלא נלך לו למשה רק
עבד ישראל.

ורחצו ידיהם ורגליהם. דע"ז מצעה"ת מק'
בשלמא ידים עסקניות צעי נטילה אך
רגלים ל"ל ו"ל עפ"י המוצא צמי' דאסור לתוך
צן רגלי הכהנים לרצפת העזרה ולכן צעי רחינה
להסיר אצק הרגלים מפני החלינה.

בסדר הקמת המשכן. הוקם הכיור לנסוף ותמוה
דהרי מפו' שהקטיר והעלה נרות וכ"ז צעי
קדוש ידים ורגלים וכו' ימי מלואים י"ל דא"ז
מעכב אך בשמיני ק' ושמא כיון דכ' צבאם אל
אוה"מ וקודם שהקים כל המשכן א"ת קדוש ידים

ורגלים עו"ל דסמך על קדוש ידים ורגלים דאחמול
ע' וצחיס כ' ע"ב.

בשמים ראש. מילת ראש ע' צמפ' ו"ל"פ דנודע
דכ"ד עיקר שורשו מה שצריך למצוה
ועיקר חיות השמים מה שצריך לקטרת ושמן
המשחה והו' בשמים ראש עיקר חלית השם וגם
י"ל דצקטורת השתמשו צ"א סמנין וצמנין המשחה
רק צמנה וע"ז אומר דגם צפירות יש שהם שורש
לשאר פירות עד"מ ו' מיים לשאר פירות וכן כאן
המיים שנצטרו לשמן המשחה הם הראש לשאר
מיני בשמים.

ראיה קראתי בשם בצלאל. אי' צמד' הראוי
לגדולה צ"ק מכרות עליו בכל יום והו'
קראתי בשם צלאל ואפשר לראות זה ח"ש ראה
קראתי ח"ש שמואל צקוראי שמו.

לחשב מחשבות לעשות. עיקר חכמה צלאל לא
היתה האומנות אלא יודע היה לנרף
אומיות שמהם נצטרו שמים ואך זהו קוד הדבר
וכוונתו.

ארבה את זרעכם וגו'. הארך וגו' ונחלו לעולם
משמע דמלוי זה צוה לכל יהודי מוסיף
עוד קדושה לאר"י והו' ארצה את זרעכם ונחלו
לעולם חה"כ ציחוקאל כלאן קדשים כלאן ירושלים.

מזה ומזה הם כתובים. דצ"ד צחורה טמונים
סודות התלויים בכל פסוק זהו מזה ומזה
וגו'.

אין קול ענות גבורה וגו' קול ענות אנכי
שמע. דישאל לא היו ראין לאותו מעשה
ח"ש שאין כאן גבורה היינו מעשה טוב ולא חלושה
היינו מעשה רע רק קול ענות להורות תשובה חיה
היה לימוד זכות של מרע"ה על צמי'.

דעיקר המשכן לדעת את ה' וכן השבת חוה דממעט
שהמשכן כמו השבת.

ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם. צמ'
למדו מזה דמותו לחלל שבת עטור
חצירו וא"כ קשה צמ' שבת דף ד' צמי ששס פת
צמור דאסור לחצירו להוציאו כדי להצילו מחלול
שבת ומחיוצ סקילה אף דהוא פקוח נפש ח"ש
הפסוק מחלליה מות יומת היינו אפילו עוד לא
עשה המלאכה כהא דהדיק פת צמור מות יומת
ואל תציליהו מזה והטעם כחז צמוס' דכיון שנעשה
צמור איך חייב לדאוג לו ח"ש כי כל העושה
מלאכה ונכרתה וכבר נחשב כגברא קטילא ולמה
להצילו.

ושמרו את השבת לדורתם. כי צמ' אמרו חלל
שבת אספ שיצמור שצמות הרצה כי כל
השצמות תלויין זה צה חוה לדורחם.

וישבר הלוחות תחת ההר. היינו שפלה סטא
צנ"י כי קצלו המורה צאונס כמ"ש כפה
ההר כגיגית זה הפשט פתת ההר דו"ק.

תמוה האדך שבר הלוחות. ואסור משום לא
מעשון כן רק לא היה כמוצ כתב רק
חקיקה מעצר לעצר והפן.

מלאו ידכם היום לה'. כל הפסוק אינו מוכן
עיי"ש ונראה לפי הזוה"ק על אסור דאותו
ואת צו ציוס אסד כי פעולה אחרית שהאדם עושה
צאחה יוס אותו היום קס עליו תמיד לקללו ולהציא
עליו רעה ח"ש מלאו ילכם לה' מכוונו לש"ש כי
איך צצנו וצאחיו והוי אחריות ויכול היום להציא
רעה אצל אס לש"ש אז ולתת עליכם היום צרכה כי
מדה טובה מרובה יציא היום כל טוב

מלאו ידכם לה'. היינו הכוונה יהא לש"ש כי
איך צצנו וצאחיו ותמוה דהא שצט לוי לא
טעו צעגל ומהו צנו רק שיהיו מוכנים להרוג אפי'
אס היה צנו שאז ודאי הכוונה לש"ש כי רחמי האז
על הקן כן יכוון צהריגת המוטאים צעגל.

הודיענו נא את דרכך. דצעה"ז יש צ' דרכים
דין ורחמים אצל צשורש הכל רחמים
וכשמתגלה שורש הדין אז נפתח חוה הודיעני את
דרכך הוא התגלות השרש וגם ההסתר אז רחמים
ולכן צ"ג מדות יש פוקד עוון אצות וכן לא ינקה
והצאור כנ"ל.

ויקרא בשם ה'. דע"י קריאת השם מחמלא
רחמים ונתגלים י"ג מדות וכל הכח שיט
כיוס לצנ"י מהזכרת י"ג מדות שאמר אז הקצ"ה
וגילה למשה.

נגד כל עמך אעשה נפלאות. דאף דצצטע יש
קדושה לצנ"י יש קדושה מיוחדת למעלה מן
הטבע ח"ס טהרת פרה שהוא גלי אור זה ועי"כ
צא הטהרה וצנ"י צכחם להציא אור זה צפרט צנ'
רגלים ולכן נסמך ג' רגלים לפסוק הנ"ל.

ובל מקנך תזכר. ל' חזכר י"ל דע"י הפרשת צכור
חל שפע על כל האן מעלמא דדכורא חוה
חזכר גם י"ל דזה צרכת המ' שיהיו הצהמות
הנולדות זכרים חוה חזכר.

בקשורת רוקח. גימ' ש"ס כי הקצורת מממק
הדין חוה ושקפת הדק היינו מתוק
הדין.

אך את שבתותי תשמורו. צרש"י למעט שבת
ממלאכת המשכן ומקשה הרמז"ן דהרי
המעט הוא מהמשכן ולא מהשבת אך הפירוש

וירא את העגל ומחולות וישלך את
הלוחות. לדע מקודם שחטאו אך מרה
אפו על שעוד שמחים ע"ז חבו ומחולות.

בשם רבה"ק רשבת נשאר בלוחות. להטעם
דשנר את הלוחות דמשה רבינו יליף ק"ו
מה בן נכר לא יאכל כ"ש כשכל התורה וישראל
מומרים אך בשנת אמרו חלל שנת אחת כדי שישמור
שנתות הרבה וא"כ אפילו מומר נרץ להחיות ע"כ
הציווי דשנת נשאר.

ושובו משער לשער. צ"ד נקרא שער כמ"ש
בשערין בס' דברים כי בני לוי הרגו עפ"י
עדים.

וראית את אחרי. כי עיין צרכות דרנה מרע"ה
לדעת מפמי מה לדיק וטוב לו לדיק ורע
לו ומצטרך דעל טוב ורע עשיר ועמי גזר קודם
הצבירה ולדיק ורשע לפי צבירה וממילא אין קושיא
כלל חבו אצורי היינו הצבירה שזה הספר חבו ופני
לא יראו.

כי אל קנא שמו. ר"ל שגם הקנאות ממדת
הרחמים.

ושמרתם את השבת כי קודש. רצו הדיוקים גם
מ"ש מחלליה מות יומת כי כל העושה
מלאכה שמשמע שטמן טעם מדוע יומת על
שנכרתה ואינו מוכן ועיין בס' משך חכמה ודפח"ח
ונ"ל כמ"ש בשם הרה"ק הרב מפשיסחא לכל
אדם שייכות לשבת כי כל אדם אם יחלל יאה מחויב
מיתה וכמו ששייך לעונש שייך לקדושה וזה אפ"ל
ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם שלכל אדם
קודש והרציה מחלליה מות יומת ומדוע מוכרת
לומר ונכרתה הנפש ההיא שפגם בקדושת שבת
וע"כ שכל אדם שייך לזה.

בבה"ג הדין שבנו ובן בנו טעון משיחה. ובמלך
הדין שבנו שבה צירושה א"ל משיחה כי
במלך המשיחה על המלכות ולמלכות אין הפסק
וע"ד שאמרו ירושה אין לה הפסק ולכן אם
נפסקה המלכות שוב צעי ירושה כמצטרך צר"מ
הל' מלכים וצב"ג המשיחה על הגוף לקדש הגוף
ח"ש בכלי המשק הנוגע בהם יקדש ולכן אמרו
לע"ל אין אהרון טעון משיחה ולכן על בשר אדם
לא יק.

ראיה קראתי בשם. לדיחא אמרת ידעתיך בשם כי
מי שנקרא בשמו סימן שהשלים עבודתו חבו
שמואל בקורא שמו.

אך את שבתותי. צמו"כ וצמד' להביא שבת ומנ"ל
אך עיין יצמות דף ו. דקשה ל"ל קרא דאין
משכן דוחה שבת חיפוק ליה דאין עשה דוחה
עשה ול"ת אך יש לתרץ בלאו דמסמר דאינו כי
אם ל"ת אך צ"ע דאם היה מסמר במשכן שוב
היה מאבדת מלאכות ונ"ל לפי התוס' צ"ק ב דיש
דברים שהיו במשכן ואפ"ה אין אבות רק מלאכות
חשובות נקראו אבות אבל מסמר אף שהיה במשכן
אינו חשוב ואפ"ה נאסר חזין דגם מה שאינו חשוב
נאסר חבו כדמיון שבת שהוא אינו מלאכה חשובה
ואפ"ה נאסר וזה מיושב קו' הרמב"ן דאך ממעט
וא"כ ממעט משבת ולא ממשכן אך שהנ"ל א"ש
דממעט משבת דהיו במשכן ואפ"ה לא נאסר ח"ש
מחלליה מות יומת כי כל העושה מלאכה יומת
ואינו מוכן אך להנ"ל דאפי' ללאו דמסמר ובשבת
קנא. דאין לוקח על מסמר דהוי לאו שניתן לאזהרת
מיתה ח"ש כי כל העושה מלאכה יומת וע"כ אין
לוקח.

כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ.
ר"ת שם והוא השם שהאיר ממנו אור הגנוז
ובש"ק מתגלה לצנ"י וע"ז מעידין ודו"ק.

מסתלקין החטאין וכמ"ש האר"י שמסתלקין בש"ק רושם החטאים מהמנח בעש"ק ואם היה מעט יותר התגלות למרע"ה היה מתבטל לגמרי ועל זה אמרו אלמלא נשחיר מלא מחט חיה שאמר ופי לא יראו כי רצונו יתברך הוא דוקא שיהיה גם הסתר מעט וכשבא לאדם הארות צריך להיות עמו ולדע שהכל מהשי"ת ולכן נמגלה למרע"ה כי ע"י שידע שמדך יחטו כל אינו פוגם בה.

פ"ג במנחה עת רצון רעוא דרעוין. ג' סעודות נגד ג' אבות וס"ג יעקב דלכל מלכא מאצרהס ויחזק כנדע ס"ג הכח מכל השבת ונמלא בספרים טעם למה נמנחה עת רצון מקצרים בחפילה וכן בסעודה שלישיית נוהגין לאכול מעט לפי שהזמן גבוה מאד ועולין עד מקום שאין הפה יכול דבר והמות לחשוב ועל כן מקצרים מרוב הפחד והבן ואז הזמן לקבל על ימי השבע ולכן קוראים משבת הצאה ולכן נזכר צפרשה שמירת שבת ג' פעמים נגד ג' זמני שבת וכן נמכילתא נרמו מזה וצראשון נאמר מחלליה לשון נקיבה וכן העושה בה מלאכה נגד הלילה מדת שמור לנוקבא ואח"כ ביום השבת דוכרא מדת זכור ואח"כ ושמרו ס"ג לשון רבים רעוא דרעוין ולכן ושמרו לשון נסתר כמ"ש עתיקא קדישא נקרא הוא דלית מחשבה תפיסא ביה וכן בס"ג צרא"ש צמס' צ"ק סי' פ"ז כתב בני ישראל אות היא ר"ת צאה ולדרכנו ירמו שצבנת מתקרבין נפשות בני להשי"ת ואצרא אליך וידוע שאות לשון חצור (שצתורה הרבה פעמים את הכוונה עם) שמתבר בני וצין בני זה הרמו עונת ת"ת משבת לשבת וכן ע"י תורה כמ"ש צ' לוחות כנגד חתן וכלה ופלא רק הכוונה כנ"ל שאפשר להתחבר ככלה כדכתיב ככלתו ע"י תורה ולכן בשבת מצקשים וסן חלקנו בתורתך והתורה שלומדין בשבת יותר גבוה (כמ"ש בשפ"א שמה שלומדים בשבת אין זה שכתה) ונסתק שבת לחטא העגל שע"י שבת אפשר להגיע למדרגה של קודם החטא כמ"ש בשם הר"ר צער ונושא עון שמגביה העון למקום גבוה ששם אין

חטא העגל. ועיין כי פרעה אהרן לשמנה נקמיהם כמו שא"י בשם הר"ר אלימלך ששאלו ר' זושא הלך כל הנשמות נכללו צאדה"ר ומדוע היתו לו לאכול מהעץ הדעת וענה שטוב שאכל אל"כ תמיד היה חושב אם הייתי אוכל הייתי יודע טוב ורע ע"כ הנתחיו לאכול כדי שיראה שאין לו דבר מזה וכן כאן ראה אהרן שיראו שאין מזה שום דבר חבו כי פרעה לשון גלוי חיה יסוד לכל אדם לדעת שעוד יבא זמן ויראה שכל התאוה לא שיה אצלו כלום.

בצלאל למטה יהודא ואהליאב למטה דן. רמו לבי הצניעות לדיק גמור וסומך נופלים לבע"ת והמשכן תקון לשניהם.

בס' ישן ראשית בכורי אדמתך ר"ת אבר. והפירוש להביא ראשית כל אבר לעבודת השי"ת.

וששה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אהו. וחז"ל דרשו שנתן הקב"ה כפיו וכן שנשחיר מעט דיו והלא צפסוק מפורש שקרן עגלל שדבר אהו ונראה שהפסוק בא לפרש מדוע לא ידע וע"ז כתב דברו אהו היינו שכיון שדיבר אהו היה בטל להשי"ת וע"כ לא ידע.

אחר חטא העגל ביקש מרע"ה הראני נא את כבודך ואז הבטיחו הקב"ה הנה אנכי בורח. כי ע"י התגלות מדות רחמים עליונות ושכינת קדשו ית' ממילא מתמלא העולם ברחמים כי חסד ורחמים מלא כבודו וכן ע"י למוד התורה שע"ז אמרו מי שיש לו בן יגע בתורה אצו מתמלא עליו רחמים כי י"ג מדות התורה מכון נגד י"ג מדות רחמים וצפרט ע"י חדושי תורה שבה מאיר מעולם העליון ומתמלא רחמים וכדאי בשם האר"י שכשבא אור גדול צרסין הקליפות חיה רמו כל העוסק בתורה מזיקין צדילין הימנו ע"י אור התורה וכן בשבת קודש אינו דומה מאור פניו ע"י אור שבת

פקד עון אבות על בנים. ושלשים ורבעים נזכר כאן צמדות הרחמים כי יש בזה סוד הגלגול שנקרא אז לגלגול השני זה חסד שיכול לתקן העוון בגלגול השני.

נגד כל עמך אעשה נפלאות. פי' דאי' ברעה הוציאם להרוג דיאלו צכוכ ששמו רעה ח"ש יהושע קול העם ברעה ע"ד הכתיב וע"י תפילת משה פעל שיחהפך מרעה לפלא דמלי' אוחיות דפלא עם המילה עולה רעה ח"ש נגד שהתליף מרעה לנפלאות.

אשר לא נבראו ככל הארץ ובכל הגוים. כי אף שכל דבר יש המדריגה שלו גבול צנ"י יכולין לעורר ולהעלות עד אין גבול ח"ש אשר לא נבראו ח"ש כתב לך וכו' כי על פי הדברים האלה כרתי ברית פי' דזה כת המושבע"פ מה שצנ"י מחדשין ללא גבול זה נקרא השמים דדברים שבע"פ אי אהה רשאי לכותבן כי אין צנ"י כ"כ כמורה שכתב.

החטא שולט (וכן ע"י סדושים דאורייתא) וזהו מאור פניו של אדם בשנת שחזר ללם אלוקים וזהו צמ"ג שעולין למקום גבוה לית מחשבה תפיסא ביה רעוא דרעון ואלו צודאי כל השומר שנת עוונותיו מתולין לו.

ועשית שמן משחת קודש. פי' לכל הכלים והכהנים משיחתן מקדשתן ושמן המשחה עצמו ז"ל דקדש כבר בעשייתו מאליו ונראה דקדושתו צדי שמים ולכן קיים לעולם.

בחכמה בתבונה וברעת. צרש"י ריה"ק וצכל מלאכה פי' דכדי שזכה לעשות המשכן לריך שגם צכל מעשיו יהא דצוק כי לא שייך שכלן יהא דצוק בשמינה ואח"כ כשיעסוק בדברי עצמו לא.

כי פרעה אהרן לשמצה. ע"ד המפורש לעיל בענין האלוקים מלא עוון עבדיך שגילה הרע כדי שיחוקן.

ויקהל פקודי

חכמה יראת ה' שפ"י יראת ה' מגיעה לו החכמה
דהאלוקים עשה שיראו מלפניו זו תכלית הצריאה.

לא תבערו אש וגו' ביום השבת. צמרא לחלק
יראת וכ"ק או"ל הקשה אם כן מדוע דוקא
הבערה וישב זה לפי שאסור שבת הוא כי זו שבת
הקב"ה מכל מלאכה אבל אם נברא צמרא שבת
ולכן צריך הזכרה מיוחדת לאסור הבערה.

כל חכם לב. נשא לבן כי המשכן סוד הארת
מעשה בראשית בסוד חכמה כולם צממה
עשית בסוד ל"צ נחיצות חכמה חוה נשא לבן חכמה
לב

והם הביאו אליו עוד נדבה בבוקר בבוקר. דצריאת
העולמות נכח הרצון שצני ישראל עמידין
לעורר חוה והם הביאו נדבה עוד צוקר היינו כבר
לפני הצריאה הביצ צשמוסיהן של נדיקים והכן.

וייעש חמשים קרסי זהב ויחבר וגו'. ויהי המשכן
אחד עיין לט"ש הלכות ציצית שדן אם
קרסוס הוא חסור.

וייעש בצלאל את הארון. משה אמר קודם כלים
ואס"כ משכן וצלאל עשה קודם משכן
ואס"כ כלים וכדליתא צמדרש ועמרא כי צממה
עיקר הסכלים הכלים אבל צריך לזה משכן.

שבת שבתון. צפ' כי תשא פרש"י מנוחה מרגוע
ולא ערפי פי' דאם יודע שהמנוחה רק
לשבת ארעי זו לא הוה מנוחה וכדי שיהא מנוחה
צריך לקבוע צממו שמעשה לא יהא כלל מודאג
מעסקיו רק צמנוחה חוה הלשון שבת שבתון.

זה הדבר וגו' קחו מאתכם תרומה לה'. הדבר
לשון דבר ע"י דברי תורה ותפילה מעלים
תרומת ה' ינו"ק המתצרים בכל דבר וי"צ דברים
שהם י"צ גצלי אלכסון וצרכות אמצעיות.

ולא הורת נתן בלבו. צ"צ ונראה דהיה זקוק לחכמה
החורה כדי שיוכל לצנות המשכן ח"ש
להורות נתן בלבו.

והם הביאו אליו עוד נדבה בבוקר בבוקר. פי'
נדבת צני"ק סוד מ"ג היה כבר צרצון העליון
ועי"כ נברא העולמות חוה צוקר צוקר.

מרבית העם להביא. דמשכן מקון העולם ואם
היה מרבית מדי היה הקדושה צהמפשות
כ"כ וצמל הצמירה ע"כ וכלל העם מהביא.

וכל הגשים אשר נשא לבן אתגה בחכמה
וגו'. דכי צממה עשית שיש הארת חכמה
עליונה בכל המעשים ושמן היא המשכה מחכמה
ונעשה קודם חוה היה המשכן וכליו וא"י ראשית

לפסוק ונראה דכלאים אסור משום שמחבר דבר שאין רצון הבורא לחבר ולהיפוך צלאלל ידוע לזרף אותיות היינו שידע לחבר מה שזריך לחבר ח"ש שם טוב והבן.

ויחבר את היריעות בקרסים. משמע שע"י קרסים נקרא חיצור וע"י צללש הלי' צינית סי' מה שדן בה.

עמודי החצר כסף. לדוקא אלו שמנחון ורסוק צריכין תשוקה שע"כ יוכלו להמקרב לפנים וידוע דהמשכן דוגמת העולם ולכן חזר הס' הרסוק ציור ולכן נחשפת לצלל נחש גימ' משיח דזה כנגד זה וכשיצטל זה יסוף משיח.

אשר צוה ה' לעשות. ולכא' שבת הוא הנוי שלא לעשות וא"י צמד' כל המשמר את השבת מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו שנאמר לעשות את השבת ותמוה אך הפ"י דבשבת כל העלייה הכל נפעל מעצמו ואנו רק מכוונים האורות כמ"ש בטה"ק ומ"מ השומר שבת מחשיצין משמים כאלו הוא עשה ומיקן האורות הג"ל.

לא תבערו אש בכל מושבותיכם. הלשון צלל משוטיפיכם ג"כ לא תבערו אש ירמוח למ"ש בטה"ק שאין מדליקין אש של גיהנום עד שישראל למטה משלימין סדר של שבת ח"ש לא תבערו היינו אש גיהנום צלל מושטיפיכם היינו שממפינן צלל מקום עד שישלימו הסדר של שבת.

צ"ע הבעם ששמן המשחה. נמנה צין כלי המזבח הפרימי.

אשר נרב לבם אותם להביא. פי' דמי שזכה ליתן תרומה שאת"כ היתה במשכן א"כ כל הזמן שהיה חפץ שלו במשכן היה ממעלה וזהו אותם להביא היינו את עצמו.

ויעש את הכיור. ולעיל צווי כל הכלים לא נזכר כיור רק בפרשת כי משא כי אינו צגדר כלי המשכן רק גדר כלי שרת ונפקא מינה שאין מעכב ולכן שקעו הכיור צלילה ולא צטל על ידי זה דין משכן ולכן נעשה במראות הצובאות.

במראות הצובאות. פירוש שהראה ששום דבר לא נאדד אפילו מחשבה טובה של נשים.

ויבאו האנשים על הנשים. הביאו חם ומוס וגו' דאף דאין מקבלים לדקה מן הנשים אולם כשהאנשים הסכימו ליתן ל"ח ומקבלין מן הנשים וזהו ויבאו וגו' היינו ע"י שגם האנשים הביאו יכלו לקבל מן הנשים.

כל איש ואשה אשר נרבה לבם להביא לכל המלאכה. דעיקר מלאכת המשכן היתה ע"י נדיבות לב ורצון דנ"י.

ויעש את שמן המשחה קדש ואת קטרת הסמים טהור. פי' גדר קודש דמקדש אחרים ג"כ ולכן שמן המשחה שקידש המשכן נקרא קדש וקטורת רק טהור.

בקלעים וקומה חמש אמות לעמדת קלעי החצר. פי' מש"כ פי' תרומה דיש שי' דהיו גטוהים ה' אמות מקלעי החצר וזהו לעמדת קלעי החצר.

וכל הנשים אשר נשא לבן אותן בחכמה טור אח העוים. פי' צרש"י ויקחו לי תרומה לי לשמי וכן כל עשיות צגדי כהונה ודברי המשכן היה צריך לשמה כמו צינית וס"מ ולכן דוקא נשים חכמות אשר ידעו לכון לשמה יכלו לטוות עוים כי גם טויה צריך לשמה כמו צינית.

ראו קרא ה' בשם בצלאל. במדרש מנסומא אסור כלאים אפי' ע"ג מאה צגדים ותמוה השייכות

ראו קרא ה' בשם בצלאל דאף בשמו יש ג"כ שם ה' בצלאל.

ולחשב מחשבות. היינו שתקנו ג"כ המתשבות של כל המתנדבים וכנ"ל גם ירמוח שידעו מעשי כל אדם ומתשבתו צעה נתינת התרומה ולפי"ז קבעו את מקומה.

את שמן המשחה קודש ואת קטורת הסמים טהור. פי' דשמן המשחה קידש כל הכלים ואולם הוא עצמו מאליו בעשייתו כבר היה קודש משא"כ קטורת דרק אח"כ נתקדשה במתשבת גם ירמוח דקטורת מסלק הקליפות וזהו טהור ושמן המשחה מוסיף קדושה עלאה ונקרא קודש ולע"ל ממנו יתמשח כמ"ש כולו קיים.

ובל' אשה חכמת לב. פי' דאי' ציהמ"ק של מטה מכון נגד של מעלה והיה עליהם לכוון זה גם יצא דאי' כולם בחכמה עשית שהם חכמה עליונה קדושה שגנוזה במעשה צראשית שהוא ל"ב נתיצת ועושי המשכן נגלה להם מזו החכמה וכן בשנת נגלה מזו וזהו לדעת כי אני ה'.

ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים פירוש דמאת כבר הכסף היה לאדמים שניתן משעים רצף בני ישראל ולכל אחד אוח צמורה יש הרבה שאין להם אוח צמורה והתקון על ידי אוחיות הא' ב' ואמר כ"ק זקני ו"ל שהגימטריא של אלף בית גימל וכו' עולה אלף שבע מאות חמשה ושבעים (עם מנלפ"ך).

פעמון ורמון על שולי המעיל סביב לשרת וגו'. כבר בארנו שיש לומר שלשולי המעיל היה דין צדי שרת ולא צד כהונה ואחי שפיר הלשון פעמון ורמון לשרת וכן בפרשת תנוה אחא והיה על אהרן לשרת דאחא לעיל בפרשה צדי שרד לשרת ולכן לא היה בשולי המעיל שם ככל צדי

השרד שלא היה צהם שש וכן אתר כך בפרשה נאמר את צדי השרד לשרת ואת צדי הקודש לכהן ולכן בשולי המעיל לשרת שהיה מדין צדי שרד ולא צד כהונה.

ויבם הענן את אוהל מועד. שעל ידי עשיית המצוה בשלימות נגלה אור מקיף וזהו סוד ויבם הענן.

בפ' המעיל ויעש את מעיל האפר כליל חבלת. וצנחיס פ"ח ע"צ דהמעיל כולו חכלת שני כליל חכלת ותמוה דמאי חידוש הוא שהרי מפו' כן וי"ל דצנחיס היו פעמונים ורמונים מזהב וכי"צ רק שהיה בשוליים ולא היה מחלק המעיל ויחכן דלי"ה ע"ז דין צנ"כ רק שהיה נכרך לשרת כך ח"ש פעמון וגו' לשרת ח"ש צמ' כולו חכלת שרק זה נקרא המעיל ואח"כ ממשיך צמ' שוליו כי"ד לומר דהשוליים אינן מחלק הצד רק דין צבד שררך פעמון ורמון וזה יש ליתן טעם לשבח לשי' הרמז"ן (צפי' עה"ת) שנחלק על רש"י דרש"י ס"ל דהיה פעמון לחוד ורמון לחוד ולרמז"ן פעמון סוף הרמון וכ' דהיו צריכין ליתן קודם הפעמון צרימון ורק אח"כ לחצרו צמעיל ע"ש צרמז"ן שלומד מפסוק וטעמא מאי וזהנ"ל דהפעמון ל"ה חלק מהצד רק מכשיר לעבודה ואם יתן הרמון ואח"כ הפעמון הו' כמעשה ולא מן העשוי דקיי"ל צליצית שאין לתלותו ואח"כ לפוסקו.

בפל' פעמים ככל אשר צוה ה' עשו בני' כן עשו. וכפל עוד פעם ואח"כ ויצרך אותם משה דלפעמים האדם עושה מצוה והארת המצוה נראת רק אח"כ וכן היה צמשכן קודם עשו ורק אח"כ צאה הארה עליונה ומלא היות כבוד ה'.

ויערוך עליו ערך לחם. שטיקר הלחם בעולם לקיים מצוות וכ"ש מצות לחה"פ דמשכן שורש העולם וזהו ערך לחם.

דפשיטא אך לרמו כנ"ל דגם הקשר של הרמון
למעיל ע"י חכלת.

צ"ע שמנה קטורת הסמים. עם מזבח הזהב וכבר
עמדנו ע"ז לעיל צפ' ויקהל וכן צמי משא
ול"ב

את מתריו ויתדותיה. כי מתריו קאי על המסך
לשון זכר ויתדותיה קאי על החזר לשון נקיבה.

בבל אשר צוה ה' בן עשו בני ישראל. פי'
דעיקר מה שזכו לעשות מלאכת המשכן
בשלימות כי ידעו צעיייהם שאינן ראוין לכך ורק
עושין מכח לוי ה' זה ראה משה דכתיב והנה
עשו אותה ויברך אותם.

ויברך אתם משה. דע"י הקמת המשכן ממלאים
כל הצרכות.

והיתה להיות להם משחתם לכהנת עולם
לדורותם. לאפוקי הכלים שרק בזמן משה
נמשחו.

הוקם המשכן. דאי' צוה"ק דאין מקימין
ציהמ"ק שלמעלה עד שמוקם למטה
ח"ש שע"י שהקים משה למטה הוקם למעלה.

מה שרק בארון הזביר. נמינת הדדים ולא בשאר
כלים כי בארון היו צננס כמ"ש צנמ'.

את העולה והמנחה. ולא הזכיר נסכים כי צמסכן
נשפך הנסך לארץ.

את כל העבודה. מרמו על תפילה דאין התפילות
מתקבלין כ"כ כמו בזמן שהמקדש קיים.

משפחות הלשון משמע. שמשמן המשחה משחו
ג"כ המשכן דהיינו הריצפה וצוה קדשה
משא"כ ציהמ"ק שקדש ע"י תודה אבל משכן ע"י
שמן המשחה.

בחנוך המשכן. אין לתמוה דהא חינוך המזבח
בקטורת והמנוחה צרות רק בין הערבים
ומזבח הנחשת רק צבקר דזה צחינוך עבודה ובזמן
משה נחמק ע"י שמן המשחה.

פקודי משכן העדות. למשכן הוא עדות דהנה
נעשה מדברים גשמיים ושרה ע"ז השכינה
והקדושה חוה עדות על כל הדברים כשמכוונים
צאמת שורה ע"ז השכינה והצרכה ח"ש משה
שחשה שכינה צמעשה ידיכם ג"כ דהענה צכל
עמ הסתר הוא לצטל עצמו לאור א"ס המחיה כל
העולמות ועי"ז גם צחושך נראה ה' כי אור זה
קיום העולם והוא צכל מקום.

משכן העדות. כי עיקר העדות שהוא התורה
שצארין (שו"מ שכ"כ צפ' משך חכמה)
וכפל פעמים משכן לרמו על משכן מטה מכוון נגד
מעלה.

אלף שבע מאות וחמשה ושבעים עשה וויים
לעמודים. פי' דששים רצף אותיות לתורה
וצהם שורש דשש מאות אלף נשמות ישראל
והנשארים שלשת אלפים שורשם נמשך צא"צ אותיות
התורה שצחשפון הגימטריא עם מנצפ"ך עולה אלף
שצע מאות וחמשה ושבעים וגם ירמוח ע"ד שמקשים
שיש צתורה רק ל' רצף אותיות ומתרלים שיש להם
אחיזה רק צגוילין חוה וויים לעמודים.

וירקעו את פחי הזהב מעשה חשב. דפי' מעשה
חשב שנעשו לורות משונות מצי' הנלדדים
חה נעשה ע"י חוטי הזהב שהם דקים ועושין מכל
דל לורה אחרת.

ברמוני המעיל נעשה רק. צחכלת וארגמן וחולעת
שי ולא שש ככל הנצדים שצאו מהמיים
לפי שצארנו שלא היה זה גדר מהמעיל רק דצבדי
השרד שנעשו לשרת וצבדי השרד לא היה צהם
שש ונראה שהרמויים קשרו למעיל צפתיל חכלת
ח"ש צנמ' חלו חכלת ואס"כ נאמר שוליו ותמוה

ויקרא

ויקרא

אלי הארץ תוקפא דדינא ונמתק הכל ואי' שהקרן ע"י תורה כי ע"י תורה ניתן להפך ולתקן הכל.

אדם כי יקריב מבם קרבן. לשון יחיד ואחר כך מקריבו לשון רבים שמעתי לפרש על פי דברת הר"ר צער ז"ל על הפסוק אשרי אדם עו לו כך מסילות בלצבס שגם כן פתח לשון יחיד וסיים לשון רבים ופירש שעל ידי האדם שעו לו כך גם מסילות בלצבס מקרב כל הלבבות אליו יתברך וכן כאן על ידי אדם כי יקריב מכס כולכם תחעלו ויצא מקריבו לשון רבים.

עלה אשה ריח נחוח. פירוש שמכלית הכל ומה שעולה ומעלה מיין נוקבין בכל העולמות הוא רק הנח"ר והרצון לעשות נחת רוח לקב"ה זה העיקר חה העולה חה הכל.

פתות אחה פתים ויצקת עליה שמן מנחה הוא. סוד קרבן מנחה פירשנו על פי כתבי האר"י דש"י עולמות ר"ז מהימין וק"ג משמאל וק"ג עולה עולה מנחה ולכן פתות אותה פתים ומתן זה שמן סוד הימין ודי.

אדם כי יקריב מבם קרבן לה'. אם רוצה שיהא הקרבן מהאדם עצמו הענה לזה מן הנהמה ומן האלף כמו שא"י בספרים שע"י המגזרות על נפש הנהמה נקרא קרבן. קרבן לה' שע"י מתקרצין כל העולמות להשי"ת.

אשה ריח נחוח לה'. שע"י עצדת התחמונים מתעורר כמו זה בעולמות העליונים ושם הוא אש כמ"ש אש אכלה וע"י הנח"ר מלמטה נקרא אשה כי ה' סוד עולם התחמון.

ג"כ. אשה גימ' פ"ר ושם כ"ו שהכל נמתק ע"י הקרבן חה ג"כ עיני מלח שממתק הבשר.

על העצים אשר על האש. רק אלל שלמים נזכר על העצים אשר על האש דא"י שלמים שמשים שלום בעולם שהכל מתעלה גם העצים גם האש.

או הודע אליו חטאתו. כי הקרבן מכפר ג"כ מה שחטא בגוליס קודמים.

והביא את אשמו לה' איל. באשם מעילה ותלוי וגזילות מביא איל כי איל המכוון כדא"י

במצוה"ח סי' ר' הביא ד' רמב"ן. לדין מעילה
דוקא בהקדש שהוקדש ע"י קדושת
פה אבל מה שגפול להקדש מאליו כחצר הקדש אין
בה מעילה והביאור יוצא מזה דקדשים שהוקדשו
ע"י ישראל הם יומר גביהם מקדשים סחם.

ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו בגול וגו'. ל'
מעילה מונח על הוצאה מרשות גביה
להדיוט ומה שיך בגול אלא כשגחל חפץ אז פוגם
צ גופא שעושה צ מעשה איסור ולכן היא מעילה.

ושלם אותו בראשו. הלי' בראשו נ"ב ויל"פ דיש
ע"ז שעבד הגוף לשלם משא"כ החומש
הוא חיוב נכסים ללא שעבד ח"ש בראשו בגופו
רק על הקרן וחמשתי יוסף על הנ"ל וא"ש סיפא
דקרא לאשר הוא לו דליף מזה שעבדא דר"נ שהוא
מכחו שעבד הגוף.

עו"ל בראשו. דבארתי לעיל שע"י הגול פוגם
החפץ וע"י השבה מתקנו והו' בראשו ל'
ראשים לתקן הדבר בשורש לאשר הוא לו קאי כלפי
מעלה והו' סיוס הפר' לאשמה צה ר"ת לקל אשר
שבת מכל המעשים ציוס השביעי דבשבת שבים כל
הדברים לשורש ודמיא לדין השבת הגולה דבמול
נקטר הקדושה ובשבת מתגלה.

קרבת לשון קרוב. כדאי' בזה"ק על קטורת
לשון קשר וכן שבת אום צמי וצין ע"י
אות היא לעולם אות לשון חצר ובה"ז הרי המורה
מקרב צין ע"י לאציהן אשה נקימה צכסף שטר
וביאה אשה הכוונה לכנסת ישראל צכסף היינו
המתנות טוטה י"י"מ ואר"י שטר בה"ז ע"י לימוד
תורה כחובה ביאה לע"ל ואצ"ל אלך וארשתיך
לילעולם וארשתיך לי צדק וצמשפט צכסף וצכסף
וארשתיך לי צאמונה וידעת את ה' וכה המורה
דוקא ע"י יגיעה.

והנותרת מן המנחה קודש קדשים. אם על ידי
המורה ומפילה מגיע לצברון לצ ולעטה
צמינת נותרת אז סימן קודש קדשים שהמפילה
והמורה היו קודש לה'.

עלה אשה ריח ניחוח. דאימא בזה"ק שעל ידי
הקרן נמתק הדין צכסף חוה אשה גימ'
כ"ו ופ"ר שהם פ"ר דינים והמתקם ע"י השם
העולה כ"ו.

ושחט אותו חרפו דמו. צמדרש כל האומר פסוק
זה הקצ"ה זוכר לו עקידת יצחק ומדוע לא
אמר הפסוק שמקודם ושחט את צן הבקר אלא
שלעיל נאמר ושחט את צן הבקר וכאן ושחטו אותו
ולעיל אי' חרפו את הדם וכאן את דמו דאי' שיראה
צעל הקרן כאלו הוא עצמו נקרב חוה ושחט אותו
כאלו צעל הקרן עצמו חוה חרפו דמו וצאופן כזה
זכר לו עקידת יצחק.

על קיר המזבח. קיר צימ' ש"י הם המשפיעין
שפע טוב.

ענין הפגם דבהן ונשיא. שכלולין צהם נשמות
ישראל ולכן צריכין קרן מיוחד וע"כ כ'
צהם נפש כי חטא וצחוטא כ' נפש אחת כי חטא
לומר שנשיא וכהן אין נחשב כאחד חטא רק כל
הציבור חוה לאשמת העם.

יחפא לאשמת העם. דע"י חטא שוגג של הכהן
גרים מוד לעם וכנ"ל שכולל כל הנפשות.

וחפישתו יוסף עליו. צמוס' כחובות ל' ע"ב דזה
הו' חלומי ממון ככל גול וממנה דמה
שיך חומש על ממנה ושמה י"ל דגחל חפץ הקדש
צאמת שוה יומר מצמם חפץ כיון שהוא הקדש ולכן
מוסיף חומש והו' שפיר ממנה.

ומה יש יותר להעיד על הטרם כי ששת ימים וכו' וכן רמזו שהפסוק בשבעת העדות קאי על שבת שנאמר שם והוא עד או ראה או ידע עד היינו עדות שבת או ראה דכתיב ראו כי ה' נתן לכם את השבת או ידע דכתיב לדעת כי ה' מקדישכם שבת עדות ע"כ בקדוש כשמעיד סר העוון ויחן עוד דאי שעד שעובר עבירה פסול לעדות וכן כשמעיד על קוב"ה צריך לנקות אותו מעבירות וכן אי נספה"ק להרהר בחשופה נאמרת ויכולו שלא לפגום העדות ויחן לפי הג"ל שהקב"ה מתדש הבריאה וסרו עוונותיו וכן ע"י תורה כדאי אם מקבלין מוטב ואם לאו מחזיר לתוהו וצוהו אם לא צריחי יומם ולילה נמלא החורה מתדש מעשה בראשית ולכן שבת וחורה מכפרים על הכל וכן צייסן נבדח העולם.

כל המנחה לא תעשה חמץ כי כל שאור וגו' קרבן ראשית תקריבו ואל המזבח לא יעלו. ונ"ל שדבש כתב רש"י לשון מתיקת פרי ר"ל שלא ילמדו תורה בגלל הנאתו מתיקות שם וכן שאור נשדל להתגאות שאור רומז לגאוה ואעפ"כ קרבן ראשית מותר דאי לעולם ילמוד שלא לשמה וא"כ ראשית מותר ולא קבע וצ"ח החיים מאחי מהר"ל דלמוד שלא לשמה כמו סם רעל שמעורב ברפואה דמעט טוב חבל לא הרבה.

במקום אשר ישחט העולה ישחט החטאת. פי' דיעשה לעלמו תשטן הנפש דצמקום להביא עולה דורות הוא מביא חטאת חיה מוסר כל אדם שעושה עבירה צריך לזעוק כמה הפסדתי שהרי צומן זה יכולתי לעשות הרבה.

אשם הוא אשם אשם לה'. פי' דכל יקיל עצמו כיון שהיה ספק עיין רבינו יונה דף ב ברכות דספק צריך להתמיר יותר מודאי חיה פטות אותה פתים ולא מנחה היא.

אדם כי יקריב אדם למה נאמר אלא מה אדה"ר לא הקריב וכו' ויחן שבת לרמוח על שמצונו שהרבה מקומות שמורה שקולה כקרבנות זאת תורת העולה כל העוסק בתורה עולה מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב עולה חיה צא לרמוז אדם היינו אדם כי ימות צאולה שממית עצמו על דברי תורה וע"ז אמר כי יקריב שקול כקרבן.

אמר ר"ש אתם קרויים אדם ואין עכו"ם קרויים אדם. והוא ג"כ כנ"ל שדוקא ע"י יגיעה נדבל ישראל מגוי מגיד דבריו ליעקב וכו' לא עשה כן לכל גוי אורייתא קוב"ה ישראל חד.

ושחט אותו. אי בספרים דקאי על יזה"ר שטעון שחיטה שרונה לעכז הגאולה צייסן נגאלו ועמידין ליגאל והוא צא לעכז וג"כ צריך לירא אולי הוא מעכז גאולתן של ישראל כדאי שחטא זה מעכז ולחן זה ע"י שבת אלמלא שמרו ב' שבתות מיד נגאלין שתיקון שבת מסייע לכן תורה מכפרת.

ובפר עליו הכהן מכל אשר יעשה לאשמה בה. בתפארת שלמה לאשמה זה ר"ת לאל אשר שבת מכל המעשים ציום השביעי שבה"ז שאין קרבנות שבת מכפרת כדאי שאפילו ע"ז כלאוש מוחלין לו מחללו א"ת אלא מחול לו ונרמו דוקא בלאל אשר שבת דנראה דכת השבת שמכפר עפ"י דברי האו"ם דהקב"ה נותן כח על שבת ושם ימים ואח"כ תחר לתוהו וצוהו ושוב נותן הטרם כח וחיות על שבת וששת ימים א"כ כל שבת מתחדש ואין זה אותו האדם שחטא ולכן השומר שבת וזה לדרגה שקודם החטא ולכן מרומנו בלאל אשר שבת מכל המעשים ציום השביעי פי' שיום השביעי מתדש כל המעשים ואי בתשצ"ן מביא מדרש פליאה בשעה שאדם מקדש צא מלאך ואומר לו סר עוונך וחסאתך תכופר ומדוע דוקא בקדוש והתשצ"ן כי עפ"י דקיי"ל הידוע עדות לחזירו ואינו מעיד לו עובר טאם לא יגיד ונשא עונו

קו' אאו"ל על הזוהר. שפוצר דשלמים מכפר על עשה ולא תעשה והלא עולה מכפר על עשה ונראה דשם הוא רשביי וא"י אמר רשביי אין עולה מכפר אלא על הרפור הלכ וכן הוא בזה"ק צמעשה דיהודא ותמר.

ונתנו בני אהרן הכהן. דקדקו שכל מקום נאמר הכהנים ועיין כאן צמדרכ תנחומא שאין מביאין מגפן ועלי זית שזכות ציים אבות מתכבדים צדא מצה אבא וכן כאן אהרן הכהן נתעלה צכהותו.

והנותרת מן המנחה. אם ע"י תורה ותפילה צא לשפלות זה סימן קדש קדשים לה'.

פתות אותה פתים וצקת שמן מנחה היא. עפ"י מה שהקשה בזה"ק שכל העבודה לרין להיות דוקא ע"י שמחה ומקשה שם והטוטה האין ישמה ומתוך צי פתחים ואין מוכן יש לצאר שרין שניהם גם שמחה וגם צברון לצ זהו שרמו פחות אותה פתים לצ נשצר לא חצה וצקת שמן וקטורת ישמה לצ להצחיל פנים משמן ואז מנחה היא.

קרבן ראשית חקריבו. עיין לעיל דרומז על שלא לשמה ו"ל דהא דאמרו על העוסק צחורה כאלו הקריב קרבן אצל שלא לשמה לא יעלה למזבח שלא יחשב כהקריב וגם י"ל ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח היינו ליחודים עליונים לא פרחת לעילא.

חמאת היא ואת השני יעשה עולה במשפט. וצדש"י שמיותר יש לפרש עפ"י הסצר הפסוק אם שרמתי היינו כשאי שומר דרכי ה' אמרתי שזה מה' ולא רשעתי אצל כשפוצר ח"ו אומר שהרשע אינו מאלוקי זהו חטאת היא שהטוטה ממנו והעולה כמשפט צסיות עליון.

אדם כי יקריב מבם. ע"ד שא"י צעור צפי הפפילה ואצי ישראל דקאי על נשמות

לדיקים שנעשו קרבן ע"י מיכאל ח"ש אדם כי יקריב שרואה שהוא עצמו יהא קרבן ע"י מיכאל גימ' מכס מן הצהמה וכו' ע"י שירחק מגשמיות כמ"ש צתום' צסם מדרש על לדיקים חולי מעיים גם ירמוח דעיקר הקרבן מה שמרחק מגשמיות.

בבריייתא דפפום הקטורת . ולמה אין מערבין צה דצב מפני שהחורה אמרה פי' לפי שא"י צצעה"ט צצועס אסור הקרצת שאור ודצב כי אין מקצלין מלח ולכן גם צקטורת שיש צה סממין דממילא אין מקצלין מלח סד"א דשרי להקריב דצב.

מכל מצוות ה'. ואלח"כ שוב ועשה מאחת מהנה פי' דצאמת נפש החוטאת תמות רק החורה אמרה יצא קרבן נמצא שהכפרה מכת דין החורה שמ"ע להציא קרבן ח"ש שהתקנה ועשה מאחת מהנה שיעשה המ"ע שמצוה.

או הודע אליו חטאתו. פי' דצאמת אין האדם מכיר צצטאו ופגס שעשה וכ"פ אורייתא מודעת ליה חוביה ונדע יותר ויותר ח"ש או לשון ספק דכל פעם יתכן שידע יותר.

אשם הוא אשם אשם לה'. עיין צספורנו דהפי' דצאמת צצאס תלוי שמה אכל השומן ונמצא חולין צעורה לזה אמר דאם יציא אין כאן חולין דעכ"פ מכת הספק יש צו אשם עי"ש וצאמת נחלקו צה רמז"ס וראצ"ד אי הוה חולין צעורה.

ושלם אותו בראשו. דע"י הקרבן מקרב הכל לקדושה ומגלה הראשית זהו קרבן ראשית שמתקן אף השאור.

במד' בקרבנות לא נאמר רק שם ה' המיוחד. וכן פירשו צה זצבם לאלוקים יחרס ומ"מ מצינו צבם לאלוקים תודה וכן צבמי אלוקים וכו' וצ"ב.

ד' ביני לחם. וכ"א עשרה רומז לד' עלמין וכל
 אחד עשר ספירות וסמך רומז לעולם
 הגשמי ח"ש על חלם לחם סמך חוה והקריב אחד
 מכל קרבן וסמיה הלשון מכל קרבן שהרי כולם
 קרבן אחד רק רצה לומר מכל עולם לחם אחד.
 לחם אחד.

מה שתודה נאבלת. רק ליום אחד משא"כ בשאר
 שלמים דמזבחר צוה"ק דכל יום יש כנגדו יום
 בעולם העליון פי' שיש הארות מיוחדות וטמונות
 לכל יום חוה סוד מועדים חמיים ולכן הארת הנס
 הוא רק ליום אחד וחו לא דעפי"י רוב ההארה
 בדרך הטבע ולא נסית.

והבשר כל מהור יאכל בשר. הלשון והבשר
 צה"א ידעה לכלל מאכל שורש למעלה
 וציהמ"ק נגלה שורש הדברים ח"ש והבשר וכו'
 וע"י אכילה צעהרה נתקן.

מה שבתודה יש ג"כ לחם. דיש ד' מדרגות
 דלמס"מ וע"י הארות הנס נתקן אף הלומם
 שהוא לחם.

חלם לי ביום ש"ק. עה"פ והנפש אשר מאכל בשר
 וטמאתו עליו והלשון תמוה דהול"ל וטמאתו
 צו או נפש כי טמאת מה זה עליו ותלם לי צמלום
 אשר נפש ישראל אין שייך צו טמאת בעלם כמו בשר
 שנטמא רק צנפש ישראל הטמאת עליו מרחפת

זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה. דאיתא
 שצמטא דסליק מהאי עלמא דאיהי רטיק יחיר
 הווי יחס יומר מכלא ועיקר הנס"ר כשגם במקומות
 השפלים מתגדל ומתקדש שמו יתברך ועיקר העליה
 צמם מסירות נפש ח"ש היא העולה ע"י מוקדה.

בשלו את הבשר. ואף דאיתא דהכהנים אכלו עלי
 כמו שאמרו למשה - לגדולה יתכן דזה
 היה צורך המשכן וגם שצבול צכלל עלי כמו שאיתא
 בקרבן פסח צפרשת ראה וצשלם אף שצריך עלי.

הוא העולה על המזבח. דנודע דצריך להעלות
 דצרי תורה ותפילה למעלה וכן מעשה
 המצוה ועיקר העליה הוא ע"י מס"נ חוה הוא
 העולה ע"י על המזבח היינו מס"נ. גם יצא דנודע
 דלפעמים כשעושה המצוה אין מרגיש האורות
 ואצרי זמן מרגיש הארות ואורות מהמעשה דמצוה
 שעשה ח"ש כל הלילה היינו שנסתר עד הצוקר
 עד שמתגלה הארה ויכול להיות אחר זמן רב גם
 יצא ולבש הכהן מדו צד דאין שום עליה למורה
 ותפילה זולת שני המדות אהבה ויראה והם הכנפים
 לדבר לעלות למעלה וצד מרמז על שניים חוה ולבש
 צד היינו יראה ואהבה ועי"כ יכל לעלות.

מה שבתודה מקריב ג"כ לחם. דמורה צאה על
 נס וכשנעשה לישראל נס מתמלא הרצון העליון
 להשפיע שפע צרכה צכולוה עלמין ולכן ג"כ מצוה
 חמך מה שאין כן צכל הקרצות.

ונפסל ח"ש צהן גדול כליל תקטר וצמנחם כהן לא
תאכל אכל אינו מוכרח שכליל תקטר.

וחלב גבילה וגו' אכול לא תאבלוהו כי כל אכל
חלב וגו' הציאור שנתינת הטעם הוא דחז"ל
אמרו דבא ללמד דאסור נבילה וטריפה חל על המלכ
והטעם יסכן דיש ביה גם נד אסור גבירא מלכד
החפלא ח"ש כי כל אוכל.

זאת משחת אהרן וגו' ביום הקריב אותם. וכן
אי לעיל צפ' מלוא וחזין דשוק וחזה יתן
אז צמנחם לכהנים ביום המשיחה ולכן קיבל משה
החזה כי ביום המשיחה גם הוא היה כהן.

ויקח משה משמן המשחה ומן הדם וגו' וי על
אהרן. עיין רמב"ן ונראה דאפילו שכבר
נאמר לעיל שמשה אהרן רק קודם היה לקדש
אהרן גופו וכלן לקדש הצדדים ולכן ג"כ הזה מן
הדם ונראה שהיה נרץ למשוח דוקא כשהוא לבוש
צבדים נמצא שהזאה היחה רק צמנחם וצבדים לפי
שהם עיקר הכפרה ודו"ק.

ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו. כפל הלשון
האכל יאכל דברשיי דאין הכוונה על אוכל
ממש רק חישב לאכלו חיה הלשון האכל יאכל.

אשר צוה ה' את משה ביום צוותו את בני
ישראל. פי' דהעצה בכל זמן להתקרב ע"י
הסורה כמ"ש כל העוסק צמנחם קרענות כאליו
הקריב וכדו'.

אכל צו צמנחם טהור חיה הלשון עליו היינו עליו
ולא צמנחמו ע"כ דברי המלום.

זאת החורה לעולה ולמנחה ולחטאת וכו'
להקריב במדבר סיני כי חמיד חטאת קודם
זולת צמנחם חיה צמדבר סיני ולכן עולה ואח"כ
לחטאת.

באודה"ח. מקשה מה שמפסיק צמנחם המשכן
וכליו בין משיחת אהרן למשיחת בניו
רק כך דמצינן צמנחם הגאונים דקדושת הכהנים
בא מאהרן ולכן אומרים אשר קדשנו צקדושתו של
אהרן ע"י צמנחם הגאונים דברים נפלאים ולכן
הפסיק לומר דג"כ כח משיחתם ע"י אהרן.

ושמו אצל המזבח. לשון שימה הוא יותר מנתינה
כי שימה היא חמידית וכמו שדרשו חז"ל
שנבלע צמנחמו ג"כ עיין צילקוט ראובני דנ"ס זה
שנבלע צמנחמו נעשה ע"י המלאך קריאל גימ'
ושמו.

לא חבבה. כי אש שירדה מן השמים אין לזה כביה
ולכן ג"כ נר מערבי שהדליקו ממוצח החינוך
כמ"ש וברשיי עה"פ אש חמיד לכן אי' נר מערבי
לא כסה.

כליל תקטר. כך נאמר צמנחם כה"ג וצמנחם
הדיוט נאמר כליל תהיה לא תאכל השנוי
יסכן לפרש עפ"י הדין דצמנחם אשמו של כהן אינה
נשרפת כליל כיון דהיא שלה ואינה נאכלת מכה
צעלה שהוא כהן והדין דקומץ נקטר והשאר מפחר

שמיני

אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור. לשון עמיד
דכן נגזר בתחילת הבריאה שמקוה וכיו"צ אין
מקבל טומאה רק טהרה.

בזוה"ק. שכל הבהמות הטהורות רשום גם שם
ה'.

קחו את המנחה הנותרת. בשם הרה"ק מקומרנא
על הא דליחא והבאו אח כל אחיכם מנחה
אומיות נחמה וכן כאן אחר מיחת בני אהרון נאמר
קחו את המנחה אומיות נחמה.

ואת החזיר וגו' והוא גרה טמא הוא לכם. על
מה שמוצא בספיה"ק דנקרא חזיר שעמיד
לחזור להיטרו שאין הכוונה שישתנה דין התורה רק
שלבן החזיר טמא מפני שאינו מעלה גרה ולעמיד
לצוא ישתנה טבע החזיר ויעלה גרה יש להעיר על
זה דאפילו ישתנה טבעו על כל פנים יהא אסור
באכילה מזד טהור היוצא מהטמא שאסור כדין
טמא. ועוד יש להעיר ענין פלא שבגמל נאמר פרסה
אינו מפרים לשון הוה וצארננח נאמר ופרסה לא
הפריסה לשון עבר וצחזיר נאמר גרה לא יגר לשון
עמיד.

ואת החסידה. בשם כ"ק זקני ז"ל דאי שנק'
חסידה מלשון חסד שעושה חסד עם חבירותיה
ותמה שצירושלמי אמרו על העכבר שהוא רשע
שקורא לחבירו לאכול עמו ומירך שהעכבר נותן
לחבירו ממאכל שאינו שלו והוא עושה חסד בצנפי

זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד
ה'. ותמוה מה שצוה לבני לעשות הרי רק
לכהנים צוה רק זה הדבר לשון דבור דע"י דבור
ולמוד מעשה הקרבנות גם בני נחשב כאלו הקריבו
ועי"ל דחמיד הכלל דהעיקר לעשות צווי השי"ת
ועי"ו נראה כבוד ה' בכל מקום ח"ש.

בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבר. שאי
מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים חיה
שורש הקרבנות היא נשמה של צדיקים וכן במשכן
שורש הקרבנות היה נדב ואציהוא ח"ש בקרובי
אקדש.

אסור שתית יין במשכן ובהוראה. אף שמוצא
צוה"ק גדול הענינים הנפעלים ע"י שתיית
יין מ"מ יין הוא ענין שמטה ואהבה ואלו במשכן
העבודה ע"י יראה וכן הוראה אומיות יראה.

קחו את המנחה הנותרת וגו'. כי מטמא שמתו
בעליה לשריפה וכן כאן שנדב ואציהוא בני
אהרון היו בעלים על המנחה.

ואת החיה אשר תאכלו. פי' דמכל מאכל נעשה
חיות האדם ולכן צריך לאכול דוקא מכשרים
ח"ש זאת החיה. ג"כ יתפרש זה ולאמרו לאמר
אליהם דכמו דצריך ליהרר ממאכל אסור כן דבור
אסור מטמא כל האדם כי הדיבור חיות האדם
ח"ש לאמר אליהם זאת החיה היינו הדיבור.

אחרים אבל התמידה צמזון שלה מתחלקת עם חברותיה.

ויבוא משה ואהרן. צרש"י שלא ירדה שכניה דרך הסדר דתחילה המצוות ומעש"ט צהעלם ואח"כ גללה האור.

וידום אהרן. צמד' פליאה א"י היה לו לומר ציום השמימי ימול והפשט כך דא"י בכחצים דחקון נדנ ואציהוא היה ע"י גלגול צאליהו חזהו ציום השמימי ימול אליהו מלאך הצרית.

י"ן ושכר אל תשת. דסוד י"ן הוא צרור הצינור"ק ולכן דוקא נחקן לקדוש והבדלה שהוא סוד הבדלה צין קודש לחול צרור יינו"ק וצמקדש א"י זה ששם הכל מצרר חזה שאמר אל תשת זולת להבדיל צין קודש לחול טמא לטהור.

בשעיר החטאת קצף משה. ומשום אהרן הן היום הקריט את עולתם וחטאתם ותקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב צעיני ה' הנה הלשון היום אין מוצן וג"כ הייטב צעיני ה' מה רצה צזה וג"כ מ"ש הקריט את חטאתכם ועולתכם ומה נ"מ לשעיר שנשרף רק כן דצגמ' נחלקו מפני מה נשרף י"א מפני אינות וי"א מפני טומאה וצדעת זקנים מצעלי החוס' מקשה דהרי קי"ל טומאה הותרה צצבור וא"כ למה נשרף ונשאר צצ"ע וי"ל צכמה אנפי חדא י"ל דהא דטומאה הותרה דוקא הקרבה ולא האכילה ח"ש הן היום הקריט דהקרבה דמיא ולא אכילה אך עיין צגמ' פסחים גבי פסח דמשמע דגם אכילה דמיא וי"ל כך דשעיר ר"ח מכפר על טומאת מקדש וקדשיו וא"כ כבר כיפרו היום צשעיר נחשון ח"ש היום כבר הקריט שעיר נחשון וכפר טומאת מקדש וא"כ עיקר מה שקצף משה על אותה שנתן לכם לשאת עון העדה חזה ענה אהרן שזה כבר נחכפר ע"י שעיר נחשון חזה עיקר דשעיר ר"ח אך מצינו

צגמ' דצשעיר ר"ח מלמד הענין דטומאת מקדש יש הענין דהצינור עלי כפרה שמעטתי הירח וע"ז אמר הייטב צעיני ה' דטומאה הותרה רק כלפי הצבור ועוונותם ולא כלפי הענין דכפרה לה' והכן עוד י"ל לפי"מ שחידש הרמב"ן צפר' פינחס דצמדבר לא קרצו מוספין רק צצרי"י ולכאורה יש לתמוה מכאן דקרצו שעיר ר"ח וצ"ל שהיתה הוראת שעה וי"ל דצהוראת שעה אין דוחה טומאה ח"ש הן היום מיוחד להיות גם יתכן לפי דברי הרב מקולק דאף טומאה הותרה מ"מ מנוך לא הותר צטומאה וכאן הוה יום ראשון והוא מנוך ח"ש הן היום.

הייטב בעיני ה'. שהיו אוננין דעיקר העבודה ע"י שמחה.

בל מפרסת פרסה וגו'. הגאון מרוגטשוב צעל צפנת פענח חקר אם סימני הטמאה צצמה הוא סימן שהצמה טמאה או שהסימן הוא הגורם שכיון שנצבאה כך זה הגורם לטומאה ויש לכאורה ראייה צגמ' צכורות דטמא שנולד מטהור טהור וכן להיפוך טהור מטמא טמא עי"ש דיליף מקרא אף שאין לו הסימנין וע"כ דסימן הוא היכר ולא גורם.

ובל הולך על כפיו צממים הם לכם. צדעת זקנים מקשה א"כ ל"ל לעיל קרא למעוטי ארנבת שפן חיפוק ליה דהוא הולך על כפיו וצדוחק י"ל דכאן רק קאמר דהו טמאים אבל לא שמעינן אסור אכילה דכאן מיירי צטומאת מגע כדפרש"י.

להיות לכם לאלוקים. להעלות את הלכס חזה ע"י אלוקים מידת היראה חזהו המעלה מארץ מצרים שהוא היציאה מגשמיות.

ואת תורת הברמה להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין הנאכלת וגו' אשר לא תאכל. דענין צהמות טהורות וטמאות דידוע דצהו העולם נכלל טו"ר מעורב ועיקר העבודה להפריד

ברש"י בשכר וידום אהרן נאמרה לו פרשת
 שתויי יין. ומדוע דוקא פרשה זו רק יין
 בא לשמח מרי נפש והוא לא הולך לזה שהרי קיבל
 בשמחה ולכן הוא גילה ששייך זה שלא יטרכו ליין
 ויהא בשמחה.

ולהעלות הטוב מרע והרע ממילא בטל וחלף ח"ש
 זאת התורה להבדיל בין טמא לטהור וכ"ז בא ע"י
 למוד תורה וצדור הספק בין אסור למוסר ע"י
 נפרד בין רע לטוב.

מה שכתב ענין המילה כאן. דזה הטעם דזכר
 טמאה רק מחצית הימים מנקיבה לפי שע"י
 המילה מסתלקת הטמאה ח"ש וציוס השמימי ימול.

שער לבן הוי סימן טומאה. אף ששער לבן רומז
 לרחמים רק כך הלכה דאס צהרת קודמת
 לשער טמא ואס להיפוך אינו טמא והטעם דדוקא
 שער שלמה צהרת דשערות הס השפע פעמים לין
 פעמים רחמים וכאשר נרמז צוה"ק צימני הזקן
 פ' יתרו ולכן יש מזה לגלח המזרע דמעשה יהיו
 השערות מזד רחמים היפוך מעשה.

במדרש כיון ששמעו ישראל פ' נגעים נחיראו
 אמר הקב"ה לעכו"ם נתנו. ופלא שהרי
 עכו"ם אין מטמא צנגעים רק כך דישראל כלל
 העולם כמו שאמרנו צפי הפסוק יצ גטלות עמים
 למספר צני ישראל ומצאנו צכמה דוכפי דמטמא
 השחתת אומות העולם צאים הנגעים לצני כי צני

אדם כי יהיה בעור בשרו. היינו שגוף הישראל
 קדוש ואין צו שליטה לרע ורק צעור שהוא
 מהלכעת משכח דחויא כשגוצר בא הנגע.

ואם פרוח תפרח הצרעת וגו' טהור הוא. וכן
 אחר כן צפרשה נאמר פרס צעור טהור הוא
 והיינו שיש מה שצא מסוד רפ"ח ניצו"ק המפוזרים
 ואז טהור הוא והכן.

צרעת ממארת הנגע טמא הוא. נאמר צנגעי
 צד אצל אצל נגע עור צשר לא נאמר כן
 כי אצל ישראל הנגע מקרה ועראי עד שיתוקן ורק
 צצד הוא ממארת היינו שטובע צעלס הצנד.

זאת תורת נגע הצרעת וגו' לטהרו או
 לטמאו. פירוש שאין דבר רע או טוב רק
 כל דבר אפשר לעשותו טוב או להיפוך חוה לטהרו
 או לטמאו.

כלל הצריאה וכ"ל כשמחוק הנגע מחוק העולם
זה סימן על מעלת ישראל.

בסימני שחין ומכוח ששווין הן ברין. אך מלינו
חלוקים בלשון המקרא דבשחין אמר
מקודם לבנה ואח"כ לבנה אדמדמה ובמכוח להיפוך
ג"כ דבשחין אמר מקודם שפל מן העור ואח"כ
שער לבן ולהיפוך מכוח וג"כ דבשחין אמר שפל
ובמכוח אמר עמוק ונראה כן דעיין עמוק מן
העור מפרש רש"י דע"י הלבן נראה עמוק והנה
ימין דבשחין היה צהרת לבנה יוסר מהצהרת דמכוח
שכח ע"י אש וזה מיושג כל הנ"ל.

במא יטמאנו בראשו נגעו איש צרוע במא. מה
שנאמר זאת דוקא בנגעי ראש פי עפי' מה
שחקר הגאון מרוגטשוב אם הכהן המטמא היה
צריך לטמאות הנגע לחוד וממילא האדם טמא או
שהיה מטמא האדם גופו והנה מלשון המקראות
לפעמים נאמר וטהרו וכיו"צ ולפעמים נאמר וטהר
הכהן את הנגע וכיו"צ דמשמע דקאי על הנגע
וכאן אמר איש צרוע טמא משמע דטמא גוף
האדם ושמה טמא את הנגע רק כיון שנגע צראש
שהוא אבר שהנשמה תלויה בו הו' כטימא הגוף
ממש.

כי יהיה בעור בשרו וגו' והיה בעור בשרו. כפל
הלשון שכל עיני הנגע צוף למטה כי פגם
בשורש למעלה.

הנגעים מטמאים. דוקא כשכח שלא כדרך הטבע
וכעונש אבל מה שנעשה בטבע אינו
מטמא כלל וכ"כ הרמב"ן כלפי נגעי בגדים ובתים
וח"ש צהק הוא טהר הוא וכן גבה או קרח רצה
לומר דנעשה כן בטבע אינו מטמא.

פורח בעור פהור הוא. דג' מראות נגעים נגד
ג' קליפות שרואות ליאחז באדם יש שכח
מנוגה והוא ע"י רפ"ח נינו"ק שנפלו ואז הוא
טהור זהו פרט.

לא הפך הנגע את עינו. פי' דנגעים בא על צר
עין ועדיין לא תיקן ונראה העיני דצר עין
שהחמירו בו כ"כ הכוונה שרואה חסרון חצירו זהו
צר עין אבל כשאינו צר עין לא שולט בו רע כי מי
שרואה בכל ישראל הטוב שבהם אין נגע ורע שולט
בו כלל.

עייין ברמב"ם הל' מריפות. במראה שצריאה שכחצ
שכל מקום שנשחנה מראה הצער סימן שהצער
מת והציא ראייה מנגעים ופי' זה לשון הפסוק
הצער החי.

מצורע

זאת תורת אשר לא תשיג ידו. פי דאין הטהרה בקרבן רק כח מצות הטהרה של הקרבן אי"כ כמו קן לדל מכפר כמו לפעיר דמלד המלצה הן שוין.

זאת תורת אשר לא תשיג ידו. פי דאין הטהרה בקרבן רק כח מצות הטהרה של הקרבן אי"כ כמו קן לדל מכפר כמו לפעיר דמלד המלצה הן שוין.

רד בשרו וגו'. פי שפיקר הטומאה מכה הצער וגשמי.

זאת תורת אשר בו נגע צרעת. (מי שטמא ואין לו מקוה הענה ע"י תורה כמ"ש היהודי הקדוש ח"ש זאת תורת וכו' אשר לא תשיג ידו בטוהרתו כאשר אין לו מקוה).

והנה גרפא נגע צרעת מן הצרוע. הול"ל גרפא הצרוע מהצרעת רק בצרוע דבנ"י ממחיקין הדינים ומסתלק הנגע כאלו לא הי' כלל.

וידיו לא שטף במים. (רומז למ"ש האר"י דכשאין מקוה גם נט"י חשיב כמקוה).

ורחץ במים. כי הדינין הנאים על בנ"י הנה איש אשר כל רצונו לעבודתו ית' שמו מה מפריע לו הדין והצרה כיון שאין חס על עצמו כלל רק על קונו ועבודתו יבט ועי"ז גופא ממתק הדין חיה סוד מים צטול אליו ית' ואין משגיח על עצמו כלל רק רצון הבורא וא"כ מאי נ"מ ליה איך הבורא מתנהג עמו כיון שרצון הבורא כן וודאי טוב לו כך זולת מה שמבקש לסלק ממנו כל מפריע לעבודתו ית'.

מצורע שתי טבילות. וכל אחת אי' וטהר כי אין לטהרה שיעור וכמ"ש הרמב"ם צפי המשנה צמס' בינה על מטבילין מגת לגת.

בהזאות מצורע לפני ה'. מה שאין עושין רק צו"כ כי טומאת מצורע שהיא טומאה למעלה מן הטבע לכן גם הטהרה צו"כ והחדוש דאף ליחיד רצה הקצ"ה שיהא טהור ולכן צוה לפני ה'.

מה שאשמו של מצורע טעון נסכים. כי אחת המסקת הדין מתגלים רמזים עלומים יותר ממקודם חיה סוד יין (חיה ג"כ סוד יין המשומר בענביו).

זאת תורת אשר לא תשיג ידו. פי דאין הטהרה בקרבן רק כח מצות הטהרה של הקרבן אי"כ כמו קן לדל מכפר כמו לפעיר דמלד המלצה הן שוין.

ולא בצורת הדבר ולכן מראיהן שפל מהקיר ולכן
אף ע"י שריפה ונחילה לא נטהר ח"ש ממארת.

להורות ביום הממא וביום המהור. היינו ללמד
שהיום גורם ולכן צימים טובים וקדושים
קל להתקרב לפילו אינו ראוי.

ממארתו הוא. היינו שלא יאמר הזב שהרי הוא
לא עשה שום דבר כי הזב צא מאליו
לזה אמר דאינו נכון כיון דממארתו הוא שנטמא
כיון שטימא עצמו צמעשה או מחשבה.

וידין לא שטף במים. צמ' ללמד שצית סתרים
אין טעון מים ולמד זה צב דוקא כי הטעם
שזנה מטמאה רק כשינאה לתוך דפנים היו מגע
צית סתרים ח"ש.

דמ"מ רצה הקב"ה שגם לעמי יהא מקון ע"י סדר
מיוחד שנפתח למצורע עמי ח"ש זאת תורת ולכן
נכפל שם כל הענין.

ומראיהן שפל מן הקיר. נ"ע לפרש"י לעיל
דמראה לכן עמוק וכאן הגע ירוק או
אדום ואפילו הצית לכן ומ"מ ש"ך מראה שפל
מהקיר.

צרעת ממארת בבהרת. דאי צירושלמי פ"ג
דערלה והוצא צרמז"ן פ' תוריע דאצנים
מונגעת אף אפרן או שכתשן לא נטהרו מממארתן
ואסורין ושאר טומאות עי"ש צירושלמי
החלוק דכל טומאות הם על עגם הדבר ולכן כשצטל
עגם הדבר או נשרף פרסה הטומאה משא"כ גע
דאי צרמז"ן וספורט דהיו שלא על דרך הטבע
א"כ לא נאחזו בדבר צמניאות כי אם על פי נס

אחרי

עלמס וזהו שאמר כאן כמעשה ארץ מצרים היינו
שהמקום גורס.

אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. פי' דלע"ל
המיות הרומית של האדם כפי מעשה המלואה
שעשה כי כל מלואה שעשה מלווה ונשאר אלל האדם
עד כל הזמנים וזהו שאמר כאן וחי בהם.

והקריב אהרן פר החטאת אשר לו וכפר בעדו
ובעד ביתו. אלל הכהנים ונראה דכפרה
מקופיאל מכפרה כמ"ש גבי יורש כיון דהיה פר
החטאת צא מממון אהרן לצדו ולכן אמ"כ צשעיר
המשחלת כיפר עליהם שוב כמ"ש בעדו ובעד ביתו.

במזבח נאמר וטהרו וקדשו. וברש"י לע"ל וזוכר
במזבח דוקא קדשו פיין לעיל דמזבח גדר
מקדש הקרבן שעליו משא"כ שאר אהל מועד נאמר
רק לשון טהרו.

ונשא עוונתם אל ארץ גזירה. וכן אמרו ותשלך
במזלות ים כל חטאתם שמשלך העוון
למקום גזירה ח"ש בסוף הפרשה כמעשה ארץ
מצרים לא תעשו כי המקום גורס.

ונתתי פני בנפש האוכלת. כי מיות האדם
ממאללו וכשאלל אסור נרץ להכרת זאת
המיות שצא ע"י אסור ח"ש ואלי נתמיו לכס לכפר

ונשא השעיר את כל עוונתם אל ארץ
גזירה. הבאור צמיצת גזירה רש"י לא צ"ל
ועיין בגמ' כמה דרשות ג"כ י"ל ע"ד מ"ש ח"ל
דכל ארץ שגור אדם הראשון שתמישנ נמישנה
ומה שגור שלא תמישנ נעשה מדבר ח"ש כאן
ששלח למדבר ארץ גזירה ח"פ גזירה היינו שכן
גזר על ארץ זו שלא תמישנ גם י"ל דחז"ל אמרו
גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר ומדוע
דוקא מלואה זו רק צאמת אין מוכן איך שהשעיר
נושא עליו כל החטאים אין זה כי אם מכח גזירה
ח"ש גזירה.

בגמ' דפעמים נאמר בתורה זה הדבר. צפ' נדרים
וצפ' שחוטאי חוץ וצא לומר דיש שאלה להקדש
ומדוע דוקא בשחוטאי חוץ אך פיין רש"י צ"צ דף
ק"כ: דאם אחר ששחט במוך שאל על הקדש נפטר
מכרת חה החדוש בשחוטאי חוץ.

עדות אחי אבך לא תגלה אל אשתו לא תקרב
דודתך היא. ממד הלשון לא תגלה וכאן
תקרב דכך בכל מקום הם קרובים ממילא ורק גלוי
יש צה משא"כ כאן דלרץ קירצה ודוק'.

כמעשה ארץ מצרים וארץ כנען. דהיינו שכל
מקום יש הצמינה שלו דקדושה וממילא
להיפוך גם תקליפה ולכן יש מקום שמושך לעצירה
פלומת ויש לעצירה פלומת וכן כל כיו"צ וזהו ענין
הגלות שצריכין צ"י לעצור במקומות האלו ולשמור

לפני פרשת עריות נזכר אני ה'. כי רק ע"י קבלת עומ"ש מלל מהרהור עברה.

על נפשותיכם לאומו עמין נפעל ע"י מעמית מעוט חלז וגם חסוד כקרבן וממקדש נפש האדם.

איש איש אל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה. פי' כי קרוב האדם לבשר שאלנו גורם ליפול לעריות והק.

במעשה ארץ מצרים לא תעשו. פי' דמיות וכח מצרים כל ע"י חטא בניי כי כשהם בשלימות מתוקן כל העולם.

אבר מחלב נקדושה עליונה וע"י שעושה רשימה בגוף משא"כ בדוגמא העליונה פוגם בשפע חוה נכס היינו צורה העליונה ח"ש אם הי'.

ובגד כלאים שעמנו לא יעלה עליך. דע"י נסה"ק דיש שטן הנקרא שטן עו אומיות שעטנו ומחלב נלנש כלאים ח"ש לא יעלה עליך.

את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו. היינו אעפ"י שחשמרו שבת מ"מ מקדשי תיראו דאין שבת נמקדש (וכה מיושב מה שאמר שבת קודם ובכבוד אז ואם להיפוך).

בשפחה חרופה בקרת תהיה. מה הפירוש רק כך דמ"י דע"י לא נשמרה ואם הימה משומרת היה חייב מיפה דהוי אשם איש ובגמ' אי' דאיוב לא נתן עיניו צחולה שמה למחר ישאנה אחר וכו' והכ"ג אף שעכשיו אינה נשואה מ"מ לאמר זמן ימפשו קדושין חוה נקרת מהיה היינו מכס מה שיהא לאמר מזה.

והדרת פני זקן. זהו המוחין העליונים.

לא חלך רכיל בעמך. הלשון חלך כה ע"ד שאמר חוה"ק כי עוף השמים יולך הקול דהוא חשב שהוא רק מדבר ומה בכך ובאמת הולך זה המילה על כל העולם חוה לשון לא חלך.

יהי' כל פרוי קודש הלולים. דע"י אכילה נקדושה נמוסף שם ושירה להשי"ת.

ובגד כלאים לא יעלה עליך. ובכולם נאמר לא חרבע לא חורע והול"ל ג"כ לא מעלה עליך רק הכוונה דאפילו אם אחר העלה עליך חייב

שרץ לנפש לא תתנו בבשרכם וכתובת קעקע לא תתנו בכם. דאי' דמי שיש עליו כתובת קעקע הוא חמיר נפחד ועצב וכי"צ והקטנה דבגוף האדם רומז לדברים העליונים והממליך ומקדיש כל

יתצרך רק ע"י שמקדש עצמו ופורש מהבלי העולם
הזה וזכה לדבוק ב' און סוף ח"ש קדושים תהיו כי
קדוש אני.

ב' גרים הייתם. צאר"מ פי' דכמו שצניי ירדו
למצרים ללקט ניז"ק כן עיני הגרים לכן
ואהבת לו כמוך.

ואבריל אחכם מן העמים להיות לי. והדלתם
מין צהמה טהורה לטמאה ח"ש לעיל
ארץ זבת חלב ודבש כי צניי נבדלים מהעולם וכן
אר"י מובדל מכל הארצות.

הובח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו
חטא. פירוש שאל תשים כל החטא עליו
כי גם אתה יש לך חלק בחטאו וכמו מאמר הצעל
שם טוב על המשנה הכל חייבין בראיה. גם יאמר
ולא תשא עליו חטא שאל תכביד ותגזיח יותר מדאי
כאלו אין לו תקון והוא תשא לשון הגזיחה.

ואלהי מסכה לא תעשו לכם. כי צאמת אין
להתפעל משום דבר כי רק כבודו מלא
הארץ רק דוקא האדם כפשוטו מכסה זאת ולכן
מתירא ומתפעל ח"ש שאל תפנו אל האלילים
וממילא לא יהא המסכים והסתרות קיימים ויראה
בכל אלוקותו ית"ש.

ענין אשם בשפחה. דאי' שם הויה מפנים צבירת
ושם שדי מחון והוא פגם צבירת לכן אשם
גימ' השמות.

באשת אחיו נאמר נדה. כי צמ' היתה ירושלים
לדה מה נדה יש אחריה הימר וכן אשת
אח מותרת ציטס ולכן נאמר הלשון נדה דשיך צה
הימר.

להסירו ולא"ה עובר בלאו דלא כאינן שהאסור
העשיה ולא אח"כ ענש המעשה זולת ר"ע שאמר
אף המקיים כלאים לוקה.

ענין ערלה. לפי דאי' דיש ג' קליפות
ואח"כ קליפות נוגה ולשבר הג' קליפות
הוא השלש שנים ואח"כ שנה רביעית הוא נוגה
דאפשר לתקנה לה' כנודע.

בקורת תהיה. לשון עמיד ע"ד שנארנו ענין
שפחה חרופה כמו איוב שלא נסתכל
בצמולה דלמחר אדם נושאה וכן כאן למחר תשתחרר
ומהיה מקודשת לגמרי והו בקורת תהיה.

ענין ערלה. צר"ו מצואר דג' שנים נגד נר"ן
ורביעית נגד נפש שכלית שיש לכל אדם
וחמישית נגד יחידה שיש רק לצניי.

לא תקיפו פאת ראשכם. דהמקיף ראשו גורם
להתפשטות הדין הנקרא תק"ף המרמז לשעיר
גימ' תקיף שהוא סוד שעיר לעזאזל והו לא תקיפו.

את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו. יש להבין
השייכות ועוד הרי כבר אמר שבתותי תשמורו בתחלת
הפרשה רק לקדושת שבת אין גבול כמה שאפשר
למשוך קדושתה וכפי המקום והזמן ובמקומות
קדושים מתגלה יותר.

ובבל אשר הברלתי לכם לטמא. היינו שהנדלה
מין טמא לטהור רק בגלל צניי שיהו ייכרין
מן העמים חמש"כ הבלתי לכס ודו"ק.

ויראת מאלקד. בשפ"א שכל המצוות שנאמר
בהם ויראת מאלוקיך מסוגל ליר"ש.

קדושים תהיו כי קדוש אני. פירוש דהקצ"ה
נקרא קדוש לשון נבדל שהוא מובדל
מכל השגה ולכן א"א להגיע למשהו דביקות ב'

אמור

הארת היום העליון להיום צוה"ו חהו דבר יוס
צומו וצפרט בשבתות ויו"ט.

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי
שבת. כי השבת צא ע"י ששה ימים שקדמו
לו חהו תעשה מלאכה חהו זכור את יוס השבת ואי'
מאחד בשבת כי צריך להשמוקק ולקשור קדושת שבת
אל ימי המעשה וצנת האדם להביא מהארת השבת
לימי המעשה חה הנקרא חוס' שבת מה שבני'
מוסיפין ומה שבשבת צא ע"י שבתה צא בחול ע"י
מעשה וכדמיון זה להביא מהארת עולם העליון לזה
העולם כי שם מנוחה ואין מנוחה והשבת שעמינו
שבתה ממלאכה כדמיון העוה"ב שמנוחה צולות
בו והם גבוהים ואין גבליים רק ע"י קיוס המנוחה
והמעשה והכנה וחשוקה שמקודס.

ומנחתו עשרונים. מנחת העומר עשרונו כפול
יש לומר הטעם ע"פ דברי זקני ז"ל
שאיתא כבש נגד אברהם איל יחוק ופר יעקב ולכן
לכבש עשרון אחד דאי' בכתבי האר"י שנקוד השם
בברכת מגן אברהם צמירק שהיא נקודה אחת ואיל
יחוק שזה ברכת מטיה המתים הוא צירי שני
נקודות ולכן שני עשרונים וברכת אחת קדוש סגול
שלוש עשרונים ואיתא ברבנו ירוסם קוד העומר
למתק הדין ולכן עוריס ולכן העשרון כפול בנקוד
צירי מידת יחוק.

לא יבמא בעמיו. ולא יחלל זרעו בעמיו עפ"י
הכתוב חרעמי זרע אדם חרע צהמה והבן.

לחם אלוקיו יאכל. פי' דסיבת אכילתו בקדשים
היא שכן אין האכילה צאה מכת הכהן
ועבודתו רק כמ"ש משולחן גבוה זכו שהיא מנחת
הש"י"ת ולכן גם צעל מוס מותר.

צ"ע. מה שבקרבן עכו"ם שיש בו מוס אמר לא
יראו לכם דמשמע דמכפר גם לישראל.

שור או כשב כי יולד והיה שבעת ימים תחת
אמו. פי' דצחי' ז' המדות יש מהם בכל
הנבראים וע"י צדור הז' מדות צם מתעלים ליוס
השמיני עולם העליון חה ענין ימי ספירת העומר
גלוי הז' מדות.

אני ה'. צמנוחה שנאמר צהם אלו ה' פרש"י נאמן
לשלים שזר י"ל שמחגלה כבוד שמים צגלוי על
דיהם.

עד במחרת השבת תספרו חמישים יום. וק'
שקופרין מ"ט יוס רק בכל שנה הכוונה
בספה"ע להזדקק וללפות ליוס חמישים היא שבעות
מ"ם בכל שנה ושנה.

דבר יום ביומו. ע"ד חזו"ק דכל יוס צוה"ו יש
צעולם העליון יוס ששולט עליו ועיקר להביא

היינו עון שלא יצאו לאשמה ח"ש הכתוב והשיאו
נושא לשון גורם.

וכי תזבחו זבח תודה לרצונכם תזבחו. פי' תודה
באה על גם וע"י הרצון להודות להשי"ת אף
בעת הצרה ממילא באה הנם ותודה חיה לרצונכם
ג"כ התודה אין לו שיעור וכפי הרצון מודה יומר
והנן.

בתורה ביום ההוא יאכל. ואף ששלמים לשי
ימים רק מחדש בטובו בכל יום ולכל יום
ההודאה שלו.

אחר שבועות ובקצרכם את קציר ארצכם. דע"י
המורה אפשר להעלות ג"כ מעשה גשמי
קלירם שדה וכיו"צ גם יפרש דע"י המורה בא
השפע למלכות קוד שדה.

אלה מועדי ה' וגו' דבר יום ביומו מלבד שבחות
ה'. היינו שימי החול מחעלים בש"ק ושבתות
מחעלים צו"ט וצפרט צו"ט סוכות שאז עליית כל
הימים ח"ש אך בצמשה עשר ולכן אפשר להשלים
שמו"ת עד שמ"ע. גם יפרש דבמיים המקודשים
רואה ומשיג קדושת היום ורואה כמה אפשר לפעול
בכל יום וצריך אז לידע שכן הוא בכל יום אפשר רק
שכל יום הוא נסתר שורש היום וצמועד נגלה ח"ש
אלה מועדי ה' שעי"ז דבר יום ביומו ידעו לקשר
כל יום בשורשו והנן.

קו' המפרשים. דמאי שייכות פ' שמן ולחם הפנים
למועדים יש לומר דמועדים הם השפע הנסוף
לכל זמן עד"מ סוכות לחורף ושטעו לקץ וכיו"צ
וכן השמן צמורה לכל יום וכן השצח בלחם הפנים
לכל הימים.

וקדשתו. בכל הפרשה לשון רבים וכאן לשון יחיד
יתכן לפי"מ שחקרנו במק"א אם המ"ע
דוקדשמו רק על צנ"י או גם על הכהנים אחד
לחמירו ולולא דמסתפינא הו"א דהרצה מלוחם נאמרו
צמורה בלשון רבים והרצה בלשון יחיד ויתכן דצריס
שאין רצו כ"כ שיקרו נכחו לשון יחיד וג"כ כאן
נדרש וקדשמו על צע"כ שב"ד כופין ע"י יצמות
פח: ולכן לשון יחיד ופשוט.

כל אשר בו מום לא יקרב וכו' כי כל איש אשר
בו מום לא יקרב ומה הצורך ללשון כי דהוא
נתינת טעם ועיין צחי' משנת מא' בסיבת פסול
בעל מום דסימן דפגם ג"כ צורחמו העליונה ח"ש
דלכן לא יקרב כאן כי הוא בע"מ ופגום ג"כ צורה
העליונה.

ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי
לחמו הוא. פירוש דקיי"ל דזוקא חרומה
אוכל בהערב שמש אבל קדשים ממחין למחר עיין
רש"י ח"ש דרק מן הקדשים היינו חרומה יאכל
והטעם כי לחמו הוא דקדשים נקראו לחם אלוקים
ותרומה הוא לחמו ולכן אוכלין זה יליד ביתו ועדו
מכה לחמו ולכן א"י להמחין למחר.

ובא השמש וטהר. כי כל יום שורש שלו המחגלה
ע"י חמה ובסקיעת חמה כזר יום שלמחר
והטומאה נשארם באדם רק לאומו יום ואח"כ
מסתלקת.

ויבא חמישתו ונתן לכהן את הקדש. הול"ל
מקודם קרן ואח"כ חומש ועיין צחי' דקרן
וחומש הי' החומש חלק מהקרן כלפי נתינה. עיי"ש.

והשיאו אותם עון אשמה. פי' דבאמת אכל
בשגגה כמ"ש הפסוק רק אם לא יתקן
החטא יצא מזה למוד ולכן צריך לסקן השוגג

וספרתם לכם. דנפסח המוחין צהעוררות
 דלעילא וספירה הוא המעוררות
 דלמחא עד שבשבעות נשלים שני הצחינות ואז מנחה
 חדשה חוהו לכם, ג"כ ירמוח דנודע שצמי ספירה
 הם תקון ז' מדות והוא לפי המצואר לכל יום
 יש התקונים וצוררים שלו כן בכל שנה יש צמי
 העומר הענין דצוררים ותקונים השייכים לשנה זו
 חוהו מנחה חדשה בכל שנה כפי עבודת אותה שנה.

אלה מועדי ה' אשר תקראו מקראי קודש וגו'
 דבר יום ביומו ותמוה דהרי מועדים אינן
 יום ציומו ג"כ מה צעי רק כך דנודע אשר קדושת
 הימים ומועדים לזמן ההוא וכמו שעד"מ לא יגלה
 קדושה שנת ציו"ט ושבעות בסוכות וכ"ש צמי
 החול אך ע"י למוד התורה שלומד הלכות המועד
 אז יום טוב מעורר קדושת היום בכל יום שלומד
 וימר מזה ח"ש אלה מועדי ה' אשר תקראו מקראי
 קודש פי' שע"י הקריאה ולמוד גם מעוררין אותם
 דבר יום ציומו.

והיתה ללחם לאזכרה. דלחם הפנים שורש הברכה
 הנרמו צ' הויות סוד לחם חוהו ואכלהו
 לשון נסתר על ההיא עתיקא.

מה שבמקלל אמר דין דמכה נפש אדם. דיתכן
 דהטעם שמתחייב צהריגת ישראל מיון שעל כל
 איש ישראל נכתב ה' וע"י הריגתו כאלו מוחק ה'
 והיו כמו הפגם דמקלל שמוציא ש"ש לצטלה חוה
 החלוק דצהמה לאדם.

מקראי קודש. פי' דעיקר הזמיה לעוה"צ הוא
 מה שהאדם צעוה"ז שומר החורה שהוא
 טעם עוה"צ וכן ענין היו"ט שמעורר וטועם
 מעוה"צ ולכן נקרא מקראי קודש.

איש איש כי יקלל. (ללא הזכרת שם) אז ונשא
 חטאו אולם צקטו שם (קילל בשם) מות
 יומת ועיין פרש"י.

ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת ומכה
 נפש בהמה ישלמנה ואח"כ חזר וכפל
 ומכה צהמה ישלמנה ומכה אדם יומת ומה הכפל
 וג"כ צתחילה אמר נפש ואח"כ לא הזכיר נפש אלא
 מכה צהמה וי"ל דהורג אדם מתחייב על הריגת גוף
 וג"כ על הריגת הנשמה וכן הורג צהמה דלפעמים
 מגולגל צה נשמה כנודע חוהו הכפל חוהו נפש.

ענין המצוה דטומאה לקרובים. כי הקרוב יכול
 לתקן קרובו לאחר מיתה.

ובת בהן וגו' חרע אין לה וגו' מלחם אביה
 תאכל וכל זר לא יאכל בו. מיומר שכנר
 נאמר למעלה אסור אכילה זרות רק הוא נתינת
 טעם דלמה כשיש לה זרע אסורה לפי שגורמת
 שגם הזרע אוכל והוא זר ולכן הדין כך.

ומיד בן נבר וגו' משחתם בהם מום בם. קן נכר
 רומז על גאוה ולכן משחתם לשון גדולה כי
 כל העצודה דוקא ע"י הכנעה.

נאמר מקראי קודש אשר תקראו אותם. היינו
 מועדות שב"ד קדשיניהו ואח"כ נאמר שנת
 שקביעה וקיימא וכנר עמדו צה ועוד שבשנת אמר
 בכל מושבתיכם ומה הפשט צה רק כך דגם בשנת
 אעפ"י שקבע תלוי גם בצניי וכדחזינן דיש מקומות
 שבנת מאוחר יש מוקדם ותמיד היא צמן אחר לפי
 המקום וע"כ דתלוי בצניי ח"ש בכל מושבתיכם חוה
 שייכות שנת למועדים.

בהר

בענין דבתי ערי חומה. הוא כן דעיקר קדושת הארץ הוא על הקרקע ממש ולכן בקרקע ממש לא שייך מכירה יותר מיוצל דהרי לא תימכר לנמיתות ולכן נתי ערי חומה דיש להם חומה אין נחשז כגוף הארץ ושייך צו מכירה עולמית משא"כ נתי החגרים על שדה הארץ יחשז היינו שדינו כקרקע ושוב לא שייך צו מכירה.

האסור ראבן משכית. היינו שלא יעבד כדי להשיג מדריגות משכית לשון שוכה ורליה.

ואבן משכית לא תתנו בארצכם. אף שהאסור גם נחול"ל רק בא"י צריך ליזהר יותר כי שם שייך הענין דמדריגות הנ"ל בצטר הקודם.

ונתגה הארץ פריה. אמת מלך תלמח ולדק משמים נשקף גם ה' יתן הטוב דיש ליחערומא דלעילא ויש אהדל"ת ונאר"י שני הנמיתות ולא הוא יסוד הקדוש וגם ה' יתן הטוב.

באת הגויים אשר סביבותיכם תקנו עבד ואמה. פי' בגלות ובין גויים וקליפות הכובצין לאדם הענה ליפטר פי' קבלת עומ"ש ובחי' עבד ואס"כ זוכין להגיע לבחי' בן לרשם אחזה גם ירמח לילקוט דנחול"ל נקראו עבדים ובא"י ננים.

וצויתי את ברכתי בשנה השישית. דאף שלכל שנה יש שפע המוכן לה מ"מ יש נכח שנה לכלול גם את חצרתה וכל השנים כולם חיה נאמת ענין יוצל שכולל ומתקן ממישים שנה חיה כח חשופה חיה ג"כ כאן שהנצחה דשנה שישיה חיה עד החשיעית.

יתבן לחלוק בין. ערי חומה שאמר שנה נחלטים לבין נתי חגרים שציוצל חגרים כן דקרקע הארץ קדושה ואין צה קנין לנמיתות אבל הבית שעליו כבר אינו חשז כקרקע ויש קנין וכ"ז דיש לו חומה אבל צאין לו חומה אינו חשז וצטל לארץ ח"ש על פני שדה הארץ יחשז והבן ולכן נלויים אפילו נתי ערי חומה כי זה אחחחס היינו אפילו הנמים עם החומה כי אין להם שדות.

וקראתם ררור. דרו(ר) גימ' עשר פעמים שם אהיה סוד החרות.

ועשיתם את חקותי וגו' ועשיתם אותם. כפל הלשון וג"כ ועשיתם אותם כמו לעשות את השנת שבנ"י מגיעין לדרגה שנקרא שהן עושין המצוות והבן.

וצויתי את ברכתי ועשת וגו'. פי' דיש צי מיני צרכות יש צרכה של שפע הרצה ויש צרכה שיש צה רק מעט אבל מרוים ומשיג צמעט הזה כמו הרצה ח"ש וכי תלמרו ולא יהא צאופן השני אבל ללא שאלה יהיה צאופן הראשון.

בחוקתי

הרי נצטל עי"ז מחורה לכן אמר שאם יעסקו
בחורה יסקנו כל דברי העולם מאליהם או באופן
שלא ינטרף לצטל מלמדו עי"ז חוהו והשיג לכם
דיש אח צליר וכו' שהכל יתוקן מאליו ויותר דע"י
דצרי חורה ועסק ולמוד זה מחפשטים הדצרי
חורה בכל העולם ומתקנים כל הרצף תקון חוהו
והשיג לכם וממשך שפע והצלחה.

את אשר הלכו בקרי. היינו מה שצברו שהכל
מקרה ולכן המקון לזה אני אלך בקרי כמו
מקרה ועי"י שישים מצטמו זה' יתוקן.

או אז יבוע לבבם. דעיקר הנסיון הוא הסמירה
בין ידיעה ובחירה ולכן לשון או כלשון ספק.

יען וביען במשפטי מאמו וגו'. דעל עמס העצירה
היו עונש ובארץ ישראל נוסף עוד עונש דהלל
היה יכול לזכות לכל טוב הנפון זה חוהו יען וביען.

ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם. דצמו"ל
כרץ יומר רחמים על צי"י כי הדין גובר
שם.

איש כי יפליא נדר. עיקר הפלא צדר צערך
נפשות מה שנותן מהרצון ומשוקה עי"י
מס"ג

והשיג לכם דיש. סוד שם מורה למנוס ועי"י
צרכה נקרא דיש שגם הטבע יחצרך ח"ש
אוכל קימעה ומחצרך. נראה דגם הקללות היו שלא
עפי"י טבע וכמ"ש ואפו עשר נשים ולא משצעו
וכיו"צ כי כל מהלכות צי"י שלא כטבע.

יען וביען במשפטי מאמו. פי' דתקון לזה שאף
צגלות והסתר ישמרו החורה מדה כנגד מדה.

לא יחליפנו ולא ימיר כי על מה שמקדש לה'
נרשם בה שם ה'.

אם בחוקתי חלכו. צבעל הטורים ר"ח אצת פירוש
דצרי הקצרים שהאצות סללו הדרך ואנו צריכים
רק לילך זה חוהו אם בחוקתי חלכו שאין צריך לסלול
הדרך רק לילך זה.

בתורה הקדושה. נזכרו רק צרכות גשמיות כמו
והשיג דיש אח צליר וכו' ולא נזכר מעיני
חמת רחמים ועולם הבא אלא דהחורה כוללת כל
העולמות והדברים מעילא למתא ומתתא לעילא
וכששומרין החורה חזר האור ומאיר מתתא לעילא
וגם בכל הדברים הגשמיים חוהו אם בחוקתי חלכו
וצרש"י עמל החורה שהוא עיקר או מאיר האור
בכל הדברים.

אם בחוקתי חלכו ברש"י שתהיו עמלים
בחורה. כי יש סוד ודרך גדול שע"י
המעמקות דצברים גשמיים יכול להעלות רק מ"מ

איש כי יפליא בערכך נפשות. עמין מס"ג מפליא
בשמים כי הוא למעלה מכל שכל.

לא ימיר אותו טוב ברע וגו'. וכן לא יעקר צין
טוב לרע כי אם מתחנן לומר שזאת העצדה
והתפילה הוא טוב וזה לא טוב הכל טעות גדול כי
היודע גדולת השי"ת וכו' יודע שכל העצדה צחי
מה ואין נגדו רק העיקר התמימות והרצון ולכן
מה שנחשב אלנו רע שמה בשמים הוא דוקא טוב.

והיה הוא ותמורתו יהיה קודש לא יגאל. דאי
על הגאולה ועל התמורה כי הכל כבודו ית'
רק נסתר ולא האדם מתדבק בהסתר מוסף הסתר
על הסתר אף כל ההסתרות אפילו רצי הסתרות
הכל יהיה קודש הכל שיך למקן כי זה רק תמורה
ודמיון ולא אמת וצ"ק נגלה כבוד ה' ונרץ למקן
מזה כל ימי החול.

ואם המיר ימירנו. והיה (שם הקודש) יהיה (לע"ל
יהא השם) קודש ודי.

ואבלתם לשבע. שיתקנו באכילה כי השמות
הויה צמחי ע"צ ואלוקים צמלוחו ש'
הכל עולה שובע.

מה שהברכות עולם עניני גשמיות. כי זה הוא
הנרצה שזכו למקן כל העולם והגשמים שזה
עיקר הרצון וזה שאמרו חסד אשר לא עבדת את
ה' אלוקיך בשמחה וטוב לצב מרוב כל כי עיקר
דוקא שיהא כל טוב ועצוד השי"ת וזה זוכין ע"י
שמירת התורה.

והתהלכתי בתוכם. הוא בטול הגוף והמגלות
אורו ית' צמך הגוף.

בקללות כפל הלשון. אני הרעה פעמים דאי
ואני צמך הגולה ואי אני והו הושיעא
דשם אני מיוחד לשמור צגלות.

והשמדתי במותיכם וגו'. ומה הקללה רק עי"כ
ג"כ והשמותי מקדשכם כי זה לעומת
זה עשה.

ורדף אותם קול עלה נדף. דלרץ לידע כי גם
עלה נדף הוא בהשגחה עליונה.

במדר

במדבר

במספר שמות. נראה הפירוש שאמר כל אחד שמו ואח"כ ספרו השמות ומשמע שאפילו צה האופן אקור לספור ללא נתינת שקלים משום אסור מנין ועיין חי'.

תולדתם למשפחותם. נראה שפירו וחסו כל אחד למשפחתו וכמפורש בשאר המינין.

במספר שמות. כי השם מרמז על מעלת האדם והתפקיד שעליו לעשותו ולכן אלל הלוים לא נאמר מספר שמות כי ספרו מן חודש ואז אינו עדיין בר מצות.

את מטה לוי לא תפקוד. כי המנין לרמז אשר כל אחד משראל יש לו תפקיד המיוחד לו וללוים מיוחד עבודת המשכן ולכן רק אחר שסידר עבודת המשכן נמנו הלוים כי זה השייך להם והוא לצבאם לשון צביון הצורה השייכת לכל אחד.

איש על דגלו באותות. לשון אותיות לכלל אחד אות בצורה כנודע וזה אחיזתו והוא איש על דגלו באותות.

בענין הלוים והבכורים. אלל הצורים נאמר מספר שמות ואלל הלוים לא כי אלל ישראל היו מי שהוצרכו לתת ה' שקלים יש כאלו

ענין המספר רבנ"י. דאף שעל כל אחד יש השייך ומיוחד רק לו מ"מ לא שייך להעשות רק ע"י הכלל וצטול אל הכלל נתקן הפרט והוא כלל ופרט וכלל.

ואת כל העדה הקהילו וגו' ויתילדו על משפחתם. ע"י כנוס כל צנ"י נתגלה כח אצתם ודורות הקודמין כי בשורש הכל נכלל.

ענין הדגלים. כי תהלוכות צנ"י כפי תהלוכות עולם העליון כמ"ש נחאזו לדגלים ג"כ כי מתקמין כל העולם ולכן דגלים לד' רוחות העולם.

הקרב את מטה לוי. מקודם עבדה צנכור צנ"י עתיד ואח"כ לוי שהם חו"ג ולע"ל יחזור העבודה לצנכור.

ויקח משה את כסף הפריום. דאי' ביום הכוסי כל צנכור שע"כ קנה הלוים והוא פדיוס.

שבת קודם קבלת התורה. כי כנר נארנו שבמורה כל העולמות אולם לצני ישראל יש הכח שע"י למוד התורה משיגין גם למעלה מהשכל וההשגה ואיחא שחזר הקצ"ה על האומות ליתן התורה ודאי שאף אם היו מקבלין היה זה רק כפי הטבע והשגה ולצנ"י יתן יותר וכנ"ל ושבת זו הכנה לזה והכנה ע"י הצטול שלמעלה מהשגה.

שלא ולכן היו צריכין לדעת השמות לדעת מי חייב ומי לא.

ולא יבואו לראות בבלע את הקודש. בלע לשון בליעה והסתר שצריך להשגיח ממנו הסתר שלא יפול לגמרי חוה וממו והבן.

למשפחתם לבית אבותם. וצ"ל דהמיתוסות השננים לפי האב ואף שלענין ישראל וגוי הולכין אחר האם רק הגוף מזד האם ונשמה מזד האב ולקדושת ישראל צריך גם כן גוף ישראל ולכן הולכין אחר האם והשננה היא רק לפי הנשמה ולכן מתייחס על האב.

איש אחד לבית אבותיו היו. פי' דנשורש נמשך כל ישראל כאיש אחד וכשצריך לפעול ישועות מעלין ישראל לשורש ונמשצין כאחד ואז אין דין שלטן כלל וכן לע"ל אי' ושמו להם ראש אחד.

איש על דגלו באותות לבית אבותם. דאי' שצ"י ראו הדגלים למעלה ונחאו לזה דזה כח צ"י לעורר דברים העליונים ע"י משוקמן לזה.

ובנים לא היו להם. לא היו אומיות אליהו ונדע מסוד אי"א שהם אליהו נדב ואציהוא.

ענין פריון הבן. מאי בעית וטפי ומה השאלה רק דהעבודה היה בצבורות ואמ"כ הוחלפו ללויים חוה ששואל אם רוצה יותר שצנו הצבור יהא עובד העבודה או להחליפו בלי וע"י משיב שרוצה יותר שצנו יהא עובד העבודה אך עד שחמזור העבודה לצבורות מקיים מלות השי"ת צפדין.

אחרון ברש"י. נקוד על אהרן של נמנה והטעם כי כל המנויין פדו את צבורי ישראל והנה אי' ענין הפדיון שהיה צריך עבודה צבור ועבר ללי ולכן צבור לי שבו צאמת העבודה אינו פודה וכן אהרן אפילו לא היה עבודה צלויים ולא היה צבור מ"מ היה מוכן לעבודה המשכן ולכן לא היה יכול לפדות והבן.

בבכור נאמר לי יהיו. וצלויים נאמר והיו לי כי לע"ל תחזור לצבור חוה לי יהיו לשון עמיד.

מלשון הכתוב נראה שלקח מרע"ה כל כסף הפדיון בבית אחת וצ"ע אם גם צה"ז אפשר לפדות כי צבורים נחמינה אחת.

ושמו בדיו. ומקשים שהרי צדי הארון לא הוסרו ממנו רק כך דאסור הי' ללי לגעו בכלים כמ"ש ולא יגעו וממו וצ"ל דעל נגיעה חייב מיתה ולכן שמו צד שאם יגע יהא רק צצד המכסה ומלשון הפסוקים משמע שצדי הארון והשולמן והמזבחות לא היו מכוסים כי אינם כעיקר הכלים חוה ושמו צדי שעל הצדים לא הי' כיסוי.

ובשמות תפקדו את כלי משמרת משאם. פי' כמו השמות שמתהווים ע"י קצת אומיות כן צ"י ע"י ההצטרפות שכל אחד עושה שלו נעשה מזה השם ח"ש כלי מחזיק ברכה השלום עפ"י שורה השם חוה ושמו את שמי ואמי אצרכם.

נשיא

בשחזרה תורה על סבום כל הקרבנות של הנשיאים. מצינו פלא דעל המזרקות והקערות לא כחוב שהם שמשו עטר סולח למנחה בשמן ואילו ככפות נזכר שהיו עטר קטורת ו"ל כן דנאמר ביום המשח והיינו שאז הקדישו כל הכלים ורק אח"כ חלקו וכל אחד צימו הקריב וא"כ קטורת יכלו להקדיש כבר ביום הראשון והמנחות לא והחלוק י"ל או דקטורת לא נפסל ומנחה כן או דכלי שרת אין מקדשין ליפסל אלא בזמן וא"כ מנחה חמיד זמנה משא"כ קטורת באמת אסור להקטיר קטורת וזה רק כאן היה צווי השי"ת ולכן קודם הזמן לא נקדש ולא נפסל.

בבליים נזכר ביום המשח אוחו. ובקרבנות אחי המשח אוחו דכך דבזמן משה כל הכלים משיחתן מקדשתן ולכן היו צריכין להקדיש הכלים דוקא ביום המשח המשכן דלא משחו הכלים כנזכר בחורה משא"כ קרבנות אין נ"מ ויכול להקדיש אח"כ.

בהפטרדה ועל על הצור לה' ומפליא לעשות ע"ד פי' הרמ"א בצרכת אשר יר דמפליא לעשות היינו שקושר גשמיות צרוחיות וכן נזר מעלה הגשמיות חבו מפליא לעשות ג"כ י"ל ע"ד שפרשתי איש כי יפליא לנדור להזיר דנזיר כזוהו לעשות פלא חבו היה שמשון חבו מפליא לעשות.

נזיר הוא ענין דקדושת הגוף. כנזכר ברש"י וכן מפורש בקרא וקדש את ראשו והכל בא ע"י פרישה מתאוות ולכן זכה שאף השערות גם הם מתקדשים כמ"ש וקדש את ראשו ביום ההוא.

והזיר לה' את ימי נזרו והביא בבש לאשם. ז"ע שלא נזכר זה למעלה עם התורים וצ"י יונה ולמה הפסיק באמצע.

זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו לה'. לכאורה יל"ע דהרי הנזיר מחייב בקרבן אפילו אם לא נדר ממילא מחייב ומה זה אשר ידור רק בארנו צ"ח דעיקר קבלת הנזיר הוא על הקרבנות שיצא לבסוף דיש כל תאחר קרבנות נזירות ולפי"ז א"ש

ושמו את שמו. דהזכרת השם בקדושה גורמת להשפעת ברכה.

נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום. מכאן למדו דקרבן הנשיאים דוחה שנת דכך אמר כל יום רזופין.

שעיר אחד ברש"י על קבר התהום. ול"ע דא"כ מדוע דוקא במדבר והנשיאים הול"ל לכל הדורות ועיין בחדושי אריכות ו"ל כך דהנה קבר התהום דוקא כשלא הכיר זה אדם מעולם עיין פסחים פ"ג והנה מנא ידעינן ו"ל דאם טמון חתה סלעים וכיו"צ אמרינן מסתמא לא ידע ציה אדם מעולם והנה חוס' שנת פ' ב"מ דף כז: ד"ה וכי הביאו צרייתא דע"י עמוד הענן יכלו לראותו אפילו הטמון במעמקים אדם מסתכל בחצית יודע מה בתוכו א"כ במקומות שהלכו ראו ג"כ קבר התהום והיה תשש שלדורות הצאים שיעצרו שם לא ידעו שהכיר אדם מעולם ויטירו ובאמת צ"י ע"י עמוד הענן ראו וע"כ הביאו דוקא הם לכפר על כל הטומאה שיצא מזה.

שעיר חמאת. ברש"י על קבר התהום וספק דגדלה מעלתם עד שצברו ג"כ דתהום והספיקות.

ביום השמיני נשיא לבני מנשה. וצמדרש תנחומא ילמדנו רבינו נר מנוכה שנשאר מהו להשתמש צ מתר ומתקן דמוסיף כל שהוא ותמוה השייכות לפסוק ויתכן דהרי ביום השמיני חזר שוב כל ימי השטע ומה חדוש רק שהוסיף חדש והבן.

ושמו את שמי. עיקר צרכת כהנים הוא נתינת שמו ית' על צי"י ועי"כ ואני מצרכס ג"כ ימצאר דמצרכין בשלוס והוא דציקות התחתון בעליון ועי"י כך חל הצרכה כי אין לזה סוף כפי הציקות יתר כן מצרכים יומר.

בנשיאים נאמר שהקריבו קודם המנחה ואח"כ הקרבנות. והרי הקרבנות ועולה קודם למנחה תמיד רק הטעם דהקרבנות הם אהדל"ע ואח"כ מתעורר אהדל"ת שזה הוא המנחה אצל כאן שכל הקרבן בא ע"י אהדל"ת של הנשאים ע"כ מנחה קודמת. או יאמר דצחנוך המשכן נפתחו השערים והשפעות ואפילו שלא כסדרן והבן.

ערתדים חמשה. פי' דרש"י פי' בטעמי הקרבנות דרומז על תנ"ך והנה נביאים עדיין לא היה ולכן הלשון עתדים לשון עתיד ג"כ לפי שפרש"י על חמשה ספרים ועדיין לא היה כולם.

ובפר עליו מאשר חטא על הנפש. כי הנזיר אינו עוסק בצעמיות ולכן הוא קדוש ומ"מ יש צה חסרון דלר"ך לצר עוב מרע דוקא ע"י העוסק בצברי העוה"ו ולכן אף שיש צו מדריגת נשמה ורוח חסר תקון הנפש חוה אשר חטא על הנפש ולכן נאמר ואחר ישמה הנזיר יין לשון לוח כי ע"י אכילה בקדושה וללא תאות הגוף כלל הרי זה דבר גדול עד מאלד ועושה גדולות ממש וכן בכל הדברים הגשמיים שעיקר לא לצרות מהם רק להעלותן ולתקן ושבת שלפני קצת"ת הוא הפתח ושער של קצת"ת כי צבת השבת ניתנה סורה וכן בכל שנה וע"י התורה זוכין לכל הדברים והסקוים וכו' ובטענות מתעורר ומחר כל אחד לשורש נשמתו.

מלבר איל הכפורים. צמדדש חז"ל דליל כנגד יתקן וגזל הגר תוקפא דנצורה ולכן איש כי יפליא לנדור נדר נזיר שע"י הנדר מושך מפלא עליון שהנדור וכן נזיר מפרש עצמו מטבע חוכה להנהגה נסית שהוא מסוך לדך הטבע.

ביום מלאות ימי נזרו יביא אותו. הלשון יצא אותו אין מוצן ועיין ברש"י ויש להוסיף דהימים שהיה צהם נזיר הם ימים קדושים וצאים אמו ע"ד צא צימים חוה יצא אותו היינו את הימים.

ישא ה' פניו אליך. שיהא היחוד פנים צפנים חוה שלום.

בסוף קרבנות הנשיאים. כשנאמר חשבון הכפות נאמר שהיו מלאות קטורת וגבי הקערות והמזרק לא נזכר שהיו מלאות סולת למנחה עי"ש ועוד שקודם נאמר ציוס המשח ואח"כ נאמר אחרי המשח ונראה ע"ד שאמרו צמן משה כל הכלים נתקדשו ע"י משיחה והנה מנחה צריכה קדוש בכלי שרת וג"כ לישה ועריכה בכלי שרת ע"כ היו צריכין להקדיש המזרק והקערה משא"כ הכף של קטורת ולכן הקערה והמזרק קדשו ציוס המשח המשכן שאז משחו כל הכלים ולכן לא יכלו עדיין לתת אז המנחה שציון שקדש הכלי היה נפסל צלינה ולכן לא נזכר שהיה מלא צמנחה משא"כ בקטורת וכו"ל.

ואת כל אשר יעשה להם ועבדו. פי' דזה עיקר העבודה דכל מה שיהא ושיקרה עמו יעבד ה'.

ובאו בה הימים המאוררים למרים. ע"ד שכתב רש"י שאין מפורש שהמים עצמם ארורים שהרי הם מים קדושים רק כשצאו צה נטהפכו ממאוררים למרים ע"י שהוליא אופיות אר ודו"ק.

ואת תורת הנזיר אשר ידר מלבר אשר חשיג דיו. דע"י מס"ג שצירת הגוף זוכין לצא הרצה יומר מהמוכן והראוי לכל אדם.

ואחר ישתה הנזיר יין. דין בשורשו גציה מאלד ואמר שזר וזכה אס"כ להגיע לפוד יין בשורשו.

בהעלותך

בבל ביתי נאמן הוא. הפי של נאמן היא שאינו לוקח לעצמו רק מחזיר הכל לבעליו כן מרע"ה בכל המדריגות הכל לא רצה לכוון לעצמו ולכן שכרו מכופל כי עי"כ מחטלה ומתקרב יותר וכפי שמתקרב יותר ומחזיר הכל להשי"ת שוב מחטלה יותר עד אין סוף.

פה אל פה אדבר בו. דאי פרשה שצמורה פ"ה אוחיות ויהי צנסוע ונעשה ע"י משה כמ"ש ויאמר משה וזהו פה אל פ"ה אדבר.

בהעלותך. צמד' סתומא ילמדנו רבינו מהו להדליק בשמן שריפה בשבת כך שנו אין מדליקין בשמן שריפה צו"ט ותמוה השייכות לצהלותך וג"כ פתח בשבת וסיים צו"ט רק כך דנדע שי' הגמוי" צב"ק למ"ד אשו משום חזו נחשב כאילו נעשה הכל בשעת הדלקה עיי"ש והקלות כחז דתוס' ועוד חולקים על זו הסגרה וס"ל דלא כן רק כל רגע נחשב כעושה אז והנה יש פסוק דאין מדליקין צו"ט בשמן שריפה ועל יו"ט עצמו לא צריך קרא דאין עשה דוחה עשה ול"ת וע"כ דקאמר צירושלמי דאפילו מדליק בעיו"ט חולק צו"ט ג"כ אסור וע"כ דג"כ הדליק מע"ש חולק בשבת אסור וע"כ דכל רגע נחשב דמדליק אז וכשי' פוס' דאל"ה היה מותר והנה כחז הרמב"ם דיכול להוציא המנורה צדוק חר ידליק והנה אם נחשב כעשה הכל בשעת הדלקה א"ש אז אם כל רגע הוא כמדליק א"כ הוא כהדליק זר צפנים

והיו לי הלויים. והיו לשון עבר משא"כ צכור אי' לי יהיו לשון עתיד.

ובני אהרן יתקעו. כי ע"י התקיעה נמעוררו הרחמים ולכן כהן מסטרא דחסד חוקע.

וביום שמחתכם וגו' אני ה' אלוקים. נחבאר שצ"מ שנאמר כן פי' שהוא גלוי אלוקתו ית' וזה נעשה ע"י החוללות צמנים הגבוהים.

והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל. פי' דכיון דהשי"ת כנר דנר טוב על ישראל לכן ודאי מה שיעשה לישראל יהא טוב.

והמן בורע גר. פי' לפני התלצות צגשם וזהו ועינו כעין הדלת.

אלדד ומידד מתנבאים במחנה. כנר נחבאר דרלו להוריד השפע לכל ולכן פסד יהושע חולם משה אמר ומי יתן כל עם ה' נביאים דלננ"י יכולין לתקן שכולם יהיו ראויים.

בדרך יום כה וכדרך יום כה. עפ"י דאי' דכל יום השפע והמזון שלו משא"כ מן שהוא לפני התמלקות והבן.

ויאמר ה' פתאם. פתאם גימ' ט"ף סוד הקליפה שמתמאה וא"ס שם השמירה.

גצה בשמים רק שנסתר וע"ז ציקש שיגלה נכח התורה חזו שובה ה' רצות ישראל שיתגלה הנקודה האלוקית שנמנעת ברצות אלפי ישראל.

ולמה לא מצאתי חן לשום משא כל העם עלי. מה שהמלונן משה אוהב ישראל שיתן המשא עליו כי סגר שריון שהוא המנהיג לכן נגרס הכל ולכן התפלל שיהרג חזו ברעמי.

ותמונת ה' יביט. היינו שחיפש בכל דבר הפימי ולכן הצורא בדבר.

אל נא תשת עלינו חסאת. דפי' הלשון תשת מלשון נמינה תזקה ולכן יסוד נקרא שימין ח"ש אכן שמה שהושמת העולם ח"ש נשת כי שם לי ה' זרע תחת הצל היינו שזה זרע של קיימא נקרא שם לשון נמינה תזקה חזו ושמי את גבולך היינו שלא יסור חזו את אותמי אשר שמי צס וכן בכל לשון שימה חזו שציקש אהרן אל נא תשת שלא ישאר לתמיד רושם זה החטא.

נראה דשופר עיקרו רחמים. ותולדות מחוק הדין ח"ש עלה אלוקים ברעוה ה' בקול שופר ולכן צעם צרה דוקא תולדות לדעת הרמב"ם ולדעת השו"ע או שופר או תולדות.

יל"ע בתקיעה דקרבנות. אי' וצני אהרן יתקעו שזה עבודה צכהניס וצמקיעה דעת צרה מוקעין ג"כ ישראלים כמ"ש צשו"ע הלי' עמינת.

אלדד ומידד. צכמצי האר"י דיש צי צמינות השפעות אל דד היינו לכל ומי דד היינו שצדקין אס ראוי והם המנצחו צמחנה והיה זה השפעה לכל ולכן רצה יהושע לכלאם שלא יהא השפע נפרץ ח"ש משה מי יתן כל עם ה' נביאים דגם צמינת מי היינו מידד ג"כ ראוי לכל ישראל להשפע של נצואה.

וכעבד עבודה ואסור וכדעת הראב"ד ח"ש צהעלותך אמה ולא זר וע"כ דכל רגע חסונ כהדליקה וא"כ אין מדליקין וכו'.

ואחר"י כן יבואו הלוויים לעבוד והגפת אותם תנופה. ותמוה דהרי התנופה קדמה לעבודה וכמפורש צפסוקים לפי"ז ואחר"י זה וצ"ל ע"ד שאז"ל צתנופה דעומר דמולין ועוזר טללים וכן ע"ז תנופת הלוויס אולם מסי פעל זאת הפעולה רק אחר שנגשו לעבודה ח"פ.

עייין בלקוטי יהודא. מקירה צתנופת הלוויס כמה היה צריך להגציה ונראה דהוי משהו דהרי אין זה קנין וכתנופת כל קרץ דפגי צמשהו.

ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא ויקרבו ביום ההוא. דכל יום יש הארה שלו וצו"ט וצו"צ מתגלה ע"י מנזות היום וכלן כשהיו טמאין לא יוכלו לתקן זה היום חזו מ"ש ציום ההוא וע"ז ליה פסח שמי דחחר ומתגלה הארם יום פסח ולזה סמך ענין המסעות דיש ימים שנעלה הענן ויש שנת פי' דיש ימים שמתכסה הארם היום ויש שמתגלה כח הזמן וקדושתו וכמו שצם וצו"ט חזו הענין דהענן שמתכסה לפעמים ויש שמתגלה והמשכיל ע"ד אמת יצין.

ובי תבאו מלחמה. הול"ל וכי תצוא מלחמה מה זה תצאו רק רצה לומר אעפ"י שאתם תגרמו המלחמה אפ"ה ונושעתם.

קומה ה' ויפצו אויבך ובגוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל. מה הלשון שובה רצות וכו' רק כך דצ"י מצקשין על נקמת ה' צביים אולם כשמתגלה הגבורות ודין מתעורר ג"כ על ישראל דין אס הם חוטאין ח"ש קומה ה' ויפצו אויבך אבל אחר שיכלה הרשעים אז יחזור ויבא צרחמים על צנ"י או יאמר דכל אחד מישראל שורש

לו העצודה שעשה ח"ש ומדוע לא ירחס לדבר כי
משני הצחינות הוא שלם.

ענין המתאוננים. כי צארנו ענין תיקון הנפש
דוקא ע"י צרור טוב ורע שנעשה ע"י עסק
בגשמיות לש"ש ודור המדבר היה רק רוחניות מן
לחם מן השמים ח"ש ועמה נפשינו יבשה היינו
שאין תקון לנפש כי המן כרע גד וכו' צחינה
עליונה ללא צרור והיה זה מטא כי בקשו התיקון
לנורח לעצמם ובאמת א"ל לבקש אפי' התקון לעצמו
רק רצון השי"ת אם רצונו דרך זו יעשה דרך זו
ואם דרך זו יהא דרך זו וכן נמצא באלה להיפוך
כשבא לו הסתר והוא אינו חפץ בזה ומה לו משכונות
כשהעיקר רצונו ית' ואם רצונו ית' שיעצד דוקא
תחת הסתר מה לו לחשוש מזה כי העיקר לחפש
ולעשות רצונו ית' בכל דבר ודבר חיה עיקר העצודה
חיה צחינת מרע"ה בכל ציטי נאמן הוא היינו בכל
דרך שנעשה עמו חיפש רק לעשות רצון קונו.

הרק אך במשה דבר. דבכל התורה נאמר אני ה'
ונעשרת הדברות אנכי שהוא התגלות יתר
חיה בזכות משה ח"ש אך במשה היינו מוספת אות
כי בא בזכות משה.

והאיש משה ענו מאד. ולכן מכל האדם אשר
על פני האדמה פי' דע"י הענוה זכה
להתרומם מעל כל האדם.

בבל ביתי נאמן הוא. הלשון נאמן היינו שמתויר
הכל היינו שידוע שהכל פקדון אללו.

ותמונת ה' יביט. לשון עמיד ולשון פועל יוצא
היינו שגורם שאחרים ג"כ יראו כבודו
ית' בכל דבר.

בעבדי במשה. ברש"י משה אעפ"י שאינו עבדי
פי' דמרע"ה היה בו הצחינה שכלל עמו
כל ישראל ומוך מזה יש בו צחי' עבדי מה שמיחד

שְׁלַח

ונסכים דבשעת המצוה ועל ידי המצוה מתקרצין להשי"ם ועיקר לפעול שגם אחר זמן המצוה יהא נשאר אללו הארת המצוה ונעשה זה ע"י שמקבל צעת שמתקרב קבלת עומ"ש בשלימות גם להצא ונשאר מזה גם לאח"כ זה ענין נסכים כי ע"י הקרבן מתקרב ונסכים שישאר מזה גם לאח"כ וכן קבלת עומ"ש וק"ש העיקר שישאר מזה לכל היום וע"י תפילין וכן משבת לימי החול זה ענין תכלת ולכן שצליים ומצואר צמק"א הטעם שאין עתה תכלת זה הכפל וזכרתם את כל מצות ה' ושוב למען מזכרו כי הזכרות א' בשעת העשייה וא' לאח"כ כי העיקר מה שמסתזק צימי השפל מכח הארת המצוה מקדם זה היה טעות המרגלים שראו שבא"י נסתר הרבה כי לא היה שם עמוד הענן אמה ה' נראה עין צעין זה העיקר וכנ"ל.

עֲקֵב היתה רוח אחרת עמו. יש לפרש לפי הזוהר שהשכינה נחלצה בכלב.

וירד העמלקי והבגועני היושב בהר ההוא. ומקודם נאמר והעמלקי והבגועני יושב צעמק וממה וכבר בארנו לפי שהארון היה משה את ההרים ולכן מה שהיה הר נעשה עמק ח"ש וארון צי"ת ה' לא מש מקרב המטנה. ועוד יש לומר בדרך דרש כי הקליפות והענקים שבג"י פחדו מהם באמת אינם כלום כי רק כוחו מלא העולם ורק על ידי הפחד מהם וההתפעלות מהם נותנים צהם כח

בני ענק מן הנפילים. היינו שצרת הכלים ולבצר שכן יהא לבג"י כי האור גדול מדאי.

אֵל יושב הארץ הזאת. ר"ת שס.

ועברי כלב וגו' חרעו יורישנה. דבמו"ל צמי עבד ועבדי כלב ולאח"כ חרעו יורישנה צמי ק.

בבם כגר לפני ה'. פי' דלפני השי"ת הכל שזה.

ענין נסכים. אחר הקרבן שע"י המצוה נעשית פעולת המצוה בעולמות ולהביא לזה העולם צריך נסכים ולקמן יטאר יומר.

והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'. לחם הארץ מדרגת מלכות וע"י המרומה ממוקן עד ראשית צמי הכמר.

וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות וגו' את כל אשר צוה וגו' ביד משה. פי' דהקיצה שיש מקון לחטא כיון שיתן ע"י משה דללא זה לא היה תקומה לחטא.

והיה לבם לציצית. כי נעשה עי"ז החלוק דרבנן שהוא המלצש לע"ל.

למען תזכרו וגו'. ענין מנחה ונסכים אחר הקרבן. ובגמ' ק"ש בלא תפילין כחצו בלא מנחה

ח"ש שהיה מקורם בעמק וע"י שפחדו מהם נעשו
הר.

ועבדי כלב. נסיון המרגלים כי איתא בזהר
שנורות הגופים בגן עדן כדמות היוחס
זה העולם כי יש בכל אדם ובכל העולם צורה
העליונה הרוחנית ומחלבה צורה הגשמית דוקא
וצריך להעלות הגשמיות והעולם הזה דוקא ובמדבר
היו צנ"י בצמינה רוחנית ובארץ ישראל ראו גשמיות
אולם זה עיקר המכוון לתקן גם הצורה הגשמית
ע"י תורה ומצוות והענה לזה ע"י שאין לו שום
רצון רק לעשות רצון השי"ת ואין מכוון לעצמו כלום
ואז יכול לתקן הגשמיות והכל חיה אצל כלב
וימלא אחרי היינו שכל מאדו ובכל מה שהיה רק
סיפס רצון השי"ת ונסמך לזה פרשת נסכים דאיתא
ק"ש ללא חפילין כעולה בלא נסכים הצאור כנ"ל
שק"ש היא הקבלה צניימיות אולם ע"י החפילין
הוא מעורר גם בצמינת הגשמיות ובמעשה דוקא
וכן הקרץ שהוא המקרצת בעולם העליון והנסכים
והמשכה לזה העולם דייקא ונאמר בו לריח ניחוח
לה' והבן.

היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי
הארץ. כי דע דשורש המקום והאנשים
שבמקום כפי כן נרמו ג"כ בעלים שבמקום חיה
ששלח מרע"ה לראות היש בה עץ אם אין כדי
שע"י יודע שורש המקום חיה והימים ימי צבוי
ענבים דנאר"י עיקר הפרי הוא ענבים שמרמו על
גובה המקום דענבים מעולה שבפירות האילן חיה
היה חטא המרגלים ששבו ואמרו ארץ זבת חלב
ודבש חיה פריה אפק כי עו העם פי' שהראו
שבאמת הפירות משורש גביה ומ"ת אין האנשים
כן אולם זה היה החטא כי באמת מוכן לצנ"י ואף
שהעכו"ם יושבים אין להם שייכות לארץ ח"ש כלב
אם חפץ וכו' ארץ זבת חלב ודבש.

שלח נא בגודל חסדך. פי' שמרע"ה זקש שיגלו
החסדים בגודל חסדי השי"ת שהם אין סוף
אולם לא זכו וע"ז אמר סלחתי כדברך היינו לפי
שעור ומידה וע"ז הנקשה כי עמך הסליחה לפי
מדתך.

ויאמר ה' סלחתי. ואולם מי אני וימלא כבוד ה'
ע"י הסליחה מתגלה הארת כבוד השי"ת
ומסתלק החטא חיה ענין סליחה וכן נעשה צו"כ.

העמלקי והכנעני היושב בעמק. ואח"כ אמר
העמלקי והכנעני היושב בזה ההוא יש
לפרש לשון עמלקי כנעני ולא עמלק או כנען דזה
מרמו דרק חלק מהם היו שם ור"ל דהיו חלק כאן
וחלק כאן עוד יתכן לפי הנודע דהעני היה משה
אח ההרים ולכן בתחילה כשהיה הארון צריך ליסע
שם נעשה שם עמק אולם אחר שאמר השי"ת פנו
וסעו לכם נעשה שם הר דכבר לא היה עובר שם
הארון.

ראשית עריסותיכם. נפקוק זה נאמר ראשית
ונפקוק שאח"כ אמר מראשית ג"כ כאן
אמר תרומה כתרומת גורן וכאן אמר תרומה לה'
ג"כ אמר סתם ושם נאמר לדורותיכם ויתכן דשני
זמנים דבאמן שהיו נותנין לכהן ע"ז אמר ראשית
דלא נתנו השעור א' מכ"ד ונפקוק שני בזה"ל שאין
נותנין לכהן רק שורפין ולוקחין מעט חיה מראשית
חיה לה' ולא לכהן חיה לדורותם.

ציצית והיה לכם לציצית ולא תתורו אחרי
וגו'. כי ציצית סוד אור מקיף ובא ע"י
שמירה מכל חיה ולא תתורו.

במדבר הזה יתמו. ושם ימותו פי' דדור המדבר
שם קבלו השלימות שלהם חיה יתמו.

נתנה ראש וגשובה מצרימה. רומן למ"ש צוה"ק
שלא רצו ליכנס לא"י כי שם לא יהיו ראשין.

ועבדי בלב עקב היתה רוח אחרת עמו. דאי
דבי א"י יש להם נר"ן יותר גבוה מבי
חו"ל ח"ש דלכלב היה רוח מזל א"י. גם יתכן
דע"י שנשתטח על קברי אבות מדבקו בו רוח ברוח
ח"ש רוח אחרת עמו היינו רוח של האבות הלך
עמו.

ונשאו את זנחכם. שמה י"ל דאף שדור המדבר
לא נכנס בגופו לא"י מ"מ ע"י גלגול
בניהם נכנסו ח"ש רש"י לקמן בשר להם שיצאו
לארץ.

במספר אשר תעשו ככה תעשו לאחד במספרם.
נר"ן צאר וי"ל דרומן על מה שא"י צמפר
יסוקאל וברמ"ס שלע"ל ישמנו הנסכים והיו שלמים
איפה אחת והיו אחד ח"ש ככה תעשו לאחד שיצאו
אחד שלם ולא עשרון ורביע.

והידי באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה
לה'. כי בא"י מסוגל יותר שע"י אכלה
מתקן ומרים תרומה מהלחם והגשמיים עד למעלה
למעלה.

מן היום אשר צוה ה' והלאה. אין לו ציור
למילת מן היום אשר צוה ולא אמר כן בשום
מזוה רק רומן דאף דגם צ"נ נטווי על ע"ז מ"מ
בניי אין מזל חיוב דב"נ דע"ז אין קרבן ורק מן
היום אשר צוה וכו' לכן יש להם תקנה וקרבן.

וזכרתם את כל מצות ה'. ושוב למען תזכרו כפל
הלשון דיש ציניות בעשיית המצוות
קודם עושה בפשיטות ואח"כ זוכה לבחינת פרימיות
המצוות וכן אני ה' נכפל צ"פ לבי ציניות הסגלות.

עלו זה בנגב. זה לשון נוכח כי מרע"ה לרוב
אהבתו את ארץ ישראל ראה זה כאלו נוכח
ח"ש כי מנגד תראה את הארץ היינו היכן שהיה
היה רואה את ארץ ישראל וכן הצדיקים זוכין לראות
את א"י גם צהיזתם צהו"ל.

סך צילם מעליהם וה' אתנו. דהכל רק הסמרות
ילדי הענק וכו' עו העם רק הסמך ח"ש כי
הנה כנר סך ההסמך חוהו סך צילס וה' אתנו כשסך
ההסמך מתגלה שהכל כסוד השי"ת.

ועתה יגדל נא כח ה'. פי' דיש מדות שפיקר
ההתגלות שלהם הוא דוקא ע"י החטא
כמדת הסליחה שלא שייך שחטא כי אם אחר החטא
חה שציקש מרע"ה ועמה כי מדות האלו אי אפשר
להתגלות רק אחר החטא חה למוד זכות על החטא
ולכן הזכיר מרע"ה אלו המדות עובר על הפשע וכו'
חה שאמר כח ה' כוחנו על מה שאמר ה' ה' כאן
קודם החטא וכאן לאחר החטא ג"כ כנ"ל.

במדבר הזה יחמו ושם ימותו. פי' כי אם היו
זוכין להכנס לא"י היו זוכין הרבה יותר
שלימות אולם ע"י החטא במדבר יתמו היינו ישארו
באותן המדרגות ולא יותר ולכן א"י נקראת מנוחה
כמ"ש אם יצאון אל מנוחתי וכן מנוחה זו ירושלים
ששם זוכה יותר לשלימות השלם.

במספר אשר תעשו ככה תעשו לאחד
במספרם. יתכן הפי' דעד"מ צום
השבת שמקריבים שני כבשים נמלא הנסכים והמנחה
שני עשרונים יתכן דהכל נחשב כמנחה אחת אף
שנא על שני כבשים כיון שזה הקרבן מנחת נסכים
אחת לו ונ"מ דאם הביא רק אחד אף לכבש אחד
לא הועיל.

ציצית ולא תתורו. כי ציזית אור מקיף ומתקן
את החלל שחמת עולם העשייה.

עדיין מעט בלב שיהא יומר בשלימות ולגמרי ח"ש
 ציעקב שכן פכים קטנים שתיקן זה בשלימות גמורה
 ולכן אלל כלב נאמר ומלא אחרי לשון מלא שנמשך
 לגמרי אחר השי"ת חה"פ עקב היחה רוח אחרת
 עמו עקב לשון דבר שדש בעקביו היינו הדברים
 הקטנים חה היה חסר אלל המרגלים והאמת שכל
 אדם לא שייך שיהי' צבחינת התדבקות תמיד כי
 לפעמים נופל ומ"מ העיקר לתקן גם מה שנופל
 ונפרד חה לא ידעו כי עיקר ארץ ישראל הוא
 לתקן הסמרות ולמתק הדין ח"ש והימים ימי צבורי
 ענבים שצא"י גם הימים הקשים וחדשים תמוז אז
 גם הם מחעלים ומש"כ צמד' אין לך תקופת תמוז
 שאין בה ענבים וכן צא"י זוכין ג"כ לתקן האדם
 בשלימות וגם מה שחסר מעט וכנ"ל שיהא נמשך
 בשלימות אחר השי"ת ואם היו נמשכין בשלימות
 היו רואין איך שהכל מלא כבודו ואין שום דבר
 אחר וממילא אין פחד ומורא משום דבר ואח"כ
 תקנו זה צמדבר כי אף שנשבע צאפו שלא יבאו
 לארץ מ"מ נהלם צמדבר צחסד וצרחמים וצעמוד
 ענן ומן וכו' ח"ש וידעתם את תנאמי היינו שראו
 איך שצחוץ הדין מ"מ היה צוה חסד גדול ועי"כ
 תקנו ענין הנ"ל שגם הדין וחלק הלא טוב שבאדם
 ג"כ נחעלה וכן צא"י זוכין לתקן זה וציותר צחדשים
 תמוז ואז שהם הסתר ומ"מ האדם ממשיך עצמו
 אחר השי"ת נחגלה שהכל רחמים ואף ימים אלו
 צחוכס חסד וכנ"ל.

פרשת המרגלים. נכתב צמורה ודאי שיש ללמוד
 מזה הם צאו לא"י וצאו הסמרות צגמ'
 שלשה מחנות נחן ה' וכולם ע"י יסורין א"י עוה"צ
 יסורין א"י צספרים הכוונה להסמרות, צא"י היו
 שם ו' קליפות דו' עממין ח"ש עמלק יושב צארץ
 הנגב וכו' והעצה היחה למצוא צווי השי"ת כי אם
 האדם אינו מחפש מדריגות והארות רק לשמור
 צווי השי"ת אז יכול לימצא צכל מקום ולעצור על
 ההסמרות ואח"כ מחגלה האור וכן צש"ק מקודם
 שמור ואח"כ זכור שהיה הארות וא"י צשם הרה"ק
 מלוצלין טובה הארץ מאד מאד רומז למאד מאד
 היו שפל רוח שע"י ענה זוכין לקדושת ארץ ישראל
 והוא כנ"ל שחפשין צווי השי"ת אז מחעורר ומגלה
 קדושת הארץ וחטא המעפילים היה להיפוך שראו
 לתקן ולצוא צהסתר כמ"ש למה אחס עוצרים את
 פי ה' והיא לא תללל כי העיקר צווי השי"ת.

ברכת ה' היא תעשיר. ע"י שידע ומאמין שהכל
 מהשי"ת כן נשפע לו כל טוב חה ענין
 החלה שיפריש הראשית לה' וחל צרכה על השאר.

ענין המרגלים שנכתב בתורה. צודאי יש לכל
 אחד ללמוד ולהבין כפי יכולתו ענין החטא
 ושמה י"ל כן דהם צאו לארץ וראו הקליפות והסתר
 ואף שודאי ראו כל הזמן נסים ונפלאות ודאי הבינו
 ששייך ג"כ אח"כ שיהא להם נסים מ"מ לא נמשכו
 לגמרי צאמונה כי יש והאדם מאמין ומ"מ חסר

קרח

הגמ' שם דפושעי ישראל אין שולט בהם אש ק"ו
ממוצת הזהב עי"ש ואת זה רמו הפסוק שגם בקרח
לא תשלוט אש גיהנום.

ענין הקטורת של אהרן שעצר המגיפה. נראה
דהיה קטורת של בן הערביים וכן הא דלקח
אש ממוצת החיצון והלך בן העם ואח"כ חזר ונתנה
במוצת הזהב וקטורת לא נפקלה ביוצא כנ"ל.

ועבד הלוי הוא את עבודת אוה"מ. כי בכל
עבודה רוצין החינוכים לחטוף והענה לעשות
בנעה חז"ל הוא הפשט לשון נסתר.

ונתתם תרומת ה' לאהרן הכהן. כפי שא"י
באומים על לשון הנצחה אשר קדשנו
בקדושתו של אהרן לכל כח הכהנים הוא רק ע"י
אהרן וכן הוא אכילת תרומות ע"י אהרן.

ויקח את כל העדה וירא כבוד ה'. אפילו באופן
גרוע כזה מ"מ כשצנ"י נקהלים נראה כבוד
הש"ת.

ואבלה אותם כרגע. היינו רגע באפו באותו רגע
שזועם.

עבודת מתנה אתן. פי' דעי"ו יש לזה קיום כי
אם בכוחו עלמו אינו שזה כלום ורק מה
שיודע שזה מתנה מהש"ת.

ואהרן מה הוא כי תלינו עליו. כי התלוננו שהכל
צא ע"י אמצעי ובנ"י קדושים יכולים להגיע
לבד והשיב משה כי אהרן ברוב ענוותו ונטולו
להשי"ת אינו אמצעי כי אינו צפני עלמו חזו ואהרן
מה הוא שאינו כלום צפני עלמו ולמה תלינו עליו.

האיש אחד יחטא וגו'. כי יש נשמות שהם שורש
לאלפי נשמות וכשהם חוטאים נפגעו כולם
זה היה קרח ח"ש שמעו נא צי לוי לשון רבים
חזו האיש אחד. זה ענין דקרנן נשיא ח"ש את כל
האדם אשר לקרח היינו כל הנשמות שתלויין בו.

ואת האש הורה הלאה כי קדשו. מה שהולך
צוי על זה וגם נתינת הטעם כי קדשו וגם
קדשו לשון עזר ולא הוה ונראה כן עפ"י המתבאר
דלף דאסור לכבוד אש מוצת מ"מ אש נעשית
מזוהו מותר והנה בקטורת של הר"י איש יש
לעין אש היה נחשב כנעשית מזוהו וכקטורת או
הוה קטורת זרה ולא נעשית מזוהו ולכאורה זה
מחלוקת רש"י ורמב"ן עיין בהם ח"ש ואת האש
זרה דמותר לכבוד דנעשה מזוהו חזו כי קדשו.

את מחתות החטאים ועשו צפוי למזבח זכרון
לבני ישראל אשר לא יקרב איש זר. פי'
דעיין גמ' סוף חגיגה דלף דהנפוי היה ממסכת
נקרא המצח עץ ואין מקבל טומאה דבעל הנפוי
למוצת חזו הפשט כי קרח אמר כולם קדושים ואלו
האמת דכולם קדושים דוקא ע"י צטול לנדיק ואז
אין טומאה כנפוי למוצת ח"ש כנ"ל גם יסב לפי

זוכה הכהן לחלק הקדושה וא"ל לבחינת אי"ח
דהלוי צמעשר אין צה קדושת הגוף אך המעשר
שלו כיון שיש צ תרומת מעשר שהוא מפרישה
ע"כ יש לו חלק ג"כ בתרומה ודו"ק.

שבת ר"ח תמוז. - שבת ור"ח כשהם צמד מתגלגל
האורות העליונים והוא זמן החקון.

איש את שמו תכתוב על מטהו. עיין צרמז"ן
די"מ הכוונה כל נשיא שמו וי"מ הכוונה כל
שצט יכתוב שמו והנה אלל אהרן כתב מפורש
שכתב את שם אהרן וי"ל דאדרבא זאת הייתה הכוונה
להראות שכל נשיא זוכה רק מלד השצט ואהרן אף
צכות עצמו ראוי לכהונה וא"ל לזכות השצט.

לך נתתים למשחה. פי' דכל אכילה לצר מיזו"ק
ולחקן משא"כ אכילת קדשים ותרומה שצבר
נחקן מיזו"ק וכל האכילה להיפוך להעלות האוכל
וזה למשחה.

בקרש קדשים תאכלו וגו'. יאכל אוחו קדש יהיה
לך כפל הלשון דהסימן אס האכילה צקדושה
אס צא ע"י האכילה לתוספת קדושה או להיפוך לא
עוב ח"ש דאתר דיאכל קודש יהיה לך.

אך בכור וכו'. וכשרס יהיה לך כחזה התנופה
דעיין ירושלמי יצמות דבאמת חזה התנופה
שייך לצנ"י וכשתטאו נתן לכהן והכ"נ בכור שהיה
ראוי להיות עבודה צכור וכשתטא ניתן לכהן ח"ש
צכור כחזה התנופה וכו'.

בן תרימו גם אתם תרומת ה'. פי' דצעשית
המצות כיון שהמצוה הוא קדושה עליונה גם
האדם עולה צעם עשיית המצוה לעולמות העליונים
ח"ש כן תרימו גם אתם שגם העושים המצוה
מתרוממים יחד עמה ח"ש פדומת ה' כי כל אדם

מקדש הקדשים מן האש. מה שצא ע"י מס"ג
צריח מלת עולם פי' כמו שמלת צא
מתחתונים וקרב לעליונים כן כל אכילה דקדושה
מעלה הדבר מתחתון לעליון וזה כל ענין אכילת
תרומה וקדש.

ונחשב לכם תרומתכם כרגן מהגורן. כמו שצארנו
דע"י הפרשת תרו"מ מתקדש כל הגורן
וכל היקב וזה ונחשב על כל התצאה.

אנשי שם. פי' דאי' צוה"ק על הפסוק נעשה
לנו שס דעיקר חטא הפלגה מה שחפשו
לעצמם שס וזהו הפירוש המה הצצרים אנשי השם
פי' שעיקר מה שחפסלו הוא מה שחפשו שס וכן
היה צקרת וזהו אנשי שס.

ושים קטורת וגו' ויעמוד בין המתים ובין החיים
ותעצר המגיפה. ואת"כ ישצ אהרן אל משה
והמגיפה נעצרה והרי צבר אמר ותעצר המגיפה
ג"כ מקודם ותעצר ואת"כ נעצרה ג"כ מה זה
צין המתים וצין החיים רק צווה לאהרן שיתן
קטורת והנה מיד שנתן הקטורת ורן לתוך העם
כנזכר צפסוק נעצר המגיפה אלל היה עלול כל
רגע לחזור צרגע שיפלק הקטורת וזהו ויעמוד
צין המתים ותעצר המגיפה היינו שעצר צכות מה
שהיה הקטורת שס אולם את"כ שצצ אל המוצח
ונתן הקטורת על האש נעצרה המגיפה ושוב לא
חזרה.

כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה
נתתי ללוים לנחלה על כן אמרתי להם בתוך
בני ישראל לא ינחלו נחלה. הלשון תרומה אף
דהו מעשר רק כן דעיקר הענין דארץ ישראל
הוא כיון דארץ ישראל מיוחדת להשי"ת א"כ ע"י
שנאמו צה וקונה צה חלק הו' ליה קצין ודציקות
צקדושה וזה שאמר לאהרן צארצס לא נתת לאי
נתלמן דהתרומה יש צה קדושת הגוף ולכן על ידה

מעלה כי מה שנשתלם האדם לעוה"ז הוא כדי שגם בעולם השפל יעיד על כבודו ית' ועי"ז מעלה הניצו"ק ונעשה נח"ר יותר מהעבודה דמלאכים ששם הכל בגלוי ואין צוה חדוש כלל ולכן כמה שהוא יותר פשוט וצחוק ואפ"ה מיוחד שמו הוא מעלה יותר הענין הג"ל ולפי"ז נמצא שודאי בדורות אלו שההסתר גבר יותר מ"מ יש נח"ר מזה יותר מהדורות הקודמים וכן צדשים תמוז ואב שהם סוף השנה וצחי"ה הכי מוסתרת שנשנה יש בהם ציור יותר כנ"ל זה הכוונה יגאלנו אחרית כראשית ע"י מקוון צחי"ה אחרית וסוף דו"ק.

קרח היה אדם גדול. ושאל לקדושת כה"ג ונדחה כי לא זו הדרך כי עובד ה' צלמת אין נ"מ לו צין רב למעט כי העיקר נח"ר להשי"ת כי אם מכון למדריגות אין לו כלום וכשמכוון לצו להשי"ת זוכה ג"כ למדריגות כי צלמת גם המדריגות מתנה ולא צאו עפ"י מעשיו כי גם מדריגת הנדיקים ולדיק הדור הם שעפ"י מעשיו זוכה למתנה ומ"מ ע"ס המדריגות שלו הם מתנה בעצור כלל ישראל וכמ"ס המעט כי הדביל אלוקי ישראל שהבדלת הלוים למען ישראל ח"ש עבודת מתנה והנדיקים עדות על צי"י שמאחזבו ית' את עמו נתן להם מדריגת הנדיקים, וצוה"ק קרח חלק על שנת כי שנת חצור הכל לשורש צחי"ה לדיק וקרח חלק על מרע"ה. ונסמכה תרומה לכאן כי ע"י הפרשת ראשית להשי"ת חל ש"ש על הנשאר. זה הרמו ראשית ששיריה מכרין וא"י שהמעט מהאדם המילה ולכן מלך במחילה אפילו שאין צו אז דעת חל ש"ש לכל ימי חייו וכן ע"י ק"ש לכל היום ולזה רמו צהרימכס את מקדשו על המילה המקודש שחל עי"ז ש"ש על כל האצרים.

בלמד שחשדהו באשת איש. ע"ד שאמרו כי צמיחה שמתוקן מושדין צו והוא פירש מן האשה.

חלק אלוה צו וכשזוכה לחקנו אז נקרא מרים תרומה ה' כביכול דו"ק.

ואבלתם אותו בכל מקום כי שכר הוא לכם. פי' לחלוק מעשר מתרומה כי בתרומה קדושה עצמית ולכן אינו נאכל בכל מקום משא"כ מעשר שיתן רק שכר חלק העבודה ולכן נאכל בכל מקום.

ענין קרח שאמר כי כל העדה וכו' ובתוכם ה'. פי' דחש חסרון מה שאין ליקרב אל הקדושה רק ע"י אמצעי כמשה ואהרן ח"ש וצחוק ה' וא"ל לאמצעי ומה צא לחלוק על המנוות כי כן הטביע השי"ת בעולמו שלמשוך האור והקדושה אי אפשר רק ע"י העשיית מצוות ותורה וזה טעם יש ללמוד מזה ג"כ צהיפוך שע"י עשיית מצוות ותורה אפילו שלא צכוונה ראיה כ"כ מ"מ אפשר למשוך עי"ז ההארה ולתקן עצמו, ויותר מזה היה טעמו כי אף שרצה הקב"ה שיהיה המטכה ע"י משה ואהרן מ"מ ע"י שצטלו כ"כ עצמם להשי"ת לא היה נחשבים לאמצעי כלל ולכן לא נזכר מפורש מלכות אצל משה ונשיאות אצל אהרן ונמצא שצטופו של דבר צלמת לא הי' ע"י אמצעי ויתכן שכשצ"י משלימים עצמם וזכין שהשי"ת עצמו מתגלה להם כמתן תורה שא"ל כ"כ אמצעי זה היה בשמואל רעחכס לשאלו מלך ואף שמתנה למנוח מלך וג"כ הענין דעשה משה ועי"כ אמר להם שיראו את חטאתם לשאלו מלך פי' דאם היו זוכין אף שהיה מלך היה ההנהגה שלא בדרך הטבע וכמו שהראה להם צמופת שעשה ומכיון שלא זכו הוצרכו להנהגה הקשורה בטבע דוקא וכנ"ל.

וידאו ויקחו איש מטהו. פי' די' לכל אחד התפקיד והמיוחד לו זה היה טעות קרח שקפץ על מה שאינו שלו זה נתקן כאן ויקחו איש מטהו היינו כל אחד מה שמיחד לו ואדרבא מה שנראה יותר פשוט מ"מ יש צוה ג"כ יותר

בוקר ויודע ה'. רומז לנפרט דשנחא ולא נסמו לגוי הארצות חוה דאי קרס חלק על שבת והבן כל זה.

אי' במדר' ה' פתחו באף. אעפ"י שנכתוב פתח שהמעט מ"מ אפשר שתחילת הפסוק אמר דתן ואצירס הוא שהתחיל מאף ח"ש ומכס על עדת אצירס שהוא עיקר.

ציצית. ענין תכלת כי נרץ אדם לידע כי כל מעשיו נוגעין להשורש ועי"ז חל עליו טעה כי צודאי אם זוכר שהוא יחי' נופה ומציט נמעשיו צודאי שישוב חוה נרמו בתכלת שרמו דומה לכסא הכבוד שהיא עליה כל דבר למעלה בשורש ועסה צדורות שפלים נספר התכלת כי אין זוכין לראות אין שיש עליה לכל מעשיו וטועים למעלה

יש לנו רק לבן שהוא צחינת אמונה להאמין בזה שכל מעשה יש לו נגיעה לגביה ומ"מ גם עתה בש"ק זוכין מעט מזה וע"ז נאמר זכר למעשה בראשית שרואין עליית כל מ"ב וכל שבת מתעלה האדם ורואה יותר ונרץ לשמור צימות החול שלא יפגום ולהשתוקק לקבל שבת הגא צימר קדושה חוה ענין הזכירה צליית והבן.

בשו"ע. הביא רמ"א בשם הכל כי דנארה של מרים מסבב הנהרות כל מוצ"ש ונ"ל הטעם דדוקא במוצ"ש לפי מה שא"י צוה"ק דכל המים שנעולם אי אפשר שלא יתערב בהם מסילונא דגיהנום וזאת בארץ הקודש ארץ נחלי מים קדישין ודאי במוצ"ש אז מתחיל הגיהנום לצעור ומיד באה צארה של מרים למתק מרירות מים והוא רחום יכפר.

חקת

שהבאר היה בכל מקום שהיא הארה הפנימית שאפשר למצוא בכל מקום חוה שאמר ומשם צארה שגילו בכל מקום הבאר ח"ש היא הבאר אשר אמר ה' וכו' ח"ש לסיחון ולעוג כי לעולם סקדו שזה גלי המסדים בכל מקום ומקום.

עלי באר ענו לה פירוש כי הקציה אמר לדבר אל הסלע והכוונה ללמד גודל הדבור כי כל דבר נרץ לצוא ע"י דבור ותפילה וענין הבאר שהיא העלאת מין טקדין נעשה ע"י דברי התפילה חוה עלי באר ע"י עט לה היינו דברי הסורה והתפילה.

דרך המלך נלך ויאמר אדום לא תעבור בי. דברי ישראל צענם מה שעוצרים במקום יכולים לסקן המקום ולסקל הקליפה משם ולזה הקליפה מתנגד ויש מקומות כעמון ומואב שנאמר לא אסן לך מדרך כף רגל שעדיין אין לעבור ולסקן את המקומות האלו עד בא משיח נדקיטו.

את והב בסופה. גימ' שם ארי ושם אלוקים חוה בספר מלחמות ה' והבן.

ומשם בארה. כבר הערנו שהרי הבאר לא היה מקום וכאן נמנו כל המקומות שנשעו אלא

ויבהו ישראל לפי חרב. לאימא חרבו של הקב"ה
שם יוהן זהו ויבהו אותיות השם זהו לפי
חרב היינו חרבו של הקב"ה.

תאנה גפן ורמון. לפי הסדר דו' מינין הול"ל גפן
תאנה רמון רק דו' מינים הם ו' מדות
ותאנה ורמון נלח והוד שהם משה ואהרן וכאן
בעיקר התלוננו על משה זהו תאנה חטא מי מריצה
דבארנו דע"י זרופים אפשר להפוך מר למסוק גע
לעוג זרה לרזה וסלע למים כי פעמיים המים
גימ' סלע הן (עם האותיות) וכ"ז ע"י החלפה
ולרופי אותיות. ויש צמינה יותר גביה והוא שהדבר
בעצמו ללא זרוף ושטי נומן הטוב זה שרצה הקב"ה
שהסלע בעצמו יהיה מים ומשה רבינו עשה רק
ע"י הזרופים להפוך מסלע למים זהו המורים
לשון תמורה וחלף שהחליפו זה מרימם את פי.

ע"ד הקושיא. שהר ההר בקנה גבול לפי של
ארי וצ"י היו שם ונכנסו מגבול מזרחי
ול"ל ע"ד שאמר רש"י שחזרו שמונה מסעות
לאחוריהם זה היה עד גבול מזרחי.

על בן יאמר בספר מלחמות ה' את והב
בסופה. ויה סוד צ' אותיות אחרונות דשם.

עלי באר ענו לה. דבאר הוא סוד המלכות ומיין
נוקדין זהו עלי צאר כפי ענו לה כפי עבדת
נניי כן מתעלה מיין נוקדין שהוא צארה של מרים
זהו צאר חפרוה שרים.

ונשקפה על פני הישימון. שהמלכות סוף הדרכות
ומשם הישימון נוקבא דתהומא רבא.

כי חשבון עיר סיוחן והוא נלחם במלך מואב
הראשון. פי' לאסור התורה להתגרות ולקחת
מארץ עמון ומואב הטעם לעמון ומואב הם
הקליפות שכנגד אצא ואימא באחוריים דקליפה
וכל צורים בעוה"ז הם באחוריים דשבעה אצל דג'

ראשונות אי אפשר לצרר עדיין עד טא משיח ולכן
אסור לקחת מעמון ומואב דאי אפשר לצרר אולם
קצת נצרר ע"י שסיחון והוא קליפה קטנה יותר
נטל מארץ עמון ומואב ועי"כ יכלו לצרר הקליפה
דעמון ומואב זה סוד עמון ומואב טהרו בסיחון
זה סוד לסיחון מלך האמורי ולעוג מלך הבשן כי
לעולם חסדו וא"י בשם הארי"י דכ"ס כל"ס כנגד
כ"ס דרכים של שפע זה סיוחן ועוג הם צדורי
הקליפות הנ"ל וע"ז מודים לקב"ה זהו על קן
יאמרו המושלים צאו חסדן היינו שלפעמים טוב
שמתחזקת קליפה אחת שע"כ אפשר לצרר וכמו
סיחון ממואב דזולת זה לא היה צדור וכנ"ל.

על בן יאמרו המושלים. פי' דכל עמי העוה"ז
הם רק כעין משל ורמו למכוסה בהם והמושלים
הם אלו שידעים האמת ורואין איך שכל האומות
הם עמיים שבני יצרו הנלו"ק זהו תבנה ותכונ
עיר סיוחן דכל סיות העולם מכה עיר סיוחן מה
שבניי בתפילה מעלים הכל.

רק אין דבר ברגלי אעברה. פי' דהאסור שלא
לרשע מעמון ומואב ולדום כיון שלא יוכלו
להתברר עד זמן משיח דבבארנו כמה פעמים
ח"ש ברגלי אעברה כשיחברו צחי הרגלים עקבתא
דמשיחא, זה מה שלא רצה אדום נתון ישראל
עצור בצולו כיון שעלם מה שישראל עוברין במקום
ואפילו בהעברה בעלמא מתקין אותו המקום ועדיין
לא היה הזמן לזה.

סיחון ועוג. נתבאר במק"א שהם אסורים לאצא
ואמא דטומאה ולכן ע"י סלוקס מתנויץ
האור הקדוש של ארץ ישראל ויטבן דנתקן כס זה
ע"י משה ואהרן ורמו לצרר האמרי גימ' אהרן ובשן
גימ' משה עם עוד ו' הם הו' מדות שמאירים ע"י
סלוק סיוחן ועוג כי לעולם חסדו.

נרצח דאחד חל עליהם הנרכה ומתקרצין לשורש
ששם הכל אחד ולכן יוצא מים אפילו מסלע.

על כן יאמרו המושלים באו חשבון. פי' שכל
עמי העוה"ז הם משל ודוגמא לדבר העליון
וע"י שבאים לתכלית תבנה ותכוון עיר סיסון שזה
הסיוט שכל העולם.

ענין מי מריבה. שאין מושן כ"כ החלוק בין הכאה
לדבר רק דיש צי הנהגות בדרך הטבע ושלא
בדרך הטבע ולמדבר היה מיוחד הנהגה שלא בדרך
הטבע ולכן היה להם מן צד ועני הכבוד ולא"י
היה הרצון שינהג בדרך הטבע ולכן נפסק הצד
והלכו עני הכבוד והנה צדדיה שלא על דרך הטבע
ממילא קל לימשך אחר השי"ת משא"כ בדרך הטבע
שנסתר ומ"מ עיקר התכלית שגם בדרך הטבע
ימשך לגמרי אחר השי"ת חה החלוק דהשי"ת אמר
ונתן מימיו היינו שכבר היו מים בסלע ורק ע"י
דבר יצאו המים שם שאין זה שלא בדרך הטבע
ומשה הכה וגרם שיצאו מים חדשים שלא היו בסלע
(ולכן בפעם ראשונה שנזכר בשמות נאמר הכה דכיון
דע"י הכאה יוצאים המים שלא ע"ד הטבע) חה
הכוונה ויצאו מים רבים ולכן אמר אתם לא תצאו
את הקהל לארץ כי שם עיקר לימשך גם בדרך הטבע
אחר השי"ת ולעת"ל בזמן משיח יסוקן זה שגם בדרך
הטבע ימשך כולו אחר השי"ת.

והזה וגו' על הגפשות אשר היו שם. ואח"כ
כתיב לשון יחיד הנוגע רק רומז לשאלת
הגמ' אם מתים לע"ל ינטרכו הזאה ולדעה שכן
נרמז כאן הגפשות אשר היו היינו ג"כ על המתים
זה.

הקב"ה אמר עשה לך שרף. ומשה עשה נחש
דשרף הוא צשורש למעלה והקב"ה מציל
האדם מסולי שנגזר עליו למעלה אף שלמטה עדיין
לא ידוע כלל מזה.

את והב בסופה. פי' לדבר הקב"ה אין לו
התמלקות בזמן דעבר והוא ועמיד ולכן בכל
ההבטחות שלע"ל יש מהם כבר עכשיו וזהו ואת
והב בסופה היינו מה שינתן בסוף נמלא מזה כבר
עכשיו.

ומשם בארה. הוא הצד אשר אמר ה' וכו' והרי
כאן נזכרו רק המקומות והצד אין זה
מקום רק הלך עמהם בכל מקום רק כאן היה נס
שמועט החזיק כל הקהל ונתחדש שם מקום שלא
עפ"י דרך הטבע ח"ש צארה הוא הצד אשר אמר
אסוף את העם ונתחדש שם מקום לאסיפת העם
ומ"מ כיון שהיה רק לשעה לכן לא נזכר צפ' מסעי
בצד המסעות.

גם יאמר. דכל כח היה ע"י אסיפת בני למקום
אחד ח"ש אסוף את העם ועי"כ בא הצד
חולת זה לא היה הצד וכן בש"ק כשצניי נאספין

בלק

בני ישראל מעצור מהם וממנה ישמו כל רשעי ארץ
ויללו כל הגוים חהו קרקר כל בני שם.

ב' ברוך הוא. פי' שהברכות ע"י הוא עמי"ק ולא
צריך לבשר דם.

מה אקוב לא קבה ומה אזעום לא זעם. דיט
ימודא ממאה ויש ימודא עילאה והקללה מלה
ע"י פרוך ס"ו וא"י בשם הרב מקומרנא דבלעם
רצה להפריד ב' הימודים חהו קטנה וגדולה וע"ד
רמו לא קטה ה' ולא זעם היינו ב' הימודים.

ב'י מנה עפר יעקב. פי' דא"י באזה"ח דבלעם
נתגלגל בממורו של רבי פנחס בן יאיר ועי"כ
בא לתקונו וא"כ רחיה שגם לחפצים השייכים לבני
יש תקון ועליה חהו מי מנה עפר יעקב ממות נפשי
מות ישראלים.

אפס קצוהו תראה וכולו לא תראה. פי' דמקודם
רצה שיקלל בני צורש וראה שא"י אפשר
ונסה במקצת בני חהו אפס קצוהו אפס לשון קצה
כמו אפסי ארץ חהו אפס קצוהו היינו קצה שבקצה
וגם זה לא יכול לקלל.

ב'י טוב בעיני ה' לברך את ישראל ולא הלך
לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו. פי'
דבלעם ראה שא"י אפשר לקלל בני צורשם כי

הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב. כי סיצת
מה שרואים ישראל נרדפים ומוכים מכל
העמים היושבים עליהם ונצומים יען כי לישראל
יהא גם אחרת לע"ל שרק ישראל יהו וכל האומות
יתצטלו.

תמות נפשי מות ישראלים ותהי אחריתי
כמוהו. בספר אור החיים מציא בשם
מקובלים שבלעם נתגלגל בממורו של ר' פנחס
בן יאיר ושם נתקן והנה בספר הגלגולים מציאר
שנתגלגל בצל (חה"פ באחריתו יהא נבל) ואח"כ
בצדלי ושם נתקן וכן בספר הגלגולים של רמ"ע
מפאנו מציאר שיטמאל בן אברהם נתגלגל בממורו
של ר' פנחס בן יאיר ולא בלעם וז"ע.

נפול וגלוי עינים מה טובו אהלך יעקב. כי
במרגום יונתן וירושלמי מציאר שבלעם ראה
יותר משאר נביאים ומ"מ כשהגיע לקדושת בני
מדרשות גם הוא לא הגיע לראות כי כל כך גבהה
קדושתם חהו מה טוב לשון שאינו משיג זה.

וידע דעת עליון נאמר רק בצואה שנבא על
ימות המשיח.

וקרקר כל בני שם. עיין מפרשים על מילת קרקר
ועיין מענים כ"ט וקרקר שזע וצד"י לשון
צנקה ויללה ויסק דזה הפירוש שזעם היגוים ששמו

הגלות והקמת זה ג"כ חשוב לדרכבא אף כשיש
הקמת ומ"מ עובדים להשי"ת חבו כרע שכב אפילו
בה"ז ג"כ כארי.

וירא את ישראל שוכן לשבמיו ותהי עליו רוח
אלוקים. מעטס רחית צחי ישראל יכולין
להשיג עד מדריגת נבואה כי צניי ממשיכין השפע
כ"כ ח"ש כנחלים נטיו היינו שמושכין השפע
מעוה"צ עד עוה"ז.

וישראל עושה חיל. פי' דבזמן משיח יתגלה שכל
קיום העולמות תלוי אף ורק צניי ישראל
חולסס אין קיום כלל.

אירצן מושבך ושים בסלע קנך. דיס מ"ד אין צין
עוה"ז לימות המשיח אלא שיעצב מלכות
פי' דצימות המשיח יתגלה השפע של עוה"ז
והגשמיות ביותר ורק ע"י שיהא זה זמן משיח
יתוקן כל הגשמיות והעולם חבו שאמר לקיני הרמו
לדברי העוה"ז איתן מושכך והיינו שיתוקן כל זה גם
ירמוח קיני על סוד קליפת נוגה הרמוזה בקין ולע"ל
צמן משיח תתוקן כנודע ח"ש כי אס יהיה לבער
קין עד מה אשור תשכך אשור הוא סוד ניצו"ק
המציין צמד הגדמים צארך אשור ח"ש דבזמן
משיח אס יסלקו הגשמיות ויהיה לבער מי יתקן
האשור היינו הניצו"ק.

ובגוים לא יתחשב. לפרשיי והמפרשים הול"ל
לא נחשב ולא יתחשב שהוא פועל וי"ל
הכוונה שאינו מתחשב צגוים כלומר שאינו מתפעל
מהס כלל חבו לא יתחשב.

אפס קצרו תראה וכלו לא תראה. דהצין
דכשרואה כלל צניי לא שייך צהס קללה
כלל רק צחלק מהס חשב שישלוח הקללה וכלל הוא
דכשצניי מתאספין תל ממילא הצרכה וכן צליל ש"ק
צחא לחמד או פריסס סוכות שלום כפי האמדות.

גויה מאוד וניסה לקלל צעוה"ז שלא צשורש אולם
ישא עיניו וירא את ישראל ותהי עליו רוח אלוקים
דראה דצניי מלאים קדושה שאי אפשר לקללס ח"ש
כנחלים נטיו שמושכין משורש העליון לזה העולם.

ומחין פאתי מואב. דלע"ל יצטלו כל הקליפות
וגס אחוריים דאבא דקליפה חבו פאתי
מואב חבו ראשית גוים עמלק כי עמלק אחח
דקליפה חבו ראשית גוים.

אוי מי יחיה משומו אל. פי' דלע"ל דיחגלה דכל
הדברים הס רק זמניים וארעיים זולת צניי
שהשורש שלהס נצחי ולא יצטל חבו מי יחיה משומו
אל לעת"ל דרק צניי יהיה להס קיום גס יאמר מי
יחיה משומו אל דלע"ל יצורר דסיוח כל העולמות
ואומות מכח ניצו"ק שצהס וצניי יצברו כל הניצו"ק
שצהס אז יהיו צטלים מחמת עצמס זולת צניי וכנ"ל
עד יאמר דלע"ל אי דהס"מ יתוקן ג"כ עד כדי
קך חבו אי אפי' הקליפות וס"מ יחיה משומו אל.
דידוע דלוחיות א"ל דצמאל מצד הקדושה חבו
משומו א"ל שיתצטלו לחיות ס"מ וישאר אל.

מה שירא בלק. דוקא ממה שפשה ישראל לאמורי
ולא ממה שנפשה לעוג מלך הכשן רק צארנו
כמה פעמים דסיסון ואמורי הס אחוריס דאבא
דקליפא ומואב אחח צאבא דקליפה ולכן יראו דוקא
ממה שכצשו סיסון שהוא אחוריס שלו.

בגמ' ובמדרש שבלעם היה מכוון השעה שכועס
בה. דכל יוס מתגלים חסדים והאורות ושפע
הגנוח לכל יוס ויוס צסוד סקד אל כל היוס רק
כדי שלא יחפשט יומר מדאי אז צא עיני הכעס
שהוא צמאוס שלו ולכן אף צימי תמוח ואב יש צכל
יוס הארות נוראות רק שהס גנחיס צהקמר צלוחו
היוס.

לא ישכב עד יאכל טרף. וכן כרע שכב כארי פי'
דצניי עושין העצדה כשהאור צגלוי אז ודאי
הוא עצדה שלימה וצשוהה רק מה שעושין צמן

והאציד שריד מעיר יוריד מיצות ישר מִיִּשְׂרָאֵל וְיִשְׂאֵר
 אֵל ח"ש אוי מי יחיה משמו אל רצה לומר דא
 יחיה רק מי ששמו אל משמו נוטריקון מי ששמו
 אל ח"ש ואתם הדבקים צה' חיים וכו' (גם ירמוח
 שחוריד אותיות שריד מִיִּשְׂרָאֵל יִשְׂאֵר שם כ"ו).

והוקע אותם לה'. דע"י המיתה נמקן החטא
 וחזרו לידבק צה' חיה הפשט לה'.

אוי מי יחיה משמו אל. דמה שאדם מדביק ענמו
 בקצ"ה צה' הוא דבק ח"ש מי יחיה רק מי
 ששם צה' דרכו.

בגמ' ומד' כוחו של בלעם שידע לבחון השעה
 שקב"ה בועם דאי' אל זועם בכל יום ויש
 חסד אל כל היום דיש לכל רגע הארות גדולות
 ונוראות רק שרץ למנוס שלא יתגלה חיה ע"י צה'
 הכעס ואלוהי חכמית הכעס כדי שיגלו הרחמים כי
 אם צדקמים לצד לא היה קיום מרוב חסד היה
 הכל צול כנודע מסה"ק ענין עמוק ח"ש בלעם
 מה אקוב לא קצה אל כי אם יקלל בעת הכעס
 את צנ"י יהיה זה היפוך המכוון כמ"ש ח"ש כי
 רגע באפו חיים צדונו דהרצון להגיע ע"י לחיים
 ולא להיפוך וצ"ק מתגלה מהארה עליונה של
 הזמן ונקרא חמדת ימים וכן ימות המשיח יגלה
 שורש הימים וע"י שבת אפשר לגלות הארת כל
 הימים.

לא הביט און ביעקב. דרצה לקלל בשם כ"ו ובשם
 אל ובקליפה נגד זה גימ' און חיה לא שולט
 ביעקב ח"ש מה אקוב לא קצה אל ולא זעם ה'.

מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו. פי' דכמו
 צמזרים אפילו שלא היו ראים הגביהם
 השי"ת למעלה מהראוי ועי"כ הוציאתם קן בכל פעם
 ח"ש כתועפת ראם לו וכן בכל ש"ק מתרומם האדם
 למדרגות עליונות.

בתחילה רצה לקלל. בשם ה' חיה רחמים ומלא
 רחמים על צנ"י ואת"כ יסה בשם
 אלוקים ח"ש את"כ אולי יעב צעניי אלוקים אולם
 ותהי עליו רוח אלוקים וצרכם גם בשם זה דגם
 מדה"ד הסמימה לצדך את ישראל.

אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו. ע"ד חנו
 עח לאלוקים כביכול קן צנ"י מגביהים למעלה
 ח"ש מוציאו חיה כתועפת ראם לו והבן.

אראנו ולא עתה וכו'. דכל יום הכנה לצאת
 המשית ח"ש בשרו מיום אל יום ישועתו
 כל יום מכין לישועה.

והאביר שריד מעיר. כי ישראל יש צה' שם אל
 ואת"כ אותיות ישר והוא כי אין הדבקות
 שלם אולם לע"ל יהא הדבקות ממש צה' ואז יקראו
 אל לצד וכמ"ש שהקצ"ה קרא ליעקב אל ז"ש

פנחם

לשפע לכל האחים ולכן לא נאמר אלנו ל' דכולל כולם.

ובני קרח לא מתו. מה שהזכר כאן ולא למעלה בפ' קרח דכאן באו לתקון שלהם.

בארדי לא נזכר ארד. כי משצט בנימין חסרו ה' משפחות ונתקנו ע"י ארד צדוד הגלגול ולכן אין שיך רק לו לכן לא נזכר שמו כי היה ו' משפחות וזה עוד צני צלע ובאחרים לא נזכר רק דור ראשון וכאן כמה דורות רק כנ"ל וזה מילת צלע שצלע. וכל ענין הפרשה מרמז לזה הסוד דגלגול איך שבני מתקנים את המתים וזה עוד ירושה הסמוך לזה.

בשבת לא נזכר מפורש נסכי יין. דנשפר הקנה כתנ דטעם יין למתק הגבורה ובשבת ממותק.

בעולת שבת נאמר על עולת החמיד וגו'. בר"מ ובשאר מוספין נאמר מלמד דעין גמ' מנחות מ"ט מדיר ומקודש דגם החמיד של שבת שונה משאר תמידין וזהו כונת הכתוב על עולת החמיד, שמעלה אותו.

שלום וי"ו קטיעא. כי אות ו"ו שיך ט ג"כ ג"פ אות י' כשהוא בצמי השלימות וע"ז אמר האר"י ז"ל דלע"ל יהיה השם יוד הא' יו"ד ולא ו' וזה עשה פנחם וזה נקרא שלום.

הנני נותן לו את בריתי שלום. וא"ו קטיעא יש לספק אם הכוונה שכותבין אות יו"ד או שהוא אות וא"ו רק קטועה ונראה שזה אות וא"ו רק קטועה וכפשוטו הלשון צמי' וא"ו קטועה והנ"מ צכת ו"ו שלימה אם נפסל (כשממעיטו את"כ).

לרב תרבה נחלתו ולמעט חמעים נחלתו. פירוש כי אי' נחלה לישראל עבדו שאותו החלק שיתן לאדם בארץ יכול להגדיל אותו החלק ולהתקשר על ידו בעולמות העליונים ותלוי כפי עבודתו לחתא וזהו לרב תרבה ולמעט חמעים.

בקנאו את קנאתי. עיקר הזרות והעונש לאדם הוא בעוון חלול הצרית קודש ולכן שם עיקר הקנאה לה' כי ע"ז מקפידין צוחר בשמים.

ושם איש ישראל המוכה וגו'. ומה שלא הזכיר למעלה צעח שהרגו כי הזכרת השם הוא סימן שיתקן בשלימות וזה היה רק לאחר מיתה וגם יאמר ע"ד מה שאמרו המקובלים דזמרי נתגלגל צר"ע וזכי באשם ר"ע אשם טורנסרופוס וכ"ד אלף תלמידיו היו כ"ד אלף שנפלו בשיטים וע"ז אמרו ושם המוכה דדוקא אז כשהוכה היה שמו כך.

בענין המשפחות. הנה למשפחה ראשונה לא נזכר בלמ"ד ע"ד משל חנוך משפחת החנוכי ולא לחנוך דאי' צכמי האר"י דהבן צבור הוא הצנור

וביום השבת שני בבשים. וצמד' דמדוע יוס
השנת ב' כנשים הכי מועט ומחרך לפי
שמעשה שנת כפול ואין מוכן החירון רק כך דיש
ב' מיני יתוד יש יתודא עילאה ויש יתודא תתאה
וצר"ת ויו"ט עיקר היתוד הוא תתאה ולכן אז צא
פר איל ושבע כנשים והבן משא"כ שנת הוא יתודא
עילאה ולכן הוא רק שני כנשים שלמעלה הכל צרוא
דאחד לכן המספר קטן וגראה לפרש ציה שיטת
הראשונים הוצא צרמ"א דלא דשנת א"צ לסמוך
גאולה לתפילה דאינו יוס צרה מ"מ ציו"ט צריך
לסמוך והחלוק כנ"ל דיו"ט אינו רק צמן המודש
ולא צמן היום והיינו שרק מתקן יתודא תתאה
צמי' חודש ולא שורש היום אבל שנת שתלי ציוס
היינו שעלם היום מקודש הוא גציה יתור וצכת
השנת לפחות הארת כל ימי השבע שלכן נאמר
עולת שנתו בשנתו שעי' שנת מתעלה על השבע
ונפתח שורש כל הימים והנה אף שמה שנשתלח
האדם בעוה"ז לעשות רצון קונו לייחד אף דברים
הקטנים צמי' יתודא תתאה מ"מ ג"כ אחר שמתקן
צריך לדבק ב'תודא עילאה ואז הוא צמי' דביקות
אמימות בהשי"ת ונגלה אחד בכל מעשיו ח"ש צמי'
חולין גבי כשפים אלל רבי יוחנן אין עוד מלבדו
ומחרך שאני רבי יוחנן דנפיש זכותיה ואין מוכן
שהרי ממ"ג אס הוא כן א"כ גם אלל כל אדם רק
הכוונה שיש יתור לצמי' עילאה אז אין עוד מלבדו
וע"ז אמר את"כ אין נוקף אלצטו שכל מעשיו
ב'תוד השלם ובש"ק שאז נגלה היחוד העליון ודאי
שיקל לדבק ציה ולכן לא נזכר בשנת בקרבן לשון
מעשו או הקרבנס כי יתוד העליון נעשה מאליו
ורק ע"י שהאדם מתקן היחוד תחתון וזכה ליחוד
העליון והוא ע"י צטול כל המעשים והרצונות ב'תוד
לעשות רק רצונו ית'.

עלה אל הר העברים. דאעפ"י שמהה לא נכנס
לארץ מ"מ כיון שאיחפשטוחא דמשה בכל
דרא ודרא נכנס צמי' זו שהיא סוד העצור חוה
הר העברים חוה ונאספת אל עמין.

שני בבשים. כי אי' דקרבן דבין הערביים למתק
הדין של ערב חוה כנש לשון כונש הדין.

ענין הקרבן. כי יש רפ"ת ניצו"ק שיעקר לצרר
ולהעלותם וכנודע מהאר"י ז"ל אשר כל יוס
וכל רגע וכל תפילה יש הניצו"ק אשר צריך לצררם
ציוס זה שאס לא יתצרוו אין אפשרות לצררם צמן
אחר וע"ז אמרו מעוות לא יוכל לתקון חוה הוא
סוד הקרבן תמיד בכל יוס הם הניצו"ק המתוררין
חוה הצביה צמן המורבן שקשה התקון וצרוו ואי'
שלע"ל יקריבו הקרבנות מכל הזמן ויצרר הכל.

שלום וי"ו קמיעא. כיון שנגלה ה'וד שצוין נהי'
הכל שלום ועיין בצעל הטורים.

בגמ' ורש"י שנה הכתוב נחלה זו מכל נחלות
שכאן המתים יורשים את החיים. ראה
לומר דכשיש לאדם בן צארי' גם הוא מתעלה.

והיתה לבני ישראל לחוקת משפמ. פי' דירושה
זוכין לה אפילו שאינו ראוי ולכן נקרא חוק
ומשפט ולא שכל חוה זכות לכל צמי' לירש נחלת
אבות אפילו כשאינו ראויין ח"ש והיתה לבני ישראל
כיון שזה חוקת משפט.

הם מי מריבת קרשו. וכן צפי' חוקת המה מי
מריבה ומה הלשון הם רק הכוונה שערך לא
נתקן זה וכשימתקן יכנס מרע"ה לא"י.

משות

ויקח וגו' מאתם כל כלי מעשה. כי איתא במס' שנת מידי הרהור לא יאלנו ואולם המעשה היה טוב ולכן הגם שפעמים הרהור לא טוב אם המעשה טוב אפשר לתקן גם הרהור זה כל כלי מעשה.

ויקראו בשמות את שמות הערים אשר בנו. היינו שכוונו לכל מקום השם הנכון לו עפ"י צרופי האותיות.

ויקרא לה נבח בשמו. צרש"י לא נחקיים שם זה ויחכן ע"ד דרש כי איתא בשמו היינו שכונ רק לשמו ולכן לא היה קיום משא"כ בשאר השמות.

לא יחל דברו כבל היוצא מפיו יעשה. דאי צוה"ק שכל דבור צנה עולמות אם טוב לטוב ואם רע לרע ח"ש לא יחל דברו יזהר שלא לזלזל ולעשות חול בדברו כי כל היוצא מפיו יעשה מכל דבור נעשה מזה למעלה דברים גדולים.

בענין טבילת כלים. אי צראשונים מירושלמי דהטעם דטבילה הוא כיון שיאלו מטומאת עכו"ם לקדושת ישראל וא"כ מדוע דוקא כלי סעודה הלא טעם זה שיין בכל הכלים ועפ"י פשוט נראה מהראשונים דכתבו קדושת מאכלות דעיקר ההבדל בין ישראל לעכו"ם הוא השמירה ממאכלות אסורות ולכן אי צפ' שמימי להבדיל בין הטמא והטהור בין החיה הנאכלת ובין החי אשר לא תאכל כי בכלי

זה הדבר אשר צוה ה'. וצרש"י מוסיף משה על כל הנביאים שנמנעו צנה ומשה צנה הדבר וזכר זה דוקא כאן צפרשת נדרים כי איתא טוב אשר לא תידור ודור המדבר שנאסר להם צפר תאווה ועל כרסן היו צריכים לנדור כדי שיוכלו לאכול צפר שלמים ע"י תוס' חולין ב: ומוכח מזה שדור המדבר היו צמדריגה גבוהה יותר מכל הדורות ולכן דוקא צפרשת נדרים נאמר כן שמוסיף משה על הנביאים ח"ש צמדריגה פליאה זה הדבר הה"ד טוב שלא תידור מוסיף משה וכו' ולהג"ל מוסף עיין צמדריגה רצה.

ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין. עיין צוה"ק פירוש הלשון על מדין וגם שכשרוהו לתקן אחיה מקום או אחיה נצוה"ק המפחרין בקליפה או או שהוא מתעלה ומעלה הדבר עמו או שח"ו טפל ומפיל הדבר עמו וזהו על מדין שלא יכשלו ח"ו ויעלו ויתקנו ענין מדין.

הן הגה היו וגו' למסור מעל. פירוש כי כל זמן שהדבר שנעשית בו העצירה קיים זה עלמו מקטרג למעלה כי נעשה האסור וזהו למסור מעל.

ויצבאו על מדין. ממנין השלל נראה שהיה גם גדול צנה שכבשו מדין כי הם היו רק שנים עשר אלף ואילו צמדדין נפש אדם שהיו פחותים מגיל שלוש בלבד היה שנים ושלשים אלף.

ליהר יומר צעת המאכל כשיצאה"ר מתקרנז ונקרא
שעת מלחמה ח"ש הצאים למלחמה.

בַּהּ שהוכיח משה לבני גר תרבות אנשים
חטאים. פי' דבארנו דיש לפעמים רע שבאדם
שהוא עצמו אינו מרגיש בזה ומשרע"ה רצה למקן
שלא יהא זהם אותו נקודת רע ולכן הוכיח והבן.

נחננו געבור חלוצים ואחנו אחוזת נחלחנו. ימכן
דלכן רצו לקבל חלק בעצב הירדן דבעת
שיכנסו להלחם יהא עמהם כבר זכות ישוב א"י.

הָאָרֶץ לעריה בגבולות ערי הארץ סביב. ע"ד
שבארנו שעל הגבול יש ג"כ קדושה של
המקום ולכן גם בעצב הירדן יש קדושה ח"ש
בצולות וכו'.

וַיִּקְרָא לָהּ נְבִיחָה. צרש"י ורמב"ן לא נתקיים שם
זה ימכן הטעם לפימ"ש ויקרא לה בשמו
מדוע לא נאמר כן באחרים אך כיון שנתכוון רק
לשמו לכן לא היה קיום משא"כ באחרים.

לֵא יחל דברו. צמ"ה הימר נדרים פורחין באוויר
פי' דיש צמיח מחשבה דבור מעשה שנרץ
למקן שיהא כל הג' צמיחות מדובקים אך זו יחברך
לגמרי וצמי' מחשבה יש כמה צמיחות וכנגדן זוכה
לנפש רוח נשמה שהם כנגד מעשה דבור מחשבה
וכמ"ש שיש צמיחה כמה צמיחות כן זוכה אח"כ
לחיה יחידה (ג"כ נראה דנר"ן זוכה צמי' החול
חיה הוא הנשמה יתירה דש"ק, ויחידה לע"ל
בצמיח המחסים ונחמי לב חדש) והנה אלה הצמיחות
דמחשבה דבור ומעשה כולם פועלין למעלה עד אין
ערוך ועד"מ כח הדבור צמורה ותפילה עי"ז מיוחד
יחודים בכל אות ואות שאי אפשר כלל להשיגם
בחיטו בעוה"ז וכן צמי' המחשבה וצמי' המעשה
והנה מ"מ הרי רואים דשייך דלף צעת שמדבר
דברי תורה ותפילה ומ"מ מיד אח"כ נופל ויחזר

סעודה יכר ההבדל משא"כ בשאר הכלים ועוד
נראה דכשאלם אוכל נרץ ליהר ציומר שלא יתגשס
ולכן נרץ שיהא הכלי שאוכל זו נקדושה ג"כ ציומר
ועי"ז נשמר יומה.

וַיִּקְרָא לָהּ נְבִיחָה בשמו. צרש"י לא נתקיים שם זה
ימכן דעל הקודמים נזכר שמרע"ה נתן
להם משא"כ כאן שהלך לבדו וכבש ע"כ לא נשאר
השם.

אֵל ראשי הממות. כי כוח נדיק להעלות דבור של
כל איש ישראל מק"ו אם יכול לבטל דבורו
כ"ש שיכול לקיים דבורו ולהעלותו.

בְּנֵי דגדר אסור חפצא. ושטעה אסור גברא
ונלמד מלשון הפסוק דגדר נאמר לה' וכל
מקום שמוכר שטעה נאמר על נפשו היינו על
גברא ולא על חפצא.

בְּרַעַת זקנים מבעלי התוס'. וכן בתוס' שצמ"ד
הקשו דמדוע קנף משה שהחיו כל נקבה
והלל מותרת מדין יפ"ת וכן מה זה שלמרו אח"כ
מידי הרהור לא ילאנו והלא מותרת להם וז"ל דכיון
דכאן היה ציוי להורגם לבסוף נמצא שאינן מותרת
מדין יפ"ת וזה הכוונה מידי הרהור לא ילאנו וקשה
דאיך הרהרו רק מקודם חשב לקיימם ולכן היה
מומר הרהור מדין יפ"ת אבל אח"כ שגור להורגם
נמצא שלא היה דין יפ"ת ולכן הוצרכו להביא קרבן
על הרהור וימכן דהא דמומר הרהור ציפ"ת דוקא
אחר שבאה לביטו וגלטה וכו' כפי הסדר הכתוב
בפסוק כי תלא דוקא אז מותר שכבר באה לרשות
ישראל ולכן נסמך כאן פי' טבילת כלים וגעולם שבא
ע"י הבאתם מרשות עכו"ם לרשות ישראל.

הַבָּאִים למלחמה. לשון הוה דבארנו ענין הגעלת
וטבילת כלים דוקא בכלי סעודה כי נרץ

ההיפוך מזה היינו דבר רע במחשבה דבור ומעשה ואז ממילא הוא נמשך ומתעלה כגובה המחשבה ודבור שלו חה שהזהירה תורה לא יחל דברו ואז ממילא ככל היוצא מפיו יעשה היינו שימשך עצמו אחר זה וזכר נדר לה' שהוא ע"י הצטול כליל להשי"ח זוכה לימשך אחר מעשיו ופעולתו בעולם העליון וכמו שרמזו החי"ה הרי"ם בגמ' וחסרה הלצנה שיש אורות שאין יכול להתגלות רק ע"י צטול ועונה וכן ענין הנדר צטול להשי"ח.

מזה דאפילו צעת התפילה עצמה שאז מיסד יחודים עליונים כנ"ל ומ"מ הוא עצמו חושב בסתר הצלים ואיך שיך זה וכן צחי' המעשה שיחכן שיעשה מעשים טובים שפעולתם עד שמי רוס והוא עצמו לצו כל עמו אך הענין דיש לאדם למשוך עצמו אחר הדבור מחשבה ומעשה שלו ואז הוא מתדבק בדבורים ופעולות שנעשו על ידו ואינו נופל אח"כ משא"כ אם הוא אינו משוך אחר הדבור ומחשבה שלו אז אין הוא עצמו מתפעל כלל מזה ועיקר הדבר שימשך לגמרי אחר המעשים שלו הוא שלא יעשה

מסעיהם והבן. ואיתא חיים למוצאיהם אל תקרי אלא למוצאיהם צפה כי עיקר העליה ע"י דבורי אומיות של תורה ותפילה מתייחד הכל חוהו למוצאיהם.

ואם לא תורישו וגו' כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם. מה שהקפידה תורה כ"כ ע"ז כי אי מקור השפע לכל העולם וצומח כשנ"י שם ואם מניחים שם עכו"ם אז בהכרח השפע צא להם נגד צנ"י.

שני המצוות וכו' קדמה מזרחיה. כפל הלשון עיין רש"י גם יתכן לשון קדמה מלשון קדמונו של עולם דלקחו הנחלה צמ"ל כי בצמיחה עליזות ג"כ צמ"ל יש קדושה.

ויחננו על הירדן. מה שנאמר על ולא כחוב צירדן כמו באחרים צהרי העצרים וכיו"צ ובפשטות כי צירדן עצמו נהר וא"א לחנות וחטו על יד הירדן גם ירמח למ"ש בגמ' שראה המקום שקטן מאד ותמה איך היו שם ס' רצוא אלא שגמדא ופשטא חוהו על הירדן.

ויבתוב משה את מסעיהם למוצאיהם על פי ה'. דאיתא ואחילך את המן למען הודיעך וגו' כי על כל מוצא פי ה' דדור המדבר וכו' וראו שהכל כבודו יתברך חוהו גם בלחם ראו שמוצא פי ה' הוא המחיה וכן במסעות שהיו לצד שכל מקום מלא כבודו חוהו למוצאיהם היינו מוצא פי ה' חוהו כפל הלשון למסעיהם למוצאיהם ומוצאיהם למסעיהם שיש טעם ושורש לכל מקום שצריך האדם להיות צ' הקשור לשורש נשמתו ונקרא מוצאיהם אולם למטה אין נראה אלא צהסתר חוהו

שרצח קודם גמ"ד ומקשה בגמ' אח"כ מה הי' יכול הכהן לעשות ומתוך שהיה לו להחפיל שיצא זכאי בדין והוא ענין תמוה שיחפיל כן וש"י חפילה כזו ועיין בשפ"א בשם ח' הר"ם וגם דבריו עמוקין וז"כ רק דאי' במדרש נחמי החורה נמכרתי עמה דאלו ואלו דברי אלוקים חיים דכל מה שמוצאין ומוכחין שכן יש בחורה מסכים הקב"ה ולכן אף אם מוצאין ב' נדדים שניהם אחת ולכן האוחז בחורה בידו מפתחות כל העולמות וטודאי שגם בידו להעלות ולתקן עצמו מק"ו ולכן יש זה בחורה חקונים לכל האופנים והמזרים וזה הכוונה בגמ' מכות ז' שנגמר דינו בחו"ל מחדשין דינו בא"י מפני אירא של א"י ופלא רק הכוונה כנ"ל דשמה ע"י חורב א"י שגביה יוחר ימצא לו תקון שורשו בעוסק בחורה לשמה וכמו שא"י בשם האר"י דגם אם לומד ע"מ לתקן נפשו ולדבקה בשורש עליון מיקרי חורה לשמה וזה ענין מקלט שמגביה הרוצח למקום גביה וכן החורה ורמזו בה שלכן דוקא מרע"ה שר החורה הדייל הערי מקלט ולע"ל אי' שיוספו על ערי מקלט כי לע"ל העלויות בעולמות העליונים ג"כ יהא ע"י חורה שהיא הדיקוה הכי גדולה בהשי"ת כיון שזה דעמו ורזונו ית'.

ג"כ יבואר אשר משח אוחו. דיש ענין בעקב יצילך קצוץ שמתקבץ כל האדם ומעשיו לנקודה אחת ואז אם הוא רוצו טוב נעשה טובו טוב ולכן ישמור עצמו מרע שלע"ל בעת קיצוץ כל המעשים יהא הטוב גובר וכן ש"י ענין הקיצוץ בזמן שכל הימים מתקבצים בשבתות ויו"ט וכן בצפשות נכללו הכל בכה"ג וצדיהמ"ק נכלל הכל כל המקומות וכל הזמנים וכל הנפשות ולכן אילא יראה פני ריקס שיהא הכל טוב.

מ"ח עיר ניתנו ללוים. והרי אמר ששצט לו לא ינחל באר"י רק נראה דאעפ"י שהיה להם הערים לא נקראו נחלת הארץ כי ניתן להם ע"י שצטים ונחלת הארץ אינו מה שהקרקע שייך לו רק מה שיש לו שורש ע"י מקום זה דוקא וזה לא היה ש"י אלא לו ולכן צנו אלסם ג"כ שלש ערי מקלט שניתן להם בעבר הירדן ולכן נקראו ערי מקלט והבן כ"ו.

מסעיהם למוצאיהם. ומקודם אי' מוצאיהם למסעיהם דאי' לא על הלחם לבדו יחיה האדם אלא על כל מוצא פי ה' וכן צנ"י במסעות דבקו במוצא פי ה' הם העשר מאמרות המחייין כל העולמות.

צ"ע שלא נזכרו. המסעות דפי' חוקת נחל זרד ונחליאל וצמות ועוד.

אף שנתן ללוים מ"ח עיר לא נקרא שנחלו נחלה בא"י. כי מעלת א"י שניתן מהקב"ה לבדו ללא אמצעי וכאן ניתן ללוים מצנ"י וענין המ"ח עיר כי מ"ח טיפין דנטפון מנהר לעדן ושם אסירת הלוים כי אין להם חלק בארץ היינו במדרגה התחתונה רק צחי' השפע למעלה גם ירמו לו' קצוות כ"א אחו משבעה גימ' מ"ח.

מות יומת הרוצח. דיש צריחה ב' עבירות עלם מעשה האסור דהריגה וגם מה שנפעל עי"ו שנהרג אדם ולכן אף ההורג בשגגה שאין בו מעשה אסור דנעשה בשוגג צריך כפרה על המתפעל.

ערי מקלט. צמ' מנין לד"ח שהן קולטין ופלא גם צמ' אשר משח אוחו שנחמנה לאחר

יהוה

דברים

גדול יותר לסקנן ולכן כפי עומק הגלות כן נלך
לגאולה יותר גדולה.

ה' אלוהיכם יוסף עליכם. דקודם עת הדין מתגלים
רחמים כדי למתק הדין שאח"כ צא ע"כ קדם
לאיכא אשא לצדי ברכת משה.

ערים גדולות ובצורות בשמים. דאף אומה
מאומות העולם זה מה שיש לה זכות
להימנע בא"י הוא ניתן לה משמים לצד איזה זכות
שיש לה או סיבה אחרת כזכר צוה"ק כלפי בני
ישמעאל כי זה עד"מ מחזיק בפלטרין של מלך.

אוכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם וגם מים
וגו' ושתייתם. פי' דא"י צנתי האר"י
דהטעם דאסור אכילת ח"צ לפי שהט"א מתגבר
באותו יום ולכן אין לאכול ביאור הדצר דאז קשה
לישמר שלא ליפול בגשמיות האכילה בגלל חזק
הט"א ולכן כשצאו צבול בני עשיו שהוא חזק
הט"א אמר שלא יקחו מאתם מאומה מאוכל כי
אם צכספ יקנו שלא יהיו שליטה צמאכל ולכן למדו
מזה הפסוק אסור בשולי עכו"ם דזה אותו הטעם
דכח הט"א גובר צמאכל.

לא אסור ימין ושמאל. דא"י מקובלים שיש קליפות
מצד ימין ויש מצד שמאל ורמז לו שבשניהם לא
יכריסו אם יתן להם לעבור אבל כיון שלא נתן
הכריסו הקליפות.

אלה הדברים וגו' בין פארן ובין תופל וחצרות
וגו'. כי משה חיקן ועשה מכל המקומות
חורה ממש שהרי נכתבו צמורה שמות המקומות.

ולמכיר נתתי את הגלעד. כי גלעד הוא הגבול
בין א"י לחו"ל ולכן גלעד היה הגבול בין
יעקב לבין חיה ניתן ליאיר בן מנשה ולמכיר.

ימים רבים כימים אשר ישבתם ונסב את הר
שעיר ימים רבים דא"י המתדש צטוטו בכל
יום חדשים לצקרים רצה אמונתך ובנ"י ניתן להם
שימנאו בכל יום זה החדוש ואז נקרא ימים רבים
וצנח השבת להפך ימי בין המצרים.

ראיה החלוחי תת לפנדך עלה רש. כי אין האדם
משמוקק רק למה שראה ומחאוה לראות
שנית וכמו כן סדר העבודה שמראין לאדם ואז
משמוקק מעלמו וכן צנין ציהמ"ק מראין לצדיקים
בשבת חזון מעין ציהמ"ק לע"ל ואז הם משמוקקים
מאד לגאולה וכן באר"י הראו להם ארץ ישראל
וע"כ צאה התשוקה שמכחה כצטו את ארץ ישראל.

רפאים יחשבו אף הם. כלומר דארץ הרפאים
הצניח לתת לבנ"י ורפאים הם מג"ר.

שבת חזון. עם' דאז בכל השבת רעוא דרעון פי'
דכמה שההסתר יותר גדול כן נלך אור

וְגַם יד ה' היתה בם להמם עד תומם. ואח"כ
כאשר תמו למות שהגיעו למכלית השלימות.

באשר עשה ישראל לארץ ירושתו. לשון עבר
ואח"כ לשון רבים ז"ע.

באסור לקחת מארץ עשיו. עמון ומואב דאי' כל
האוכל בת"צ כאוכל צגיד הנשה ונאורו
דאף שנודע שיש עמין להעלות כל הגשמיות ע"י
קדושה מ"מ יש דברים שזהם חוקף הקליפה שאין
להם עדיין תקון רק תקום צא ע"י שצרת ומתרחק
מהם וכך היא עצדת השי"ת וכן הוא במקום שנודע
שיש להעלות כל המקומות מ"מ עמון ומואב עדיין
אין להם תקון וכן צימים שאף שיש לתקן כל
יום מ"מ תשעה צאב עדיין קשה לתקן ועיקר צא
ע"י שמירה ולא לאכול וכנ"ל התרחקות מכה גזרת
השי"ת וכן צאדם שיש אצרים מיוחדים שאין צהם
כ"כ עמין העללה רק להיפך לשמור עצמו ולא
לעשות מכה גזרת המלך ויראתו וזה התקון וכן
עמין הצביה צימים אלו שאף שעיקר דרך העבודה
ע"י שמחה מ"מ כיון שנאצד מאתנו צית אלוקינו
א"כ נרץ ג"כ לצביה ועי"כ זוכין לנחמה צנ"א.

בחי' הרי"ם. שצ"י קרובין למשנה תורה ועי"כ
זוכין ליקרב לכל התורה ולכן נזכר בכל הספר
עמין ארץ ישראל שג"כ עיקרה שע"כ זוכין לידבק
צו ית' וזה הכפל ארצם לנחלה נחלה לישראל.

בבל הפרשה נזכר כמה פעמים. ראה נחמי
לפניהם הארץ ראה החלמי תת לפניך פי'
דכל דבר מושג רק ע"י השתוקקות וקודם מראים
לאדם משמים ועי"כ משתוקק ואח"כ יכול להשיג
ח"ש כי כן צארץ ישראל קודם מראים קדושת
הארץ ועי"כ משתוקק ויכול להשיגה גם יאמר דאף
שצטוה"ו הוא נסתר מ"מ אם רוצה דוקא זוכה
ורואה צחי' עליונה ונסתרת שצכל דבר וזה היה
העמין דמרגלים שלא ראו את האור הגדול שנמצא
שמה גם צדרך הטבע ח"ש ראה שיראה האור
שצכל דבר גם ירמוח לסוד ראה שהוא ממוחין
עליונים ועי"כ שמתגלה הארה משם זוכין לירושת
הארץ.

בבל פעמים מה שבבשו מסיחון ועוג. כי יש צי'
מיני ירושה מה שזרשין הארץ צפועל ואח"כ
מה שע"י קדושת המקום יורשין צחי' עליונה שצ
ולכן כפל פעמים הכיטש והצן.

ואצוה וכו' שמוע בין אחיכם וכו' כי המשפט
לאלוקים הוא ולרץ להצין הקשר צרש"י
שאפילו צא דין לפניך מאה פעמים והעמין דצאמת
שיך שעכשיו יחדש סצרא נוספת וכמ"ש מחדש
צכל יום הלכה ח"ש שמוע לשון הוה דשיך כל
פעם שמיעה חדשה כי המשפט לאלוקים ומחדש
כל יום הלכה.

ואתחנן

לא תגסו את ה' אלוהיכם וגו'. ע"ד שפי" המאירי
צטעס לשון זהירות דהשי"ת עוזר תמיד אפי'
בכל מצב וכן כאלו שלא ינסו צסימנין כי תמיד יעזור
ובכל עת ומצב.

את הדברים האלה דבר ה' וגו' קול גדול ולא
יסף. אמרות ה' כסף כרוף בעליל לארץ פי'
דעשרה מאמרות נצרא העולם וכן עשרת הדברות
היטב צמורה וצרא העולם ואם היה נחוסף דביר
אחד אז היה הקדושה צגלוי וגממד צדיוק שיהא
חיות הכל צמורה ומ"מ יהא נסתר וזהו לרוף
בעליל לארץ וצריך לדבק ולמצוא חיות צמורה בכל
דבר.

קול דברים וגו' זולתי קול. פירוש שאז צאו לשורש
האחדות שהיא לפני ההתפלגות לחושים והבן.

הר שיאון הוא חרמון. וצדנרים איחא צידומים
יקראו לו שריון והאמורי שניר הרי ד' לשונות
להר ומשמע שהשם הנכון הוא חרמון וכמ"ש הוא
חרמון וכן צביאים איחא חטור וחרמון צשמך ירננו
וע"ע צשיר השירים מראש שניר וחרמון.

ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך. פירוש
להגיע להדרגה הגדולה הזו של יחוד
השם צאופן האכון שפי"ז יחידו גס העולמות
העליומים והתחתונים ויגרום נס"ר לשמו הגדול

אל תוסף דבר אלי עוד ברבר הזה. כי מי שמבקש
מחנת חנס נענים לו ולזה אמר אל תוסף דבר
בדבר הזה היינו לבקש מחנת חנס.

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם
היום. פי' דמה שיש לו דביקות צהשי"ת
יש לו קיום עולמי וכן היום עצמו שדבוק צהשי"ת
קיים לעולם ורק לצני"י כח הדבקות הזאת.

אז יבריל משה. הלשון אז פי' שראה ארץ ישראל
ויכול לכון צדיוק השליש כמ"ש ושלשת את
גבול ארצך.

דבר ה' אל כל קהלכם. פי' דהדברות היו לכלל
ולכל הדורות.

כי מי כל בשר אשר שמע קול אלוהים וגו'
כמונו. פי' שצאמת אין מציאות לבשר לשמוע
קול אלוהים להמשך צקיומו צגשמיות רק גוף
צני"י שונה צמתן חורה שגם הגוף מסוגל לשמוע
קול אלוהים ולהמשך לקיים צגשם, ודוקא זה רצון
השי"ת ח"ש למה נמות שאין זה הרצון רק דוקא
שוב לאהליכס מצות פי"ו וגם אז למען ילמדו
ליראה.

ובשבתך ובקומך. שגם זה נעשה תורה ע"י
קבלת עומ"ש.

אפשר רק אם כל היום ישמור עצמו ומתשטתיו או שהגיע קריאת שמע וזכה ונחל עולמים.

בעת ההיא לאמר. הלשון לאמר עיין ברש"י גם י"ל דאפי' שמשא לא נכנס הועילה תפילתו לדורות הבאים שיזכו ליכנס ח"ש לאמר ג"כ לימד לכל איש ישראל שיחפלה על זה.

חשך ענן וערפל. דאי' דיש ג' קליפות וכולם נשצרים ע"י התורה.

תמונת כל סמל. סמל גימ' ס"מ דהעושה צחי' נורה צא ע"י ע"ז כי צשורש אין נורה דמות ח"ש אשר חלק ה' לכל העמים היינו שלהם נראה הבדל בין דבר זה לאחר משא"כ לצנ"י הדבקים בפנימיות שצכל דבר הכל אחד והבן.

אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים. ואח"כ והשנת אל לצבך כי ה' האלקים פי' דקודם באת הנשמה לעוה"ז מראין לה גדולת הבורא ועוד עניינים כדי שאת"כ צעוה"ז לא יתגסס לגמרי ואם ישוב אל לצבו יזכה להשיג שוב המדריגות שהיו בו ח"ש אמה הראת לשון עבר לדעת כי ה' וכו' ולכן והשנת אל לצבך זה הענין, גם יתבאר דיש לכל אדם ידועה ואמונה שהבורא הוא האלקים וכו' אבל זה ידועה שצמת וצריך שגם הלבו ירגיש שזה ענין מיוחד שהלבו והרגש שבו מרגישין ז"ש קודם אמה הראת לדעת לשון ידועה ואח"כ השנת אל לצבך שהלבו ידע מזה זה ענין גדול יותר והבן דבר זה.

שמור את יום השבת. וצראשונות נאמר זכור ג"כ צראשונות נאמר טעם השפיתה כי ששת ימים עשה ה' וצאשונות ענין דל"מ רק החלוק דליל שבת צחי' שמור שהוא הסתלקות הקליפה ועלית העולמות חיה ענין דל"מ ולכן נאמר למען ינוח ענדך כמון שצחי' עבד שצאדם ג"כ מתעלה

ובשנת צוקר צחי' זכור הוא השפע דעתיקא שצבא לעולמות וצחי' כי ששת ימים עשה ה' והבן.

כבד את אבך וגו' למען יאריכון ימך ולמען יטב לך כי ע"י כבוד או"א גורם שיאירו המדות עליונות צו' מתמונות וכשמאיר הארת העליונות נקרא אריכות ימים.

לך אמור להם שובו לאהליכם. צמ' להחיר מצוות עונה כי קודם נאמר מי יתן והיה לצבם ליראה וע"י מידת יראה אפשר לקיים מצוה עונה ולא ליפול.

בשכבך ענין קריאת שמע. בערב דעי"ז לא יקרב אליו המזיקין כלילית כלילה.

ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. פי' דצדקיים שייך צחי' הגלגול לתקנם אבל צשונא גם זה אין לו אלא נאבד לגמרי.

וראה בעיניך. הלשון בעיניך ופשיטא רק ע"ד שאמרו צמ' תולין סג' על איה שעומדת צחו"ל ורואה נבילה צא"י מכת רחיה טבעית כן כת חיה ניתן למרע"ה וראה צעין הטבע ולא ע"י נס.

אשר ילמדון ליראה אותי. דשייך שאדם לומד וטועה בלמודו אולם אם לומד עם יראת שמים אז יכוון לאמיטה של תורה ולכן ניתנה תורה צאש וצפחד ורתת.

ויגד לכם את בריתו וג' ויכתבם של שני לוחות אבנים. פי' דעד אז היה התורה אור עליון ואז נלצם התורה בלבוש קיומי ומעשי חיה לוחות אבנים.

וחיים העליונים עד למטה מ"מ יש מצוות שיותר
 מיוסדות לזה כק"ש וכיו"צ וזה נקרא נחל שני
 עולמים דגם צעה"ז כיון שיש על ידו צרכה
 עליונה מתגלה קדושה שבהם ולכן צמורה נאמר
 רק הבעמות גשמיות ולא שכר רוחני כמעט עבר
 המצוות (כמו עוה"צ ורזה"ק וכיו"צ) רק שכר
 גשמי כמו לאן ובקר ואריכות ימים כי ע"י קיום
 התורה מתגלה הברכה עליונה בכל הגשמי וגם
 בעושר וכבוד יתגלו המדות העליונות ואז אינו מזיק
 הגשמי והנה צמורה נאמר ונכפל שישמרו המצוות
 כי ע"כ יטב לך וכו' והרי אי' במשנה הו' משמשין
 שלא ע"מ לקבל פרס ורק לעשות נס"ר לצורא
 ית"ש רק דבאמת תכלית תורה ומצוות אין הקצ"ה
 נריך שיעבדו רק רצונו להיטיב לבני ומ"מ אין
 לעשות המצוה לקבל שכר כי אם בעשייה חושב
 על ענמו כיון שהוא בעולם השפל אין יכול לדבק
 בקצ"ה משא"כ כאשר רצון האדם רק לעשות רצון
 השי"ת ודבק בו ממילא נדבק מעשיו בעולם העליון
 ושי"ך אח"כ שימגלה הטוב הגנוז ושלמה תכלית
 הבריאה ורצון הטוב להיטיב והכן.

אשר חלק ה' אלוך לכול העמים. פי' דלהם
 הוא חלוק ונפרד משא"כ לבניי להיות לו
 לעם סגולה. (ושוב מנאמי זה בשפ"א).

ועשיתם לכם פסל וגו' אשר צוך ה' אלוך. פי'
 האיסור לעשות מהמצוה פסל דהיינו
 שחושב שזה כל המצוה והגיע אל תכליתה כי נריך
 לידע אשר אין למצוה סקר וסוף כלל.

בראשונות נאמר וכו'. ובעמיות שמור צראשונות
 נאמר טעם כי ששת ימים עשה ה'
 וכאן נאמר ית"מ צראשונות נאמר על כן צרך ה'
 את יום השבת וכאן על כן צוך ה' לעשות את
 יום השבת והוא החלוק שבין ליל שבת לשבת ביום
 והמשכיל יבין.

קול גדול ולא יסף. עיין רש"י והפ' דדבר ה'
 הוא נחמי ואין לו הפסק וגם כיום אומר
 עשרת הדברות.

בגמ' על הקורא ק"ש זוכה ונוחל שני עולמים. פי'
 דאף דכל המצוות ע"י עשייתן נמשך מצרכה

עקב

שייך זה והבן, ולכן עיקר העבודה היא יראה כי זה שייך רק למטה וע"י יראה משיגים כל המדרגות, ואולם על היראה צריך לבד לעמול וזה הלשון שואל מעמך לשון שאילה שאינה אצלו רק אצלנו וא"י יראת ה' טהורה עומדת לעד כי צדדי להגיע ליראה צריך טהרה.

ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם. ותמוה הפשט מה זה צמסכות ומה הכוונה בזה יש לבאר כי כל האנשים אוכלים לשבע ונמצא שבעת האכילה הם צמינת מקבל שהמזון משפיע להם אצל הנדיקים ע"י אכילתם הם משפיעים שפע צרכה לכל העולמות העליונים ותחתונים ונמצא שגם באכילתם הם צמינת משפיע ולא צמינת מקבל וזה רמז הפסוק כי ענין אכילה צמסכות היינו צעוני וצמינת מקבל וארץ ישראל הוא להיפוך ואכילה צה היא צמינת לא תחסר כל צה להעלות המאכל.

ואבלת ושבעת וברכת. צירושלמי אפי' מדומדס דהיינו שכור פי' דלכן נתקנה צרהמ"ז שלא יתגשם כ"כ ע"י האכילה.

ומלתם את ערלת לבבכם וגו' כי ה' וגו' ולא יקח שוחד ותמוה השייכות ונצינת הטעם רק הכוונה כי לא יקח שוחד שצותן כליות ולב ורואה אם העבודה מיוחדת לשמו צאמת וזהו ומלתם את ערלת לבבכם שיהא העבודה צאמת וזהו לא יקח שוחד היינו עבודה מרומה.

מן תרבה עליך חית השדה. דכנגד הקדושה צריך טומאה כי זה לעומת זה ואם יכרתו העכו"ם יהא נצרך להרצת חית השדה.

כי על כל מצא פי ה' יחיה האדם. היינו הנצרכה נקרא מוצא פי ה' מה שהאדם מוציא צפיו שם ה' וזה החיות וכמ"ש צוה"ק דע"י הנצרכה מתצרכין כל העולמות.

ללכת בדרכיו וליראה אותו כי ה' אלוךך מביאך אל ארץ טובה פי' ושם נקל לקנות מידת היראה.

ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצוב נחושת. פי' דא"י תחת האצנים אציה ברזל דעיקר גדול התכללות תחמוץ צעליון וברזל גטיה מאק וצא"י נעשה מזה ונתכלל הכל צעליון ולכן אציה ברזל.

ואשליך את עפרו אל הנחל היוורד מן ההר. ע"ד זורה ומפרר לרות או מטיל לים וכאן שמהם.

מה ה"א שואל מעמך כי אם ליראה. פי' דא"י הכל צדי שמים סוף מיראת שמים כי כל המדות נשפע מהשי"ת ע"ד אהבה וכו' אצל יראה לא שייך אצלו רק יראים ממנו ולכן אמרו יראת ה' היא אצלו כי אצור הכוונה מה שמקבל ורק צד"ש

ושמרתם את כל המצוה וגו' למען תחזקו
ובאתם וירשתם את הארץ
וגו'. דקיום המלות צח"ל הוא כדי שיוכלו לקיימם
צא"י.

ועד הים האחרון יהיה גבולכם. הים האחרון
רומז לדברי הנביא זכריה והיה צום ההוא
יאלו מים חיים מירושלים חזים אל הים הקדמוני
וחזים אל הים האחרון וזהו יהיה גבולכם כפי
המשך לשון הנביא זכריה צום ההוא יהיה ה' למלך
וכתבתי הכל ברמו.

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו'
ושמר ה' אלהיך לך את הברית וגו'. על
הרוב נאמר חוקים ומשפטים או מצוות וכלן הלשון
משפטים כי צאמת שכן מצוה צהאי עלמא ליכא
ומ"מ יש דברים שאוכל פרוטיהן צעוה"ז והם
הדברים שקרויים מצוות שכליות וזהם גמילות
חסדים וכבוד אס זוכה צעוה"ז ג"כ לשכר וידוע
דסוקים מונח על חלק המצוות שאין השכל מחייב
ומשפטים הוא המצוה אשר השכל מחייבה ח"ש
שאם תשמור את המשפטים אזי כבר צעוה"ז תזכה
לזכרה וימכן הטעם צה כי מצוות אשר השכל
מחייב ע"כ שהם קרובין ג"כ צה העולם ולכן
שכרם גם צה העולם והכן.

אל תאמר בלבבך וגו' בצדקתי הבאני ה' לרשת
את הארץ. צארץ ישראל הקפידה התורה
ציותר שלא יתשוב שהיא צוכותו רק צעזר העליון
ית"ש.

ואודה גר לחת לו לחם ושמלה. אף שטמן לכל
חי רק כך דהגרים אי דהגשמות שלהם
ממקום קדוש וכן הוכחתי לפי ההלכה צמצות פ"ו
רק הגוף שלהם כיון דטולד מעכו"ס וגוף מוליד
גוף אינו קדוש ולכן אחר שמפגייר לרץ משמים
לקדש גופו ח"ש לחם לו לחם ושמלה שמה רמו

על הגוף לצטט לנשמה וימכן גם זו נרמז צלחם
כי לחם גימ' מולא שגם המזל שלו נומינן לו מחדש
וכקטן שגולד.

למטר השמים תשתה מים. דאי צוה"ק שצכל
המימות שצעולם מעורב מקילון של גיהנום
זולת אר"י ח"ש למטר השמים דייקא תשתה מים.

בראשית השנה ועד אחרית שנה. דנדוע לכל
שנה האור שלה היורד משמים וצפוף
השנה האור עולה וחוזר צסוד אור חוזר ואז הוא
דין כי אר"ת צסוד דין אולם צאר"י עיני ה' שם של
רחמים דגם אז חסד ורחמים.

לתת להם כימי השמים על הארץ. הימים אשר
האדם זוכה להיות צהם צאר"י נקראים ימי
השמים אפילו שהוא על הארץ.

ועד הים האחרון. הלשון האחרון ירמח לים שאי
שלע"ל ילא מצת קדשי קדשים וגם צה יהא
קדושת הארץ גם ירמח דאי מקודם ולדבקה צה
וע"י הדביקות מעלים כל העולמות אפילו המקום
הפחות ציותר שנקרא הים האחרון.

כי על כל מצוא פי' ה' יחיה האדם. היינו צעשרה
מאמרות נצרא העולם שמאמר ה' הוא חיות
וקיום כל העולם ולרץ האדם לחפש כל דבר מולא
פי ה' שצו צזה חיומו.

ארץ חבה וגו'. כפל מילת ארץ לרמו שיש צפסוק
י מצות נגד י ספירות שצא"י כל השפע
וג"כ ירמח דו' מיין נגד ז' מדות והאחרונים זית
שמן ודבש נגד ליון וירושלים לכן כפל מילת ארץ.

אל תאמר בצדקתי הבאני ה' וגו'. כי אס חושב
שצא צוכותו כיון שאין הזכות מספיק נפסק
אבל כשיודע צזה מרחמי השי"ת אין לזה סוף.

הארץ אשר ה' רורש אותה. דבארנו כ"פ דבכל יום יש מאור הגנוח שמאיר צ ומ"מ נודע דכל דבר טוב שיועד לעוה"ז יש גם ההסתר שכנגדו ולכן יש ג"כ בכל יום הסתרות ובלבולים שכל יום המיוחד לו זה כנגד זה וצריך לגבור כל יום על ההסתר החדש שיש ביום זה ועי"כ צא לתקון היום ובארץ ישראל אשר עמי ה' זה ביותר יקל לציא אל המכוון ולגבור על ההסתר ע"י שעימי ה' זה ונקרא אריכות ימים וכן בתורה שאמרו אין תורה כמות א"י הכוונה שפיקר התורה לדבקה צו רק שיש בה אלפי מדריגות וצא"י יכולים להגיע לדרגות הגבוהות ביותר בדבקות בהש"י ע"י התורה.

את שני לוחות האבנים ועליהם ככל הדברים אשר צוה ה' והלשון ועליהם ככל הדברים ואח"כ הלשון ככל הול"ל כל רק הכוונה דבדברות שמשו ישראל זכור ושומר דבצר אחד מה שאין האוזן יכולה לשמוע אבל כשכתב נראה שבלוטים ראשונות נכתב כך ובשניות כך ולזה מרמז דמ"מ גם בלוטים ראשונות נכתב עליהם דרך נס ג"כ מה שכתוב בלוטים אחרונות והו עליהם ככל הדברים היינו כמו שדבצר קן צמיתה.

פחדכם ומוראכם יתן ה' על פני כל הארץ. פי' דבכת האדם לימן פחד ה' על כל הדברים ואפילו דומס כארץ.

לכוון מרסוק, אבל מעשה, כאחלת שלמים וקרן, צריך צפועל להיות ברושלים.

רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר. דצריך לאכול רק מפני הנצו"ק שדבצר שנקרא אות נפשך רק שצריך ליזהר בעצמו אם אוכל מזה מאוה או מזה כוונת תקון ח"ש ואמרת אוכלת בשר בכל אות נפשך תאכל בשר שתראה אם המאוה ממקום נכון.

אחרי ה"א תלכו וגו' ובקולו תשמעו. היינו שחשמע נבואות מפי הש"מ ולא יהיה

ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברבה וקללה. פי' דהיום עצמו אי' בזהר שמקלל למי שעשה צו אחריות וכמו קן שמצנך למי שעשה צו טוב ח"ש היום צרכה וכו'.

והיה המקום אשר יבחר ה"א בו לשכן שמו שם. נכפל כמה פעמים דאי' ושם העיר ה' שמה ובמפרשים דלע"ל יקראו לירושלים ה' ח"ש לשכן שמו שם קאי אלע"ל.

כי אם במקום אשר יבחר ה'. דאי' בכל התפילות יכוון לירושלים עיין שו"ע והו צמי דבזר אפשר

כעמך דנביא שקר. לעשות הישר בעיני ה"א דאי' הטוב בעיני בני אדם והישר בעיני ה' ומצוה כעיר הנדחת אין לה הצנה בפשיטות שהורגין הטף ורק משום הישר בעיני ה' כי בעיניו טוב ונריך לעשות מה שטוב בעיני ה'.

כי פתח תפתח את ירך וגו' די מחסורו. ועי"כ תזכה לעד לנלי די דכפי שנותן כן נותנין משמים יותר.

רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת. וכן אחר כך נמנע ונכל אשר תשאלך נפשך והרי נריך להתגבר על תאוות הגוף אלף שפירושים ונדור דעה נודככו כ"כ שמה שרצו לאכול היה רק מתוך כוונה נכונה.

רק בכל אות נפשך. צמ"ר זש"ה עושה משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים ה' מתיר אסורים כי ידוע הכוונה בצאילה לתקן הנילו"ק שצמאכל והם צמינת אסורים עד שיחנקם חוה עושה משפט לעשוקים היינו הנשמות הנרכים תקון ע"י נותן לחם לרעבים שנותן רעב לאדם שיאכל ואז ה' מתיר אסורים הוא תקון הנילו"ק וצמדדש משמע שדורש מתיר אסורים לשון אסורים היינו שיש דברים אסורים שהתיר כמ"ש צמד' וגמ' חולין מה שאסרה תורה התירה והוא ג"כ כנ"ל כי עי"ז נתקן יותר גם דבר האסור וכמ"ש הנבי יששכר על מאכל שנחצול בששים חוה מתיר אסורים והקן.

תל עולם. גימ' ה"פ שם אלוקים.

ולא חשימו קרחה בין עיניכם למת. בשם מקובלים היינו שרק לעיניכם נדמה שהוא מת שהרי צלמת נשמתו קיימת חיה העיקר.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. דאי' יום ליום יציע אמר דקוב"ה צרא עלמא צנין

דישתמודעין ליה וכל יום נעשה מיוחד לעמן הלזה ואי' חסד אל כל היום וגם אל זועם בכל יום היינו שיש חסדים גדולים לכל זמן ובכח צני' לעורר כל יום הזכרות והחסדים של הזמן ואי' למען תלמד ליראה כל הימים היינו שע"י היראה הוא פתח לתקן הנרך לאותו הזמן ואי' ציזמות כל הימים אלו שצמות ויו"ט שאז צנקל ליקרב לתקן הימים ובספרי אי' כל הימים ימים שצחו"ל היינו גם זמנים שבהסתר יתן לתקן ע"י היראה ואי' האלולים מתעשרין לעלמן והציאור שצאלול סוף השנה שעברה ותחילת שנה הבאה יתן לתקן הכל כל הזמנים שעברו ואי' ואחס הדנקים צה"א חיים כולכם היום שמתוקן היום.

בבל אות נפשך. דיש צכל דבר אורות ולנני הכח מ"ג ע"י מס"ג להעלות כל דבר ועי"כ צאו אור ישר ומ"ד מלעילא חיה אלול היא מ"ג שצני' מעוררין האהבה למעלה, אי דודי, ואח"כ מתחדש השנה מ"ד ונקרא עת רצון כי צכל דבר יש הרצון של הבורא שלכן נצרא ונרכים למצא צכל דבר הרצון שלו וצאלול נקל להתקרב כי מתגלה הרצון צבריאה ונריך לצבל הכל לרצון יש צי דרכים יש ממעלה מטה ומטה למעלה ושצת צחי' מעלה מטה ור"ח צהיפך ושצת ור"ח שניהם נפתחין.

המקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם. הוא ירושלים ובצר ה' לשכן שמו שם כי ירושלים גימ' ד' מילויים של שם הויה ואלוקים ואדני כי שם כל השמות וצרחמים אשר לכן שם הויה צמלוי כל אופיות ואלוקים דההי"ן רומז רחמים ושם א"ד.

ודויתתה תל עולם לא תבגה עוד. דצכל מקום יש קדושה דמעשה צראשית ואי' שטמא מינות

פוגם ציזחר עד המקום שנקרא ראשית ולכן אין
עוד קיום למקום וצריך לעוקרו.

היוצא השדה שנה שנה. עשר חמשה לכל שנה
נשפע אור עליון ובסוף השנה חוזר השפע
סוד אור חוזר ודע דע"י חזרת אור חוזר כדבתי
גורם שהאור שזא אח"כ יצא בשפע כפלים ברכה
וזה נעשה בכת המעשר שהוא אור חוזר כי מה
שהשדה מוציאה כל שנה זהו אור ישר והמעשר
הוא חוזר לה' ולכן עשר בשביל שתעשר.

מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר. ואח"כ
מקץ שבע שנים החלוק בין מקץ למקצה יש
לכאן שאחד הכוונה כבר בחמילת השנה ואחד דוקא
בסוף וז"ע.

לא יקשה בעיניך בשלחך אותו. וכי מדוע יקשה
והלל מחמילה ידע שקנאו לשש שנים וג"כ מה
בך אם יקשה רק כוונת הפסוק דאי' ברכת הדין
ברובה ולכן יקשה בעיניו שיחסר ברכת הדין וזה
שהבטיח כי יברך ה' ולא יחסר ע"י השלות.

ראה וגו' ברכה וקללה ברכה אשר תשמעו
וקללה אם לא תשמעו פי' שמגיעו להבנה
שהברכה הגדולה ציזחר הוא לשמוע קול ה' וכן
להיפוך הקללה הכי גרועה הוא וסרתם וכו'.

לשום את שמו. פעמים נאמר לשכן שמו ופעמים
לשום ונראה דמשכן קאי על משכן שילה
וגז וכו' שהיו זמני ולשום הוא לשון קצב ירושלים.

ואבלת בשערך בכל אות נפשך. ע"ד הידוע
דכל מה שמגיע לאדם סימן ששיך לשורש

נשמחו וכן במאכל שהגיע אליו סימן שיש לנפשו
שייכות למאכל זה וזהו ואלתם בשערך השורש שלך
בכל אות נפשך.

אך כאשר יאכל את הצבי והאיל הטמא והטהור
יחדיו יאכלנו פי' דמאכל יש מזון לגוף ולנפש
יחדיו והבן.

לא תאכלו כל נבילה. וצטומאה כתב וצנלחם לא
תגעו ולא כתב בכל נבילה לא תגעו כי יש
נבילה שאסור באכילה ואינה מטמאה כמ"ש
הפוסקים לענין נבילה מחיים.

למען תלמד ליראה כל הימים. כי בכת הזמן
לתקן גם זמנים שעברו וכן אלול מתקן כל
השנה וזהו כל הימים.

לא יגוש כי קרא שמיטה לה'. היינו דוקא הנוגש
קרא שמיטה לצריך לומר משמט אני אבל הלוה
צריך להחזיר כדאי' בגמ'.

למען תלמד ליראה את ה' כל הימים. בגמ'
יצמות אלו שבתות ויו"ט וצד"קו"ש אי' אפילו
ימים טובים שצח"ל פי' דבכל דבר כיון שנוצר ע"י
הצדק ית"ש יש בו יראה פנימית מהשי"ת וע"י
המצוות מתגלה היראה עילאה בנפש האדם וכן
מתגלה בכל הדברים וצטול ההסתר וכן בשבת צטלו
כל המצוות וצחי' יראה בכל דבר וזהו שאמר למען
תלמד אלו שבתות ויו"ט וא"י ונחת הכסף בכל אשר
מאווה נפשך שיכול לעורר היראה בכל דבר ובכל
מקום וזהו שאמר בספרי אלו ימים טובים שצח"ל
שגם להם יהא תקון ע"י היראה ותודע אלול שהוא
סוף השנה שעברה ומחילת שנה החדשה ציזחר
מסוגל לקבל יראת ה' טהורה ואמיתית.

שופטים

לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים בגחלתך
אשר תנחל בארץ והרי גם צחול עוצר
צהסגת גבול וגם הלשון ראשונים ל"צ רק צאריי
א"י הממים יורשין המיים היינו שכל הירושה מכם
הממים ועיי"כ הסגת גבול צאך גזל אומס וזהו
ראשונים.

לא יקום עד אחד וגו' על פי שני עדים וגו'
יקום דבר לאפוקי עגלה ערופה וסוטה דא"י
מקיים רק מעכב.

ואתה לא כן נתן לך ה"א. פירוש שה' נתן לך
את מידת ה"לא - כן" שהגם שלפי
הקוסמים והמעוננים נריך להיות ככה אבל לצניי
יתן הכח להפך זה ע"ד נדיק גזר וזהו לא כן נתן
לך ה'.

והיה כל העם הנמצא בה למס ועברוך. פירוש
דקליפת ס"מ אומיות אל הם מזד הקדושה
וס"מ זה כח הרע ועל זה רמזו מס וסמך שגלוסות
נגם עומדין וכל מקום שצניי צאו מקנו הקדושה
וזהו למס גם אומיות אלו "ועבדוך" שנכסף הכל
למלכות שמים.

לא תשחית את עצה לגרוח עליו גרזן. לעיל גבי
הורג בשוגג נאמר ונדחה ידו ערזן וצניי
הכוונה שנשמטה ידו וצ"צ לפי"ז הלשון כאן לגרוח

כי יפלא ממך דבר למשפט. שאם אינו עומד על
ד"ת החקרין ממך והענה וקמת ועלית להתקרב
להשי"ת ועיי"כ ממילא יצין כל החורה.

וכתב וגו' על ספר וגו' לבלתי רום לבבו. כמו
ס"ת שמצטרף ע"י אומיות רבים וחסר אום
אחת הכל פסול כן צניי והמלך מצטרף מכולם ועיי"
כולם וזהו בקרב ישראל.

וכי תאמר בלבבך איכה נדע את הדבר אשר
לא דברו ה': אשר ידבר הנביא וגו' ולא
יבוא הוא הדבר אשר לא דברו ה'. ועיין פרש"י
וקשה ואם מתנבא על עוד אלף שנה כמו נביאי
האמת שנבאו על זמן משים האין נדע אם דברו
אמת אלא שכל נבואה לא רק הנביא שרואה הדבר
כעכשיו אלא כן גם השומעים חשו והרגישו מעין
הנבואה וזה הסימן אשר דברו ה' שאם אין עכשיו
הרגשה שיקרה כך צעוד אלף שנים הריהו נביא שקר
שאילו ה' נביא אמת היו מרגישים כבר עכשיו.

אשר ידבר הנביא בשם ה' ולא יהיה הדבר ולא
יבא וגו' וצניי דאין שומעין לנביא לעצור
על המזנה רק לזמן ולא בקציעות ודוקא צניי
מוחזק ח"ש אשר ידבר ולא יבא ולא יהיה כפל
הלשון ל"צ ואפשר שר"ל שני הסימנים אחד שאינו
מוחזק וזהו לא יבא דעדיין לא עשה מעשה מוכיח
"ולא יהיה" הכוונה רק לזמן לאפוקי כשרוצה
שיעצרו בקציעות.

ניתן למשה מסיני ואם ניתן מה החדוש רק באמת יש לכל אחד דברי תורה מדשים השייכים לו והוא מגלה ונעשה מזו תורה וזו הזכייה שלו שזוכה לגלות חלק מהתורה. רק אלל הקצ"ה שעבר ועמיד הכל אחד לכן שם כבר יש החדוש ומרע"ה ג"כ היה צו המדריגה צעם קבלת התורה וזה מוכן לשון הצרכה אשר צמר צנצאים טורים ורזה צנציהם וצאמת אין זו דבר הנצח רק דברי השי"ת רק גם צנצאה יש מה שהנצח מוסיף ומ"מ נעשה מזו נצאה ודברי השם ממש.

בי יפלא ממך דבר למשפט. כי מה שאין זוכה להצין דבר בתורה או איזה הלכה מכח הקליפות המכסים זה ולכן קמת ועלית אל המקום ומכח האור הזורח שם נסתלק הקליפה ממילא והכל מוכן.

אשר ידבר הנביא וגו' ולא יבוא הוא הדבר אשר לא דברו ה' נצאה כיון שהוא דבר ה' אפילו אם הוא נצאה לעמיד מ"מ הדבר כבר ישנו כמ"ש כה יהיה דברי אשר ילא מפי לא ילא ריקם זה הענין דו' דנחמתא כי אפילו שהם לעמיד יש מהם כבר בזמן הזה ח"ש אל ירמיהו שהתפלל הסוללות באו אל העיר ללכדה ואחיה אומר קנה את השדה פי' חשש משום דסדר שאין זו מכירה דאינו שזה פרוטה כלל ח"ש השי"ת הממני יפלא דבר כי כיון שהיה אז נצאה דעוד יקנו שדות ע"כ כבר היה לזה שויות צמציאות ח"ש כאן.

בפר לעמך ישראל. צמד' אלו המתיים אף שאי' אין כפרה למתיים היינו מזד עלמם וקרען שלהם אלל המתיים צחם לתקן ולכפר אפילו עליהם.

שופטים וגו' אשר ה' אלוקך נתן לך. היינו שנותן לך את השופטים כמ"ש עמד ושחלן צבל דור.

עליו גרן ושמה רומז כי לא ידח ממנו נדח כי האדם עץ השדה והבן.

לא חמע אצל מזבח ה'. והרי האסור על הר הצית רק טעם האסור דמשם נשפע השפע לכל העולם ונרץ שיהא השפע רק ע"י קדושה ומקדש ולא ע"י נטיעה של חולין זה רמז מוצח דמשם נצח העולם.

לא תוכל לתת איש גברי. כי מלך לבו לצו ישראל ולא שייך זה צנצרי ולכן אמר לא תוכל ולא אמר אסור.

והיה כשבתו. ולא צנצחו דהמלכות רק להשי"ת וכאן רק דמיון זהו כשצחו.

בהא דעובר ע"ד נביא חייב מיתה. ומקשים דלפי"ו כל התורה היו כן דנחנה מפי משה ו"ל דנצאת משה הימה שכינה מתוך גרונו והוא דרנה מנצח.

בה שחזר במלחמה לוקח אשה חדשה או בית חדש. דשמה ימות ולא יתן והרי כל מיתת ישראל הוא צער רק כיון שלקח אשה או בית צריך לתקן בה זה חוששין שלא יתקן המוכן לו.

באסור דבל תשחית כי ממנו תאכל. נראה דהאסור דוקא אם יש לישראל הנאה מזו צאצאיהו אופן ולכן א"ש צמוצב שאמר הנצח כל עץ טוב תכריתו כי ממוצב ליכא הנאה ולא שייך כי ממנו תאכל.

ע"פ התורה אשר יורך. דיש מה שניתן לצ"י לחדש בתורה ומ"מ אם זוכין לחדש חדש אמימי נעשה מזה ממש תורה ולא רק חדש רק כל המקנות וגזירות שתקנו חכמים נעשה מזה תורה ח"ש אפי' מה שתלמיד ווסיק עמיד לחדש

ואתה תבער דם הנקי כי תעשה הישר בעיני ה'. פי' דאי' הטוב זה צעמי שמים והישר צעמי אדם וז"ש דכאן יתוקן הענין דבין אדם לחצירו ע"י הישר צעמי ה'.

לא תטע אשרה כל עץ אצל מזבח ה'. דהשפע אלוקי לעולם אין צו גשמיות כלל כי הבורא אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף זה שמוהיר דלא יחשב כלל בדברים העליונים כי פוגם מאד והענה לזה היא אלל מוצמ ה' היינו שמנטל כל היש שצו והגשמיות ואז זוכה לראות מהשפע הרוחני וצפרט חודש אלול שלקבל האורות דשנה הבאה העיקר ע"י צטול כליל להשי"ת.

לא תוכל לתת עליך איש נכרי. פי' דכשקורא ק"ש הוא ממליך את הבורא וזהו אשימה עלי מלך דלאו מצטרפים מעשיו מכל היום אלל אם אז עסק בדברים נכרים על זה אמר לא תוכל לתת עליך איש נכרי ה"ז מפריע לקבלת עומ"ש.

וזוה דבר הרוצה אשר יכה רעהו בבלי דעת וגו'. ושזו כופל ואשר יצא ציער וכו' ולמה הכפל רק ע"ד דאי' צמו"ל דמי שהורג שוגג ואין עדים חוזר והורג צשוגג צפני עדים כדי שיגלה וזהו הכפל דהיינו שקודם ללא עדים ואח"כ ציער כשיש עדים.

לא תשיג וגו' אשר גבלו ראשונים. פי' דכא"י ע"י הסגת גצול גחל גם המתים וזהו ראשונים ולכן עובר צצ' לאחזין.

כי תצא

נקי יהיה לביתו. דרשו דגם מי שצנה צית חדש ואמרו לא יעבור עליו לכל דבר פי' דלררך שמירה מיוחדת מי שנכנס לציית חדש או נשא אשה חדשה ולכן אמר ולא יעבור עליו.

יבמה יבוא עליה. זוה"ק דהכל לתקן המת ונשמתו ועיי"ש דז"ש על הגאולה ועל התמורה היא חלופ שם הקדוש עולה מנלפ"ך והיינו דכאן נתקן המת בצופן דתמורה וררך אז לכוין בשם הזה שהוא תמורת השם.

בבה יעשה לאיש. ככה סוד שם מ"ה דא"י דהוא שולט על האדם וכאן מתקן האדם שהלך והבן.

מצות שכחה ולקט ופאה. דכל המצוות מרמו לפעולות שנעוה"ו וכאן הרמו על דורות שלנו שהם צמי' ספיחים ולקט ופאה וג"כ לזה יש תקון ודוקא כאן א"י למען יברך ה' כי נצטר מאתנו להבין דעת השי"ת ופעולתו אך לכל דבר ואף השפל מאוד יש מכון ומכלית וכן דורות שלנו ואדרבא נעזן סוף צמחילה דא"י סוף מעשה דיש צמי' מחשבה ורנן השי"ת מעולמו ודוקא צמח המעשה הנמוך ביותר ג"כ מתגלה הרנן ולכן דוקא בדורות אלו צא משיח וצית המקדש שהוא צמי' המחשבה כמ"ש מרום מראש לפני שמש ינון שמו וכן אלול סוף השנה מתגלה האמת וצמי' המחשבה ולכן הוא זמן הרנן והרנן הוא שנשמוקק אליו ית'

ושבית שביו. היינו השבי שלו כי כל מה שמנוי בסמ"א היא משבי הקדושה.

ונתן וגו' לאבי הגערה. מ"ע דלונם שייכא רק בצופן שעשה אסור וכן צמחילא שם רע ותמוה וכי עסיק קרא צרשעי רק כוונת התורה לתקן הכל גם צרשע כזה.

ולבערה לא תעשה דבר וגו' כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו גפש בן הדבר הזה. פי' צמוס' דצופן דליכא גלוי עריות צפרהסיא לא מחויבת למימסר נפשיה דהיא קרקע עולם, ח"ש אין חטא מות דהיא קרקע עולם ואין עושה כלום ורק הוא עושה כמו הרומא. יל"ע כמש"כ צסה"מ לרמב"ם דקטן הרודף אחר נערה מאורסה ג"כ הורגין אותו וכמו קטן שרודף אחר איש להורגו ואולי ז"ש כן הדבר הזה היינו אפי' דליכא עבירה דעריות חייבין להצילו צנפשו וכמו רודף להורגו והבן.

ואבלת ענבים כגפושך. דא"י הגחל מחצירו כאילו נטל נפשו שניצוי הנפש מחפורין צמחילים ח"ש כאן כגפושך דפועל קונה יש לו חלק צמפן.

לא יחבול רחים ורכב כי נפש הוא חובל. רחים רומח לרחים על צווארו נושא אשה ויהא צמחיה כי נפש חובל היינו להביא נשמה לעולם.

ונעורר צמי' הרצון העליון צמעשינו ע"י תורומ"ץ ודוקא כשהדור והאדם שפל יותר מעורר יותר צמי' הרצון עד סוף המדריגות והרצונות וע"ז אמרו גדולה תשובה וצמקום שצע"ת וכו'.

לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור וצמנ"ץ שדוקא כשהנכור עדיין קיים אצל לאחר מיתת הבן הנכור ליכא אסור שק לא מלאנו הלשון על פני רק כשעדיין קיים והמצי"ט חלק על זה ושמעתי בשם כ"ק הצי"ת ישראל להצי"א ראי' להמצי"ט שכן מצינו ויקם אצרהס מעל פני מתו ואולם עיין רש"י עה"פ לא יהיה לך אלו' אחרים על פני שפירש הכוונה כל זמן שעדיין קיים.

באחד שערך. היינו כל ישראל בשער אחד כי העבד אין לו שער צפנ"ע רק השער הכולל לכל צנ"י וזהו אחד שערך.

כי ה"א מתהלך בקרב מחניך. כי אצרי האדם נקראים מחנה וכשזוכה נעשה האצרים מחנה לשכינה ולרין לירא שלא יפגום באחד מאצרו ומחשבתו כי הם מחנה שכינה.

כי הוא ראשית אונו. צמנ"ץ לאחר מיתת הנכור ליכא האסור דהטעם משום ראשית אונו וכל דבר החלו צנוף צטל לאחר מיתה דאין עוד גוף והבן.

והומת. בספרי ולא בשנת וי"ט פשטות נראה דקאי על בן סורר ומורה דכן דהומת משמע מעלמו דנסתפקו אם הא דמתללין שנת להליל ישראל הוא גם אם הוא חייב מיתה ויתכן דאף דככל חייב מיתות צ"ד אין מחוייב להלילו דהלל מחוייב מיתה מ"מ בן סורר ומורה שאני לכל חייב מיתה צ"ד כמה שיתות מקודם שפיר יותר משא"כ בן סורר ומורה דנהרג על שם סופו א"כ אין עדיין עליו

חיוב מיתה ולכן בשנת שא"א להמיתו חייב להלילו. העצוט דבחינתו שנוול עמה מושבת לו.

באבירדה נאמר שור ואח"כ במעינה ופריקה נאמר חמור. עיין תוס' צ"ק דף יז: ד"ה וחמור דמשאוי של החמור אין מהדק עליו ושיך אללו יותר הדין דטעינה.

בעמון ומואב נאמר עד עולם. משא"כ צממור ירמח לדעה דלע"ל יטהרו ממזרים גם נראה דממור האסור עצמי דגם הננים ממזרים משא"כ עמון הגר אין לו ירושה ואין אסור מזד עצמו רק מזד שאציו היה מעמון ומואב ולכן נראה דהאסור דלא תדרוש שלומם וטובתם הוא רק על האצית ולא על הננים אחר שנתגיירו.

בנפשך שבעך. שיאכל רק כפי רצון הנפש.

בשבחה נאמר למען יברכך ה'. דאי' הוו כעבדים המשמשין שלא ע"מ לקבל פרס ומה זה למען יברכך רק שכחה בשעת מעשה הרי שכת ויתכן דאחר המעשה מותר לנפות לפרס ח"ש לא תשוב לקחתו למען יברכך.

ארבעים יבנו. ובחז"ל ל"ט דאי' ס"מ דהוא מלאך קדוש ורק נדבק בו המות ולכן ג' אומיות ראשונות שלו עולה כמנין צ' השמות ואות אחרונה מ' הוא סוד מות ולע"ל שישתלק המ' יחזור להיות מלאך קדוש וע"ז אמר ארבעים יבנו דאי' צוה"ק דכל העושים הם כלפי ס"מ ולכן לא יוסיף דלח"כ הוא מלאך קדוש ויתכן דלכן בחז"ל ל"ט דאין זוכין עדיין לתקן בשלימות ולכן צמורה כתוב ארבעים עוד נראה דידוע שיש ל"ט לאחין והם ל"ט מלאכות יש אור עליון המחיה אותם ולכן צמורה כתב ארבעים ובחז"ל ל"ט דבזה העולם ל"ט וכן בש"ק ארבעים חסר אחת חיה סוד המכות ותקון העונש והל"ט.

שביו. לשון זכר ואח"כ שמה לשון נקיזה רק כך
דעמין יפ"ם דהחזרה מתקנת גם המקומות
הכי שפלים ועי"ז כביכול נגאל אות ה"א אחרונה
שנשם כנודע וזהו בשמה היינו שמה ששז אותיות
י' וה' ושזו הם אותיות ראשונים.

כי קבור תקברנו כי קללת אלוקים תלוי. ז"פ כי
צמ' סנהדרין מו: יש ספק אם קצרה משום
ציון או כפרה ולכאורה צפוק מפורש משום ציון
דכתיב קללת אלוקים אך כתיב גם צחילת הפסוק
כי וגם הוא נתינת טעם ועפי"ז יתפרש ה"כ"
הראשון כי קצר תקברנו כדי שימכפר ועוד טעם
כי קללת אלוקים תלוי ויהא ציון.

פן תקדש המלאה. ונרש"י שיאסר הזרע
וקשה וזי זה הטעם של האסור שמה יאסר
הזרע ועו"ק הלשון פן שהוא לשון ספק רק צארנו
אסור כלאים הוא סוד השמירה שהיה האור גדול
מהכלים ולא יכלו לסבול וכן כלאים שהוא חסר שמי
דברים ובעוה"ז עדיין אין האחדות בשלימות וצאים
עי"ז לשמירה ולכן צמקדש וליציית ליכא כלאים וכן
האסור דכלאי זרעים ובהמה ג"כ מטעם זה ח"ש
פן תקדש היינו שמרוב האור לא יוכל לסבול ויצא
להיפוך.

דור שלישי יבוא. ר"ת שם של פ"ו.

כי ה' מתהלך בקרב מחניך. מתהלך לשון מתפעל
כי הפעולות כאן גורם לפעולות בעולמות
העליונים וג"כ הלשון מתהלך היינו בכל דבר אפילו
בדברים הקטנים.

כדי רשעתו במספר. ע"ד שפירשנו טעם מלקות
מ' להסיר אות מ' מסמאל וזהו כדי רשעתו
צמספר להסיר מספר המ' ממנו.

כי קבור תקברנו. כי כל זמן שלא נקבר המת שולט
הדין עד שיקבר ולכן עדיף לקוצרו כמה שאפשר
יומר מוקדם.

כי תבנה בית חדש. פי' דיהודי ע"י כל מעשיו
ומחשבתו צנה צמים ועולמות רק יזהר שלא
יפול הנופל ממנו כי אם אינו צקדושה אז להיפוך
נבנה ממנו בעוה"ז וכזכר.

לא חלבש שעטנו. סוד שעטנו דאי' דצמי' השמירה
קיים גם באותיות וציתר באותיות שעטנו גן
זה אסור שעטנו דהוא עיני השמירה ולכן הוא
סוד שטן עו ולכן לכהן צביה"ק הותר כלאים כי
שם ליהפוך תקון וצורר השמירה ולכן ציציית הותר
כלאים ולכן דוקא על כלאים מסתפק צמ' נדה
אם שייך לע"ל כי כשיחוקן השמירה לא שייך אסור
כלאים.

השב תשיב את העבות. לכלל אחד יש אורות
ועולמות השייך לו ורק שנאצד ממנו ח"ש
השבת אצדה שמחזיר את הנאצד לו ח"ש השבת
העצט דצחיתו שנולד עמה מושבת לו.

ביוםו חתן שכרו וגו' ואליו הוא נושא את
נפשו. דאי' דהנפש אין נפרדת מהגוף גם
לאחר מיתה משא"כ צמי' רוח ונשמה ונמצא שעלית
הגוף ע"י הנפש וז"ש אליו נושא את נפשו כי מעלה
הגוף וכן בכל צמי' נר"ן ח"י אחד מעלה את חבירו.

כי תקצור ושכחת עומר וגו' יברכך בכל מעשי
דיך. קאי על המפילה שמתקבלת ע"י הזדקה.

והיה בהניח לך מכל אויבך בארץ וגו' תמחה
את זכר וגו' כי כמו שימי החול הכנה לשבת
כן ח"י הכנה לע"ל ולימות המשיח.

העדות שאם שומר מלעצור על הל"ת ממילא נגלה
 אור הרמ"ם עשין ח"ש זה שמי לעולם וא"י שס"ה
 עם י"ה גימ' זה שמי ורמ"ם עם ו"ה גימ' זה
 זכרי והיינו דלעולם הוא העלם והסתר ומתגלה
 ע"י שמירת השס"ה ל"ת ואח"כ בא לרמ"ם עשין
 וכנ"ל

כי תראה וכו' לכל אבידת אחיך לא תוכל
 להתעלם. דהבדלה מעצם טבעה מתגלה זה
 כבוד ה' עין בעין כיון שנעשה ע"י השי"ת
 ונרץ להגלות זה כל הדברים העליונים רק נצרא
 ונזר הסתרות וכל פעולות כדי להסמיר זה מעיני
 האדם הנמצא בעוה"ז ולכן אם רק שוצר המסכים
 והמניעות ממילא נגלה כבוד ה' והשס"ה ל"ת הם

מה שיש הרצה כתיב וקרי שונה בפרשת הקללות
 ירמוח שאינו ולא יהא כפשוטו ס"ו.

ואין לאל ידך. גם זה מהתוכחה שטיקר מה
 שאיכפת לו זה מזרת עצמו ולא מזרת
 השכינה שבגלות.

תחת אשר לא עבדת וגו' בשמחה. מוכס דיומר
 רצוי העבודה בשמים מחוך שמחה וטוב לבב
 מרוב כל.

ולא נתן לכם וגו' עד היום הזה. כי רק בא"י
 זוכין להשגה בשלימות.

את ה' האמרת. היינו עשית שיאמר כיון שבנעדיכם
 לא הי' אל מי לדבר.

וענית ואמרת. ע"ד דא"י בזה"ק דקודם כל
 תפילה צעי הכנה וזימון לעבודתו ית"ש.

לתהלה ולשם ולתפארת. פי' שע"י צנ"י מתגלה
 ומתגדל שמו ית'.

והקמות לך אבנים גדלות. עיני האזנים שבאר"י
 גם הגשמיות ואכן ממעלה צמח החורה.

ברוך טנאך ומשארתיך. לשון שירים גם השירים
 שלך יתברך.

והיית רק למעלה ולא תהיה למטה. ע"ד עולמן
 מראה צחיך דשייך שיהא פה למטה ורואה
 העולם שלמעלה.

וכן יהא צגאולה שבני ישראל על כל הגוים ויתקנו עיני כל הגוים.

ובתבת באר היטיב. לכאורה צאר הוא כשמוסיפין על מה שכתוב וכאן לא הוסיפו צאר רק כתבו התורה כמו שכתוב רק אי' שפ"י עלם הסתכלות צמר שנכתב בקדושה וזכין להשיג ולהצין וזה היה בצנים שנכתב צאופן זה שפ"י ההתבוננות זה צאים להשגה גציהה.

ואמר כל העם אמן. צפ' מלח אמן ב' מוצנים אי' שמאמין שכן הוא ובי' שמצקש שכן יהא ולכאורה כאן הוא רק חלק אחד עוד יש מוצן צאמן שהוא לשון שמסכים ומקבל על עצמו וכמו שצעה.

הברכות שבתורה. ותמהו שנקללה נכתב יותר רק צקללה וצמדה וגבול ח"ש והפלא ה' לשון מפורש שידוע כמה חבל צרכות הוא ממעון הצרכות שאין לזה סוף ולכן נכתב רק מעט והבן.

ברוך אתה בעיר ואח"כ יצו ה' את הברכה בכל משלח ידך. כי החלוק צין צרוך לצרכה צצרוך הוא שמושך הצרכה לצארים ולכן הקצ"ה נקרא צרוך וצרכה הוא השפעה שאחר מקבל וצנ"י משפיעין לאחר כמ"ש הנוטל פרוטה מאיזו מתצרך וזה משלח ידך פועל יוצא לצארים.

והותידך ה' לטובה בפרי במגן. הלשון הומירך כי אי' שאם אדם נגזר לו טובה ואינו נהנה מזה נשאר לצניו וכאן היה כל כך הרבה טובה עד שנשאר גם לצנים מזה וזה הומירך צפרי צנוך.

אשר לא עבדת בשמחה. צרמנ"ס דכמה מקומות הזהירה התורה על עבדת היוצר שמהא בשמחה ומה שלא נמנה למ"ע צפ"ע כיראה ואהבה כי שמתה צאה ע"י עלם עבדת הצורא אז צאה

ולא נחן לכם עינים לראות. כי כל הצריאה צגין דישתמדעין ליה כי כן ניתן צצריאה שעל ידה אפשר להכיר מה ומשהו מקדושתו וגדולתו יתצרך וצפרט צר"ה שבני ממליכין אותו וציותר צאר"י ולכן צצורים היה מא"י שענינם הוא גלי הקדושה שבצריאה וזהו לא נתן לכם עינים לראות עד היום הזה.

הגדרתי היום כי באתי אל הארץ. והלא הכהן רואה שהלא אומר רק גם ע"י עצמו לרץ להודות על מה שזוכה להודות לפניו ית'.

פרשה קודמת מחית עמלק. ואח"כ צצורים ראשית כי צנ"י דצקים צראשית ושורש הקדושה ולהיפוך עמלק ראשית גוים ושורש הטומאה ולכן ע"י מחייתו וזכין לצצורים.

ענין ודוי מעשר. מה שאין צשאר המצוות כי אי' צצנוני נא צצאת אם לא אפתח וכו' והלא כתיב לא חנסון את ה' וצר"מ מנה זאת לל"ת רק כך דאי' האומר סלע זו לצדקה צצביל שימיה צני ה"ו דציק גמור ומוס' מקשה דהרי אי' שלא ע"מ לקבל פרס רק כך לצדקה מצוה מיוחדת ח"ש צצנוני צצאת דרק צו המצוה מותר לנסות כי צצות יענה כמ"ש גמירי דלא מעני מצדקה ולכן זה ודאי שיעשה הקצ"ה שלו ע"כ מתודים ומסים השקיפה וכו' דצמת"ע דורשים שכן.

ולא נתתי ממנו למת. ע"ד שאמרו כאלו אכלו וצמי מתים דהאכילה שלא צקדושה נקרא וצמי מתים ח"ש כאן שאכל צקדושה ולא היה כאלו וצמי מתים.

לתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לשם לתהילה ולתפארת כי הקצ"ה ממשיך צנ"י על כל הגוים כי צנ"י אף כששולטין על כל הגוים מחזירין הממלכה להשי"ת ח"ש ולמתך עליון וכו' לשם לתהילה ע"י מתגדל שמו ית' בכל הגוים

השמחה ע"י קיום המצוה וע"ד אמרו משמחי לב
ולכן לא שייך מצוה צפ"ע.

והתמכרתם שם לעבדים ואין קונה. דעיין גמ'
גיטין לח. דעכו"ס קונה ישראל ע"י
חוקה למלחמה וכצ"ש וכאן שאתם לבד תרנו
להתמכר וכמ"ש רש"י ממילא לא שייך קנין כי
דוקא צבצ"ש וחוקה קונה.

בגמ' דקורין קללות קודם ר"ה רתכלה שנה
וקללותיה. פי' דסוף השנה הוא דין וכמ"ש
אחרית שנה וע"י התורה נמתק זהו תכלה שנה
וקללותיה.

ולא נתן ה' לכם לב לדעת. כי גם צנ"ס ופלא
שאלם זוכה לו נר"ץ דעת מיוחדת להבין
הנס.

לא בלו שלמתיכם מעליכם ונעלך. לשון יחיד
והרי כל הפרשה לשון רבים יתכן דלא כולם
הלכו עם נעל.

הגדרתי היום. החלוק בין לשון אמירה להגדה
דאמירה יתכן שאומר אינו כ"כ מחזיק
זה אצל הגדה הוא מה שמעומק לב אומר כן
וכאן שמודה על נתינת הארץ נר"ץ שלצו יכיר תודה
ע"כ נר"כה להיות אמירתו מעומק הלב.

השקיפה ממעון קדשך וברך את עמך. עיין
במשניות מעשר שני דהכחונה על צי"ס
וצנ"ס ובה י"ל הלשון מעון דש"ס הגשמות כדאי'
במס' חגיגה.

באמצע התוכחה תחת אשר לא עברת
בשמחה. ואח"כ באמצע התוכחה אם
לא תשמור ליראה את ה' ושוב תוכחה פי' דאפילו
כשכבר נותנין יסורין ע"י שמתה מסתלקין ואולם

כיון שלא עשו כן ניתן שוב תוכחה ולא יש עוד דרך
ע"י יראה מסתלק הדין וכשאין מתקין אז שוב
תוכחה.

את ה' האמרת להיות לך לאלוקים. פי' דע"י
אמירת ק"ש וקבלת עומ"ש ודברי תורה מכח
הדבור עצמו זוכה להמליך עליו השי"ת וזהו האמרת
לשון מתפעל.

ענין האבנים שעליהם התורה ידוע שבנין העולם
באותיות המורה וכל פעם מתגלה לפי המקום
ולכן כתבו שלוש פעמים כי צא"י מיוחד להתגלות
מיוחדת.

ובאו עליך כל הברכות האלו והשיגך. היינו שלא
תצטרך לפעולות להשיגן כי הם יצאו לך.

בברכות נאמר. ונאו כל הברכות והשיגך ונקללות
נאמר ונאו עליך ורדפוך והשיגך לכאורה
יתור לשון נקללה כי צריכה צע"ס טבעה שייכת
לישראל אצל קללה שאין שייך לכן צ"ל ורדפוך עד
שיוכלו להגיע לישראל.

כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה
הזאת. כי התורה ננחית ונרות לצנ"י אינן רק
מקרה גם יאמר כי אם כתוב בתורה אפשר לתקן
ע"י שורש האותיות כנודע.

ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות. כי
אף שבאו הנסים וגלוי שמינה ומ"מ שייך
לומר שלא נתן לב לדעת כי אין גבול להשגה ודעת
ח"ש אח"כ ושמתם וכו' למען תשכילו אשר תעשון
כי דוקא צא"י זוכין לראות ולהשכיל כל אשר עושה.

תחת אשר לא עברת וגו' בשמחה. ולפלא
שבצטר זה כל הקללות רק נראה דידוע
דמקפידין צמ"ס על המפקיד שמיחד לאדם

לעשותו ואינו עושה ולבני מיוחד השמחה כי אף שהם למטה ניתן להם הכח לדבוק בהשי"ת יותר אפילו ממלאך כמ"ש באר"י שהנשמות לדדקים גבוהים ממלאכים וכן בכחם לעלות כל הצריאה

לדדקות שע"ז נאמר בשמחה וטוב לבב מרוב כל שהוא תקון כל הדברים ואז הוא שמחה כי הוא ית' עוז וגבורה במקומו וע"ז אמר והיית רק למעלה ולא תהיה למטה שיעלה הכל למעלה.

נצבים

אתם נצבים היום. אי' צמ' קורין קללות קודם ר"ה תכלה שנה וכו' בחוס' מקשה דהרי גם נצבים יש קללות ואפ"ל דנצבים שצוה דקודם ר"ה ממש היו מכלל שנה הנאה שמתחילה להאיר בשנת הקודם לר"ה ולזה רומז אחס נצבים היום.

אתם נצבים היום. צוה"ק ויהי היום זה ר"ה כי הוא הזמן לקבל עומ"ש עליו ועל כל הצריאה חזו לענך צבית ומחשדש בכל יום וצפרט צר"ה.

והיפוך והרבך מאבתך. ע"ד שאמרו וחד מינן כי סליק להחס כי תרי מנהו ולכן ע"י הגלות כשחזר הרבך מאצותך.

כל איש ישראל. דכן כל כלל ישראל נחשב כאיש אחד קומה אחד כל הצריאה זולת החוטא שהבדלו ה' כנאמר צפסקוק.

כי ישוב ה' לשוש. פי' דנגלות נסתר שם אד' והעלם שלו היינו אומיות המילוי שלו העולים צי' "שוש" חזו כי ישוב ה' לשוש.

והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה דכל מעשה של איש ישראל אינו נוגע רק לו רק לכלל ישראל ולא רק בדורו רק לכל הדורות כדמוכח מהעמין דערצות ועי"ז אפשר לקיים כל התורה ע"י הכלל והבן.

כי קרוב אליך הדבר מאד בפך. ע"י פיך ע"י לימוד התורה מתקרצין לתורה.

ושב ה' את שבותך ושב וכו' ורחמך. כי צי' לסוף נמצא הגלות לטובתם כי מעלים כל העולם ומתקנין לשמו ית' חזו גדול מעלת התשובה שמתקן החטא ומקומית שפלים.

כי היא חייך. פי' שיכול להגיע שכל חיותו רק מאהבת וראת ה' זהו חיו ממש.

בפיך ובלבבך לעשותו. דהעמין דלמוד קודם התפילה וכו"ז כי ע"י אמירת ד"ת ותפילה

לבי צמורתך וכיו"צ ונש"ק ותן חלקנו צמורתך דלא
 הדפיקות האמיתות ח"ש צפ' דנז"י לא שיך דפיקות
 רק צהשי"ת ח"ש ולא חלק להם ולהיפוך עכו"ס
 צע"ז כמ"ש אשר חלק ה' לכל העמים.

ושב ה' וכו' ושב וקבצך. וכן אח"כ נכפל הענין
 דיש צ' עמיים א' דגוף וא' דנשמה כי
 כשהגוף צגלות גם השורש של האדם צגלות כמ"ש
 בקל"ה השמים.

לא בשמים היא וכו' מי יעלה לנו השמימה.
 דבאמת עיקר דברי תורה ע"י הלמוד של
 משפטי הדיינים הגשמיים שצוה"ז וע"י דבור
 הגשמי אצל מ"מ עי"ז מתעלה ועולה באמת
 השמימה והגן.

ושבת ער ה'. כי תשובה ותורה קדמו לעולם ולכן
 אי אפשר להמשיך המוחין עליונים לזה
 העולם רק ע"י תורה ותשובה ועיקר עשיית האדם
 שלכן נקבע ר"ה ביום צריאת אדם ולא ביום צריאת
 שמים וארץ ושבת קודם ר"ה הזמן לקבל עומ"ש
 כמו תורה ותשובה שקדמו לעולם.

מתקרב יותר ויותר ולכן אין דומה הקירבה סוף
 המפילה למחילתה כאשר נרגיש חזו שאמר כי קרוב
 אלך צפ"ך ובלצדק דע"י הרצון והפה מתקרב באמת
 יותר.

החיים והמות נתתי לפגוד הברכה והקללה. פי'
 דהצרכה והקללה אין נראין בעולם משא"כ
 החיים והמות שנראה לפמו וצריך האדם לקבע
 צלצו דכמו שהמות והרע יודע מה שהוא כן ידע
 שלעצור על רצון השי"ת הוא קללה ומות ולהיפוך
 כמו שידוע מה זה טוב גשמי ידע שהרעה יותר
 הוא טוב רוחני חזו אוהבי ה' שנאו רע שינאו
 כמו ששואל רע.

אלהים אשר לא ידעום ולא חלק להם. נתקשו
 בצאור מילת חלק להם וכן נמצא עוד צפ'
 ואתחנן אשר חלק ה' על העמים יש לפרש עפ"י
 מה שכתבו הראשונים הוצא צב"י או"ח דלכן אלל
 ישראל מצרכין שחלק מחכמתו או שחלק מכבודו ואלל
 עכו"ס שנתן כי צב"י יש להם דפיקות וחלק ממש
 מהשי"ת חזין דחלק הפירוש כשותפות ודפיקות
 אמיתות חזו שאנו כל ימי השבע מנקשים פתח

וילך

לא נחפורר מעמד הר סיני כמ"ש האמרי אמת
עפ"י מרגום יונתן)

קרא את יהושע והתיצבו וגו' ואצונו. לשון נזומא
כי משה כחמה יהושע כלבנה שאורה מהחמה
ולכן אורו ע"י נזומא עם משה דוקא וכן כל
המנהיגים שנוהרין לישראל ע"י נהרא דמשה.

ועתה כתבו לכם את השירה. כי צמי משה
היתה המורה צהתגלות ולא הי' צריך לימוד
מספר ורק עכשיו היא ע"י למוד ודבור צפה שע"י
מתקרבין למורה.

למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני
ישראל. כמ"ש לעיל דע"י למוד המורה
מתעורר אור העליון בלומד.

ואנכי הסתר אסתיר פני. ומקשין שאם יסורו
בתשובה למה הסתר פנים ונראה דאי'
מלמדים ישועה היינו שכמו למח כשרוצים שילמח
לר"ך קודם לזורעו ולא נסתר ונראה כאלמה ואח"כ
חזר ומתגלה כן ישועה דכדי שחטא לר"ך מקודם
הסתר וכסוי וצבול וכן חודש אלול קודם ר"ה זהו
מלמדים ישועה שהוא הסתר מקודם וכן כאלן כיון
שיחזרו בתשובה יבטל הסתר פנים שיצא הגאולה.

והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות וענתה
השירה הזאת לפניו לעד. מה שאלן נקראה

לא אוכל עוד לצאת ולבוא. דנדע אשר האדם
נופל ממדרגתו והוא לעצמו שעולה יותר כי
תכלית האדם להמליך שמו ית' ולהעלות כל העולמות
מתחיל לעילא וכשנופל מעלה ממטה יותר ועולה
עליו יותר וזה נאמר אפי' צדיקים הגדולים כפי
מדרגתם ורמו כאלן משה רבינו זה שאמר שיזמו
האחרון היה רק עליות ולא ירדות ודע שאין לו
עוד מקום כאלן צה העולם לא אוכל עוד ללאת
ולבוא היינו לרדת מהמדרגה להעלות יותר.

עוד יאמר דנדע אשר כפי התדבקות הנפש והרוח
והנשמה צורה ית"ש בתכלית הדבקות חלה
נפשו מזה העולם ודבק במקור מחצבתו ולכן
הצדיקים צחי' רצוא ושזב מכריחים הנשמה לרדת
מזה הדבקות וכאלן ציזמו האחרון של משה לא אוכל
עוד ללאת ולבוא כי היתה דבקות ללא סוף עד
שילאה הנשמה.

הקהל את העם וגו' וגרך אשר בשערך למען
ישמעו ולמען ילמדו ויראו וגו'. צממ"ס
דגם גרים חייבין צהקהל צאימה ויראה כיוס נחינתה
מסיני פי' דגם הגר שאינו יודע שאינן מכירין לשון
הקודש חייב צהקהל והטעם דע"י ההקהל נעשה
כיוס קבלת תורה מסיני וכמו שאלו ראו הקולות
ונחלק לשבעים לשון כן ע"י ההקהל ושזב היינו
תורה ללמיתה ונתן כח זה משה רבינו לישראל
שע"י למוד המורה חזרין לעורר הכח ממעמד
הר סיני ממש (ויחכן דנתן זה כיוס פטירתו דגם

ויהי בכלות משה. דמרע"ה השיג הדרגות הכי גבוהות שכן אדם צה העולם יכול להשיג.

מקץ שבע שנים הקהל. דכמו דכל שנה יש לה הסדר שלה וציומר משמנה הסדר כל שבע שנים ולכן צריך אז להקהל שבנ"י מולאין ומניחין כל דבר צמורה.

והיה לאכול. פי' דנעת הדין מתגלה שם הויה בצרוף הזה וימוקן ע"י הצדקה ח"ש והיה מעשה הצדקה שלום.

רעות רבות וצרות. רעות גימ' כ"ו פעמים כ"ו ורעות הוא המלי דשם א"ד ללא אומיות השם וכן צמחלים רעות רעות לדיק אולם ומכולם יצילנו ה' דשם הויה הוא רחמים.

שימח בפייהם. יתכן ע"ד דל"י צמפר יצירה דקשר לו כ"צ אומיות בלשונו כן שיך לדבק דברי מורה צאדס כמו שנותן ממש דבר צפיו עד כדי כך.

והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפניו לעד. דצנ"י מכל מעשיהם עושין ונעשה מורה אפילו מהצרות וקרא לזו שירה דלע"ל יעשה מכל הצרות שעברו צנ"י שירה להקצ"ה גם יצא דסוד שירה שמעלה את השפל למעלה וכן ענין הגלות וצרות שמתעלה ממטה למעלה אכ"ר.

והסתרתני פני מהם והיה לאכול. היינו שיכו לעבודה מוך הסמר שהוא עבודה גבוהה מאלו ויהי לאכול.

המורה שירה הגם שמעידה על פורענות של ישראל שכבר נחצאר דל"י הקללה הכחוצה צמפר הזה שידוע שכל מציאות נכתב יש מזה שורש צמורה כי ללא זה ליכא קיום ותהלוכות צנ"י ודל"י שכל מה שעובר עליהם הוא מכלל הכחוצ צמורה רק שיש לצנ"י הכח לעורר כח הדבר הגנוז צמורה ועי"ז מסתלק ההסתר ומתמתק הדין צשורש כי ע"י שמעורר שורש המורה גם נעת צרה עי"ז נמתק צשורש ושם הכל אחד וזהו שאמרו שהעלה ליסורים לקבלם צשמחה שע"כ מתמתק הדין וזה גם כן ענין משונה כי גם החטא מוכרח לו מקום צמורה כי ללא זה לא היה יכול לחטוא וע"י המשונה צאומו מקום מגינה החטא לשורש ששם אין פגם ומתקן צשורש ולכן נקרא שירה שזה השמחה הגדולה של צנ"י שצפרטות מה שעובר עליהם נכתב צמורה.

למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל. כי כשנאל הסמר פנים ולא יראו קדושה ודיקוים יתגלה ע"י המורה הקדושה וזהו לעד צנ"י ישראל כי המורה מעידה על קדושת הצורא וקדושת צנ"י.

וידבר משה את דברי השירה הזאת באזני קהל ישראל עד תומם ותמוה שהרי כבר אמר כן למעלה ויחמוצ משה את השירה וילמדה לצנ"י ישראל רק מקודם לימד לצנ"י ישראל וכאן לימד לכל הדורות כי כח המורה בכל הדורות ממשה ח"ש קהל ישראל היינו כל הדורות וזהו עד תומם עד סוף כל הדורות.

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. כי לכל אחד מצנ"י המורה שלו מה שמחדש צה.

האזינו

בי שם ה' אקרא הבו גודל לאלוקינו. דעיי למוד
המורה שהוא שם ה' כמ"ש המורה שמוחיו של
הקב"ה נמתק הדין וזהו הצד גודל לאלוקינו ולכן
קיי"ל אין מפסיקין בפורעניות עיין רמב"ם פי"ג
הל' ק"ש ותפילה סוף מהאזינו דלא נמתק הדין.

הצורך תמים פעלו עד אל אמונה. גימ' אלף
ושמונה מאות כי יש תת"ף ועוד ת"ת
המליצים טוב על ישראל כנזכר צפייט לר"ה.

הל'ה' תגמלו זאת. כי ע"י החטא פוגם צה"א
אחרונה ומסתיר אורו וזהו הלה'.

זכור ימות עולם. היינו ימי קדם ועיי' צינו שנות
דור ודור.

יצב גבולות עמים למספר בני". כי השורש לכל
דבר הם בני" ולכן ע' עמים כנגד ע' נפש
ח"ש גבולות עמים למספר בני" ח"ש יעקב סבל
נחלתו דבני" הם כדמיון הסבל שע"י ניתן למשוך
הכל כן בני" מתקין הכל וזהו רק בעוה"ז אצל
לע"ל ה' צדד ינחנו שלא יהא כלום רק בני".

ראו עתה בי אני אני הוא. פי' דבין צמינת הדין
או רשמים הכל מאיחי.

וכפר אדמתו עמו. היה צריך לומר וכפר עמו
לאדמתו רק רמזו כאן ענין מופלא דעם

האזינו השמים. כי כל דיבור איש ישראל מרעיד
כל העולמות ממש רק שיהא יערוף כמטר
לקחי שיהא דבוק בפנימות הדבור.

בגוי נבל אבעיסם: מוזי רעב וגו' אשלח בם
וגו'. צדי נבל מוזי רעב הם השדים כי הם
קנאוני בלא אל פי' דהתאוה שלא לצורך זה השדים
שנראה שלא לצורך ומדה כנגד מדה.

אם שנותי ברק חרבי. כי מרצו של הקב"ה שם
יזה"ך וצמילואו עולה קנ"ז בנימ' יקום.

עלה אל הר העברים. כי מיתת לדיק היא השפעת
מ"ן בכל העולמות מתחיל לעילא ונקרא הר
נצו.

כי מנגד תראה את הארץ. דא"י שמשה לא נכנס
לארץ כי הוא ממדרגה עליונה וזהו מנגד.

הוא עשך ויכונגך. לשון כוננות עיין גמ' חולין
פ' אלו טריפות גבי כוונת יש צמעי"ס וזהו
כונק כמו שאמרו שם א"ס נהפך אחד מהם וכן כאן
דור עקש ופתלתול ולא נהפך אחד.

האזינו השמים. וממילא תשמע הארץ דיש לכל
בני חלק בשמים וכפי שמתקן זאת מתבדך
בארץ.

שמנת עבית בשית. פי דכל מאל יס וילוק
והאורות וכשכול לתאווה מכסה זה חוה
כשית לשון כסוי.

צור ילך תשי. פי כאשר לא מתנהגים כדעני
מתשין כח צפמליא של מעלה כזיכול.

אסתיר פני מהם. ולמה כי ע"כ אראה אחריתם
ע"כ יתקרב הקץ והאחרית שהוא הגאולה
וחו כי דור תהפוכות המה כי כל אומה ע"י צרות
נכרתת וצנ"י להיפוך מתקרבים לגאולה ע"י"ו.

כי לא כצורנו צורם. כי הנהגת צנ"י שלא כדרך
הטבע ולכן כשמלתיחין הוא שלא כדרך ולהיפוך
ח"ו ג"כ יוחר גרועים ושלא כדרך.

חמת תנינים יינם וראש פתנים אכזר הלא הוא
כמום עמדי. כי מכוונים משמים שהנרה
לצנ"י תצא ע"י רשע גדול וע"כ מתעורר בשמים
כח לצערו מן העולם ובאה הישועה לצנ"י חוה חס
עתידות למו.

הרנינו גויים עמו. וכי מה יש להם שמחה בנקמה
של דם וצדין רק כל נקמה של צער ודם
הוא כשציל נקמה אצל של הקב"ה הוא תיקון
החוטא ולכן שמחים ואי' שצדינו גם הרשעים
אומרים שירה כי שמחים שנעשה צהם תקון.

הרנינו גויים עמו כי דם עבדיו יקום. כי צנ"י
רצה הקב"ה לתת להם הישועה העתידה
והמנופה רק אינם ראים לזה ולכן ע"י שהגויים
רודפים והורגים מהם אז יתנחם על עבדיו וישכיר
חרט וינקום ויגלה ישועתו.

כי שם ה' אקרא. וזהו שם קמו עמכם דברים
דעיקר התשובה הוא הקירוב אליו ית' ועיקר
הקירבה הוא ע"י דבר תורה ומפילה ע"י שאומר

הגאולה יצא כשיעלה צרנו לנקום נקמת דם
עבדיו ויעורר כח גבורתו על כל הגוים אלא דאם
יצא במשפט אז יתעורר גם דין על צנ"י ולזה כתב
וכפר אדמתו עמו שהדר צנ"י מתכפרין לו עוונותיו
וחו הכח של אר"י כמ"ש ומשתי עוון הארץ ביום
אחד וכמ"ש עם היושב עליה נשוא עוון ח"ש נקם
ישיב לצרו אצל לצנ"י יכפר אדמתו על עמו.

פרשת האוינו. מתחלק לשש חלקים שע"ז אמרו
הז"ו ל"ך והם כנגד שש אלפי שנה של
העולם והמשכיל יתבונן ויראה איך שכל הפרשה
מרומו הענינים של אותו האלף והחלק הששי שהוא
תקון השלם.

כי ידין עמו ועל עבדיו יתנחם כי יראה כי אולת
יד. כי צנ"י נצראו לגלות ולצער שהכל לכבודו
צרא ובארץ ישראל נעשה הצרור מאליו שזיה אמר
ירכבו על צמתי ארץ אלא שאם לא זכו ח"ו אז צריך
צדור צפועל וצריך גלות צמקומות הנלחיים והחלוק
שבאר"י הוא צחינת שמחה וטוב לצ ורוב כל ובגלות
הוא צחינת צדי ותחנונים חוה כח השבת שע"ז
אמר אז תתענג והאכלתיך נחלת יעקב שהוא א"י
דע"י שבת שב הכל ומתצטר מאליו כנ"ל חוה כח
התשובה היפוך החטא שמחזיר.

הבו גודל לאלוקינו. כי להמתיק שם הדין הוא
ע"י מלא השם חוה הנו גודל אצל שם היה
רשמים חוה כי שם ה' אקרא והבן.

שחת לו לא בניו מוטם. כי המשחית זרעו פוגם
צנ"י.

ובתורהו ילל ישמון. ובה יתקף על גוליו כי רפ"ח
וילוק המוסתר בכל חוה החיות דישמון.

מי אנכי לעולם דימוקן כל העולם וגם הם ישמחו
 בזה שימוקן העולם.

כי לא דבר ריק היא מכם כי הוא חייכם. לכל
 אחד נברא לתקן איזה דבר ותמיד יכול למנוח
 התקון הזה ע"י התורה.

הלויים בביהמ"ק היו שרים האזינו במוסף
 דשבת. וז"כ רק נראה דאסור לשייר
 פתם פסוקים כמ"ש התורה תוגרת שק רק פסוקי
 האזינו שנקראו שירה מותר וצאמת ז"כ דמדוע
 נקרא שירה והלא יש בהם כל הני פורעניות רק
 צה"ל דצארתי דלע"ל יתגלה דהכל היה מסד
 ואורות חהו האזינו לע"ל שיסתגלה ולכן היא שירה
 דאז ישירו שירה על הנרות עד כדי כך ולכן קיי"ל
 אין מפסיקין צפורעיות זולת בהאזינו ולכן אף
 שקללות דכי מצא ונצבים (לדעת ר"י גאון הנזכר
 במס' מגילה ל"א) קורין קודם בה כדי שיקראו
 הקללות קודם ר"ה לקיים חכמה שנה וקללותיה אבל
 האזינו לאחר ר"ה. כי אשא אל שמים ידי ואמרחי
 מי אנכי לעולם כי דם עבדיו יקום דלע"ל יבער כל
 האומות ורק. צ"י ישרו קיימים לעד כמ"ש לנצח
 נצחים ולעולמי עולמים חה יהא עיקר נקמה משאר
 האומות שלא יזכו לזה.

אל הר העברים. דא"י צ"י מגיד מישרים דכשצדיק
 נפטר נפתח מקור הגשמות ואלפי נשמות זוכין
 לתקן על ידי פטירתו וכן אלפי נשמות זוכין לירד
 לגלגול ולהתקן ומצואר שם דנעשה זה כיון שע"י
 פטירת הצדיק עולה נשמתו דרך מקור ועמוד
 הנשמות וצומח היה זה אלל מרע"ה שבכתבי האר"י
 מצואר שצכל ע"ש הוא מתקן אלפי נשמות נדחים
 שאין יד אדם יכולה לתקן חה סוד האסוף אל עמד.

זכור ימות עולם וכו' בהגחל וכו' גוים למספר
 בני. כי ע"ד ששצעים אומות נגד שצעים
 נפש צ"י כן ששח אלפים שנה נגד ס' רצח דצ"י
 רק צאומות הם הרבה נגד מעט צ"י כי צ"י

דברי תורה ותפילה הוא מתקרב אליו ית' ממילא
 וע"ז אמר הנביא קחו עמכם דברים ושוב אל ה'
 ולזה כוון משה שאמר כי שם ה' אקרא דע"י
 הזכרת השם מתקרב אליו ית' וע"ז אומרים השיבנו
 לתורתך היינו ע"י התורה גם יאמר מ"ש יערוף
 כמטר לקחי דהאדם נברא כדי שע"י מעשיו יתקן
 תחתונים ועליונים עד למעלה למעלה ודרך התקון
 הוא ע"י קיום המצוות כל מצוה הוא מתקן דבר
 שונה אולם ע"י למוד התורה לשמה הוא מתקן
 הכל והוא התקון העקרי שאין למעלה ממנו בתקון
 וע"ז אמר כי שם ה' אקרא התורה שמוחיו של
 הקב"ה.

זכור ימות עולם. ועי"ז צינו שנות דור ודור כי
 א"י צמד' דשנות דור ודור הכוונה על שנות
 משיח והנראה שצ"י משיח יתקנו כל שצש אלף
 שנה שהעולם עומד וע"ז אמר צינו שנות דור ודור
 שיחטקו כל הדורות.

וינקהו רבש מסלע ושמן מחלמיש צור. כי
 הפרנסה צ"י אינה לפי דרך הטבע אף
 צה"ז וכמו דבש מסלע שאינו דרך הטבע.

הל"א הוא כמוס עמדי חתום באוצרת. ע"ן
 פרש"י ותמוה שחטאת צ"י ישמור
 צאוצרותיו רק יתכן לפרש דקאי על הנרות שאמר
 לעיל וע"ז אמר דלע"ל יתגלה שצמוך הנרות והסתר
 שניתן לצ"י היה גנח אורות נפלאים ונוראים שלע"ל
 יתגלה האורות ההם וע"ז אמרו כמוס עמדי תחום
 צאוצרתי דצעה"ז אי אפשר לגלותו דאם כן אין
 כאן נרות רק לי נקם ושלם ואז ותש עמידות למו
 יתגלה זה הדבר.

הרנינו גוים עמו. וכי מדוע ישמחו כשהקב"ה
 נוקם מהם רק צ"י גדולה נקמה דנקם
 הקב"ה הוא ע"י תקון העולם שע"ז נאמר ואמרחי

מעוליס מהם וזמן להיפוך כי הזמן גציה יומר
 וזהו זכור ימות עולם וצנ"י מתקנין הזמן.

רֵאוּ עתה כי אני אני הוא. היינו אפשר בכל
 מקום זמן לראות.

וּאמַרְתִּי חי אנבי לעולם. ומקודם כתיב אני
 אמות ואחי' וכו' ע"ד שבארנו דאמי
 נאמר צענין הגלות והסתר וזמן הגאולה והתגלות
 אנכי.

יִמְצֵאֵהוּ בארץ מדבר. ועגמ' דרשו ה' צהמלאו
 אלו עשרת ימי תשובה אף שהצורה
 תמיד נמצא רק מחסדי השי"ת שענין חדוש מעשה
 צראשית נחחדש ביזתר בכל שנה כצעת צריאת העולם
 וצנ"ה מתחיל ולא נגמר צין העולם עד יו"כ ולכן
 צאלו עשרה ימים ניחן יותר הצחירה אס זוכין
 להשיג אז מתגלה הקדושה יותר בעולם ולכן אז
 דרשו ה' צהמלאו וע"ז אמר ימצאאו צארץ מדבר כי
 צארנו כי מלד עמס הצריאה היטה הקדושה תופסת
 כ"כ עד שלא היה מקום לרע והולרך בכל שנה
 צחדוש העולם ג"כ להסתר שיהא מקום לצחירה
 וצנ"י עיקר המציאה אללם היא מה שגס צהסתר
 מוצאין אותו ית' וזהו ימצאאו צארץ מדבר.

זכור ימות עולם בינו שנות דוד ודוד. כי זמן
 ענמו יש הסתר שלא לראות גדול קדושת
 הזמן אצל אחרי שעצר הזמן שאין הסתר רואה
 גדול קדושת הזמן וזהו זכור ימות עולם ימים
 שעצרו וראה הטוב שצהס ועי"כ צינו שנות דוד
 ודוד חצין שכן בכל זמן כן הוא אף שבזמן ענמו
 נסתר.

במקדש היו הלויים אומרים בש"ק במוסף פ'
 האוינו. ולריך טעם לזה כמו שנחנו צגמ'
 טעם על שירת החול וי"ל לפי דברי הרמב"ן דשירת
 האוינו כולל כל מה שהיה וכל מה שהיה ולכן נדרש
 השירה צב' פנים צרש"י וכן יתפרש לע"ל צאופן
 אחר וציהמ"ק שורש כל המקומות והמעשים וש"ק
 הוא שורש הימים והמעשים ועוד י"ל דהאוינו הוא
 שורש התורה דמ"ע דכתיבת ס"ת למדו ומעמה
 כתבו את השירה וצשג"א מקשה דלפי"ז יכתבו רק
 את השירה רק הוא השורש לכל התורה ולכן קריאת
 התורה רק צשצת ו"ש דמכי שס ה' אקרא למדו
 צרכת התורה וגם שאומרים צשכמל"ו כי הכל ענין
 אחד.

וזאת הברכה

זכה אף צמו"ל לזה ח"ש וירא ראשית לו שגלה צחי' הראשית שהוא הנקודה דמעשה צראשית שגנוח בכל מקום חיה כי חלקת מחוקק ספון דמשה ג"כ היה מזה הצמינה וכמ"ש צמק"א ולכן נקצר שם ועיין לקמן.

ובימיך דבאך. פי' דכל יום מחיי האדם נצרא לצורך שיחקן צהס דצר וע"ז צרכו שיזכה לחקן בכל יום הצריך לו ומה שנלך לחקן.

אין כאל ישורון. המפרשים מפרשים דהכוונה שאין עוד אל לישראל ג"כ י"ל דעיקר גלוי מלכותו על צי"י ח"ש אין כאל עוד גלוי כזה כמו שמתגלה על ישורון הם צי"י.

רַבב שמים בעזרך ובגאותו שחקים. הראיה ע"ז שמוקים ששם וע"ז גאווהו והבן ג"כ יתפרש דלכל אחד מצני"י יש מה שמוכן לו שצריך לחקן מה שמיחד לו ואין עוד שום אדם מיוס שנצרא העולם עד סופו שיכול לעשות זאת רק הוא כי זה מוכן לו וכן הוא צמדושי תורה כמ"ש צאחאת ר"א הגדול.

מעונה אלוקי קדם ומתחת זרועות עולם. דאי צמ' חגיגה דצרכיע ששמו מעון שם הנשמות ואי שצריאת העולם היתה ע"י שראה הקצ"ה השפעועים שיעשו לפניו נשמות הצדיקים ח"ש מעונה (הוא מעון וכדאי' צמ' שהיה ס"ת שהיה כמוצ צהס מעון) אלוקי קדם היינו לפני

ה' מסיני בא. פי' דזה עצמו הצרכה המורה כי היא עיקר העולם חו"פ חאת הצרכה ה' מסיני תורה.

מי כמוך עם נושע בה'. פי' שהישועה נחשבת ישועה לו עצמו כמ"ש ושז וקינן והבן.

וזאת הברכה. כי לשום צרכה אין חלות רק ע"י המורה.

ועזר מצריו תהיה. דרשו על אסוקי שמעמחא אליצא דהלכתא כי אי' שע"י הקליפות שסובבין האדם אין יכול לכוון לאמיתה של תורה ולכן ע"י עזר מצריו חכה לאמת של הלכה.

ומתהוים רובצת תחת. ע"י מדת יוסף מתקנין אף צנוקצא דתוה"ר.

עמים הר יקראו כי שפע ימים ינקו. דאי' דצגלות השפע צא לאומות וצני"י יונקין מהן וכשישראל זכאין אז השפע צא להם ומהתמלית יונקין גם כל האומות ח"ש עמים הר יקראו כל כח הקיום שלהם הוא ע"י שפע ימים מה שלוקמין מעט.

ולגד אמר וגו' וירא ראשית לו. כי שצט גד לקח מעצר הידן כי לע"ל יהא קדושת אי' על כל העולם דצצריאת העולם היה קדושה בכל מעשה צראשית וצמ"כ נגנו ונעמן זולת צא"י שמתגלה וגד

צריאת העולם נקרא מכת נשמות הנ"ל ועי"ז ומחמת זרועות עולם רק שלורך נשמות הנדיקים נצרא כל העולם וג"כ הרשעים וקליפות ולכן ויגרש מפניך איצ דשאר האומות הם זמניים ויחצולו משא"כ בני".

וישבון ישראל במח ברד. קיימים לעד.

וימת משה בניא מול בית פעור ולא ידע איש את קבורתו דאי' דלכן נקצר משה מול בית פעור מקום ע"ז מהמקומות השפלים שתקן אף זה מה שאין צמט שום נצרא לתקן ולכן לא ידע איש קבורתו היינו לירד לסוד התיקון שתיקן מש"ר עד לע"ל.

ולכל היד החזקה. ברש"י זו שצרת הלוטות ומה השצמ צה והלשון יד חזקה רק שעי"כ נגרס דרך אחרת ממה שהיה קודם ולא יכל העולם לסבול הדרך ראשונה והנ.

וזרח משעיר למו. נשציל ישראל ואחא מרצות קודש ע"י קטן בני" שורה שכינה כמ"ש יהי ציורון מלך צהחאסף.

אף חובב עמים. היינו שמוה קיום כל העמים והם חכו לרגליך לכל דבר אחיה צקדושה ע"י ישא מדברותיך המורה.

האומר לאביו ולאמו וגו'. מרמו על כה"ג שאינו מטמא לקרובים.

ישימו קטורה באפק. שהקטורת ממתק הדין והאף.

ברך ה' חילו. דרשו דאפילו תלל ח"ש מתן מתנים קמיו היינו הקליפות שמחלצשים צחלל מתמפקים.

וירא ראשית לו. ראה שחלק זה מוכן לו.

ולא קם עוד נביא כמשה וגו' לעיני כל ישראל. דעיין רמז"ס דמעלת משה הוא לא האומות והמופחים רק מה שראו כל בני דבר הקב"ה פנים צפנים ח"ש לעיני כל ישראל.

האומר לאביו ולאמו. ולא נזכר אשתו כי נשים לא היה צמטא העגל אך ז"ע שנוכר אמו אך עיין צראצ"ד מכוח גדר אשתו דלא שייך ע"ז עד כלל וכגופו ממש ולא שייך זה.

וזאת הברכה. המורה נקראת זאת ע"ד שאמר זאת המורה והמורה עלמה הצרכה כי נותנת ללומדיה חיים ועושר.

וזרח משעיר למו. עיין גמ' נדרים דמוהי הכוונה על משה וג"כ כאן המורה ניתנה למשה רק שעל ידו זכו כל ישראל ח"ש אף חוצב עמים גם להם ניתן ע"י כל קדושו צידך הנדיקים הדנקים צהשי"ת ישא מדברותיך כי הדברות ניתנו גם לבני" ולא רק למשה.

ואתא מרבבות קודש. שעוז המלאכים ליתן לבני".

והם חכו לרגליך. הכנעה וכמות רגלים לנדיקים ע"י זה ישא מדברותיך וזכין לתורה.

תורה צוה לנו משה. (זאת לימד מרע"ה) שמורשה קהלת יעקב דלכל אחד יש חלק צמורה זה גופא לימד מרע"ה.

וזאת ליהודה. הלשון חמת אלל יהודא דאי' דיש י"צ שפרים לתפילה ולצרכה ויהודא שער הכולל חכו חמת ח"ש שמע ה' קול יהודא.

ידיו רב לו. שדי היא בנשיאת כפיו לתפילה כנר יענה.

ישימו קטורה באפך. הלשון באפך קשה וי"ל שקטורת ממתק הדין וקטורה גימ' ש"ך צדק ש"כ דינין וצפרט לוי ממתק הדין ולכן יורו משפטין ליעקב כי התורה ג"כ ממתק הדין.

מבורכת ה' ארצו. כי באר"י חל שם השם על הארץ ממש ח"ש בכל מקום אשר אזכיר את שמי שעל המקום גופא חל ש"ש וממלא אצוה וברכתך חלה הברכה ח"ש צהר ה' יראה שהמקום גופא נקרא ה'.

ורצון שוכני סנה. כי רצון השי"ת לצדק עמו באהבה גימ' י"ג מחילין דרחמי.

רבות אפרים אלפי מנשה. כי חלק משצט מנשה נטל חלקו בענה"י ע"כ הוא רק אלפים לעומת רצות אפרים.

שמח וזבולון בצאתך עמים הר יקראו. כי הוא היס שמסם השפע לחו"ל חוה כי שפע ימים ינקו.

צדקת ה' עשה. ועי"כ משפטיו עם ישראל נלמדו דימי התנאים דלפינן דיני תנאי מתנאי דב"ג וב"ר.

דן גור אריה. כי שכן בספר ולריך גורת ארי להכריח המציק.

נפתלי שבע רצון. היינו שממלא רצון השי"ת בזה שמלא צדקה כי רצון הטוב להיטיב ולכן יס ודרום ירעה סוד תוספת.

ולאשר. נזכר אחרון שהוא הסוף ולכן עובל בשמן רגלו שיהא השמן נשפל עד הסוף חוה

בזל ונחושת מנעלך לנריך שמירה בסוף מהחילון.

אין באל ישורון. אין לצורה עם כישראל רוכב שמים בעורך עוזר לנביי ובגאותו שחקים ונחשז כמוסיף כס כלפי מעלה כביכול כמ"ש חנו עח לאלוקים.

וליוסף אמר מצרכת וכו' ארצו ממגד שמים וכו'. כי יוסף חצור שמים וארץ צדק שמה"ב

וזאת הברכה אשר בירך משה לפני מותו. לא"י דע"י פטירתו הנדיק מעלה את החיים ומחנק את המתים ומעלה הכל וכ"ש משה רבינו שהוא כלל נשמות ישראל ולכן אז חיקן את יהודה.

שמע ה' קול יהודא וגו'. בגמ' לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא ועי"ז עולין התפילות קול יהודא.

ושפוני טמוני חול. לשון כסוי כי בא"י מכוסה הקדושה בכל דבר אפילו צרגרי חול כמ"ש השפ"א ז"ל.

ברוך מרחיב גר. כי שצט גד לקח חלקו מחוק לא"י שהמשיך א"י לכל מקום חוה מרחיב גד חוה וירא ראשית לו כי בראשית שכל דבר היה בכל הקדושה מגולה אפילו בחו"ל חוה כי חלקת מחקק ספון זה מרע"ה שנקצר בחו"ל כי היה ג"כ מבחינה זו.

עד הים האחרון. דבאר"י מתגלית הקדושה בכל זמן באופן אחר והראה למשה בכל האופנים.

לבל הירד החוקה. ברש"י זו שצרת הלוטות דמרע"ה הכין הדרך אפילו צעת שצרת הלוטות יהא לעימי כל ישראל יאיר אור הגנות.

תגובות שדי. כי א"י היא חרומה מכל הארץ לה'.

חתום באוצרתי. כי אם יעשו משונה יהפך לזכות
ע"כ חותם הקב"ה צאולרותיו עוונות בני
שכשזכו יהפכו לזכיות.

ובדבר הזה תאריכו ימים. כי על לא דבר ריק
פרש"י דקאי על חדושי תורה ועי"ז זוכין
להאריך ימים.

על אשר מעלתם ב"י. לשון מעילה דאי שעל המקל
היה שם המפורש גם אפשר דמעילה בשוגג
וכאן היה בשוגג.

כי לא דבר ריק. וברש"י אין ריקן ועי' הדרש על
אברהם שמיצא רש"י ופלא דהלא שם הוא דרש
פשוט וזכור שכולם רוצין לידבק באברהם רק הכוונה
שאפילו לא דרש רק החלק הראשון ולא ידע השני
מ"מ בכל דבר תורה טמון איזה דבר וכוונה עמוקה
אפילו מה שלא נראה ועי"ז אמר כי לא ריקן.

ודם ענב חשתה חמר. ל"ז מהו דם ענב רק
תקנו זרחה מיוחדת על פרי הגפן כי היין
הוא פנימיות הפרי וכן דם הוא פנימיות המאכל
וכמ"ש הרמב"ם דמכל מאכל נעשה דם ח"ש הדם
הוא הנפש ולכן דגים וחגבים שאין להם דם א"צ
שחיטה ח"ש ודם ענב הוא פנימיות היין וכמ"ש
חמרא וריחני פקחין.

מבשרים

חודש אלול

בגמ' האלולים מתעשרין לעצמן. כי כל דבר שרונה לקבל מדריגה נר"ך מקודם להיות נח"י היולי ובטול כאלו אינו חוהו חודש אלול בשנה כי בכל שנה מתחדש אור מיוחד בר"ה ולקבל זה נר"ך מקודם נח"י אלול שהוא תשובה ובטול לגמרי

להשי"ת ואח"כ מתחדש השנה גם הוא נקוד אור חוזר שהארות דשנה שעברה נעשים נקוד אור חוזר למעלה ובסה"ק שבאלול מאיר הי"ג מדות רחמים כי אז מתחדש הרצון של צריאת העולם כשהוא י"ג מדות הרחמים והגן.

ראש השנה

ער"ה. זמן מוכשר וכמ"ש שלש מעוונותיהם מתכפר אז.

כתקון לכך חוקעין כמה פעמים ונפעם ראשון יולאין יד"ח מהחורה א"כ אינו מתגבר יותר כ"כ ואז יקל לכוון.

אי' בגמ'. דאין אומרין מלה"ש שירה בר"ה שכן ספרי חיים וכו' ומה זה נוגע לשירת המלאכים אך כל קיום העולמות העליונים עובר צ"י שבעולם החתחוק וממליכין שמו ית' שעי"ז נשפע כל קיום העולמות העליונים ח"ש מלאכים יחפזון בעולם העליון יראין ממה שיפסק למטה על צ"י שנוגע למעלה ולכן אינן אומרין שירה בר"ה.

בנהג ישראל. לאפות בר"ה החלות בצורת עגול כי עגול הוא ללא ראש וסוף וכן בר"ה הוא התגלות עיקר האור העליון שאין בו ראש וסוף.

בר"ה. מתעלה הכל ואז הזמן לקבל עליו יר"ש ועומ"ש וכפי שמקבל עליו בר"ה נעשה מזה רשימה על כל השנה ונקרא יום הזכרון שהיא זכר כל דבר פי' דבכל דבר יש אור ה' המהיה אורו וצ"ה מתגלה בכל דבר.

למה חוקעין וחוזרין וחוקעין לערבב השטן. פי' ידוע דכל מנהג הס"מ מתגבר שלא לעשות

בר"ה. טוב לכוון בר"ת שם אתה גבור ונדע סודו
גם שם אל"ד עם שם כ"א.

תשמ"ז - שנת השביעית. ושנתה שנת לה' כי
נפשטות מה שאמרו קדושת שביעית כי
אז מתגלה הקדושה נפירות ותל על זה קדושת
שביעית וגם דומם על הקרקע.

יראת ה'. לראות בכל דבר את השי"ת.

ב' ימים של ראש השנה. אחד לרוחניות ואחד
לגשמיות ח"ש נמדרש ויהי ערב ויהי בקר
מכיון שראש השנה ב' ימים כלומר לגשמיות
ולרוחניות ב' כוחות המשמשים בעולם ובר"ה
נתעורר פנימיות העולם כבעת נריאתו, ח"ש בר"ה
י"א יוסף שהוא המגלות הנקודה שנקרא שמה"ב
והו יוס תרועה ע"ד שפי' האר"ל הריעו לה' כל
הארץ ר"ת הלכה והנאור שע"י התורה מתקנים
כל העולם כי אין לך דבר שאין בו מלואו והו
עלה אלוקים בתרועה והו השופר לשון שפור כל
המעשים והו מלכות האור שקודם החטא חכרונות
הוא המשווה ושופר לעמיד שימוקן הכל.

שתמלכוני עליכם. כי כל השפע של כל השנה
בא בר"ה ובני"י מקדישין וממליכין
את שמו ית' ועי"ז כל העולם מתקדש ובשופרות
מזכירין שופר של מ"ת ומאי שייכא להכי ובגמ' אי
י פסוקים כנגד י' דברות ועי"ש ברש"י רק דעיקר
חיות העולם הוא בתורה ועי"י קדושת התורה שניתן
לכני"י עי"ז מקדישין כל המעשים והו נקרא שופר
של ר"ה דאי' הריעו בקול שופר כי תרועה ר"ל
שצרת הכל לשמו ית' והו הפי' עלה אלוקים
בתרועה ה' בקול שופר אלוקים מידת הדין ה'
מידת הרחמים ותרועה מכון נגד הדין והתקיעה
נגד הרחמים כדאי' בצוותות ששי הכוחות פנימיות
ותענויות כולם מתעלים ואחר ר"ה ויו"כ בא סוכות

וגם ר"ה ויו"כ המה ימים טובים כי עיקר רעו
ית' שזכו דין ואו יש שמחה לפניו והתקינו חכמים
שיהיה ב' ימים קדושה אחת משא"כ בכל יו"ט
דאפילו אם יהא יום אחד בשנת אז ביום ב'
תוקעין ולכן אי' בתוס' ר"ה שבימי עורא היה
ב' ימים ר"ה כיון שעיצרו ויש לעיין אם עיצרו
היה לו לעשות רק יום השני רק שהיה כנ"ל יום
אחד בשנת ולכן עשו ב' ימים ולכן אכלו משמנים
וכו' אף שבר"ה מתענין רק שהיה שנת וכבוד שנת
כאלף תעניות וגם אין תענית דוחה ש"ק.

יום זכרון. כי השפע הבא לעולם מהקב"ה הוא
קדושה ואח"כ כשנא לעולם נסמר ומתכסה
ובר"ה תחילת ירדת השפע כי בכל שנה נפתחים
שערים חדשים ותחילת השפע הוא קדושה ומתעלה
כל העולם והו זכרון ע"ד שפי' בתפילת שנת זכר
למעשה צראשית.

בבל שנה נפתחים שערים חדשים לעבודת
השי"ת. וע"ז יהא עיקר הבקשה לעובדו
באמת.

והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי
מצווה אתכם היום ידוע מוזה"ק אשר היום
רומז על ר"ה וע"ז רמז שאם יקבלו עומ"ש בר"ה
יהא טוב לכל השנה, צרכה.

גבורה בימיך. וקשה שהרי גצרה בשמאל רק
דאי' צמדרש כשעושין רעו גם השמאל
נעשית ימין.

בשם הגאונים. יש דס"ל להפעלות בר"ה ומקשין
מעורא שאמר לכו אכלו משמנים אך בתוס'
מטאר דהיה מעובר ולא ידעו שיעצרו ונעשה ר"ה
למחר ח"ש שלחו מנות כי לא הכינו ויתכן המחלוקת
דאי' צרא"ש ועוד דעי' שאוכלים דברי מתיקה

נעשית השנה טובה ומתוקה יש שהיו כל כוונתם רק לעצדת השי"ת ולא לעצתם ולגשמיות כלל.

יום תרועה. כי בראש השנה רוצים משמים להמתיק הדין ולכן מצאיים ומקרבם כל הדינים וע"י תקיעת שופר מסתלקין כולם ולכן קודם תקע"ש קשה לכון כי אז עדיין הדין ואח"כ ע"י השופר נמתק ומקבלים הצקשות.

השפיע רשנה בא בר"ה. וזוה הקצ"ה לעשותו יו"ט ועי"ז כל השפע יש בו קדושה.

מקרא קודש. מה שבר"ה- עושין יו"ט רק כך דע"י שהקצ"ה שופט כל העולם ממילא הכל מתקרב (למשפט) אליו ולכן בני"א אף שרועדים מעצם הדין שמים שמ"מ נזכרים לפניו וכשרואין משמים שרצון בני"א בקרבנות ובעבודתו ולא נגשם ע"כ נותנין להם כל טוב.

במד' ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. מכאן שר"ה ב' ימים דאי שני"י דן ציוס ועכו"ס כלילה ואי צמס' ר"ה שישראל נדון קודם ואח"כ עכו"ס ואין וי"ל ללילה אחר היום אבל ויהי ערב משמע שלילה קודם וע"כ שר"ה ב' ימים גם ירמוח למ"ש האר"י דב' ימים דר"ה א' לגשמיות וא' לרוחניות.

בשופרות מוכרין מ"ח. כי מלכות הציור שקדם להעולם חכונות הוא הציור של העולם עכשיו ושופרות הציור של העולם שימגלה והוא הציור של התורה שע"ז אמרו באורייתא ברא עלמא.

בירושלמי ר"ה. דעיקר המצוה דתקי"ש צמוסף אף דכל היום כשר מ"מ הפעולה נעשית צמוסף דהיינו הכנעת כוחות הדין.

בתוס' דבתשרי נברא העולם במחשבה וניסן במעשה. אי"כ שוב יקשה הלשון זה היום

תחילת מעשיך ועיין צמ"ק דתשרי צמעשה וניסן צמחשבה ויצואר לפי הגמ' דמלכי ישראל מניסן מניסן ועכו"ס מתשרי כי ישראל עלו צמחשבה.

לא אד"ו ראש. (רמב"ם קדוש החודש) ואולם ר"ה הראשון היה ציוס ו' לפי החשבוץ דצמ"ה צאלול נצרא.

בהגמ' הביא ש"י הגאונים להתענות בר"ה. ותמוה מעורר לכו אכלו משמנים וי"ל דהיה אז שנת וז"ש עזרא כי קדוש היום לאדונו היינו קדוש דשנת משמים ולא ע"י קציעות צ"ד ולכן אסור צמענית גם אפ"ל לפימ"ש תוס' ר"ה דף יט: דמימות עזרא לא היה צאלול מעובר אבל אז היה מעובר וא"כ ציוס הראשון לא היה קדושה עיין צמ"י ותצן מה שכתבתי.

איזהו חג שהחודש מתכסה בו. י"ל דהיינו לפי שאין אומרין הלל עי"ל לפי מה שכתב תוס' דבר"ח לא עשו מלאכה ויכר שהוא ר"ח משא"כ כאן שהיה יו"ט לא יכר הר"ח.

תקעו בחודש שופר בבסה ליום חגנו. דישראל נידונין ציוס ועכו"ס כלילה ולכן זמן שופר רק ציוס כדי שמתוק הדין יהא רק ציוס ולא לאו"ה ח"ש צכסה ליום חגנו מדוע כי חק לישראל היינו שהמשפט דוקא לישראל דמוה הפסוק למדו צמס' ר"ה דישראל נידונין ציוס או יאמר דלכל מצוה יש הפעולה שהוא עושה צממי מרומים והשי"ת יודע הזמן והפעולה הנצרכת לכל מקום חמן וסדר המצוות כ"א לפי מקומו חמנו ופעולתו ושופר צוה השי"ת לתקוע צר"ה יען כי פעולת מצוה זו למתק הדין כנדוע אשר ע"כ מצוה דוקא ציוס הדין ח"ש תקעו צמודש שופר כי חק והק.

בגמ' בר"ה נפקדו שרה רחל וחנה. דיש ל"צ נתיצת חכמה והס ל"צ אורות שהעולם

משמע כן ונראה לפרש דר"ה הוא ענין הצטול שהכל צטל אליו ועי"ז נעשה מחוק הדין כי כשצטל להשי"ת אין שולט עליו דין ואח"כ צו"כ הוא הטרה והשגה ועי"ז אמרו פשוט דעמייהו הוא השגה דקדושה שבא עי"י הטרה וגם ר"ה שחל בשנת הוא ענין צטול כי כשצני"י רואין עולם הדין ויודעין אשר רק עי"י השופר ניתן לצטל הדין ואפ"ה אין תוקעין מפני גזירת חז"ל ומצטלין עצמן לחז"ל עי"ז גופא נמתק הדין.

בגמ' דלא לאמר זכרונות של יחיד. דאם עומד לבדו ומזכיר רק עצמו הוא ודאי אין ראוי רק עי"י שכל כלל ישראל מתפלל יחד והכלל תמיד ראוי לצרכה ועי"י גם היחיד.

ב' ימים דר"ה. כי ציוס א' מתחדש פנימיות העולם וציוס שני חיצויות העולם ולכן כתב האר"י דציוס א' יבקש על רוחניות וציוס שני על גשמיות ולכן בחורה יש רק יוס א' כי שם פנימיות וחיצויות וגשם ורוחני הכל אחד ח"ש צמד' ויהי ערב ויהי בקר יוס אחד מכאן שר"ה שני ימים וצו"כ הוא צאמת כן שלכן הוא רק יוס אחד.

גבלה בליל ר"ה עלה אלוקים בתרועה ה' בקול שופר. כי שופר מתוק הדין וכן שופר עולה ש - הוא מלוי אלוקים ואח"כ פ"ו הוא שם אלוקים פשוטה ור' הוא רצוע אלוקים ומתוק כל הדינים ותרועה הוא קוד כ"ו פעמים שם כ"ו שכל זה מעורר הרחמים.

עלה אלוקים בתרועה. כי מדת הדין הולך כדי שיוכלו לצוא הרחמים ואז ג"כ מתגלה האורות והרחמים שבחן הדין ונקרא רחמים בדין וכל זה נעשה עי"י השופר חשו עלה אלוקים בתרועה היינו למדת הדין יש עליה עי"י שופר.

מתנהג בהם שע"ז אמרו כולם צמכמה עשית ולפקודת עקרות יש שם נתיב מיוחד וצ"ה מתגלים הל"צ נתיבות כמ"ש הרוקח על פיוט היום הרח עולם ואז הזמן להפקד בכל חה הענין דשופר של מ"ת כי עיקר הציור של העולם היה עי"י התורה ולע"ל יתגלה פנימיות ציור העולם שהוא התורה וג"כ עכשיו צני"י ממליכין שמו ומקדישין על כל המעשים עי"י התורה שהיא עץ חיים למחזיקים וללומדיה.

ענין קריאת העקידה בר"ה. כי צר"ה ממליכין אותו על כל העולם ועיקר זה נעשה עי"י מס"נ לשמו ית' כ"א כפי מדרגתו וכשם שצני"י מוסרין הכל לשמו ית' מה שהוא היפוך דרך הטבע כן לפי"ז נשפע עליהם צרכה מן השמים יוחר מכפי הטבע חה היה עקידת יצחק שהיה למעלה מגדר הטבע ולזה אמר ה' יראה דהמול העליון נקרא איה"ה ועי"י מס"נ של אצרהם נחעלה עצדמתו עד למעלה למעלה מה שאי אפשר להשיג עפי"י הטבע והשאר כח זה לצני"י אחריו (והו יראה ולכן צר"ה הזמן לבקש על צני"י ומזוני) ולכן גם היה צרכתו שלא לפי הטבע כמ"ש הרצה את זרעך ככוכבי השמים היינו דהוי שלא על דרך הטבע אמן.

בגמ' למה תוקעין וחוזרין ותוקעין לערבב השמן. כי צני"י משיצים הכל להשי"ת וכל מה שיתן להם על הכל מודים לו ומקיימים רק מצותו וכל רצונם בגשמיות צצבל הרוחניות שבצדד ולכן זוכין בדין חהו השופר הריעו לה' כל הארץ גם הגשמיות ואז אין קטרוג כי הכל חפצים לעבודתו.

בגמ' ר"ה פ"ג. דשופר של ר"ה כפוף וצו"כ פשוט כי צר"ה כמה דכ"ף דעמייהו טפי מעלי וצו"כ כמה דפשיט דעמייהו טפי מעלי וצראשונים יש שיטה דאם לא עשה כן פסול עיין צמוס' ורש"י מפרש דקאי על עמידת האדם אם יעמוד זקוף או כפוף אך לשון הגמ' דעמייהו לא

כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת
בסופה. דמנורף רש נעשה עושר ע"י
הוספת עין וכמ"ש עין ה' אל יראיו להגיל ממות
(ע"ד הר"ר צמים ממות מעות) ולחיות ברעב
(היינו מרש עושר).

ענין היו"ט בר"ה. כי ע"י המשפט והזכרון מתקרב
כל דבר וכל הנראה דרך כלל ודרך פרט
אל הצורא ית"ש וע"ז נאמר המצין אל כל מעשיהם
ואז אפשר לדבק בו ית' יותר וצ"ע עזרא אל העצב
כי חדות ה' היא מעוכס כי קדוש היום לאדונו
היינו אס הכוונה בשביל עצמו נמשך מזה עצבת
אל אס כל כוונתו לעשות נח"ר לצורא ית"ש יכול
להיות בשמחה וכנ"ל שהכל מתקרב אליו וצ"י
נצראו ע"ז לגלות ולצרר שהוא מלך העולם ולכן
יו"ט שלהם ר"ה.

בגמ' ברכות לא. אי' כמה הילכתא גברותא איכא
למשמע מתפילת חנה דר"ה יומא דלילתא
וכל היום תפילה חה היה צחנה ואי' ותתפלל חנה
על ה' הכוונה שלא תהיה התפילה לצורך עצמו
רק לגביה חהו על ה' וקולה לא ישמע זהו ענוה
והכנעה יתן ה' את שאלתך שמחקבלים כל התפילות
ועלי שומר את פיה דהנדיק שומר תפילות צנ"י
שלא יאמרו מה שאין צריך ויתקבלו לרצון.

בבל ר"ה מתחדש העולם. כנעת צריאתו וכמו
שאו אין יכולת לצרוא אלא ע"י צמזום והסתר
ודין כך גם צנ"ה מחסיל עם דין ואח"כ ע"י השופר
צאים הרחמים והנה ההסתר הוא שאין מתגלה
כצדו ית' כי אס היה מתגלה יותר מדאי היה
העולם בטל צמזיאות ולכן צנ"י אף חוך ההסתר
מתליכין שמו ית' ועי"ז מתגלה ונעלם ההסתר.

תרועה. ענינה כשמתגלה כל העולם ואפילו
מקומות הכי שפלים שלכן אמרו הריעו
לה' כל הארץ ולע"ל יתקע בשופר גדול ועי"ז צאו
כל האובדים צארך אשור הכל יהי' מתוקן כנ"ל
צכל שנה מתחדש כל העולמות והדברים ולא נגמר
ונסדר החדוש לגמרי עד אחרי יו"כ שלכן כל עשרת
ימי חשוכה יכולים עדיין לשנות הגזר דין לצוה כי
עדיין לא הוקבע לגמרי הדבר עד אחרי יו"כ.

יום תרועה. דאי' צסה"ק דשם אל"א הוא כשהדין
יורד ומתגלה וצסם אל"ד הוא חוזר והנה
שמות האלו שיוצאין משם אהי"ה כשחקת שם כ"א
עם אחד מהם עולה יום חה סוד שופר וסוד ר"ה
והכן.

תקעו בחודש שופר. היינו צכל חודש אלול חהו
צחודש ועי"כ צכסה ליום חגנו יהא מכוסה
יום החג ע"ד שאי' דתקיעות דחודש אלול לערצב
השטן שלא ידע צדיוק מתי ר"ה.

תשליך

ראית המים וכ"ש הטבילה זו ולזה נמשלה תורה
למים וזהו הטהרה דיו"כ מה שנגלה מזה השורש
וזה לפי ה' ח"ש מה מקוה מטהר אף הקב"ה
והוא הטעם לנטוץ מים צמג.

עשרת ימי תשובה הם כנגד י' מאמרות. כי אז
מתחדש העולם בצאת בעשרה ימים אלו
ולכן נרץ לשמור אז עצמו מאוד כדי שיהא הסדוש
שלם וטוב.

שבת תשובה. כי בעשרת ימי תשובה מזה נעשה
ציור העולם של השנה הזו וא"י ואעידה עם
השמים והארץ כי התורה צנן העולם אולם ע"י
שקלכל בחטא נרץ תשובה שקדמה לעולם שהיא
אור גנוז.

ענין מה שעושיין תשליך בנהר מקום מים. דא"י
בס"ק שע"י לימוד פ"ו דמקוואות מעלין
הנשמה כי הוא סוד מזל עילאה שנקרא איה
ובאור הדבר כי ע"י המקוה ודיניה מושכין מזה
צמול ואמנם שש מעלות למקוה כי יש כמה דרגות
ובחינות בזה ההשפעה והענין בזה דא"י שרץ
האדם להתפלל על מה שחסר לו אף שהקב"ה יודע
חסרון כל מי מ"מ ע"י התפילה שמוציא בשפתיו ולא
בכח קדושת האותיות נמשך השפעה מעילא לתתא
ונתמלא בקשתו וענין זה המזל העליון הנקרא איה
שא"י אפי' להוציא בשפתיו כי ממילא נעשית בקשתו
וסגי צמה שחסר לו ולכן אף שאילת דברים בצמת כי
אז נמשך מזה המזל העליון וכמ"ש האר"י בצוונת
כתר צמילת א"י"ה ולכן השומר שבת ממלאין בקשות
לצו וכן מקוה מים זו השפעה וזה ענין תשליך ע"י

יום כיפור

כמ"ש וציו"כ הם צטלים מאליהם כמ"ש לית ליה רשו לאקטנא ולכן ציו"כ היה מציא עוד קטורת כי ענין קטורת הוא שע"י סלוק הקליפות נקשר לקוב"ה וזה קטורת לשון קשר וציו"כ היה זה צומת ואמירת הקטורת אחר התפילה הוא שלא יאחזו חילונים בתפילה וציו"כ א"ל לזה.

ושלח את השעיר אל ארץ גזירה. דיש לכל מקום דבר המיוחד לו ועונות הם צריכין להיות במקום נדת שע"ז אמרו ותשלך במזולות ים כל מטאתנו ושם נשא השעיר הקליפות והוא הנוקבא דתהומא רצה וע"י שנפרד ממקום ישוץ נתקן המקום גם יתכן דכל כפרת השעיר הוא גזירה שאין רשות לדעת איך זה מכפר וכן נרמז מזה צגמ' אך יתכן דהיה צריך לגזור על המקום שיקבל עליו העוונות.

מבל חטאתיכם. יתכן ע"ד הדרש מכל ולא כל דיש חטאים שאין יו"כ מכפר כמ"ש צגמ' יומא.

ענין התענית ביו"כ. דיש צאדס נשמה וגוף ולריך לשמור מתאוות הגוף דעי"ז נפרד מהארת הנשמה שזה העיקר דשמירת הצרים וע"ז ציו"כ ע"י מעוט חלב ודס ואכילה גשמיות נפרד מהגוף ומאיר הארת הנשמה ודביקות שע"ז אמרו עניי שיש צו אצידת נפש וע"ז אמרו מיחה מכפרת שהוא הפרדות מהגוף מטהר מהאדס וציו"כ הוא חלק מזה.

ביד איש עתי. עתי גימ' ת"פ שהיא לצטל קליפה.

ה' תפילות ביו"כ. כנגד ה' ענויים שהם ה' גזרות שהמלכות לוקחת מאימא ציו"כ שלא ע"י ז"א וטוב לכוון בשם אהיה בכל צרופיו אז. וזהו ועניתם את נפשותיכם כי עניי גימ' קל סוד ה' פעמים שם כ"ו ונפש גימ' ה"פ שם אלוקים והק.

בתפילת יוצר הפוחח שערי רחמים. דיו"כ מכפר וצגמ' עצמו של יום דהיינו כך נטבע צבת זה היום כפרה ונחילה וצגמ' צממ' שצעות וכריחות דדוקא היום ולא הלילה וע"ז אמרו זה ציו"כ דכשמאיר היום מאיר עמו ג"כ הארת קליחה וכפרה וצגמ' תענית וצ"ל לא היו ימים ציו"כ וצגמ' יו"כ יום קליחה ומחילה יום שניתנו צו לחות אחרונות וצגמ' זה מתן תורה וצגמ' דיו"כ נקרא מתן תורה פי' דעיקר כח הקליחה ציו"כ הוא ע"י התורה המכפרת פשעים.

אחר"י מות שני בני אהרן וגו' בזאת יבוא אהרן וגו' ולא ימות כי בענין אראה. דעיקר הכפרה הוא שדע שהכל מקוב"ה ולא ע"י כוחו עצמו כלל ועי"כ זוכה לצטל להשי"ת ומשיג הכל וזהו כסה הענין הצטול להשי"ת היפוך צני אהרן ח"ש וכל אדם לא יחא ללא נעשה זה רק מכת הקציה לצדו.

מה שביו"כ אין אומרים פטום הקמורת אחר התפילה. כי הקטורת נעשית לצטל הקליפות

חקון יותר נתקן ביום אחד כי הכל נכלל וע"י קדושת היום והכפרה מחוקן הכל ולכן נקרא שנת שנתון.

ענין הבכיה על מיתת שני בני אהרן. כי יש ולדיק מסתלק טרם זמנו ונמצא כי לא נשלם הענין שהנח"ר שהיה עושה צעוה"ז ועל דא ודאי קא ציינא וסגולה זו מועילה שלא ימות הוא טרם זמנו.

כי בענין אראה על הכפורת. לית נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא מוכרח להיות קודם ענין כדי שאח"כ יצא האור.

תענו את נפשותיכם כי ביום הזה יכפר עליכם. דכמו שתקיעת שופר ממחוקן הדין כן הענין דיו"כ ממחוקן הדין חוזקין לחיים טובים.

בכתבי האר"י דאין ס"מ שולט ביו"כ. והרי קא חזין שעושיין עצמות ביו"כ וכמ"ש בגמ' כמה בחולות צנהרדעא רק הכוונה דאינו שולט ביום אבל מה שהאדם ע"י חטאיו הכניס הרע בלבו על זה חייב וצריך לסקרו משם ע"י תשובה.

וענינתם את נפשותיכם. ענינתם לשון עני שיעשה עצמו עני ודך וע"ז יכפר עליכם.

כי כל הנפש אשר לא תעונה. הלשון כל בגמ' דרשו לגבי רוצח כל נפש אפילו כל דהוא נפש וכן י"ל כאן דאי' בגמ' יומא דכותבת חייב לכל אדם ואפילו לעוג מלך הבשן ומבאר הטעם שם לפי שאלל כל אדם מיישב הדעת הרצה ואכלו מעט חזין דאפילו על מעט ישוב הדעת וחוסר ענין ג"כ חייב וזהו כל נפש כל דהו.

ענין שמתודה וחוזר ומתודה. וכן חזין אלל כה"ג שהתודה קודם עליו ושוב חזר עליו על הכניס ושוב חזר להתודות על עצמו והכניס ועם ישראל

חוסן ברכה באשר זרע. כי האצות הקדושים שיחדו מעשיהם לשמו ית' ע"כ לא היה שום דבר לבטלה וחל הצרכה על כל מעשיהם וה"נ צנ"י מייחדין מעשיהם רק שעוונות גורמים ונסתר וציו"כ כשנמחל צא אח"כ סוכות שהוא התגלות השפע ולכן אי' ציו"כ צימי שלמה שנחשבו כ"א צבן זכר שלא הלך השפע לריק וע"ז מצקשים צהדלה צמוצאי יום קדוש זרעינו ירצה כחול אח"ר.

בם' דסימן שנמחל החטא. שאין מהרהר צו יותר וקשה מדהע"ה שאמר וטטאחי נגדי תמיד רק שם נהפך לזכיות גם שם לא חטא.

לבנון שמלבין עוונותיהם של ישראל. ואי' פירות שנטע שלמה ציהמ"ק כיון שהרוח נוסבת צהם שנאמר ורעש כלבנון פרוי כי ע"י חשקת הרוח צאילן נוסקת רוח טהרה וכל העולמות מתמלאים מזה הלבנון דאיהו לכן עילאה לכן צדי שנת ויו"כ ועדי כה"ג לכן סוד הלבנון והוא כפרת עוונות.

כל נדרי. הם הקליפות הנעשים מחטא וצטלים ציו"כ.

בגמ' מת זה שחטא לו מביא עשרה בני אדם על קברו. דהמתים אין להם כפרה אלא צצור כי כח הצצור להציל המתים לזה העולם ג"כ כח הצצור להציל סליחה שלכן ציו"כ סולח.

בפרה דב"ג. לכאורה הלא יו"כ גופא מכפר רק י"ל דעדיף שנעשית ע"י כ"ג.

בהפטורה דיונה מה שנת צמפינה עם אנשים כי הצדיק בכל מקום מחקן האנשים אפילו עכו"ם וכמ"ש.

גם ביו"כ נתקן פנימיות. ותלומות העולם כמו צריה אלא ששם הוא צמי ימים ויו"כ שהוא

כי אי' בספרים שכלל שפולה יותר גצה יותר נרץ
ודוי ותשובה.

ענין געילה. דעיקר הכפרה בזה משתמש
כשמתחלק כמו שאי' צמ' ומוספחא
והארכתי צדושי ולכן אז געילה ואז מאיר עיקר
הארת השפע של היום וממשיך לכל השנה שזו
השמחה צמוצאי יו"כ.

במוצאי יו"כ ועד סוכות. כל הזמן נקרא תחילת
השנה ומציא הצרכה לכל השנה והזמן
גדול כי הוא נקי אחרי יום כפור כמ"ש לך אכול
בשמחה לחמך.

וענינתם את נפשותיכם. דביו"כ מתגלה שאנו
שייכים לו ית' וכי חלק אלוהינו וכן
אין אכילה ושחיה כדוגמת העליונים ונרץ לידע כי
כל הטוהרה והדיקות הכל צמח עליון והאדם מצדו
מלא עוון ולבטל עצמו כליל להשי"ת.

בזריקת השעיר אומר. כך ימחו עוונות בני
דמרמו עד כמה כל מעשה גצה שמעורר
כלפיו בעולמות העליונים וביו"כ ע"י הטוהרה מתגלה
זה.

וענינתם את נפשותיכם. לשון ענוי כי ע"י ה'
ענויים מושכים ה' חסדים חסד תמורת
ענוי ונמתק שם אלוקים דה' פעמים שם אלוקים
גימ' נפש זהו עניתם נפשותיכם ג"כ ירמו דע"י
תענית ממתק גז"ד דעמי ומת אוחיות עניתם גם
ענין הענוי דאי' לא על הלחם לבדו יחיה רק על
כל מוצאי פי ה' וכן הוא צו"כ שנעשים כמלאך.

במוצאי יו"כ לך אכול בשמחה לחמך. כי
כשנעשה מצוה נעשה אח"כ עת רצון
בשמים מזה וכ"ש מצוה גדולה כיו"כ.

בין יו"כ לסוכות. היא עליית רחל ותחילת השפע
באופן דשמחה.

סוכות

סוכות היינו. אף אם נגזר מה שנגזר ע"י הסוכה
עלין למקום גבוה יותר ושם אין דין ובטל
הגזירה.

בפ' אמור באמצע הענין דסוכות אומר אלה
מועדי ה' וגו' דבר יום ביומו. וחמיה מאלד
הסדר שנכתב באלמנע הענין דסוכות ורומז דבסוכות
מתעלין כל היו"ט והמעשים והתפילות לכל השנה
ולכן נקרא חג האסיף.

ושמחתם לפני ה' אלוהיכם. שכל השמחה בסוכות
הוא מה שזוכין ליקרב להשי"ת.

בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל
ישבו בסוכות צמחלה אמר חשב ואלח"כ
אמר ישב לשון עמיד וכפל מילת בסוכות וג"כ
הלשון כל האזרח בישראל מילת כל וג"כ אזרח
והלל אמר כגר כאזרח ואשר נראה לכל המקיים
מצות סוכה זוכה לע"ל לישב בסוכה של לויתן וע"ז
רמז חשב בסוכות צמחה"ז ועי"כ יזכו שישב לשון
עמיד בסוכה של לויתן ולזה רמז בלשון כל האזרח
דגר רומז על הגוף שהוא מקרה וארעי ואזרח
הנשמה וצמחה"ז יושב הגוף בסוכה ועי"כ הנשמה
היינו האזרח יושב בסוכה ח"ש למען ידעו דורותיכם
ידעו לשון עמיד.

מועדים לשמחה ולששון. פי' דשמחה הוא
התגלות השורש העליון שיש ציו"ט ולפי
שניתן לבני מורה שבני שייכין לעולם העליון ולכן
נקראו מועדים שהן עדות על בני וא"י יראה
כל זכורך לשון יראה כשמחגלה מעולם העליון ואז
יש צמ"י יראה והשתחוויה שהוא בטול הכל לשורש
יראת ה'.

ראשון לחשבון עוונות. פי' דבסוכות כשנוטל הד'
מיניס ועי"ז מתיחדין אותיות השם וכלל
סוכות מיוחד לזה שנראה עד כמה גדול קדושת
מעשה האדם ולכן אז ראשון לחשבון עוונות שרואין
עד מה גדול חשבון העוון ועושין תשובה ועי"ז
נאמר באספק מעשיך מן השדה פי' דכמו דעי"ז
הד' מיניס מייחדין השם המיוחד כן נר"ך לידע
שכל מעשה ומעשה ואפילו אסיפת חטאה אפשר
לייחד שמום הקדושים.

ולא יראו פני ריקם. כי ציו"ט נגלה משורש עליון
יש לכל אחד מבני חלק בזה וציו"ט הזמן
שכל אחד יכול למצוא עטרתו ומקומו והשייך לו
שע"ז נאמר ברכת ה' אשר נתן לך, וג"כ דבעולם
שנבדל מאמר השי"ת והוא משובב כל עלמין רק
שנסתר ונכח איש ישראל להסיר המסכה והמכסה
והקסתר ולגלות וצפרט ציו"ט.

והיית אך שמח. אך גימ' שם כי כפי שיכול
לשמוח צריך שיאיר מעולם העליון והוא
שם הנ"ל סוד עולם יונל.

ולקחתם לכם. גימ' ב' השמות ציוס הראשון
דרמיזי לדי' אותיות שם המיוחד ולכן
צריך לקיחה תמה ואחרוג רומז על יוד המשפיע
ולכן נקח לבדו כפות תמרים אות ה"א וענף עץ
אצות הדס רומז לאות ו' לשון אצות וערבי נחל הא
אחרונה סוד נחל המשכת השפע ע"ד כל הנחלים
ליס ערבי נחל.

שבועת ימים בשנה. לכל השנה למען ידעו לשון
הרגשה וחבור.

בחודש השביעי תחוגו אותו. היינו ע"י קדושת
ר"ה ויו"כ מסייע לחג הסוכות.

סוכה גימ' ב' השמות. וסוכות זמן שמחה כי
לפניו ית' עוז ומדוה וע"י הקרוב אליו יש
שמחה וגם ענין העצבות נמשך מעוה"ז וסוכה לא
מדירת קבע שהכל הבל וממילא ליכא ענב.

וחג האסיף תקופת השנה. לשון חזק ומוקף
השנה ע"י סוכות ג"כ חג מלשון מקיף חה
ג"כ תקופות סוכה סוד אור מקיף ולכן חג גימ'
י"א י' וא'.

באספיד מעשיך מן השרה. כי אז מתגלה השורש
דכל מעשה השנה ולכן אז הוא זמן
תשובה כי רואים צעליל עד כמה מעשי האדם נוגע
גבוה מעל גבוה ולכל דקר יש שורש עליון אז הוא
בתשובה ולכן ר"ה ויו"כ תשובה מיראה וסוכות
מאהבה ואסיף גימ' שם קנ"א (מקוה) שם תשובה
זהו נסוך מים המטהרים זהו אך שמח גימ' שם
ורמז חה המגלות שורש המעשים.

יש דיגין שאף שבר"ה ויו"כ לא נמתקו נמתקין
בסוכות. והוא מכה השמחה ונסוכות מתגלה
הרזון של הקב"ה בצריחה וזוכין לדעת העבודה
הרצויה גם נסוכות זמן שמחה כי ע"י שגנ"י
מקיימים מלוחם החג והתלוי חה עי"ז שמח הקב"ה
בהם ועי"ז גם הם שמחים ויש שערים שאין יכולין
ליפתח רק ע"י השמחה ונסוכות מצטל הכל לקב"ה
חוכה למזוא הדריך האמיחי בעבודה ע"י זה.

אלה מועדי ה' אשר תקראו. ואח"כ אמר שבת
וקשה להרי שבת קביעה וקיימא ולא בא ע"י
גנ"י כלל וכבר עמדו חה חז"ל וגם יתכן דע"י
שגנ"י מקדשין יו"ט שחל בשבת עי"ז גם השבת
מתעלה כיון שיש צו יו"ט ג"כ וכמ"ש בגמ' ונחיס
דחמיד של שבת מקודש מחמיד של חול חה העלוי
נעשה ע"י גנ"י.

בל האזרח בישראל ישבו בסוכות. יש חה דיוקים
רבים בפקוק רק אזרח רומז על אצרהם אצו
שנקרא אזרח כמ"ש במדרש וכלל האושפיזין הולך
ג"כ כוחו ועליו רומז שהוא יושב בסוכה.

סוכות הוא מקיפין דבינה ולכן יש אז שמחה
ותשובה בסוד אס הבינים שמחה דכשמקיף בינה את
מלכות ואז יש שמחה והבן.

בסוכות יורד שפע דקרושה. ולכן יש אז שמחה
וע"י שמחה נפתחין שערי עבודה מה
שלא נפתח ע"י פעולה אחרת כי וודאי לא לזה על
סתם שמחה רק על שמחה דקדושה ומוכרת כנ"ל.

אך בחמשה עשר. אך למעט ומצינו במפרשים
דפעמים המעוט לא מזה הענין רק מהנוכר
לפניו וכן כאן ממעט משאר יו"ט דאין בהם ענין
השמחה כ"כ כמו סוכות שמחה יחירה.

בסוכות ובפרט ביום הראשון. מתגלה האור שיאיר לע"ל צבאת משיח ולכן קוראין הפטרה מענין זה ולכן לע"ל ינסה העכו"ם צמנות סוכה כדאי' צמ' ע"ז דף ג.:

וזכור את בוראך בימי בחרותך. צמס החי' הרי"ס צימים שאומרים אתה צמרתנו ונראה שהצחירה מתחדשת אז צמרת שאת וקיום מצוות החג מורה על זה שהוא חפץ צנו לזה הוא זמן שמחתנו כי השמחה הגדולה הוא זה שזכינו ליקרב לאלוקים חיים.

סוכות תקופת השנה. ענינה להעלות הכל אליו ית' לא מדירת קבע לידע שהכל לקב"ה וע"י שצ"ה ויו"כ מצטל הכל אליו אף ללא טעם זוכה אח"כ בסוכות לידע ולהבין שכן האמת כמ"ש למען ידעו וכן בדורות הללו שצטלין אליו אף ללא דעת עי"כ יזכו לגאולה צ"א ומתגלה כבוד מלכותו על כל ולזה דורות הללו העיקר וסוכות הוא מעין לע"ל כמ"ש צהפטורה גוג ומגוג ומתגלה כבודו כמ"ש חל ש"ש על הסוכה ולזה קורין קהלת שהוא צטול הכל אליו וכן מאיר בכל איש ישראל פנימיות נשמתו שנקרא צרכת ה' אשר נתן לך.

השמחה בסוכות. כי אחרי שצ"ה ויו"כ ממליכין שמו ית' בכל העולמות ולכן מציאין ע' פרים לתקן כל העולם ומכח זה נעשה השמחה וכמ"ש יהי כבוד ה' לעולם ועי"ז ישמח ה' צמעשיו וישמחו השמים והיא צחי' החמד וא"י למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את צנ"י והלשון ידעו שאפשר ממש להשיג הארות הייחאה ממזרים וסוכת עני הכבוד וע"י התשובה הקב"ה פורש סוכת שלומו שהיא מעלמא דאתכסיא.

בנ"י. ע"י אהבה מתקרצין לקב"ה וממילא נופלת יראת הרוממות וכן ע"י יראה צאין לאהבה.

ש"ק חוה"מ. תקופת השנה חג הסוכות נתבאר שהיא כוח וחוק השנה לשון חוקף כי כפי כח הקבלה צימים טובים אף שאח"כ נאבד ונסתר מה שרואה והשיג צימים אלו מ"מ כפי גודל הרצון צימים אלו כן מסולק הסתר אח"כ בכל השנה והמועדות עדות על צנ"י שהם שייכין לעולם העליון אולם צמס לתקן הכל כי הסתר ימתן שיהא לצנ"י הכח לסלקו.

לסוכות. ענין סוכות אחר ר"ה ויו"כ כי לפעמים מפאת חוקף הדין שלא נמתק עדיין ע"י השופר והתענית ציו"כ ימתק אח"כ ע"י הסוכה וד' מינין ושמתת החג.

הו"ר מסוגל לפעול מה דבעי. והוא כוחו דדהע"ה.

בר"ה ויו"כ. עיקר הנקשה עטר נרמי העולם וצהו"ר עטר הגאולה שחצא צמרה.

עיי'ן במ' המנהיג שהו"ר דין יו"מ לו עיי"ש. ועיי'ן בחשובת הגאונים שהטעם לחצו ערצה מקובל מקדמונים שצהו"ר מכניעים השטן עד עפר עיי"ש גם צהו"ר מתגלה אור הגאולה העמידה ומכה אור ההוא נמסקין הדיין אף עכשיו טרם צא גואל והבן.

בהו"ר. נכנסו כל המקיפין מו' המדות ולכן אז השמחה צומר וצמדרש שהוא יום מיוחד למחילת עוונות כמו צו"כ.

בתפלת גשם אף ברי אחת שם שר מטר. יש לרמח ולכן נקרא אף צרי לפימ"ש צוה"ק דצמ"ע אומר הקב"ה שאל צרי ואחן לך מה דנעי ולזה מזכירין צמ"ע כי זוכין לו ע"י צמי' ק' הנ"ל ולכן נקרא צרי ויחכן שאז מזכירין יען דהגשם נקרא גצרה כמ"ש וצמ"ע נמחק הגצרה בשורש.

סוכות ושמ"ע. דיש צי צמינות צעצות השי"ת א' מצד שהכל לכבודו צרא ודרך זה כולל כל הצריאה יש דרך יותר פנימיות הוא עמין החורה ודרך זה מיוחד לצ"י ואפילו למלאכים לא נמסר זולת צ"י וצ"י מעלים כל הצריאה ע"י החורה ולכן צמכות מקריצין צד ע' אומות לתקן הכל ושמ"ע מיוחד לצ"י כמ"ש סעודה קטנה לאוהבי והוא דרך החורה וצ"י שמחין צמחמת חורה כי כח זה מסר הקב"ה לצ"י שהם יכולים להשיב דציקות צמורה ממש מה שאין כל צריה זוכה לזה חיה

סוכות הוא ז' ימים. ז' ימי הטבע ושמיי ענרת הוא להעלותם למעלה מדרך הטבע.

עמן נחינת תורה לבני זוכין לחדש בתורה שהוא עמן נפלא שבני"א יזכה להוסיף בתורת אמת.

התורה נקראת אמת. כי אמת אות ראשונה אלמנעיות ואחרונה כי ע"י התורה מתקנין הכל ח"ש קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת היינו ע"י כח התורה מתקבלת התפילה גם אפ"ל יקראהו באמת בשביל האמת דהיינו שאם מתפלל שיזכה למנוחה שיוכל לעסוק בתורה ע"ז וודאי עונה הקב"ה כי זה עיקר הנריאה אכ"ר.

שבועת ימים חקריבו וביום השמיני עצרת. כי עיקר ימי הסוכות הוא שמע"ז.

על הסלע הך ויצאו מים. כי כשתחלק מינות הסלע הך גימ' המים ולכן הכה פעמים.

אף ברי אתה שם שר מפר. עיין תוס' נדה ט"ז דקשה שלא נמסר לשליח מפתח גשמים.

א"י שהיו מברכין המלך בשמע"צ. כי אז מקיים התורה שבכתב ומלך סוד כתיבת ס"ת כמ"ש וכתב לו ג"כ כי לבו לב ישראל ובשמע"צ א"י שנעלים כל התפילות ע"כ מברכים את המלך שעל ידו יתעלו לבות בני ישראל.

עשו לי סעודה קטנה. דנסוכות ישמח ה' במעשיו שמחוקן הנריאה ובשמע"צ הוא תקון בני"א שהם גבוהים מכל הנריאה ומיוחדין לעוה"ב וכל הדביקות שזוכין יותר מכל נברא הוא ע"י התורה וקורין אז חזת הנריאה כי כל הנריאות ע"י התורה וקורין גם כלילה כי ע"י התורה אפשר גם כלילה לידבק בו ית' בכל לב.

חנוכה

שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. לחזין דלך קצעו זמן על כל הנסים וז"ל דנס דהשייכות שלו מצחי הזמן נקבע לו אותו הזמן דעי"כ נכחו להחפור שוב בזמן הזה ח"ש לאצמיטו בזמן הזה דהזמן גורס.

זאת חנוכה. א"י שיש כמה גוויני אור והאור העליון הגנוח נכח בני"א לעורר ע"י מלכות דרבנן וא"י שהשפע של השנה נקבע בזאת חנוכה.

שמונה ימי חנוכה. שמונה יתר על שבעה כי נחינת הנס שלא כדרך הטבע וחנוכה מאיר נצבע וא"י נס להתנוסס למשך הארת הנס לטבע.

על המלחמות. פ"י שאנו מודים גם על המלחמה ואין הכוונה על המשועה מהמלחמה שהרי זה כבר אמר תשועות רק הכוונה על המלחמה עצמה כי לע"ל ידו להשיי"ת אף על הגלות ונרות שעברו כי יראה הטוב שבה וזהו חסד ומשפט אשירה לך וזהו בחנוכה שהיא זמן הודאה על הכל.

בארנו. דאורות דמעשה צראשית מתחדשין בכל שנה ועיקר קביעותם הוא ע"י חנוכה דיש לבית ושנטיס דהאצת האור דלמעלה והשנטיס הם הפשוט דגבולי אלכסון קן ר"ה וז"כ תחילת האור וחנוכה הקביעות ולכן קורין אז חנוכה הנשיאים והשנטיס והוא זמן דיר"ש ע"י הזכות דראית אור הגנוח נצרות.

זכור

כדבצי לכן לא יכלו למחות את עמלק לגמרי ובש"ק
שגלה הארת הקדושה מתחזק האדם לבער הרע
וסט"א אח"כ.

בענין מחית עמלק. שחם שאל על אגג כי מחית
עמלק נכח השנאה שיש בלב על הרע ויאר
הרע שמפריע לעבודה וכיון שלא היה שנאה זו

פורים

ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות. פירוש
שההנלה צריכה לצוא רק בנח מסירות נפש
ואם את מושעת ואין בך מסי"י לא תוכל לצוא
הישועה על ידך.

ולא קם ולא זע ממנו וימלא המן חמה. פירוש
ולא קם ולא זע ממנו וימלא המן חמה. פירוש
שלא רק שמרדכי צהייתו יהודי היה מוכן
למסור נפשו ולא להשתחוות להמן רק לא היה לו
פחד כלל למרות גדלו של המן ושכולס פחדו ממנו
הרי מרדכי פחד רק משי"ת ולא מאדם כלל חוה
ולא זע ממנו שלא פעל עליו שום הרגשת פחד וכד'
מהמן.

על בן קראו לימים האלה פורים על שם
הפור. אם כן היה צריך לקרוא פור ומה
זה פורים רק שיש שמי הכוחות צאדר כח הטוב וכח
הרע ולכן סבר המן שינצח ונהפך הפור חוה פורים.

הענין. מה שתקנו זמנים שונים לקריאת המגילה
מבאר בספר מגיד משרים שהוא לפשט
הקדושה לכל הזמנים ולכן זמן הזה כשנתמעט
הדור אין קורים צ"א צ"ב וצ"ג ויחן דזה הענין
שהחזר מהקדמונים להתחיל סעודת פורים צ"ס
ולמושכה אל תוך הלילה למשך הארת הזמן.

ברת מה לעשות במלכה ושתי. כי השם כדת
הוא הנוקם צרעיים ח"ש לעשות במלכה
ושתי.

ומרדכי ידע את כל אשר נעשה. פירוש שמרדכי
ידע איך שלצפוף ילא ישועה מכל זה
וכמ"ש רש"י עה"פ ומה יעשה נה רק הצדיקים
אפילו שצנחמים צישועה מנקשים ומסחננים לפיו
ית' משא"כ צשאר היהודים נאמר נוס ובני ומספד
היינו שנחייאשו ח"ו מהישועה.

ארי

מועדים

במסותרים

קצת

והקרב אליו רואי פני המלך היושבים ראשונה. עיין בצרכות בסדר הקינה כאשר יושבים אל המלך להגדול למטה ממנו והבן.

מה שהגיד מרדכי. מה שזממו צמח ומרש ומאי איכפת ליה אם אחשורוש יהרג לכיון שנלקחה אסתר אל אחשורוש הצין שמוכרת שעל ידו דווקא מצוא הישועה.

פתשגן הכתב. יתכן לפי מה שדרשו שנהנו מקטנתו של אוחו רשע חזו פתשגן לשון פת של גוי.

פתשגן הכתב. יתכן ע"ד שא"י לכל גזירה באה בצרוף האומיות ואפשר לשנותה חזו פתשגן הכתב ונהפוך הוא דנמחה עמלק כששמו אומיות ויה מהשם וא' מאד' זהו הוא.

על בן קראו לימים האלו פורים לכל פורים יש כח להפוך ולבטל גזרות רעות חזו פורים לשון רבים.

והימים האלו נזכרים ונעשים. שע"י המלכות דקריאת המגילה מתעוררין האזרות.

לקיים כאשר קיים עליהם מרדכי. דאי' בספרים דמרדכי הוא צעל השמחה והוא מעורר השמחה בכל פעם.

מבלים שונים. לשון שני שנסתנו מכלי המקדש לסעודתו.

וישנה לטוב. צמ' קדלי דחזירי ומוס' תמה רק דאי' ארץ טוב שפטורה מן המעשר ותמה ועוד דאי' סלוצי צבא מותר אפי' קדלי דחזירי שנאמר צמים מלאים כל טוב רק טוב הכונה מקון הרע חזו היה אלל אסתר.

ותלבש אסתר מלכות. דאי' שע"כ נתקן חטא שאול צאגג ואסתר ע"י מס"ג תקנה חזו ותלבש מלכות ח"ש לעת כזאת הגעת למלכות לתקן מלכות שאול.

מעם שהזמינה אסתר המן למשמה מצואר צקה"ק להוציא נינו"ק שצלועין צו וכן ענין פורים ימי משמה ושמחה שמתקנין הנינו"ק.

ובל זה איננו שורה לי וכו'. פי' עפי"ד הארז"ל דס"ט שס הוי' צמר הוה"י עי"ש ונרמו דמיות הקליפות הקליפות ג"כ מהשי"ת. את הלבוש ואת הסוס. ר"ת שס שעיקר הצריאה והכבוד בציל צנ"י והכל לבוש לזה.

ונהפוך הוא. וכן והשנת גמולו צראשו כי מידת הדין כשניתן לו כח לשלוח אין חזר עד שימנו דבר אחר תחמיו ולכן כשנסתלק הדין מצנ"י חזר על אומות העולם.

אמר עם הספר ישוב מחשבתו. ע"י המורה אפשר לבטל ולשנות הכל ולכן גם פורים נקבע צמחות קריאה ומשלות מנות וכו' כי דיקא ע"י תורה.

פורים ע"ש הפור. וא"כ הול"ל "פור" ולא "פורים" רק דאי' צמודש אדר מת משה ונולד משה שיש צ' הכוחות חזו פורים לשון רבים.

וישנה ואת נערותיה לטוב. דיש מ"ד שהאכלה קדלי דחזירי ואיחא צמדרש וילקוט שמעוני ארץ טוב שפטורה מן המעשר וכן כאן איחא צמספות שהיה מותר לאכול מפני פקוח נפש נקרא טוב

פחד מרדכי. כי מרדכי גימ' רעד.

ומה ראו על כבה ומה הגיע אליהם. קיימו וקבלו עליהם פירוש שצבא הקבלה להודות על הנס באה הישועה.

בימי אחשורוש הוא אחשורוש. כפל הלשון הוא ע"ד שמבאר לכל מלך השר ומזל שלו למעלה והוא מנהג אותו איך ילית וכו' והוא אחשורוש הוא אחשורוש היינו מכת המזל עליון שלו משל על כל.

כשנת המלך אחשורוש. הול"ל בשנת רק באמת זה רק דמיון צעוה"ז שיש מלכים וכיו"ב כי רק הקב"ה מלך עולם והשאר דמיון ולכן כשנת כ הדמיון חו"פ כשנתו על כסא מלכותו.

והשתייה ברת וכו' כי כן יסר המלך לעשות כרצון איש ואיש לדוע דר"ל שהשתמש בכלי המקדש ואיך יכל לעשות כן הכל מכת הצחירה שנתן קוצ"ה כרצון איש ואיש בזה העולם.

ביום השביעי (דא ש"ק) כטוב לב המלך צ"ן דאפשר לפעול ע"י יין וכדאי המתפתה ציינו יש צו מדעת קונו ולכן קדוש על היין ואפשר לפעול הכל.

במגילה אי' כמה פעמים מדינה ומדינה ככתבה ועם ועם כלשונו והחלוק הוא כך דמדינה הכוונה שהם מחולקים רק מצחינת המקום ועם ועם חלוק יותר גם דיעותיהן וצמעשיהן חוה החלוק צ"ן כתב ללשון דכתב הוא החלוק מהמציאות ולשון הוא מצחי דרך הדיבור וכיו"ב חוה ומדבר כלשון עמו.

להיות כל איש שורר בביתו ומדבר כלשון עמו י"ל לפי המוצא צמ' מדרס גבי צמ' בן צמ'א צבלי שנשא מאר"י עי"ש צמ' המעשה ח"ש כאן ומדבר כלשון עמו שלא יהי' כזאת.

איש יהודי איש ימיני דהארת מרדכי מיסוד אבא דך קו ימין ולכן איש ימיני חוה בן יאר וכו'.

הגא' בתחילה נכתב הגא' ולא"כ הגי' היינו אחר קיצוץ נערות שהוא סוד השפעת הספירות אל המלכות נעשה מאלף יוד והבן והי' הטוב יכפר.

ומרדכי ידע את כל אשר נעשה דאי' צמרא מפני מה נחמייבו כליה נראה בזה דצאמת היה אז גזירה משמים של כליה רח"ל רק נהפך אח"כ לטוב ח"ש את כל אשר נעשה היינו למעלה ראה שנגזר כליון ולכן קרע צגדיו ח"ש פתשגן הכתב היינו הגזירה למעלה זה היה עיקר דאגתו.

רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר היינו דמבואר צמדרש דפעמים נעשה נס ע"י לדיק ופעמים נעשה ע"י סט"א ושד ח"ש מרדכי דהנס יצא מ"מ רק ממקום אחר היינו סט"א ולכן טוב יותר שיהא הנס דרכך ח"ש מי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות היינו דצחינה זו אם יהא הנס מלך הטוב דרך הטוב או ע"י מקום אחר חלוי צעבות האדם וצצחירה חוה מי יודע אם לעת כזאת אם ראוי את שיעשה הנס.

ותלבש אסתר מלכות היינו שמרדכי אמר ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות פירוש דאמר לה דעיקר מה שנעשתה למלכה היה צהשגמה פרטיית להציל כלל ישראל חוה אם לעת כזאת צבזיל זמן זה הגעת למלכות ח"ש ותלבש אסתר מלכות היינו דקבלה שעיקר מלכותה הוא צבזיל הזמן הזה להציל את צנ"י.

ויספר המן את כבוד עושרו ורוב בניו זהו דרך הרשע כי סוצר מה שיש לו הוא שלו אצל הדיק אפילו מה ששי"ן לו הכל יודע שמהשי"ת.

פי' הוא זה ואי זה הוא כפל הלשון והחיבות דמה שנה מרדכי שאסתר תחתן מאחשורוש הפירוש כך דעיקר נס פורים היה עפ"י הגראה דרך הטבע כי הנס התלבש דרך הטבע ולכן נקרא אסתר לשון הסתר ואי זה אלופו של עולם המלוכש צהסמר

את תוקף האגרת הביאור כן, דמרדכי ואסתר נתנו כח ע"י פורים ג"כ לשאר נסים חה"פ נחם לירא'ך נס להתנוסס שע"י הנס ימשכו עוד נסים וזהו לא יסופו מזרעם וזה באור הפסוקים. ומאמר אסתר קיים ונכתב בספר ואח"כ ישם המלך אחשורוש מס על הארץ וא"י הים ואין מוצן השייכות הפסוקים רק כך דעגמ' א"י מחלוקת אם אסתר צרוה"ק ומטמאה הידים ומבאר דחולקין צה הפסוק כחוב זאת זכרון בספר כחוב זאת מה שכתוב בתורה זכרון זה משנה תורה בספר זהו נביאים יש מ"ד דתורה ומשנה תורה הם אחד ולומדין מכחוב זאת זכרון קאי על נביאים ובספר קאי על מגילה נמצא דאם מגילת אסתר מה"ת תליא אם משנה תורה בכלל בתורה או היא כב' עניינים והספרא לומר שזה אחד כיון שמפרש וחוזר על התורה והנה דצרות הראשונות נאמר כי ששת ימים עשה ה' השמים והארץ ואת הים, ובמשנה תורה א"י כמה פעמים לה' הארץ והשמים ויס לא נזכר וע"כ דים בכלל ארץ ואין לומר דדוקא בתומש שמות נכתב ים שהרי כל התורה עיין אחד חש"כ ומאמר אסתר קיים ע"י ונכתב בספר שלומדים דמילת ספר הכוונה על מגילת אסתר כנ"ל ולכן שם אחשורוש מס על הארץ וא"י הים ג"כ דהוא בכלל ארץ והנן.

ולכן רצה שאסתר תבקש מאחשורוש שיהא לפי דרך הטבע ומ"מ הכוונה בתחומים היה על הקצ"ה ואדרבא לאחשורוש קראה כלב כמבואר בגמ' ואיש נר רע ואויב כמבואר דבר"ל ואחשורוש ראה בעת שאסתר מתחננת לפניו שהיא מבקשת ומתפללת כלפי הקצ"ה ועליו היא מתייחסת בכנוי גנאי חה ששאל מי הוא זה ואיזה הוא היינו למי היא מבקשת ועל מי משחקת ומזלזלת והנן.

הרצ"ם רובבי הרכש האחשתרנים דיש למעלה אלף ושמונה מאות המליצים טוב על ישראל ורוכבי הרכש האחשתרניים צגימ' הכי הוא (עם הא' והכולל).

וקבל היהודים לעשות את ימי הפורים כי המן הפיל פור על כן קראו לימים פורים, ותמוה דהפור היה דצר לדדי צנס רק נראה כן דעגמ' ישראל שיש לו דין עם עכו"ם שילך בחודש אדר, דאם באמת היה טפל גזרת המן בחודש אחר היתה מחשבתו מתקיימת ורק כח של חודש אדר הציל היהודים ח"ש על כן קרא פורים שזה עיקר הנס שנפל ביום זה ח"ש הוא הגורל מיום ליום ומחודש לחודש ולכן קיימו לעשות ימי הפורים דייקא דהיום גורם ח"ש קיימו וקבלו כזמנם דהזמן דייקא גורם.

במד' מי יתן מהור מטמא. דזה ענמו צא לרמו
הפרה דחזינן דאף הטומאה אינה בעלמס רק
הסמר דאס הוא בעלמס איך שייך שיטהר לזה ויטמא
לזה אוחו דער ענמו ע"כ שאין זה רק הסמר ואפשר
לסלק ולגלות הטהרה.

אמרתני אחבמה והיא רחוקה. כי לטהר טמאים
הוא ענין שלמעלה מהשכל ונעשה חקון
זה רק בכח התורה והנעול להשי"ת למעלה מהשכל.

ארי' שמור את חודש האביב. שמרהו שיצא פסח
באביב ומרמו כי בצבע ימנו קודות וקדושה
עליונה ולכן צריך דוקא אביב אולם זה נעשה ע"י
צנ"י שפותחין הקדושה בכל דבר כי מזד הטבע
נעלם הקדושה ונראה כי זה מדה כנגד מדה שע"י
שבנ"י עובדין במס"ג אף בהסתר זוכין לגלות אור
שהוא מופלא ונעלם ולכן נקמה מכוסה כי הוא אור
שלמעלה מהמגלות וכח החדש הזה לכס שהוא
התחדשות שבנ"י יחלין לחדש בכל רגע ורגע ממש
כי כל מאורע דער קטן וגדול שבאדם אינו במקרה
רק מכון ולו הי' האדם יודע עד כמה כל דבר
מכוון אליו הי' מתחזק עד אין שעור וזהו התחדשות
שבנ"י מוצאין בכל זמן, וזה הכוונה בפסמים אור
יקרות אלו נעשים שקפויין בעוה"ז והכוונה שנסמך
האור שבכל דבר אפילו צנעים והפן.

פנימית שלא עפ"י טבע המסור לצנ"י ונקרא לכס
כי כפי רצון צנ"י קן מחגלה.

ראשון הוא לכב. פירוש שבחדש הזה מתקרבים
צני ישראל לצמינת ראשון שהוא קוד ראשית
מקום הראוי לצני ישראל.

החדש הזה לכב. - כי בפעולות האדם למטה
חלו ועומד פעולות העולמות העליונים
ועל ידו נעשים גדולות למעלה והעיקר על ידי
חורה ומלוח כשמקבל עליו למטה עול מצוות
ומייגע בחורה נותן כח בעולמות העליונים להודות
ולתהקרב אליו ית' ויתן כח זה לצנ"י בחדש ניסן
שהיה תחילת גאולה וקבלת חורה וזהו החדש הזה
לכס מסור צדכס וחלוי בכס ואיחא צו עמידין
ליגאל שמחפוררין צו אורות הגאולה שזה הארה
גם בעולמות למטה.

החדש הזה לכב. לכס כלשון מסור לכס דר"ה
בתשרי וג"כ ניסן נקרא ר"ה והיא דרך

פסח

ועצם לא תשברו בו. פי' לעצם הוא הדין וקליפות דאחיזו ביה וע"י י"מ נתגלה הקדושה ונפלה כל הסט"א וממשלתה ולכן אין לשזור עצם דהכל נתגלה.

ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה'. ואח"כ שוב יהי בעצם היום הוציא ה' וכו' על לבאותם דבארנו דבי"מ ילאו כל שורשי צ"י וכל המעשים טובים ומלוות שיעשו אח"כ הכל בא והאיר ביום הזה ומכותו ילאו וזה שאמר ילאו לשון עבר ואח"כ הוציא היציאה שנמשך עד היום וזהו על לבאותם כי ההכנה לתורה ומצוות קודם לעשייה צפועל נקראים לבאותם לשון צבא ורצון וע"כ כתיב ילאו.

בקרואי קודש. פי' דבארנו הרבה פעמים כי למעלה תמיד קודש עד אין שעור וגבול ולמטה הסתר וציו"ט ושננות מתגלה ונקרא מקראי קודש שירד הקדושה למטה וצריך ליאחו בזה על כל השנה ונסמך הרבה פעמים ענין מתנות אצוים לחג ועיין בזה"ק שצו"ט צריך להאכיל לעני כי אז הקב"ה מצרך בותר את ישראל ויותר ראויים לכך ע"י הדקה.

שבת חוד"מ ואני תפילתי לך ה' עת רצון. נאמר רק בשבת ולא צו"ט וכן סמיכות גאולה לתפילה בשבת א"י שאינו יוס זרה וכתב הרמ"א דצו"ט יש לסמוך חזקן דשבת הוא טפי עת רצון והטעם דשבת קבוע בעצם היום השביעי משא"כ יו"ט שנקבע רק לימי החודש וכמ"ש שם הרמ"א גם דשבת נתקן כל הבריאה וצו"ט מיוחד לצ"י.

הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים. פי' שכן היה צריך עפ"י הטבע רק תהלוכות צ"י למעלה מהטבע נמצא מוכרח שעד היום כל תהלוכות צ"י הם חוץ לטבע.

ארבע מאות שנה. כנגד ד' אומות השם וכנגדן ד' גלויות וכנגדן ד' כוסות וד' צימ.

בעבור זה מצה ומרור. שי"מ היה הנרור והעדות על רצון השי"ת במצוות צ"י ושאלתנו מיוחדים לו ונמשך קן בכל דור שע"ז אמרו בכל דור חייב וכו' כי כמו שיצא עוד שאז נעשה ענין י"מ בכל נפש מישראל.

ופסח ה' על הפתח. הול"ל ופסח ה' עליכם רק כלל גדול דע"י עובדא דלתתא מתעורר למעלה וכאן דילג ע"ז שדי הי צמעת מעשה למטה כדי לפתוח פתח גדול מלמעלה.

כי לא חמץ. פי' דחמץ רומז לגשמיות ואז צ"מ נסתלק כל הסט"א וממילא כי לא חמץ שלא היה שום גשמי והסתר.

ויהי בעצם היום הזה. בארנו שלשון זה הכוונה שגלה מאור העליון שנקרא יוס ויוס זה דפסח מאיר מלמעלה ללמטה ללא הכנת הלמטה וכולל ימי הפסח ושבעות ואח"כ צימי הספירה נעשה ע"י עבודתנו ונקרא ג"כ עצם היום הזה כמ"ש לא תאכלו עד עצם היום הזה.

בחור'ל ב' ימים טובים. מד לפנימיות וחד לחיצויות
משא"כ באר"י מחוקן הכל צומא חדא חיה
סוד אסרו חג לחקן חיצויות העולמות מקדושת
יו"ט ח"ש אסרו חג בעצמים ולכן כל העושה
איסר לחג באכילה ושחיה תקון החיצויות.

ענין חוה"מ שנקרא מקרא קודש. שנתגלית
הקדושה ז' של פסח היה י"מ תקון הטבע
וקרי"ס הוא צמי' עוה"ב למעלה מטבע ומסוגל
יום זה להכל כי נתגלה הישועות שחן לטבע שע"ז
רמזו מזונותיו וחיוגו כקרי"ס ויאר את הלילה דאי'
סוה"ק שיש כחלי חשך שמסתירין סוה העולם ואו
האיר הכל גם כחלי החשך ולילה.

ולא קרב זה אל זה כל הלילה. כי מזה נלקח על
כל הגלות ויושע ה' ציוס ההוא היינו לע"ל
כי עיקר הנסים וישועה היא לע"ל וסוה"ק שהקב"ה
יבא הרשעים להראות להם הנקמה.

אז ישיר ויאמרו לאמר. כפל לשון וענין לאמר פי'
כי ידעו שאין להשיג השי"ת כלל ומה יש לומר
לפניו וכן צריך לדע בעת שמחפלים שאין ביכולתו
להבין עומק המילות וצריך רק לקיים מצות אמירה
גרדא ואז הוא נראה וזהו גם הפשט כאן לאמר גם
יבאר דאין האדם משיג הארת התפילה לפעמים ורק
ע"י שמחפלים ע"י קדושת המילים צא להחשוררות
זהו ויאמרו לאמר דע"י היאמרו צאו לדרגת
לאמור.

אודך ה' כי עניתני. כי דוקא ע"י שהאדם שפל
עושה לו הקב"ה הנס והישועה חוה אודך
כי עניתני כי השי"ת עזר שיוכל האדם להיות שפל
ועי"כ ומהי לי לישועה צא לישועה.

וספרתם לכם חמישים יום. וצפרשת ראה שבעה
שבעות חחל לספור לך פי' דכל יום

מימי הספירה מתקן ענין אחר ואף מי שלא חקן
הראוי לו ציומו מ"מ צאחו שבע שכולל כל המידה
יכול לחקן ואפילו עבר השבע כל ימי הספירה כל
יום יכול לחקן הכל ח"פ פסח שני חקן אף שעבר
הזמן.

ואלו לא הוציא הרי אנו ובנינו ובני בנינו
משועבדים. פי' דעל פי דרך הטבע היה
עלינו להיות משועבדים לפרעה עד היום אולם
ישועתו ית' שלא ע"ד הטבע.

וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי. פי' דידון
הקב"ה אותם אף שהיתה גזירה מ"מ כיון
שצרתם לו לר וע"י שצטד צנ"י כביכול מוצר לו
ח"ש דן אנכי מה שעשו לי ועי"ז הישועה וכן לע"ל
ח"ש והיא שעמדה לנו שחושבין הצרות כביכול אלנו
ימתן זה הפירוש צמורא גדול זה גלוי שכינה ומה
נחשב זה בין העונשים רק מה שחושבין שנעשה זאת
לשכינה.

בל שלא אמר שלשה דברים אלו לא יצא ידי
חובתו. דלימד שכל מעשה המצוות מכון
למעשה צנ"י דוקא ח"ש פסח על שום שפסח על
צני ישראל וכן מזה שלא הספיק ואף שהיו מצויים
ממילא רק הכוונה דלכן צוה לפי שידע שלא יספיקו
ואף מה שנעשה בהכרח לצנ"י מ"מ נעשה מצוה וכן
מרור זכר לצרות שגם מזה נעשה מצוה ח"ש לכן
חכם להלכות הפסח שרואין שצריך מעשה דוקא.

והבאתם את עומר ראשית קצירכם. דצנ"י
מגלים בכל מקום צמי' הראשית שהוא
קודש ונקרא הנפה שעי"כ נגבה ונתקן העולם וימי
העומר צפרט מיוחדים לזה ולכן הם שבע שבעות
לחקן ולצבר ענין שבע הדרכים שבהם ננהג העולם
שהכל מהשי"ת עד שבעות מנחה חדשה וצרש"י
דהרי העומר קודם רק עומר משעורים ושבעות
צורי חטים מנחה חדשה מהחטים שהוא חקן
הגמור.

ימים חה נ"ל נכון ציטוט הקושיא ח"ש וכל המרצה
הרי זה משוכח וע"ז הביא מעשה דר"א וכו' עד
זמן ק"ש של שחרית דתו לא הו' מצוה להאריך
וכנ"ל.

עוד יאמר. דבארתי דיש דרך להמתיק הדין ע"י
ספור גבורות ה' וכן דהדין צורש הוא קדוש
ושם נק' גבורות ה' והוא הפלאים וטראות שעושה
הקב"ה בעולם חה נקרא דיין קדישין כיון שאין צוה
שום פער ויגון רק למטה מתהפך ע"י המקבלים
לדיין שאין קדושין וע"י ספור הגבורות הקב"ה
מהפך הדין הקשה לדין קדוש ונמתק הדין צורשו
והכן חה המרצה לספר הרי זה משוכח שנמתק
הדין ח"ש עד שהגיע זמן ק"ש של שחרית שהוא
מתוק הדין צמוד ק"ש של שחר.

ולא זכיתי שחאמר יצ"מ בלילה. דמקשים
המפרשים מה המצוה דספור יצ"מ בלילה
ט"ו ניסן הלא תמיד מחייב כל יום רק י"ל לכל
יום הוא רק ציוס וכאן בלילה וע"ז אמר כיון דגם
כל לילה מזכירין א"כ מה מיוחד ליל ט"ו וע"כ
דחמדי יוצאין צהזכרה וכאן כל המרצה ה"ז משוכח
חה שקאי אדלעיל שהיו מספרין כל הלילה.

כל ימי חיך להביא לימות המשיח. עיין גמ'
צרכות סוף פ"ק ולא יאמר עוד ה' אשר
הוציא מארץ מצרים צעצור זה צשעה שיש מצוה
ומרור דעיקר הגאולה היה לשמור מצוותיו חהו
צעצור זה.

וירא את עמלנו וכו' ואת לחצנו. היינו שראה
גם פער הגוף מצרות וג"כ פער הנשמה
שהקדושה היחה צהעלם חה פער גדול לנשמה.

ובמורא גדול זה גלוי שכינה. דעיקר ההסתר
הוא כדי לצוא לאור שאחר זה ח"ש
הנפה אלוקים לצוא לקסת לך גוי מקרצ גוי וכו'

מצוה זו שאנו אוכלים על שלא הספיק בציקים
להחמיץ. היינו דכמו שאותו מצוה שאכלנו
צמנרים היה צדרגות גצהות כי לא חמץ שלא היה
שום נגיעה לסט"א כן על דרך זו אנו אוכלים לעורר
אותה המצוה ח"ש הא לחמא עניא ואין המכוון די
אכלו אצהתנא צארעא דמנרים חמיד אלא כשיצאו
ממצרים.

מצוה. זה לחם פשוט ללא חוספת שהיא לפני
התחלקות השפע.

פסח. צחי אהנה ונריכים צנ"י לעורר האהבה
צצנים למקום וצין הקב"ה לצנ"י שזה הכח
ימת לצנ"י שהם מעוררים האהבה כמ"ש מה פעירו
ומה פעוררו את האהבה וצפסת הזמן לזה ונשאר
לכל השנה שכן המועדים נותנים הכח צכל השנה.

בבזך בניך חפרה ולא יראו פני ריקם. ותמוה
עיין רש"י וג"כ מה צצא זה צמוך עיין
הרגלים רק הרגלים הם השפע של כל השנה ולכן
אקור להיות צהם ריקם וכן זה העיץ דפדיון צבור
דעל ידו צא ההמשך לכל הצנים.

השתא הבא לשנה הבא בישראל. דעיקר הפסח
היה שזכו לעלות אח"כ לארץ ישראל
כמ"ש והיה כי מצאו אל הארץ וכו' מה העבודה
הזאת וע"י שמירת הפסח זוכין לצוא לארץ חה היה
צמנרים.

ובל המרבה לספר ביצ"מ הרי זה משובח.
דהמנ"ח מקשה על מה שהחנוך מנה כמ"ע
לספר צי"מ בליל ט"ו ניסן והלא כל יום חייב
צי"מ צזכרתו ומה נשתנה ציזחר לילה זה רק
כל יום צריך להזכיר יצ"מ ותו לא ואין מצוה
כלום אחר שהזכיר ובליל ט"ו כל מילה ומילה הו'
מצוה וכל זמן שמספר הו' מצוה משא"כ צשאר

ככל אשר עשה לכם דהם הנרות ואח"כ הגאולה לבני מוכח על קרבנם של בני אל השי"ת דהרי אין עושה כן לכל אומה וע"כ דגם הנרה והגאולה מפני שהם בניו.

ובאותות זה המטה. ע"ד שנאמר דכח המטה נכח הא"צ שבו חה האומות לשון אומיות.

ובמופתים זה הדם שנאמר ונתתי מופתים בשמים ובארץ. ומה ראה שזה דם דהרי אח"כ אמר ג"כ אש ותמרות עשן רק ענין המכות היה הצורין דעשר ספירות דקליפה ודס הוא מלכות שהוא חצר שמים וארץ והבן.

רבן גמליאל אומר כל שלא אמר ג' דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו. ונ"צ וכן דבגמ' פסחים בלע מנה יאל מרור לא יאל ועיין רשב"ם כיון דמרור היו זכר לומררו חיהם ופממה וכי דרשינן טעמא דקרא וע"כ דכן היה בקבלה דמרור הוא זכר לומררו חה חלק מהמנוה והנה מנחות צריכות כוונה ומלמד הכוונה שמכוון למנוה נרץ ג"כ לכון למה המנוה כמ"ש השו"ע בתפילין לשעבר הלך ובסוכה למען ידעו וצליית עי"ש וכן בפסח מנה ומרור ח"ש לא יאל ידי חובתו היינו די חובת המנוה ז.א. מנחת פסח נרץ לכרין ולומר פסח על שום שפסח וכן במנה וכן במרור ואל"כ לא יאל ידי"ת כיון שלא כוון חובת המנוה (ולא כמו שמפרשים די חובת הגדה וספור ינ"מ דמאי שיכא כנ"ל נכון).

פסח על שום שפסח על בתי בני ישראל. שכן המנוה שמעוררין הפעולות למעלה ולכן נזה הקב"ה לעשות פסח שעי"כ בא ג"כ ענין הפסיחה והדלוג ומוכרח כן שהרי הפסח נעשו בעשירה צימן קודם הדלוג וע"כ שזה גרס לזה.

מצה על שום שלא הספיק להחמיץ. ותמוה וכי זה הטעם והלא נאסרו באכילת חמץ ביזם הראשון במצרים ועיין בר"ן פסחים שהרגיש בה ומתוך לנורף שאר ימים וגם לאסור בני שלא נאסרו ונ"ל דגם אסור מלאכה דיו"ט לא נאסרו ועי"ל דהבב"ה יודע הכל ולזה כן מפני שידע שאח"כ כן יהיה וציתר צאור דזה מעשה המנוה לומר שגם המוכרח לאדם נעשה מנוה והבן ועיין לקמן בענין אכילת מנה כל שצעה.

אשר יגיע דמם על קיר מובחך. הלשון על קיר דנפרשת ויקרא גבי חטאת ונמנה דמו על קיר המנוה והיינו לפי שלא ניתן על הקרן רק על הקיר וכן פסח לא ניתן על הקרן רק על היסוד וזהו קיר מנחתך ואף שהיה גם חגיגה על הקרן אולם עיין בסוף פסחים דשפיכה גדולה מזריקה עי"ש.

בסימני הסדר גרצה. וכן דכשיהודי מקיים הסדר ואומר שירות ושחצמות ועדיין לכו הומה לומר ואין יכול ליפרד מדברי שיר והלל בה רונה הקב"ה כמ"ש הר"ר צוים הצחר צשירי זמרה צשיירם מה שנשאר שרונה לומר עוד חהו נרנה.

ליל שמורים. צרשי" לשון המתנה שחכה גם יתכן לשון שמור ונעלם שנאסרו הניסים שנעשו אז.

אסור שבירת עצם. כי פסח הוא רחמים ועלם הוא דין והבן.

ויעשו בני ישראל. צפרשת בא כפל אשר נזה ואח"כ בסוף דפרשה כתב עוד פעם ויעשו כל בני ישראל והכפל וגם כן בתחילה אמר ויעשו בני ישראל ואח"כ כל כי באמנע הפסיק צבן נכר לא יעשה אבל עבד וגר יכולין לעשות וא"כ ק"ו לבן ישראל שכל מצב שהוא יכול לעשות ולכן עשו כל בני.

יצאו כל צבאות ה'. וכן הוליא ה' על צבאותם
הלשון צבאותם דהיה יליאת הגוף וג"כ
יילאת הצורה והקדושה שצכל בני והתלוי צכל איש
ישראל חהו צבאותם לשון צביון.

ובי יגור אתכם גר ועשה פסח לה'. צגמ' יכול
כל המגייר יעשה פסח מיד מ"ל כאלרת וא"כ
למה נאמר גר רק הרצותא דגס גר שהמגייר עתה
אעפ"י שלא היה במצרים יכול לעשות.

מוני המצוות מנו מצוה לשבת כל ז' ימים
בסוכה ובפסח רק לילה הראשון הוי מ"ע
דמצוה. ותמוה דבשמייה קי"ל לילה ראשון תובה
ושאר ימים רשות וא"כ מ"ש ורליתי צמאירי צמס'
סוכה שכתב דה"ט דסוכה אין יכול שלא לישן ז'
ימים חוץ לסוכה משא"כ פסח יכול להתקיים על
פירות וכיו"צ והנה זה מתרץ מדין הצרכה אבל
מדוע כאן יש מצוה וכאן לא הוי מצוה תמוה דמאי
צריך אם יכול צלעדי זה אך נראה דכיון דאי אפשר
צאופן אחר שוב הוי מצוה חה יסוד גדול דכל דצר
הנצרך לאדם הוי מצוה כאכילה ושתייה ושינה ח"ש
מצוה זו על שום שלא הספיק להחמיק ותמוה וכי
זה הטעם והלא מהתורה אסור רק כנ"ל דהטעם
דכל המצוה היה משום המציאות שלא יכלו זה גופא
נהפך למצוה.

ענין העומר. שהוא מקון על העולם וצורר כל
הדברים והמנוח לעצמותו ית' חה סוד קרבן
עומר שהוא העלאת יצו"ק צכל מקום לו ית' ולכן
נקרא עומר ראשית שמגלה את הראשית צכל דבר
והק.

שרתי הלחם מגחה כפולה. דליחא צרידנ"ז שהטפה
סוד רחמים והשעורה היא דין וא"י צרצנו
ירוחם שהעומר רומז לדין ולכן צא מהשעורים
צמנחת חוטא ולכן המנחה שצא מחיטים כפול
להגביר כוח החטה מידת הרחמים.

והניף את העומר לרצונכם. מה שרק צעומר
נוצר לרצונכם דענין הגפת העומר צרש"י
לעצור רוחות רעות והנה צגמ' צמן המקדש עומר
מחיר צה"ז האיר המזרח מחיר אולם אין יעצור
הרוחות רעות צלי קרבן העומר לזה אמר לרצונכם
דהיינו ע"י תפילה וצקשה אפשר גם לעצור גם
ירמוח דעצירת הרע תהיה כפי הרצון ותשוקה של
צנ"י לצער הרע ולדבוק צטוב.

במחרת השבת. מה שנקרא פסח שצת כי צפסח
מתעורר אור הגאולה ועיקר הגאולה
הוא מה שנגלה צצדו ית' על כל חה סוד שצת
לשון שצ שחזר הכל לשורש ולכן פסח נקרא שצת
שנגלה זה.

שביעי ש"פ

בתורה נאמר על הים. לשון בקיעה ורק במדרש וחו"ל נקרא קריעה ימכן לפי המצואר במלאכת שבת דמלאכה שאינה של קיימא אין ע"ז שם מלאכה וכן כאן שהיה רק לזמן קצר וישונו לאיחנו לא נאמר לשון קריעה ע"ז אבל מדרבנן גם על שאינו של קיימא יש אכור ולכן בדרבנן נקרא קריעה.

ע"ז חומרת י"ה. ע"ז ומירוס לה' נכרתין הקליפות וזהו זמר לשון זמור ערלים ועי"ז ויהי לי לישועה כי ע"ז ספור חסדי השי"ת מתעורר באמת החסד והישועה.

ה' שמו גם במלחמה. יש ה' שהוא רחמים.

ה' ילחם ואחם תחרישון. דכל גאולה מקודם נסתר ואח"כ מתגלה הישועה וכדמיון החרישה בקרקע שאז הוא מים וצוף והזרע נרקב ואח"כ צומח משם הפרי ח"ש ה' יעשה שלו ואחם תחרישון לשון חרישה כנ"ל גם יצא דעיקר העבודה לרין לעשות לש"ש בלבד ולא להביט על שום חשבון ושכר והרגש וכיו"צ רק לעשות לש"ש וזהו תחרישון מלבקש מדרגות ואז השי"ת שולח כל טוב.

ימינך ה' נאדרי בכח. עיין פרש"י גם י"ל להכרתת רשעים לפעמים הוא רחמים ממש.

ה' ימלוך כי בא סוס פרעה. משמע שהוא נתינת טעם היינו שכפי סלוק והכרתת רשעים כן מתגלה כבודו ית' וזהו הבקשה אל נקמות ה' ועי"ז הופיע צ"א.

בתוך הים ביבשה. כחוב כן כמה פעמים צפרשה ותמוה דאם יבשה אינו ים רק באמת נשאר על היבשה גדר ים כיון שחור אח"כ לתנאו ועיין ח' ומבין.

ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו. ולמדו מזה הדור מלואה כי הדור מלואה הוא שלא כדרך הטבע והוספה כן הקב"ה מוסיף הישועה ח"ש מגדול ישועות מלכו שמגדיל הגם.

ישיר. לשון עמיד כי מעשה המלכות שאדם עושה גבוה מאד ואין יכול להשיג כלל רק לע"ל יתגלה וכן בצירה לא השיגו עדיין משה וצנ"י קדושת הדברים ושירה עד לע"ל וזהו ישיר לשון עמיד וצנ"י לתה"מ גם יתפרש דכל השירות ומשפחות של צנ"י נמשכן מואת השירה וזהו ישיר לשון עמיד וזהו לאמר לדורות.

בתורה נזכר תמיד לשון בקיעה. וצחו"ל קריעה דעיין שי פוסקים דקריעה נקרא דוקא על דבר הבא משני לצרים ולכן צ"ס שין בקיעה ולא קריעה כי הוא גוש אחד אך בלשון חכמים י"ל דנקרא קריעה גם על גוש אחד ודוקא לחיוב חטאת מה"ת ליכא שם קריעה ח"ש צפרוה בקיעה וצחו"ל קריעה.

פדת שזיקש מזונות ואמר שיחריצ העולם כדי שיוכל להצראות צמול של מזונות וכן צנ"י וכיון שאין זה מדרך הטבע שיצקע היס לא היה שייך ונצרך שנו טבע שכל המיס יצקעו וכ"ז לאהבת השי"ת את צנ"י.

איש כמתנת ידו. כפי ההכנה קן צרכם ה' אלוקיך לך.

ויבקעו המים בחז"ל כל מים שבעולם. ומה הוצרך זה רק אי צמ' תענית צר"א קן

אסרו חג

וינזרו מקדשי בני ישראל. כי בכל אכילה הכוונה שהאדם מתקן המאכל ובאכילת קדשים הוא להיפוך שהמאכל קדוש ומתקן האוכלו.

אחר. שצנ"י מקיימין המצוה מתגלה עם רצון גדול בשמים והוא אסרו חג.

בגמ' העושה איסר לחג וכו'. כל הקרבנות והכוונה שאיחא מועדים חממים והיינו שהמועדים נחמים הכת לכל השנה והזמן וכמו שצו"ט ניקל לראות השי"ת ניתן כת זה ע"י המועד לכל השנה וצוה"ק צכמה דוכתי שכל הצרכות של השנה ע"י המועדים ואסרו חג הוא המקשר בין הי"ט לימי החול חהו אל ה' ויאר לנו צו"ט אסרו חג היינו לשון לאסור ולקשור החג לכל השנה חהו העושה איסר לחג.

ספירת העומר

דבר יום ביומו. כנר נחצאר הענין להציא הקדושה לכל יום ובשם החי הר"ס של"ג בעומר מסוגל ליראת שמים והעיקר לפשט היראה בכל מעשיו.

ימי העומר ברור המדות. והעלאת כל הדברים והמדות לו ית' ולא מתגלה קדושתו בכל ולא הזמן המוכשר לצא ולהתפלל על כל מה שצריך וה' מדות משפיעים שפע צרכה והצלחה לכל צנ"י ישראל.

שבועות

בבל שבועות. מחגלה קדושת ואור התורה וזנ"י משחוקקין אחריה והכל צנת הכלל כמ"ש וצא צכל אות נפשו היינו לאיזה מדרגה שירצה להגיע ונאמר זה צרגלים כמ"ש צאחד שערך שכל ישראל נכנסין צשער אחד היינו אחדות ועי"ז וצא צכל אות נפשו מדרגות הכי גבוהות.

בו"ע מודי בעצרת דבעי לכם מ"ט יום שניתנה בו תורה. ומה הפירוש רק כך דע"י תורה מעלין כל הדברים וגם דברי הגשמיות ולכן צעי לכם וז"ש ציום הצכורים מנתה חדשה ויצואר כשאמרו ישראל נעשה ונשמע אמר מי גלה רז זה לצני שמלאכי השרת משחמשין צ פי דלרף שיהא העבודה רק לש"ש לעשות נח"ר ולא לעצמו כלל וזהו נעשה ונשמע קודם עושין אף ללא שום הרגשה צמי שמיעה וזהו עבודה המלאכים שאין להם קבול שכר רק רצון הצורא וזהו מי גלה רז.

ע"י למוד התורה. מחגלה הציר הפנימי של העולם כי צאורימא צרא עלמא הציר הפנימי ועי"י הלמוד מחגלה וזו נשפע חיים ושלום כפי שזה צציר העליון. וז"ש צכל מקום אשר אזכיר את שמי דע"י התורה שהוא שמותי של הקב"ה חל ומחגלה ש"ש צכל מקום.

מנחה חדשה לה'. דאי צירושלמי דצטעות מיון דקבלתם עול תורה מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימכם וזהו מנתה חדשה שנעשו כחדש וזהו דאי שצעות צטול ינה"ר.

וביום הבכורים. פי' דתורה נעלמה מעין כל חי וקדמה לעולם כי אין שייך צה השגה צעולם וניתן לצני"י שע"י התורה יכולים לחקן כל העולם להשיב אליו ית' כל הדברים וזו עבודה מיוחדת שרק צני"י יכולים לעשותה ע"י התורה וז"ש המלאכים מדוע חנתן התורה לצני"י ותמוה דמי מעכצ צידם לעסוק צו התורה גם עכציו וג"כ הלשון נתתי התורה נמכרתי עמה רק הכוונה דנתינת התורה שניתן צידם כח התורה שרק צני"י ע"י עסקם צתורה מעלין ומחדצקין צו ית' מה שאין כן צשום דבר וזה יום הצכורים לשון ראשית שהיא תקון הכל.

עולת תמיד העשויה בהר סיני. פי' שצחר סיני ניתן הכח לצני"י שהם יכולין לעשות הנח"ר להשי"ת וזה מכת התורה צהר סיני.

והר סיני עשן כולו. פירוש אשר על ידי מתן תורה נחפשטה הקדושה צכל הצריאה ואפילו הדומם כמו הר נחעלה וזהו הר סיני עשן כולו וכבר אי' צס' אמרי אמת שצטצעות נחפשט קדושת התורה צכל המעשים.

מפת גרבת ידך. הלשון מסת ימכן לשון מס
לפחות חלק הזמן מקדיש לה'.

אשר חתן כאשר יבדך ה'. היינו כפי אשר רלון
האדם לעודו ית' כן נוחין מהשמים ואם
רונה צאמת ודאי יסלקו המיעוט.

הלוי אשר בשעריך והגר והיתום בקרבך. לריך
לחשוב על היתום כאילו נמצא בקרבך בחוכך ממש
שלא להסיח הדעת ממנו.

מעם מה שפ' ראה נזכר הענין. לשמח גר יתום
ואלמנה דוקא צחג שבעות וג"כ ענין
השמחה נזכר שם יותר רק כל יו"ט משפיע לזמן
שלאחריו ושבעות לקץ שהם חדשי תמוז ואז שהם
דין כנודע והעלה לזה ע"י שמחה וכן לשמח יתום
ואלמנה שזה ממתיק הדין הקשה וכמ"ש רש"י אמה
משמח שלי אני משמח שלך ולכן נזכר בשבעות
דייקא.

לא יעלו בהר וגו' במשוך היוכל המה יעלו
בהר. כי בעוה"ז הגוף אינו מקודש לכן לא
יכלו לעלות עם הגוף להר סיני רק מרע"ה אבל
לע"ל צמשוך היוכל יקודש הכל ואז המה יעלו בהר.

ויצא משה את העם וגו'. צמ' מלאן ישנים פי'
דכמה שעשו הכנות למתן תורה עדיין אין
זה מספיק כלל והולך משה להוציאם כי א"ס
להכנה שצריך לקבלת מתן תורה ודברי אלוקים
חיים.

פן יהרסו ונפל מצנו רב. כי עיקר מתן תורה
שע"י התורה צחג ותקון הז' שהיה ע"י שצירת
הכלים ואור הגדול שהיה צהם ואם היו עולים להר
סיני שזו היה ג"כ שצירת הכלים חוה ונפל ממנו
רצ (מספר רצ).

וביום הבכורים וכו'. שבעות יום הבכורים דע"י
למוד התורה מאיר צחינות עליונות צחי'
עתיק הנקרא ראשית וכן בכורים נקרא ראשית
ח"ש בכור וע"י למוד התורה מושך משם שפע
ברכה וחיים.

בהקריבכם מנחה חדשה. דע"י למוד התורה
זוכה לצחי' המחדשות שלו וכל
העולם.

בשבעתיכם. לשון רבים דהקצ"ה זוכר שבעות
ונצ"י השבעה שלהם.

ידוע אשר שם"ה ל"ת. מכוון כנגד השק"ה
ימים וכל יום יש הלא תעשה המיוחד לו
ובשבעות הוא איסור בשול צשר צחלצ ח"ש כתוב
לך כי ע"פ הדברים האלה וצמדש ע"י צשר
צחלצ כי הל"ת המיוחד ליום וכל הענינים של אותו
היום שייכי אהדדי וצשר צחלצ שייך לתורה ועיין
צחי' טעם לאסור צשר צחלצ השיך לתורה וגם
יתכן שג"כ צעשה יש לכל יום השיך לו ואף שיש
רק רמ"ח שמח"י יש רק לימים החשובים ולפי"ז שמח
השיך לשבעות הוא בכורים ח"ש וציום הבכורים.

ביום שבעות. הקריצו מספר גדול של קרבנות
דע"י למוד התורה מתקרבין יותר מכל שאר
מנזות ומעש"ט.

ברש"י בחומש עמד ע"ז. שצמוספין הנזכרין
צפרשת פנחס נמצא שני צין מוסף
דשבעות לשאר יו"ט דצכולס חכף אחר שמוזכר
הקרבן אומר תמימים וכאן רק צסוף עיין צפסקוקים
וצרש"י שצח לומר דאף הנפכים לריכין להיות
תמימין ומה שזכר דוקא בשבעות יתכן דתורה
מתקנת כל הדברים כמ"ש תורת ה' תמימה.

אתם ראיתם כי מן השמים דברתי. פי' דע"י מתן תורה נגלה קדושתו ומלכותו בכל העולם וראו אשר כל העולם רק כבודו ית' ולוקומו חבו שהזכיר שלא יקלקלו זה וז"ש אלהי זהב לא פעשו לכם היינו שהמכסה לזה הוא האדם לבדו ואם זוכה ע"י התורה רואה שהכל הסתר ודמיון וכבודו מלא עולם.

והענה לזה ע"י התורה אז בכל המקום זוכין להתגלות.

בבל שנה. מחדש העיני דמתן תורה ונז"י רואין אור התורה ומשחוקקין עליה.

כפה הר כגיגית. צפוסקים אי' דהיינו על תורה שנע"פ פי' דמה שנז"י זוכין לחדש בתורה הוא מכת מס"נ שלהם חבו נתינת כפה הר כגיגית.

בבל מקום אשר אזכיר את שמי. פי' דעכשיו נמתן תורה ה"י בהתגלות ואח"כ יבא הסתר

מגילת רות

הנה שבה יבמתך. מה שקראה לה יבמתך נראה מזה דלשון יבמה קאי על אשת אחשנקר אחת יבמה לאו דווקא לאח רק לכל העולם.

ויסד שש שעורים. רמו לשצ"ק אות שי"ן.

המעשה הנורא והנפלא. דאלימלך ורות ואיך שנעשה מזה משיח דזהו אות של משיח דוקא לזכר אף השפל ציור ויהי נלרך הסתר גדול מקודם והלכות שעברו נעמי ורות עד שנבטוף מזה גופא צאה הגאולה גם ראינו כאן גדול טוב ית' לבל ידח ממנו וענין הנורא של התקונים דע"י רות נתקן אלימלך ומחלון וכליון שהלכו בלא צנים כנדע וכל זה ע"י התורה. וענין נעמי הוא מה שידעה שכל זה יד ה' לכן זכתה לכל זה.

ויאמר לקוצרים ה' עמכם. היינו דהמשיך צחי גביהה לכל מעשה חזו ה' עמכם ואמרו יברך ה' דע"י זה נמשך שפע צרכה.

ויצבם לה קלי. יש לפרש לשון ויצבם היינו שחיתם הלחם על האש בצבילה ועיין פרש"י וכן אח"כ שול תשולו לה מן הצבחים היינו מן הלחם האפוי.

ר"ח תמוז

הוא מיוחד ליום זה שיתגלה דוקא ע"י הסתר והם ימי תמוז ואז וכשעושין רצון השי"ת צינס חיה נגלה הארת היום כל יום השיך לו ונקרא היום עשה ה'.

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. דכל יום יש צו הארה עליונה וגם הימים שנסתר הקדושה מ"מ כיון שהשי"ת עשה ודאי יש צו קדושה רק

בין המצרים

ט' באב - איכה

שבזמן הזה שכולם זכר ליציאת מצרים ואלו יהיו זכר
לגאולה העתידה שהיא יותר מגאולת מצרים וגם
עכשיו יש מזה.

אירא. וכן אמת שלעמיד לצוא יהא י"ו בחמח
וט' באב ימים טובים ומי בין המצרים
חול המועד ואיחא שיהא זה יותר גבוה מהמועדים

בל היום דוה. כי צלות נחסרו אומיות ויה
מהשם ואת ד' מא"ד חוהו וה ונשאר אומיות
אניה משני השמות חוהו וירב אניה.

מה אעידך בת ציון מה אשודה לך. פירוש דזה
טעם הסבל הנורא של בני ישראל מה שאין כן
בשום אומה שכן הם גבוהים מכל אומה ולשון.

נמה קו. כי הוא דוה המגביל עד כמה תגיע
ירושלים והקדושה.

גדר דרכי בגזית. במדרש שיש דרכים נסתרים לילך
מכל מקום ברגע לירושלים ונסתר זה בחורבן
ח"ש גדר דרכי.

אריה במסתרים. כי אריה גימ' גבורה דין וגם
ג"פ חסד שבחוכו במסתרים גנוח החסד
הכפול והגדול.

אמרתי נגזרתי. בשם ספרים דהפירוש דכך גזרה
השגחה העליונה חוהו נגזרתי.

אמר בנויים לא יוספו לגור. היינו שמשט כי
עכשיו צנ"י יתפרקו ולא ישמרו כלל התורה
חוהו לגור לשון מורא מהשי"ת אולם הפסוק מספר
למרות שהיו עורים והדם נזל השגישו שלא יעמאו
כמ"ש סורו עמא.

מה שבמנחה אומרים נחם. כי אז הצימו אש
במקדש ועל זה אמרו שפך חמתו על עמים
ואצנים ונגלה שאהבתו לבני"י גדולה מכל ולכן
מבקשים שינתנו למען אהבתו.

מלאו ימינו כי בא קצנו. היינו שיש וקרצ יום
המיחה כי כבר תיקן הכל יש ומת כי כבר
בא זמנו למות חוהו הכונה לא בא קיננו כי מלאו
ימינו אלא להיפך ודו"ק גם יפורש דכיון שמתו על
קדוש ה' היה להם תקון לכל ימיהם חוהו מלאו
ימינו כי בא קננו.

מה שהאבל על ביהמ"ק. מתחיל מר"ח ולהיפוך
כל אצילות היו מיום המיחה ולהלן דעין
במוס' מו"ק דף כ"א דבאמת כל אצילות נריך לעשות
מקודם שימות אלא שאין ידוע וכאן צביהמ"ק שידוע
היום עושין האצילות מקודם.

חדשים לבקרים רבה אמונתך. דאי' המחדש
בטוב בכל יום וניתן לבני"י למנוח זה
החדוש וצביהמ"ק ע"י קרבן תמיד בכל יום נמלא
החדוש של היום וכשחבר נסתר זה ומ"מ לבקרים

איכה. שהוא באמת תמיה ופליאה האין יתכן זה.

לא עליכם כל עוברי דרך. אין זה צרכה להם רק
מבאר דלכן לא בא על אחרים מאת יען כי
אינם קרובים כלל להשי"ת.

רצה למונתך מתגלה החסד בכל יום וציומר באופן
 דאמונה ואי' צק' אוהב ישראל בשם מדרש קרא
 עלי מועד לא היה לישראל יום מועד כיום שנחרב
 ציהמ"ק שהארות בגלות וחושך שהוא גצה ציומר
 שאין אור אלא הגנוח בחושך ודוקא ע"י ת"צ צא
 אור משיח.

הנה חרשים אלו נקראים אחרית שנה. ודוקא
 ע"י זוכין לבחי' ראשית שנה שהוא חודש
 תשרי והוא סוד עמוק לנעון סופן בחילתן שלכן
 דוקא ע"י שמירת המצות מחמנות זוכין לבחי'
 עליונה וכ"ז מחסדי השי"ת המרובין שזכה לבחי'
 עליונה וגם הוא מדה כנגד מדה שע"י ששומר
 עמנו אף בהסתר זוכה לאור שמוסתר לנד גדול
 מעלתו וז"ש הנביא זכרתי לך חסד נעורך אהבת
 כלולתיך לכתך אחרי צמדבר צריך לא זרועה ועי"ז
 קודש ישראל לה' ראשית תוצאתה שע"י ההסתר
 זוכין לבחי' ראשית ראש המדרגות וכנ"ל ואי' בשם
 זקני האמרי אמת וכן האמת שבין המצרים לע"ל
 יהא חול המועד צין י"ז חמוח לחשעה צאב כיה"ר
 צב"א.

שפכי כמים ליבך נבח פני ה'. הם הארות ודרך
 התפילה המיוחדת שמתגלה דוקא בגלות.

באיכה הקדים תמיד. אות פ' לעין ועיין צרש"י
 הטעם גם יתכן לרמוז שמקדים גאולה
 למכה.

חלל ממלכה ושריה. צרש"י שהיפך שרי מעלה
 מי ששלט על האש ועל המים עי"ש וצמ"ר
 ולע"ל שנחמתה צכפלים יהא להיפוך צמידה טובה.

נפח קו. ע"ד דאי' צאיזב מי נטה קו עי"ש
 וצמפרשים שהכוונה ליצירת העולם כמו כן
 כאן להצריב ציהמ"ק הוכרח קו וציור מיוחד יען
 הוא קיום העולם.

בסוף הקינות. על זה הי' דווה לצנו על הר ציון
 אחר כל הצרות דוקא על זה דווה בעל הקינות כי
 כל הצרות ע"י חורבן הצית צמהרה יענה.

דאי שפך חמתו על עצים ולא על בני. חנה
 השמחה דיו"ד צאב שנגלה זה.

במנחה אומרים נחם. כי אז נולד משיח וצכל
 שנה מתעורר הנחמה אחרי חנות היום.

לקתה בכפליים נחמתה בכפליים. פי' דהטעם
 דלקתה צכפלים לפי שצג"י קרובין להשי"ת
 וממילא הפגם כפול יותר ולכן העונש אצלם יותר
 ולעומת זה ג"כ נחמתם ושכרם מרובה יותר.

לְבַבִּים

פירת צדיקים. מכה שלא כחונה צמורה כי כל הדברים ע"י שורש למעלה הן אהבה הן יראה ולכן כחוב כל דבר צמורה כיון שהחורה היא שורש אצל סילוק צדיק למטה הוא חסרון ועבר אצל למעלה אדרבה האור חוזר לשורש יש שמחה ולכן לא כחוב צמורה כמכה והבן.

בלל גדול בכל מה שלומד. יכון לעשות אם היה צדו עד"מ לומד חיזה דין צה"ל הלוואה יכוון שאם היה לו שאלה חזו למעשה היה נוהג כך וכך כפי שלומד לפי רצון השי"ת ועי"ז יקבל עומ"ש, ועי"ז הלמוד אמרו שנקרא מעשה ומיושב הקושיא מה גדול למוד או מעשה דהכוונה למוד שמכוון זו למעשה.

למרבבה המשרה. מס סתומה דאי' דע"י חטא עץ הדעת נפגם צלח דשם שדי ודלת דשם א"ד וגרם דין ודק ולקח שני הדלת וסתמם ונעשה מזה מס סתומה והיא כפולו דמנלפ"ך ועי"י משה יחזור ויפתח והיא ד"ד משפיע וזהו מס סתומה דלמרבבה המשרה לשון תמוך ונסירה ונעשה מזה משפט ולדקה ונעשה ע"י דוד שיש בשמו צ' דלת וזהו כסא דוד.

מה רבו מעשך ה' כולם בחכמה עשית. שכל דבר יש מחכמה עליונה ומתקד ועל ידי האדם מחטורר הדבר ומאיר זו הארה העליונה.

ברש"י ישעיה על הפסוק לא אראה יה בארץ החיים. כתב דבשם יה רק החיים יכולין להלל ולא המתים וכן רמז צד"ק ובאמת הרבה פסוקים רומז על זה כמ"ש לא המתים יהללו י"ה וכן אמרו יסר יסרני י"ה ולמות לא נחמני ולכן אבוא צם אודה יה וכן כל הנשמה תהלל י"ה דרשו כל נשימה ונשימה תהלל יה דייקא כשנושם וחי עדיין והטעם נראה מדוע דוקא זה השם כי אי' צ"ה צור עולמים ששם זה רומז יוד על עולם הצא והא על עוה"ז וחפקיד החיים לתבר העוה"ז לעוה"צ ולהלל בעוה"ז דוקא מה שאין המתים יכולים לעשות וז"ש השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם כדי שיתחברו לשמים וזה שאמר לא המתים שהם אינם יכולים לעשות כן אצל ואנחנו החיים נברך יה דייקא וכן עוד הרבה פסוקים מורים ע"ז הענין.

ענין הגמיון. לברר הפנימיות ואמיתות הרצון שבאדם לעבודתו וזה ענין עמוק אשרי מי שעומד בו.

הנה יש בכל דבר ב' בחינות. פנימית וחיצונית ואפילו בקדושה הוא כך ואם כי בקדושה גם החיצונית קדוש מ"מ הפנימיות עיקר ולר"ך אדם לעמול בזה שיהא מבחינת פנימי ולא רק בחיצונית ואז נקרא קודש קדשים

ע"י בושח. זוכין לכפרת עוונות למדריגה עליונה.

הַכֹּל נִבְרָא בְּמֵאֵמֶר שֶׁל מֶלֶךְ. וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה כָּל
הָעוֹלָם וּמִ"מ הַלְדִּיק חוֹזֵר וּמְדַבֵּק עִלְמֵנוּ רַק אֶל
הַשֵּׁי"ת וְאֵל הַכֹּל רוֹחֲנִיּוֹת.

וּבְנֵנוּ בְּנֵי גֵבֵר אֶת חוֹמְתָיִךְ. ע"ד שֵׁא"י צִפְסָקִי
חוֹס' דְּלִינ' גּוֹי יִכּוֹל לַבְּנוֹת צִהֲמ"ק וּע"ז
אִמֵּר וְלֹא נִתְחַיֵּי לְגוֹי הָאֲרָצוֹת פִּי דְבַעֲלֵס הַקְּדוּשָׁה
שְׂמַחְגִּלִית בְּש"ק הִיחָה צְרִיכָה לְהַחֲזִיר כָּל הַנְּצִרְאִים
לְחַכְלִית הָאֵמֶת וּנְלָרֵךְ הַסֵּתֵר מִיּוֹחַד שִׁסְתִּיר זֹאת
מֵעַיִן כָּל וְעַל זֶה אִמֵּר לֹא נִתְחַיֵּי לְגוֹי הָאֲרָצוֹת כִּי
אֵס לְיִשְׂרָאֵל.

בְּמ' יִרְמִיָּה עַל מִצְרַיִם וְגו' וְאִח"כ תִּשְׁכּוֹן כִּימִי
קִדְשׁ נֶאֱמַר ה' וּפְלֵא שִׁאֲמֵר כֵּן עַל מִצְרַיִם רַק
צִאֲרֵנוּ דְבַכֵּל מִקּוֹס הַקְּדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה שֶׁל יָמֵי צְרִאֲשִׁית
וְנִקְרָא יָמֵי קִדְשׁ וְאִח"כ נִסְתַּר וּע"ז שִׁעֲנַשׁ פְּרַעַה
תַּחֲזוֹר וְתַחְגְּלָה הַקְּדוּשָׁה כִּימִי קִדְשׁ.

(בַּחֲלוּם) - דְּלִכְךָ ד' וְה' עַל שׁוֹר וְשֶׁה כִּי הֵס
קִרְבִּים לְגַבִּי קִרְבָּן יִסִּיד בְּמִזְבֵּחַ.

בְּאַבְלֹת אוֹמְרִים הַמְּקוֹם יִנְחַס אוֹתָךְ וְכֵן בְּחִסְרוֹן
מִמּוֹן הַמְּקוֹס יִמְלֵא חִסְרוֹנְךָ בִּיאֹר תִּיבַח
הַמְּקוֹס הַכּוֹנֵה בְּחִי הַלְּמָנוּס שֶׁל מְקוֹס שְׁנַחְמֵלְשֵׁל
עַד בְּחִי מְקוֹס וְעַד בְּחִי הַנְּעַר וְחִסְרוֹן וּע"ז אוֹמְרִים
הַמְּקוֹס יִנְחַס וְיִמְלֵא אֶף בְּבְחִי הַזֶּה.

כָּל יְהוּדֵי יִכּוֹל לְעוֹרֵר אֶצֶל עֲצָמוּ יִרְאֵת שְׂמִים וְרַק
צְרִיךְ לְעוֹרֵר אֶלְל עֲצָמוּ וְיִכּוֹל לְהַבִּיא עֲצָמוּ לִירְאָה
גְּדוּלָה וְאַמִּיתִית.

יִרְגִּיל עֲצָמוּ לְחֻשׁוֹב כָּכֵל דְּעַר שְׂרָעוֹנוּ לִיחַד סָה
אֶת אוֹסִיּוֹת הַשֵּׁס הַמִּיּוֹחַד וְצִמְשָׁךְ הַזְּמַן יֵאִיר
עֲלֵיו אוֹר גְּדוֹל בְּמַחְשָׁבָה זֹ.

וּבְרֵאשֵׁי חֲרָשִׁיכֶם וְכו'. וְזוֹכֵר הַמְּנַחֵה וְהַשְׂמֵן
בְּלִשׁוֹן הַרְגִּיל וְצִיָּן הַזְכִּיר לִשׁוֹן יִהְיֶה לִשׁוֹן
עֲמִיד וְנִרְאָה לְפִי הַמְּצִאֵר בְּס' יִחַזְקָאֵל שְׁלַע"ל יִהְיֶה
צו"ט נִסְכֵי הַשְּׂמֵן גְּדוּלִים יוֹתֵר מִהַרְגִּיל וְיִין לֹא נִזְכַּר
וְיִתְכַן דִּהִיָּן יִשְׂאֵר כְּמוֹ עֲכָשִׁי וְלִכְן צִיָּן נִאֲמֵר יִהְיֶה
דְּגַם לַע"ל יִהְיֶה כֵּן מִשְׂא"כ בְּשְׂמֵן וְלִכְן בְּמוֹסָף
מִזְכִּירֵן הִיָּן צִפִּירוּשׁ וְהַשְּׂמֵן בְּרַמְנוּ מִשְׂא"כ בְּשִׁבְתָּ
שְׂמִזְכִּירֵן ג"כ שְׂמֵן כִּי שֵׁס צִנְצִיא מִשְׂמַע שְׂרַק
בְּמוֹעֲדִים יִשְׁתַּנָּה וְלֹא בְּשִׁבְתָּ וְדו"ק.

בְּגַמ'. זֵל לַעֲיָן טַב וְקִדְשִׁיהּ וְשִׁלַּח לִי סִימְנָא דוֹד
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֵי וְקִיָּים כִּי נַעֲוֹן סוֹף בְּתַחֲמִילָה
וּמִדַּת מַלְכוּת מַחְגְּלָה הַכְּתִב בְּחִי עֲלִיוֹנָה וְלִכְן דוֹד
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל זוֹכֵה לְחֵי וְקִיָּים בְּחִי כְּתִב וְהוּא סוֹד
קְדוּשׁ הַסּוֹדֵשׁ שֶׁהוּא עֲמִידָה לְהַתְּחַדֵּשׁ הִיָּנוּ בְּמַלְכוּת
יִרְאָה בְּחִי כְּתִב וְהוּ עֵין טַב.

נְדַרִּים אֵין הַבַּעַל מִיַּפֵּר. עַד שִׁיחֹל הַנְּדֵר שְׂנֵאֲמֵר
וְחַפְרָה הַלְּצַנָּה וְצִשָׁה הַחֲמָה עִי"ש וּפְלֵא
רַק שֵׁא"י צִפְסוֹק וְחַפְרָה וְכו' וְהִיָּה אוֹר הַלְּצַנָּה
כְּאוֹר הַחֲמָה וְכו' שְׁעִיקֵר צִמִּינָת תְּשׁוּבָה הוּא דוֹקָא
אַחַר שׁוֹכִינ' לְתַקָּן הַסְּטָא וְאֵז מַחְגְּלָה הַאוֹר הַעֲלִיוֹן
וְרוֹאִין שְׂפִלוֹת עֲלָמוּ וְלִכְן דוֹקָא כְּשִׁתְּהִיָּה אוֹר הַחֲמָה
שְׂנַעֲפִיָּים וְכו' אֵז דוֹקָא צִשָׁה וְכֵן לְהִיַּפּוֹךְ כְּמָה
שְׂמַצְטֵל עֲלָמוּ לְקוֹצִיָּה מַחְגְּלָה צו צִמִּינָה עֲלִיוֹנָה
וְלִכְן אֵין הַבַּעַל מִיַּפֵּר הִיָּנוּ עִיקֵר הַתְּקוֹן דוֹקָא
כְּשִׁחַל הַנְּדֵר.

ע"י דִּיבּוֹר וְהַמְּחַשְׁבָּה. מְדַבֵּר גְּשָׁמִי נוֹתֵן לְהֵס כַּח
וְסִיּוֹת בְּאֵמֶת וְלְהִיַּפּוֹךְ ע"י צְנוּלֵס וְסִלּוֹק
מִחֲשַׁבְתּוֹ מִתְּקַנָּס וּמַחְגְּלָה הַקְּדוּשָׁה שְׂצֵהָס.

וְלִמָּה נִבְרָא בַּעֲשָׂרָה מֵאַמְרוֹת לִיתָן שְׂכָר לְצִדִּיקִים
וְלִיַּפְרַע מִהַרְשָׁעִים פִּי דֵאֵס נִצְרָא בְּמֵאֵמֶר
אִחַד הִיָּה הַכֹּל גְּלוֹי וְלֹא שִׁיָּךְ צִמִּירָה וְדוֹקָא ע"י
עֲשָׂרָה מֵאַמְרוֹת שֶׁהוּא הַסֵּתֵר אַחַר הַסֵּתֵר שִׁיָּךְ
צִמִּירָה וְשָׂכָר טוֹב לְצִדִּיק.

בתלמידיו ר"ע שלא נהגו כבוד זה בזה פי' שלכל אחד מהם הייתה מדה אחרת ולא חזרו המדות זה בזה.

הם צרחמים ח"ש הנותן שלג כדי למתק הצמר כי שלג צחמים.

בגאולה העתידה ששון ושמחה ישיגו כי אי' לאומיות שעטנ"ז ג"ץ היה עיקר השצירה ובאומיות צל"ק היה במקלם וגימ' כל האומיות עולה ששון ובגאולה יתוקן השצירה וזהו ששון ישיגו.

סוד היתה ירושלים לנדה כי אי' דמשס אדמי עיקר הגלות באומיות נ' וד' ובשס היה הוא ה' אחרונה חה סוד נדה.

דין עיר הנדחת אינה רק בשביל עונש דהרי הורגים גם יונקי שדים וצחמה רק גדר כפרה ח"ש לה' אלוקיך ושמה י"ל דמסית ג"כ מלכד ענין העונש יש זו ענין דכפרה ולכן אין מהפכין בזכותו וכיו"ב.

להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב דאפי' כשנגזר דין בעולם אפי"ה לישראל מחנהג צרחמים עכ"פ עד כמה שניתן וזהו לחיותם ברעב הינו להנהיגם צרחמים צעמ הדין.

עיני ה' בה מראשית שנה עד אחרית שנה יש שנים רשות לשון עומי ודין יש אחרים לשון אריכות ועוז ובאר"י אף בזמן שרש אפי"ה עיני ה' צה.

בבזר ושו"ע דהנותן פחות משלישית השקל לדקה לא קיים המצוה ותמה בשפ"א מנ"ל הא וי"ל עפי" מה דאי' לדקה ענינה למתק ה' גצרות אלוקים בסוד ח"ל ושקל עולה כן ושלישית כי ה' גצרות שליש דין קשה שליש דין רפה ושלש אמצע וזהו שלישיית ויה' הטוב יכפר.

שי' הרמב"ם וחינוך דכלאי צהמה דוקא מין טהור עם טמא ועפי"ז י"ל לפי המוצא בספ"ק דלע"ל גם האסור יחזור להיות מותר כמ"ש בעזיר

ושבת עד ה' אלוקיך לאומיות הקודמות לאלוקים גימ' עד וענין אומיות הקודמות הוא הכוונה של הדבר דהנה אלוקים מידת הדין ומ"מ אין עיקר הכוונה הדין רק הרחמים שיחפורו ע"י המשונה ח"ש התורה צר לך וגו' אז ושנת עד ותתקן שיאיר עליך השם הג"ל הקודם לאלוקים.

גודע מזוה"ק הפלגת הענין שרץך להמליך הקצ"ה על כל אבר ואבר שבו וע"י שעושה כן חל הקדושה על כל אבר ואבר וכל גיד וחלק מגופו תיכף ומיד כשמכוון לזה.

ואבלת ושבעת וברכת בירושלמי הביאו הפוסקים אפי' שמוי פי' דאפילו מי שכבר נתגסס ע"י האכילה ע"י הנצרכה חזר ומתקן ח"ש אפי' שמוי.

בבל איש ישראל הייתה צחירה מיוחדת אשר הוא יזכה להיות מישראל ולא רק בנשמתו רק גם הגוף נצטר שיהא גוף איש מישראל.

ישעיה ג' ד' ה' אלוקים נתן לי לשון לימודים לדעת לעות את יעף פי' דע"י התורה וזכה אדם להשיג לדרגות הכי עליונות ח"ש לעות את יעף לשון טועפות ראם וגובה.

אל קנא גימ' שס ארי ושס אלוקים צי שמות הדין ח"ש אל קנא.

הנותן שלג בצמר דאי' דסוד שלג הם ג' אלפיין דשם אהיה וכשחפיר האלף ענמה וישאר המלוי אז הוא דין גימ' צמר אולם כשמאיר גם הא'

ע"י ההלל והודאה של אדם אף שעדיין הוא
צרה ואין לו זה מ"מ ע"י ההודאה למפרע
נומין לו משמים על מה שהודה והלל שלא יהא
הלל שלו לצולה והפן זה.

ולו אנחנו עמו כמיז ולא צלף וקריין לו צואו
דעיין תוס' חולין דף ס"ד. באריכות דבש"ס
מדייק על לשון ולא דהכוונה לומר שאפילו שעכשיו
אינו כן רק שיהיה לאחר זמן או שכבר היה כן
מקודם ג"כ סגי והכ"ג כאן הכוונה ולא אנחנו
עמו אפילו שעכשיו הוא עדיין לא מ"מ סגי מה
שיהיה אח"כ להחשיב כעת.

מה שמצינו בחז"ל גזרות והרחקות מדבר אפי'
שלפעמים נראה דהדבר רחוק שיגיע לאסור
ומ"מ הממירו חז"ל לפי שע"י הרחקה זה בעצם
כח וסגולה שלא יצא לאסור ועד"מ כל המי אלפי
הרחקות דנדה ע"י"ו יוכל ליחר צדה וכן צבנת וכל
כו"צ והפן.

סוד דיין כי הנה אלוקים הוא סוד דין כנודע ואי'
דאומיות הקודמות לשם אלוקים עולה גימ'
ע"ד והוא שם אכדע"מ ודיין הוא ג"כ עולה כן
כי ע"י הדיין נמתק הדינים וע"י צדור משפט
לאמת נמתק שם אלוקים ח"ש עד האלוקים יצא
דבר שניהם.

והיה הוא ותמורתו יהיה קודש מצא"ר צסה"ק
לפע"ל יהא השם המפורש צ"פ יו"ה יוד
וה"א חה רמו הכתוב צום ההוא יהיה ה' ושמו
אחד כי צי אומיות האחרונות כמו הראשונות ונראה
דזואו הוא סוד המשכת השפע להא אחרונה משא"כ
לפע"ל שיהי אור הלצנה כאור החמה ויהא יחוד
הזעיר ונוקבא כיחוד ארי"א ולא יהא נרץ לזואו סוד
המשפיע רק יהא כארי"א ולכן יהא כן ח"ש אם
המר ימירנו ע"כ יהיה קודש והפן וה' הטוב יסלח.

חזר להמירו א"כ לא יהא כלל אסור דכלאים ח"ש
וגר זאב עם כבש וגו' ונער קטן נוהג עם דיהא
מומר להנהיג עם ואין צה אסור כלאים לע"ל.

צריך ללמוד ברבקות והתקשרות לתיבות ולעין
שלומד ואז מתקשר האדם כאלו הוא צאוחו
מקום ששם הפסוק או המשנה או הגמרא דיש
לכל אחד מהם עולמות וע"י הדביקות בתיבה חשוב
כאילו הוא שם.

בבל צרתם לא צר כן הכמיז והקרי לו צר דלע"ל
יתגלה דכל הצרות כלל לא היו חוה לא צר
נפשיטות. הנה אף כשנגזר גזרה הגזרה הולכת
מעולם העליון שבו נגזר ועד התחתון היינו עולם
הזה שבו יתלבש הגזרה בפועל ומ"מ כל שיותר
למטה מתלבש הגזרה יותר משא"כ כל שלמעלה
לא שייך גזרה כ"כ עד שבעולם היותר עליון אין
גזרה כלל ולכן הענה היעוצה בעת דין כשאין
אפשר לשנות הגזרה יש ענה ע"י שממליך האדם
או העולם למקום יותר גבה ושם אין הגזרה ח"ש
תשובה מעצרת הגזרה כי ע"י תשובה עליון למקום
גבה.

בבל דברי מאכל וגשמיית מלובש צהם ג"כ
קליפות וחומר וע"י הנרכה והאכילה ויתר
ההנאות שעושה צקדושה ע"י"ו מתצטלין הקליפות
והחומר שדבר צרחין לנוקבא דמהו"ר והמאכל
מתעלה וכ"ש האוכלו.

משתמש באור תורה דיש דרך פנימיות לראות
צכל דבר אור התורה צכל זמן ומקום.

ע"י עצם שמירת שבת מתמלאין כל הנקשות.

כח התורה שממלא ומחקן הבל אפילו מדריגות
ודברים פחותין ואפילו האדם צמדריגה המי
פחותה יכול לתקן עצמו ע"י התורה.

ה' למבול ישב ר"ת שס ילי שהוא המעלה יצו"ק
 חה סוד המבול מה שקלקלו והוצרך תיקון וכן
 נעשה מזה בכל ע"ש לעת מנחה שאז עולין היצו"ק.

בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית וידוע
 קו' הרמזים דא"כ למה הוצרך לברוא
 המון גויים די ישראל ומתוך דהגויים הם לקיום
 העולם ולשמע את ישראל רק לכאורה עדיין למה
 הוצרך כ"כ הרבה די צפחות מזה ונראה בזה עוד
 דאם היו ישראל לבדם היה מתגלה הקדושה כ"כ
 עד שלא היה צמיחה וע"כ נבראו המון המון גויים
 ועי"כ נסתר ונעלם הקדושה והבן.

בש"ק - והרכבתך על במותי ארץ פי' דאי'
 שיש צ' צמינות שזוכין לבוא לא"י א' ע"י
 שמחה וכוז יש שבה ע"י צמי ותחנונים וכו' ח"ש
 דע"י שמירת שנת זכה שיהא והרכבתך מאליו
 באופן הטוב אכ"ר.

בגמ' ברכות הגפטר מחבירו אל יאמר לך בשלום
 אלא לך לשלום דהנה ציעקז מצינו שאמר
 ושנתי בשלום אל בית אבי וכן ציפתח כשמר נאמר
 ושנתי בשלום ושמא י"ל דהאדם על עצמו יכול
 לומר ג"כ בשלום עי"ל דרק על ההליכה אין לאמר
 בשלום אצל כשחזר שפיר הלשון בשלום ולכן שנתי
 בשלום.

והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים במל מאח
 ה' דיחגלה דכל חיות העולמות ע"י צמי'.

הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש כי אם
 עשום משפט ואהבה חסד דרעון השי"ת
 להיטיב ולכן ע"י שמועה חסד וגורם שיזכר השי"ת
 להשפיע טוב זה דייקא רעון השי"ת.

ראשונים במלאכים אנו כבני אדם ראשונים כני
 אדם אנו כחמורים ולא כחמורו של
 רפצ"י פי' דאי' צפה"ק דישמעאל בן אברהם
 נתגלגל בחמורו של רפצ"י (ועיין באוה"ח פ' בלק
 דכתב דבלעם נתגלגל בו) ח"ש ראשונים דאדם
 מתגלגל צ' פעמים ולא יותר ח"ש צמי' מלאכים
 בני אדם וחמורים די' ג' צמינות והו ראשונים
 דגלגולם הקודם נקרא ראשון.

ועמ"ש המקובלים דאדם מתגלגל רק ג"פ ולא
 יותר הנה מצינו צדיקים שנתגלגלו כמה
 פעמים וצריך לומר דהשורש הוא רק ג"פ אבל
 יצוינין שיך יותר כנודע די' צמי' שורש יש יצו"ק.

ולעשות רצונו עיקר תכלית הרעון שימחרו צמי'
 נפשם אליו וישחוקו אליו בכל נפשם
 ועי"ז יתדבקו לורחם בצורה העליונה וישפע להם
 כל טוב.

ישנה קליפה המסתרת קדושת געיונות
 ועריבות המורה שלומד ולכן קודם הלמוד
 ואחריו יכול להשיג קדושת המורה יותר מעת הלמוד
 דלא נסתר.

עמ"ש המקובלים דאשה אינה מתגלגלת ותמוה
 מחוצי שנתגלגלה באשת ר"ע וצ"ל דזוקא
 האשה צפ"ע לא אצל ביחד או לצורך בעלה כן שיך
 ושם ר"ע היה גלגול זמרי כנודע.

במ"ת סוף פ' בלק דכ"ד אלף שנפלו צמיטים
 היה צעון זנות ומשמע שם צמדרש
 דמהיפוך השומר צמיחו צמירה וזכה לרצי צמיס
 חוה מ"ש צמי' אשר לא ימד ולא יספר אימתי צמן
 שמושיין רעונו של מקום רעונו של מקום הכוונה של
 שמירת הצניעות ואז זוכין לרצי צמינת לא ימד ולא
 יספר.

אפשר לצטון אשר כנגדן הם מ' פאות הראש ולכן
הם ארבעים (אולם צטור הגירסא ארבע ול"ב) ואם
שגימי ה' הטוב יכפר.

ענין סוכות אחר ר"ה ויו"כ כי לפעמים מפאת
תוקף הדין שלא נמתק עדיין ע"י השופר
והתענית צו"כ ימתק אח"כ ע"י הסוכה וד' מיין
ושמחת החג.

ענין יחוד תושב"ב עם תושבע"פ כי אי' דחמשה
חומשי תורה הוא סוד ה' חסדים דאבא
ותושבע"פ רומז לבחי' דאמא וע"י החצור דאבא
ואמא הוא ענין גדול ונשגב כדאי' בספרים.

ותאמר שובו בני אדם כי אלף שנים בעינדך
כיום אתמול דבאמת מה שיך ענין
תשובה על הזמן שכבר צטל ולא ישוב עוד זה
הזמן ע"כ אמר דאלל הבורא לא שיך כלל בחי'
זמן כי זמן הוא רק שיך אלל הנבראים ולכן ע"י
תשובה מלד מה שמתקרב אל הבורא ואח"כ נכלל
בבחי' שלמעלה מהזמן ומה שיך ע"ז זמן וע"ז
אמר כי אלף שנים צעינדך כיום אתמול והבן.

מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש
עמלו דייקא כי ד"ת ותפילה סלקין לעילא
ותמאן הלא הלא שמשא אח"כ הם למעלה מן
השמש.

ושבתא אני את המתים מן החיים פי' דיש טובה
שעושין החיים למתים ח"ש דמעלת המתים
מן החיים.

וגם מזה ומזה אל תנח ידך כי יש הרבה דרכי
עבודה להשי"ת ולכל אחד השער שלו ולא ידע

המחדש בטובו בכל עת ורגע צא אור חדש
מהצורה ית"ש לקיוס העולמות ונכח
המורה זוכין לידבק בו הארה בכל יום ואז נקרא
אריכות ימים.

העבודה בגלות שהוא נהסתר חשונה צהרצה אלל
הקב"ה.

כי מי נח זאת לי וכו' מקלוף עליך ומגער כן
מש"כ עליך אעפ"י שהי' לכל העולם פי'
דעיקר השטעה שנשבע הקב"ה צמי נח שלא יקלקל
עוד העולם היה צלל צמי כי מנח התחיל הארת
צמי עוד יתכן דממילא תלוי דאם מחריב צמי ח"ו
ממילא נחרב העולם.

באליהו כי לא טוב אנכי מאצתי קח את נפשי
ממי והוא משולל הבנה רק דאצתי רומז
לגלגול הקודם ח"ש כי אם אין יכול לתקן יותר
מגלגול הקודם למה לו חיים.

בישעיה מ"א כ"ג הגידו האותיות לאחור ונדעה
כי אלוקים אתם פי' דאותיות כסדרן הם
אור פשוט וכאשר הם מהופך והיינו תשר"ק הם
אור חזר שהוא צא מאתדל"ת חהו כי אלוקים
אתם ולכן אי' צציי ה' שנת דתשר"ק ו
על הגאולה.

ברמב"ם דצריך להניח ארבעים שערות צראש
וכתב שאין לזה מקור רק כן מקובל
מהזקנים עי"ש אח"כ י"ל דהטעם עפ"י סוד דכתב
הארי' דשערות הראש הם דין וטוב לגלחם ופאות
הראש הטעם שאין לגלחם לפי שיש דינים שאי
אפשר לצטלם צה"ו והם צריכים לקיוס העולם
ולפי"ו י"ל דמה דמציאר צה"ק דיש ש"ך דינים
וטעם מצאר דיש פ"ר דינים י"ל דהם ש"ך רק
ארבעים מהם אין יתכן להמטיק והיתר שהם פ"ר
אפשר למתקן ולפי"ו נמלא דיש מ' דינים שאי

נמצאים ג"כ צגלות רק נפתרים זה רק הכלים
צגלות ולא האורות וזהו כלי גולה עשי לך.

ישעיהו - ואנכי מעשיהם ומחשבתיים צלה
לקבץ את כל הגרים והלשונות וצאו וראו
את כבודי פי' דאי' ואנכי ידעתי את המתשצות
דידוע דבני' כלל העולם וכמ"ש יצב צגלות עמים
למספר בני' כי העמים שצעים כנגד בני' שצעים
נפש ולכל נפש יש עולם מה שחלו צו עד כדי כך
ולכן אלו שמעשיהם מכוערים בני' כי הם נגד
אומות ושפלות ומשם צא להם הטומאה ולכן חסון
שיצטו גם המקומות ההם יתוקנו צטוד ממרתק
עלות להר הדשן. ח"ש מעשיהם צא כדי לקבץ
ולתקן כל הגרים ח"ש אס"כ ושמתי בהם אות וכו'
ושלחתי אל הגרים והגידו את כבודי וכו'.

בבזר סי' רפ"ג דתכנת שצת על סדר תשר"ק
שהוא על הגאולה פי' זה דתשר"ק הוא
היפוך ממטה למעלה וכן יהא צגאולה מאפסי ארץ
שימעלה הכל מתחתון יתקן צעלין שזה דרגה יותר
גבוהה ממה שהעלין נותן לתחתון דאין זה שלימות
ממש רק כשהתחתון ככלל צעלין.

אז ישיר משה הלשון אז ועיין צטור על מוסף אז
מסיני שהציא בני' פירוש דלא הכוונה מקודם
והבני' בני' היו מוכנים לומר שירה גם לפני הנם
וזהו אז והבן.

באבזר לקוץ הצרעת נראה כך דנרעם צגוף
האדם רומז דעל גוף זה שורה דין ואין
לשטת צנת גילתו ורנונו ית' והבן.

ע"י שממליך הקב"ה על כל אבר שצגופו נעשה
גופו מרכבה לאור עלין ומחלבש צ הנורה
העליונה הקדושה והבן.

אדם מה רוצין ממנו ע"כ יעשה מה שלצו חפץ רק
יעשה צבל כוחו וצכוונה לש"ש.

טוב שם משמון טוב היינו האדם שמלא התפקיד
שלו זה הנקרא שם טוב.

בועקך יצולך קבוצך פי' דע"י כנוס בני'
מתעוררין אורות גדולים וצכחם אפשר
לפעול ישועות ונתמות.

בשמואל על כל רעתכם לשאול לכם מלך מה
החמא בזה וג"כ העונש דמטר ציום
קץ מה שייכות למלך רק כך דבני' רנו שיהא
הנהגה צדרך הטבע דזה הוא מלך ככל הגרים
ולבני' מוכן דרך שלא צדרך הטבע זה הוכיח שמואל
ע"י מטר ציום קץ היפוך הטבע ואז הצינו התטא
דשאלת מלך ועיין צפסקו גופא ותבין.

בפרשת בחוקתי אחר התוכחה שילכו צגלות אחר
והמדוד את עונם ואס"כ שוב אז אז יכנע
לצבם פי' דאף דצחול צריכין לעשות תשובה ועי"ו
זוכין לעלות לארץ ישראל מ"מ עיקר התשובה הוא
רק צארי' ולכן אף אחר שזכו לעלות לא"י ג"כ צריך
לעשות עוד תשובה ואז הוא תשובה עילאה ג"כ
החלוק שצחול התשובה צמי' מרירות וחרטה וצמי'
וצא"י התקון ותשובה ע"י שמחה ותורה וקדושה
המוחקין החטא מכל וכל.

ענין צדקה לעני ומסבן כי על אנשים אלו נגזר
דין רח"ל וע"י שנותן להם מחסורם ומשמחם
עי"ו נמתק הדין וממילא גם למעלה נהפך הדין
לרחמים על כל ישראל זה הענין לשמת מי שענוב
וכיו"צ דעי"ו גורם תקון הדין שזה הרצון האמיתי
צצריאה שיהא הכל רחמים.

כלי גולה עשי לך כי רק הכלים צגלות ולא
האורות כזכר צמפרים וצאור דצבר דהאורות

ברוך הגבר אשר יבטח בה' ולא יראה כי יצא
 תום ובשנת צורת לא ידאג כי ע"י הצטחון
 נעשה הנם ושפע אפילו שעפ"י הטבע ז"ל צורת
 וכיו"צ ע"י צטחון נהפך הכל אור.

ע"י למוד תורה מתקבלים כל הנקשות והתפילות
 והרלוונות חוכין לדבק בחי' גופא דמלכא: ותן
 תלקנו בתורתך כי קוב"ה ישראל ואורייתא חד
 ולפי"ז יש בעצם צי"י חלק מהתורה ורק צריך
 שיחגלה. ע"י למוד תורה מתקדמים לקוב"ה יותר
 מכל מעש"ט ומצוות.

בש"ק וביו"ט צעה פתיחת הארון אז מתגלה אור
 הכתב ומתמלא העולם ברחמים ואז זמן
 עליית הצקשות.

ובחר עוד בירושלים דלהצט השי"ת ובחירה שצמר
 צנו ללא סוף ובחמים ידועים נוסף ח"ש
 עור.

בזעקך יצילוך קיבוץ פירוש כשצא לאדם עת
 צרה ומתפלל אז נקבלים אליו כל הכוחות
 שזו וכל המעש"ט ומצוות שעשה מיום הולדו כל
 הזכמים שלו חכות אצותיו להושיעו ח"ש יענך ה'
 צום צרה יחזר כל מנחותיך חזו קיבוץ.

ומחבש לעצבותם פי' דהעצבות ותרטה נצרך
 לפעמים רק צריך לידע איך לשמש צה
 ללא יפול לפתם עצבות שהוא מסע"א חזו מתצב
 לעצבתם שיהא רק צמינת תשובה.

על שלמה נאמר ויחבם מכל האדם וצמד' אפילו
 מן השוטנים ופליאה דמאי רצתא רק אין
 הפירוש שהיה חכם יותר מכל אדם רק הפירוש
 שמכל אדם למד והחמים ח"ש אפילו מן השוטנים
 היה לו מה ללמוד ולהחכים.

בשם סה"ק דצחקר יכול לפעול על צי"י בני חי
 ומוזוי וכך דמצחר צהלכה לדעת הרבה
 פוסקים אף שסיים הצרכה כל שלא התחיל הצרכה
 שאח"כ נקרא כאילו עומד בצרכה הקודמת וכגון
 מי שסיים צרכה שניה וזכר שלא אמר משיב הרוח
 אומרו אחר מחיה המתים וסגי צהכי ומתחיל מד
 אמה קדוש וכן צהמתזר שכינתו ולא אמר יעלה
 ויצא כל שלא התחיל מודים אומרו שם והנה כך
 במכלל חיים נשפע שורש החיים כנודע ובקדושה
 נשפע הקדושה על שפע זה ואחר שסיים מחיה
 המתים כל שלא התחיל אמה קדוש נקרא כאילו
 עומד בשניהם ולכן אז הזמן להתפלל על מה דצעי.

בשו"ע ומגמ' דהכורע בשמ"ע יקוף בה' וסמך
 לזה ה' סומך נופלים ומקשה ע"ז הבה"ט
 ועוד ממה שא"י שהכהנים היו כורעים כשכה"ג
 מזכיר השם ונראה כך דה' סומך נופלים ולכן אם
 היה זקוף וכרע מקודם אז זקוף צה' משא"כ צמי
 שסתם עומד טפי עדיף שיכרע עי"ל שיש לתלק
 צין שם המפורש לפתם הזכרת ש"ש עי"ל צין
 מי שמזכיר שהוא זקוף לשומע שהוא כורע ומדע
 שכה"ג עצמו לא היה כורע (וכמו שהעיר השפ"א
 מס' יומא דף סו. ד"ה והכהנים) ח"ש כי שם
 ה' אקרא אחס הצו גדול אבל המזכיר עצמו א"י
 לכרוע.

בארנו במק"א דבהלכה משמע דעיקר תפילת
 הדרך משום דהוי מקום סכנה וענין
 הסכנה דצרכים וג"כ לכאורה צה"ז דליכא כ"כ
 סכנה צדרך יותר מצעיר רק כך דנודע בצפריים
 שהעיר שהאדם דר שם היינו ששם השורש שלו
 ולכן אם משנה מקום יש בצפריים שיזר מאד כי
 נוגע לשורשו למעלה ולכן כצדרך ואינו מדובק
 בשורשו אז הוא מקום סכנה.

ג"כ במדרש הנפטר מחבירו אל יפטר אלא מתוך
 דבר הלכה ובמדרש פליאה מאי הלכה יחיד
 ורבים הלכה כרבים כי צגמ' אי' שאל יתפלל תפילת

הדרך בלשון יחיד רק בלשון רבים כי כיון שדרך מקום סכנה וכנ"ל ע"כ דוקא בכה רבים ינצל מכל רע ח"ש יחיד ורבים הלכה כרבים הוא כח הרבים שיצטקו בו צעת סכנה בדרך.

ביום ההוא תקראו איש לרעהו אל תחת גפן ותאנה דעפ"י דרך הטבע דרך הגפן שגדלין הזמורות אחד על חבירו ח"ש כן צ"י תחזקו ויתקדשו ושיגו מעלות א' ע"י השמי צמוד דטוק חצרים.

ענין שלש סעודות כי ודאי ראונו ית' צברית העולם טמיר ונעלם דלין בכה צ"ו להשיג ראונו ואפילו מלאכים וצפרט בזה העולם נסתר ובש"ק מתגלה מעין זה וצומח צס"ג ונקרא רעוא דרעוין וע"י תורה יש ג"כ מזה חה מצקשים ולעשות ראונו שאף שאין יכולין להשיג הרצון מ"מ נעשה מה שהרצון הוא ולא להיפוך ח"ו אף שאין יודעין הרצון והבן.

אנבי ידעתי את המחשבות כי צעוה"ז צריכים הצקשות לעשות בפה דוקא ואף שקוב"ה יודע לורך ורצון כל אחד מ"מ צריך תפילה ושיזיח בשפתיו הצקשה דייקא ומ"מ יש זמנים שמתעלים ומתקדשים לשורש ולא סגי במתשבה שרק חושב שצריך לו זה ומיד קוב"ה עושה ראונו כאילו אמר צפיו.

וה' עליהם יראה ויצא כברק חצו והלך במערות חיימן ה' צבאות יגן עליהם ההסצר כך כשתצא הגאולה ישגיח הקב"ה בשם המיוחד למלחמה ח"ש ה' לצבות שם לצבות רומז על מלחמות כנדע.

תנאים ואמוראים וכל הגשמות שהיו בזה העולם מקיימים לצ"י תמיד דכל מה שנעשה בעולם נשאר רושם מזה.

ה' אלוקינו ה' אחד וצכמל"ו אומרין בלחש דאי' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד היינו שלעת"ל גם שמו (צרוך שם) יאמר בקול משום שיצטל כל הסתר ואי אפשר לכתוב.

פנינה לש"ש נתכוונה וא"כ למה נענשה צמיתת צנים והלשון אף פנינה לש"ש נתכוונה רק א' שלפעמים האדם מתכוון לסתם אבל צנקודה אמיתית שבלבו הכוונה לש"ש ולפעמים גם הוא אינו מרגיש בזה חה היה אלל פנינה.

שבת היא לה' בכל מושבתיכם פי' שכל מקום ומקום נרגש קדושת שנת צאופן מיוחד ושונה ממקום אחר ח"ש בכל מושבתיכם.

בשבת במנחה צדקתך כהררי אל משפטריך תהום רבה דקצ"ה עיניו בכל חן כל ואפילו בתהומא רצה ג"כ רק בכה חיותו עומדין ח"ש תהום רצה מתקיים אף הוא מכת משפטריך.

הושע עבדך הבוטח אליך כי כשאלם צוטם צקצ"ה אז עזר לו אפילו שאין ראוי חו הכונה הושע עבדך צכות הצוטם אליך חה כלל גדול בכל צרה וכל דבר אפילו דבר הקטן שצקטנים ע"י שיצטח צקצ"ה ימלא לו כל מחסורו.

והיה לאות בתפילין וצגמ' דשל יד לך לאות ולא לאחרים הא של ראש אות אפילו לאחרים באור הדבר דע"י המצוות שמקיימין צנ"י נשפע קדושה בכל העולם ומתקן הכל וצפרט מצות תפילין ח"ש טוטפת טט צכפפי פת צאפריקי אפי' שם להשפיע קדושה ובש"ק אין מייחין תפילין דנשפע קדושה מאליו אף שבש"ק הקדושה מלמעלה צאה מ"מ ע"י צנ"י שומרין שנת נשפע יותר חה חוספת שנת.

במעשה דשאלו באנג אמר לו שמואל הנה שמוע מוצח טוצ כי חטאת קסם מרי היינו

ג"כ וזה החלוק בין גם לפלא דנס הוא דבר מופלא ומ"מ יש לפרשו בדרך הטבע ומקרה ג"כ ופלא הוא ונה שאין לפרש רק עפ"י גם ופלא ח"ש לעושה נפלאות לבדו.

ענין אחרות שלכל אחד אורות המיוחדין לו ובאחדות מתגלן ומתחברין האורות כחדא וע"י חצר האורות נוסף עליהם שפע עליון עד אין קץ.

לע"ל יתגלה שכל הצורות היו הסתר ויתברר שלא היה כלל צרות וגלות והוא ענין פלא מאל.

במראות הצובאות אשר נצאו הנשים מזה עשו כיור המזבח דרך דכלי המקדש נעשו מכל צחי' צנ"י כל אחד כמדמו ולנשים נקבע כיור והמזבח צחי' בעל המשפיע ולכן המגרש אשמו אפי' מזבח מוריד עליו דמעות.

מן הארץ ההיא יצא אשור ארץ ההיא דייקא דדוקא במקומות הרעים צריך לברר הטוב שזה נקרא אשור ועל זה רמזו הנדחים בצרף אשור.

מזמור שיר ליום השבת וכו' מאל עמקו מחשבותיך כי נסתר דרכי השי"ת בעוה"ז למה לדיק ורע לו איש בער לא ידע מדוע אולם לע"ל כי הנה ארציך יאבדו אז יתברר הטעם דרשעים שבה העולם הנליוסו יפרחו כמו עשב ואולם הנדיקים אחר כל הסבל יזכו לעד ינוטן בעיצה להגיד כי ישר ה' כי כל מה שסבלו היה כדי שאח"כ יצאו לטוב האמיתי כי אין הנשמה רוצה בלחם חנם נהמא דכסופא רק מה שבא ע"י עמל וגייעה ונמגלה טעם דרכי השי"ת כי טוב ואין עולמה צו.

דשאל חשב דע"י שיסמיר הנחן ואגג יהא יותר טוב ומ"מ בתורה העיקר לא מה שנראה לאדם כיותר טוב רק צווי השי"ת לבדו. ואף שלכאורה נראה להיפוך היינו מצד חסרון האדם כי אם יבטח צה' ממילא אין לו מה להרהר ח"ש כי חטאת קסם מרי היינו גילה לשאלו שעיקר החטא לשאלו במכשפים דזה סימן לחוסר הצטחון צה' כי אם עושה רצון השי"ת מאי נ"מ לו מה ואיך יהא יעשה רצונו ית' ודי לו ח"ש כי חטאת קסם היינו האסור דקסם הוא מרי מה שממריד צהשי"ת וזה הוא עיקר חטא דשאלו.

בישעיהו עד מתי ה' עד אשר שאו ערים מאין יושב וכו' גילה כאן דתכלית היסורין וגלות של צנ"י מה שאחר הגלות או היסורין מתחדש ונהיה טוב יותר ח"ש ועוד צו עשיריה ושנה והיתה וכו' כאלה וכאלון אשר בשלכת דענין השלכת שאח"כ יכול האילן ליתן פירות כל השנה ח"ש אשר בשלכת זרע קודש מצבחה כן צנ"י עי"כ נושאין יותר פירות והבן כי עמוק.

גודע שבג"י צריבין להעלות כל העולם כולו לשמו ית' והנה לכן היו הרבה לדיקים שסבבו בכל העולם כרצונ"ח צנ"י ועוד ויש שאפילו יושבים צבחתם מ"מ ע"י שמדברים עם יהודים שנוטעים בעולם עי"ז מתקנין כל המקומות שהיה שם פלוני שמדברין עמו ועל צ' הצחינות אמרו אשרי יושבי ציתך ויש אשרי תמימי דרך ועיקר העליה ע"י תורה.

בגמ' ב"ב צ"ט כרובין צנ"י היו עומדין ואח"כ מציא כמה אופנים שיתכן דללא היה גם והאמת הוא כך דבאמת היה גם רק שלא היה מוכרח להראות לכולם שהוא גם דמי שרצה יכל לפרשו בצופן שאינו גם וכך באמת בעולם הרבה מקרים דהו גם ומ"מ אפשר לפרש בדרך הטבע

ישתנו מלמד קרבן תודה כי קרבן תודה אומרים
שיר כשמוסיפין על העיר עיין פ"ג דשעועות ואז
לפני שזיסיפו לא ישתנה עדיין.

בדברי האריז"ל שיקפיד לישן גם בלילה במלית
קטן. אם נכון לעשות טלית מיוחד לשינה
לכאורה אז פטור מציית דהוי כסות לילה ושז
אין צה ענין שמירה של ציית אך י"ל כיון דישן
צה גם מעט ציוס א"כ שזב מתחייב ופשוט דגם
ישן חייב ציית וכמו שאסור בכלאים אך י"ל לפי
השיטה דכסות לילה פטור אף שלוש ציוס ועוד
צאמת לילה לאו זמן ציית וא"כ אין נ"מ אם לובש
טלית שחייב ציית או לא כך נ"ל.

מהנחיתה: ובלכתך בדרך, רומז עמ"ש חז"ל
שהצאה נק' דרך, וכן אי' בתוס' שצאח אדם
לאשתו מיקרי דרך טבעו, ונ"י אף
מה שהוא מדריך הטבע והכרח וקיוס העולם נעשין
מזה מצוה, ומכוונים לשם שמים ולא להנאת עצמן,
כי צ"י המה מחזירין כל הכבוד והנאת העולם
לשמו ית'.

לה' הארץ ומלוואה כי הוא על ימים יסדה, ולכאז
כי הוא נתינת טעם ואינו מוצן השייכות
דהול"ל כי הוא יצרה ומה שייכות לימים ונהרות,
ונראה ע"פ דאי' צוה"ק לה' הארץ ומלוואה דא
ארץ ישראל תבל וישבי צה דא חו"ל, ואי' צנרכות
כתיב לה' הארץ ומלוואה וכתי' הארץ נתן לבי אדם
ומשני כאן קודם צרכה כאן לאחר צרכה, ואפ"ל
דקודם צרכה נסתר ומקרי לבי אדם ולאחר צרכה
שמתגלה כבודו נק' לה' הארץ ומלוואה, דלה' אי'
צגמ' קידושין דהכונה שצנ"י מקדישין לה', וזה
כוונת הפסוק דצוה"ל היינו תבל הארץ יגלו כבי
ית', דאי' במדרש שאין השכינה נגלית צוה"ל ומק'
שם דהארץ נגלה לנביאים צוה"ל ומת' שהיה על
המעין מקום טהור כמ"ש על נהר כבה, וז"ש כי
הוא על ימים יסדה וככל מקום יש מקום טהרה,
ושפיר אפשר לגלות כבודו..

שתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו
לדור אחרון עפ"י המוצא צמפה"ק חסל"א
הענין הנפלא צאותן צנ"י שיצאו לא"י קודם ציאת
המשיח ועליהם ישכון אור ה' והפכו לרומי צחיהם
עיי"ש וזהו שמו לצכס לחילה היינו ציאתן לא"י
יהא צמס"נ ויהא לצס חיל לעבור כל הנסיונות
ח"ש למען תספרו וזה שכרם שזכו לספר לדור
אחרון היינו דור ציאת משיח דקנו כי זה אלוקים
שיחזו צאצבע הוא ינהגנו על מות עפ"י המצואר
שם שזכו שיהפך גופם לרומי ולא יהא צהם מות
כלל (ח"ש מקודם תשער אניות מרשיש צעיר ה'
דמצואר שם דאנשי גליות יקחו מכל הכסף וזהב
הנקצן צימים וזה יהא שכרם שצבעו אניות עיי"ש
וזה מרשיש).

ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. כי יש מדושי תורה
המיוחדים לכל מקום חמן כי חיות הכל צוה"ק
ח"ש לכל עת ולכל חפץ כי נמצא בכל דבר צח'
החפץ שבו ולכן ישנם מדושי תורה לא יתגלו לאדם
כ"א צעת לכחו בדרך או שכבו או קומו.

עלית למרום. (מרע"ה) לקחת מתנות (כמ"ש אף
מלאך המות מסר לו מתנה) ואף סוררים
לשכון יה דאי' שעלה למרום מצא הקצ"ה כותב
ארץ אפיים וא"ל אף לרשעים וז"ש ואף והיינו ארץ
אפיים וגם לסוררים לשכון ה'.

בל השירות במילות לע"ל חוץ מקרבן תודה. כי
אי' שנסכים של יחיד צא רק צא"י קא חזין
דנסכים מיוחד לקדושת הארץ וכן אמרו עד שלא
צאו לארץ הוכשרו כל הארצות לומר שירה משצאו
לארץ אין כשר אלא צא"י דענין השירה שייך
לארץ ישראל וע"ל כשתחפשט קדושת א"י ישתנו
הנסכים כמצואר ציחוקאל וצראשמים (והארכתי
צמ"ד צמק"א) כי לפי רוב הקדושה יותר נסכים
כמ"ש שיהא איפה לפר ולוג שמן וכן השירות

נשתמש עדיין או דכיון דיהנה אח"כ יכול לנרץ כנר
מקודם כמו על פרי שמעיקר דינא יכול לנרץ על
ראיתו ח"ש וינרץ את יוס השביעי אף טרם שבא
וכן צפרו ורבו אף שעדיין לא היטה פריה כנר
ברכס על סמך שיהא אח"כ.

בזוה"ק הלשון אוקימנא לקרא היינו שע"י הדרש
בפסוק מעמידין עולם שלם הבנוי על זה
הפסוק וכן בכל ד"ת בונה עולמות המלויין באלותו
דבר תורה.

ואני הפילתי. (ביחיד) לך ה' (וימקבל לפיך) עי"ו
עם רצון רצון גימ' רנ"ה עם ז"א ורנ"ה הוא
גרי' שם המלאך הממונה על תפילת היחיד להביאה
לפני הקב"ה ושמו טהריאל עניי בלמח ישעך דשם
המלאך עולה רנ"ה וכדי שיגיע למזן רצון הוא ע"י
ב' שמות היחוד שהם גימ' ז"א ועם רנ"ה הוא
גימ' רצון והוא עם רצון.

משפטי ה' אמת צדקו יחדיו לדוע דמשפטי ה'
הכונה על גלגולים ועצור הנשמות וכיו"ב
זה מורה על רצון הצורא יח' לתקן כל נפש מישראל
ולא ידע הנדח ח"ש נדקו יחדיו.

שערים המצויינים בהלכה נשוא"ת מן השמים
דהכוונה כשמפרש פסוקים עפ"י ההלכה
וגדל ענין הסוד דחצור מושב"כ עם מושב"פ
כי מושב"כ סוד יסוד ומושב"פ סוד מלכות וע"י
חצורן ביחד זוכה לחצר יסוד ומלכות ונשפע שפע
ברכה.

בדעת זקנים מבעלי החום' על חומש בראשית
הביא וינרץ אלוקים את יוס השביעי מכאן
שקונה דבר מדש מנרץ שהחיינו וכן הביא על וינרץ
אותם אלוקים רנה לומר דהדין דקונה דבר מנרץ
שהחיינו אף שעדיין לא נשתמש ויש לומר בזה ב'
ספרות או דיש לו הנאה בשעת קמייה אף שלא

א"י שע"י מילה נמתקין כל הדימין וגזרות שהוא
למעלה מהכל.

מפדיון הבן של בני בכורי אברהם מרדכי ניו

פטר רחם הגה פטר לשון פוטר מים כמבואר
בהאר"י ז"ל שקודם יש התעוררות דימים
וע"י הפדיון המה נמתקים לתפד ורחמים והנה
כשמגיע זמן מתוק קודם מעוררים ציומר הדימים
שע"כ ימתקו יותר אח"כ כי הכל נהפך לטוב חזו
פטר רחם שהבכור קודם מעורר זה הדין ואח"כ
נהפך לרחם לשון רחמים וחסדים אח"כ.

מברית מילה של בני אברהם מרדכי ניו

המול לכם כל זכר הלשון ז"ב וי"ל דע"י מילת
הבן מסייע לשמירת הצרית של אביו ח"ש
שע"י מילת הרך תהיו גם אחס נמולים בקדושה.

שלישי למילה של בני אברהם מרדכי ניו

מילה ביום השמיני. דענין מילה הוא התקשרות
ודביקות שלמעלה מהטבע שידוע שז' הוא
הטבע ושמימי הוא למעלה מהטבע חזו מילה ולכן